В. Чернявский

Vad’d’a tšeeli

(Izeõpõttaja)

Водский язык

(Самоучитель)

Памяти
академика П. Аристэ

Автор выражает огромную благодарность канд. филологических наук Т. Б. Агранат за любезно предоставленные материалы и сведения о современном состоянии грамматики водского языка.

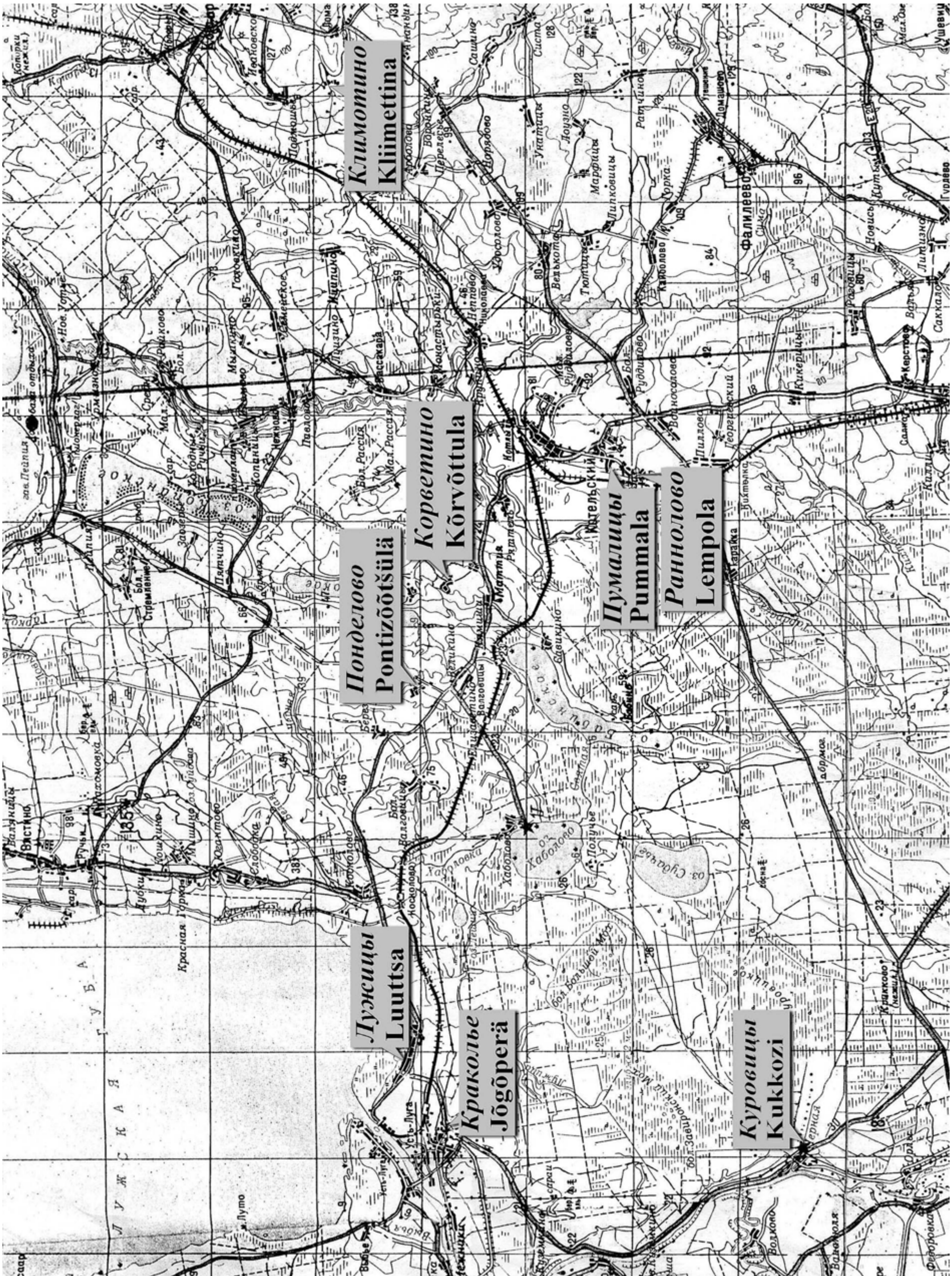

Климотино
Kliimettina
Корветино
Kõrvõttula
Понделово
Pontizõõtšülä
Пумалицы
Pummala
Ранполово
Lempola
Лужицы
Luuttsa
Краколье
Jõgõperä
Куровицы
Kukkozi

Esisõna.
Предисловие.

Водский язык **(vaďďa tšeeli)** относится к финно-угорской группе уральской семьи языков. В более узком смысле – он относится к южной прибалтийско-финской подгруппе (вместе с эстонским и ливским языками).

Вследствие языковой политики Российской Империи, и, в дальнейшем, СССР, водский язык не имеет письменности и, соответственно, единых грамматических норм. Поэтому речь носителей языка, проживающих в разных населённых пунктах, различается как по фонетике, так и по морфологии.

Представители водского народа (вне зависимости от того, пользуются ли они родным языком) проживают в Кингисеппском (Ямбургском) районе Ленинградской области, в населённых пунктах: Йыгыперя (Краколье), Клииметтина (Климотино), Куккози (Куровицы), Кырвыттула (Корветино), Лемпола (Раннолово), Лууттса (Лужицы), Понтизычюля (Понделово), Пуммала (Пумалицы) [*]. Однако владеют водским языком лишь несколько десятков человек.

Водский язык (как и ближайший родственный ему эстонский) имеет специфические особенности, присущие и другим прибалтийско-финским языкам. В нём отсутствует грамматическая категория рода и для обозначения лиц женского пола и “женского рода” названий профессий используются специальные суффиксы. Язык небогат предлогами, но в нём наличествуют ***послелоги*** (пишущиеся **после** имён). Имеется **13 падежей**, причём, кроме имён, склоняются также предлоги, послелоги, наречия и неопределённая форма глаголов. В водском языке звонкие согласные **(b, d, g, z, ž)** перед глухими и в конце слов оглушаются или даже ассимилируются.

В настоящей работе (построенной, как самоучитель) сделана попытка объединить различные говоры **западного наречия** водского языка, то есть в качестве “литературной” нормы приводится наиболее часто встречающаяся форма произношения и словоизменения; в-основном – диалект деревни Луутса (Лужицы). Для записи использован **латинский** алфавит с диакритическими знаками. В связи с тем, что восточное наречие значительно отличается от западного и в настоящее время практически исчезло, в конце данной работы (после словаря) приводятся лишь краткие сведения по его фонетике и морфологии (в основном – формы, отличающиеся от аналогичных форм в западном наречии).

Самоучитель разбит на уроки. В каждом уроке даются сведения по морфологии *разных* частей речи, с той целью, чтобы складывалась единая картина их взаимодействия в водском языке. Каждый раздел фонетики и морфологии разнесён на *несколько* уроков, дабы каждый из последних содержал объём материала, рассчитанный на “удобство” усвоения [**]. В конце большинства уроков помещены упражнения для лучшей “ориентации” в произношении и в приводимых типах склонений имён и спряжений глаголов.[***] После основной части самоучителя (как уже было сказано выше) располагается *водско-русский* словарь, в котором размещены слова, как приводимые в уроках, так и аналогичные, но мóгущие представлять определённые трудности для образования их грамматических форм [****]; а также — *русско-водский* словарь, отсылающий к водско-русскому.

В случаях необходимости важных дополнений к предлагаемой информации, эти дополнения приводятся с пометкой NB! (nota bene!)

При составлении данного самоучителя автор базировался на методических принципах современного обучения *иностранным* языкам.[*****]

---

[*] см. карту на с. 3.

[**] Зеленская А.А. Вопросы теории обучения иностранным языкам. Тверь, 1991.

[***] Ляховицкий М.В, Кошман И.М. Методика преподавания иностранных языков. М., 1981.

[****] Современные методы обучения языкам. Материалы научно-практической конференции. Тюмень, 1994. (под ред. М.И. Нечай, Е.Н. Кисловской.)

[*****] Методика обучения иностранным языкам на начальном этапе в школе и в ВУЗе. СПб.: Образ, 1991. (под ред. Шатилова С.Ф.)

ESIMEIN ÕPPIKAPPALÕ.
ПЕРВЫЙ УРОК.

Aakkõsso. Алфавит.

В водском языке можно выделить звуки и комбинации звуков, обозначенные 36 буквами и буквосочетаниями:

A a, B b, D d, Ď d', E e, F f, G g, H h, I i, J j, K k, L l, Ľ l', M m, N n, Ń ń, O o, P p, R r, Ŕ ŕ, S s, Š š, Ś ś, T t, Ť t', Ts ts, Tš tš, U u, V v, Z z, Ž ž, Ź ź, Õ õ, Ä ä, Ö ö, Ü ü.

Существуют также звуки-аффрикаты **śtš** и (в восточном наречии) **dž**.

Ääliõppi. Фонетика.

Vokaalõd (гласные) a, o, u.

Гласные **a** и **o** в водском языке произносятся чуть шире и глубже, чем соответствующие звуки в русском языке. Примерно они напоминают гласные в русских словах “**вал**” и “**мол**”. Гласная **u** обычно произносится, как русское **“у”.** Однако в положении **между гласными** она в современном языке превратилась в долгую согласную “**вв**”: **froua** → **frovva – госпожа.**

Pitšäd vokaalõd. Долгие гласные.

Долгие гласные в водском языке произносятся более протяжно, чем краткие. На письме обозначаются двумя соответствующими буквами.

Долгая гласная **uu** в положении перед другой гласной в настоящее время произносится как сочетание краткого **“u”** и долгого **“vv”**:**juua** → **juvva – пить**.

Konsonantõd (согласные): b, d, f, g, j, k,m, p, r, t, v, z.

Произношение водских согласных **b**, **d**, **f**, **g**, **j**, **k**, **m**, **p**, **r**, **t**, **v**, **z** ничем не отличается от произношения соответствующих русских **б, д, ф, г, й, к, м, п, р, т, в, з.**

Pitšäd konsonantõd. Долгие согласные.

Долгие согласные в водском языке произносятся дольше, чем краткие, и обозначаются удвоением соответствующих букв.

Rõhka. Ударение.

В большинстве случаев ударение в водском языке падает на **I-й** слог. В многосложных словах появляются побочные ударения на **III**-м и **V**-м слогах. В сложных словах, состоящих из нескольких корней, **I**-й слог каждого корня несёт собственное ударение:

m<u>aa</u> – земля; **m<u>aa</u>m<u>u</u>na** – картофель.

NB! В некоторых словах ударение оказывается на других слогах:

par<u>ai</u>ka – в настоящее время; **fśoravn<u>oo</u>** – всё-таки, однако;
evol'<u>uu</u>ttsija – эволюция; **sign<u>aa</u>lõ** – сигнал и т.п.

Arjotuz. Упражнение.

Прочитайте следующие слова:

aapa – осина,
avata – открывать,
bruuda – пруд,
frovva – госпожа,
juvva – пить,
koto – дом,
maa – земля; страна,
murtua – ломаться,
urpa – серёжка [цветок],

ammaz – зуб,
baabukaz – малина,
doro – жёлудь,
gaada – змея,
katto – крыша,
kuz? – где?,
maamuna – картофель,
orko – долина,
varvaz – палец на ноге.

TÕIN ÕPPIKAPPALÕ.
ВТОРОЙ УРОК.

Ääliõppi.

Vokaalõd i, e, õ.

Гласная **i** произносится, как русское **и**. В качестве второго компонента в **дифтонгах** (см. IV урок) произносится близко к **j** (за исключением положения перед двумя согласными, где она произносится, как **i**).

Гласная **e** произносится, как русское **э**.

Гласная **õ** представляет собой звук, промежуточный между **o** и **e**. Звук аналогичен эстонскому **õ**, старославянскому и современному болгарскому **ъ,** шведскому **u**.

Konsonantõd h, l, n.

Согласная **h** произносится аналогично английской и немецкой, представляя собою по сути озвученный выдох.*

Согласная **l** перед гласными **a, o, u, õ** произносится, как твёрдое русское **л**. Перед другими гласными произносится аналогично "полумягкому" немецкому **l.**

Согласная **n** в большинстве случаев произносится, как русское **н**. Перед **k, g** произносится, как носовой звук **[ŋ]** (аналогично большинству западноевропейских языков).

Mootoõppi. Морфология.

Substantiivi. Adjektiivi. Имя существительное. Имя прилагательное.

Имя существительное и имя прилагательное в водском языке не имеют принципиальных различий. Они морфологически изменяются по одним и тем же законам.

Tšäänteed. Падежи.

В водском языке имеется 13 падежей: **1. nominatiivi (именительный), 2. genetiivi (родительный), 3. partitiivi (частичный), 4. illatiivi (входной), 5. inessiivi (внутреннеместный), 6. elatiivi (исходный), 7. allatiivi (направительный), 8. adessiivi (внешнеместный), 9. ablatiivi (отдалительный), 10. translatiivi (преобразовательный), 11. essiivi (качественный), 12. komitatiivi (сопроводительный), 13. terminatiivi (достигательный).** Факультативно используются ещё 2 падежа: **abessiivi (лишительный)** (см. XXI урок)**, ekstsessiivi (прекратительный)** (см. XVIII урок) **.**

Из них первые 4 (**nominatiivi, genetiivi, partitiivi, illatiivi**) в обоих числах являются морфологически самостоятельными, определяя тип склонения. Остальные падежи образуются, как правило, от основы **genetiivi**. В последних 2 падежах (**komitatiivi, terminatiivi**) числительные и прилагательные, сопряжённые с существительными, **не согласуются** с последними в падеже (см.XI и XII уроки).

Luku. Число.

В водском языке **2** грамматических числа – **ühsikko** (единственное) и **mõnikko** (множественное).

Arjotuz.

Прочитайте слова: Lukõga sõnad:

aili – **салака,**
eb õõ – **нет; нету,**
elo – **жизнь,**
enneglee – **позавчера,**
haamolain – **дьявол,**
ilozuz – **красота,**
irmuta – **бояться,**
kahnugoittaa – **замораживать,**
kahõd – **двое,**
lõpõttaa – **заканчивать,**
pankõ – **ведро,**
rõnka – **рынок.**

---

* В начале слова (имеясь в аналогичных финских, эстонских, карельских словах) – в водском языке звук практически исчез.

KÕLMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРЕТИЙ УРОК.

Ääliõppi.

Vokaalõd ä, ö, ü.

Для произнесения гласной **ä** нужно органы речи “настроить” на произнесение водского **e**, но попытаться при этом произнести **a**. Соответствует **a** в английском слове “**man**”; эстонскому и финскому **ä**.

Для произнесения гласной **ö** нужно язык и челюсти “настроить” на произнесение **i**, но губы округлить, как для произнесения **o**. Соответствует немецкому, эстонскому и финскому **ö** либо французскому **eu** в слове **“peur”**.

Для произнесения гласной **ü** нужно язык и челюсти “настроить” на произнесение **i**, но губы вытянуть, как для произнесения **u**. Соответствует немецкому и эстонскому **ü**, финскому и шведскому **y**, французскому **u**.

Долгая гласная **üü** в положении **перед** другой гласной превращается в краткое **ü** плюс долгое **vv**:

müüä → müvvä – продавать.

Аналогично произносится ([**vv**]) и краткая **ü** между гласными:

tšäüä → tšävvä – ходить.

Konsonantõd s, š, ts, tš, ž, dž.

Согласная **s** произносится, как русское **с** .
Согласная **š** произносится чуть мягче, чем русское **ш**. Соответствует английскому **sh**.
Согласная **ts** произносится как русское **ц**.
Согласная **tš** произносится твёрже, чем русское **ч**. Соответствует английскому **ch**.
Согласная **ž** произносится чуть мягче, чем русское **ж**. Соответствует французскому **j**.
Согласная **dž** произносится как мягкое слитное сочетание **джь**, соответствующее английскому **j**. Существует лишь в восточном наречии водского языка.
Долгие согласные **ts** и **tš** обозначаются, соответственно, как **tts** и **ttš**.

Mootoõppi.

Substantiivi. Adjektiivi.

1. Nominatiivi. Именительный падеж.

1) Служит для называния субъекта действия, как и в русском языке:

Uhsi on lahti. – Дверь открыта.

2) Обозначает объект действия при **повелительном наклонении**:

Avaa uhsi! – Открой дверь!

3) Обозначает объекты действия (во множественном числе) при **будущем** и **прошедшем** времени глагола (в значении **завершённости**) (сравни IV урок):

Miä avaan uhzõd – Я открою двери.
Miä avazin uhzõd. – Я открыл двери.

Во множественном числе (mõniko nominatiivi) образуется от основы **родительного падежа единственного числа (ühsiko genetiivi)** [см. следующий урок], с прибавлением окончания **-d**.

Arjotuz.
Lukõga sõnad:

audžid [*восточн.*] **– щуки,**	**süvvä – есть,**
lühüd – короткий,	**širisä – чирикать,**
mettsä – лес,	**tüttö – девушка,**
müvvä – продавать,	**tšävvä – ходить,**
pittšä – длинный,	**tšülä – деревня,**
pää – голова,	**ženiha – жених,**
staruha – старуха,	**üü – ночь.**

NELLÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК.

Ääliõppi.

Diftongõd. Дифтонги.

Кроме сочетаний гласных с **i** (см. II урок), в водском языке существуют также следующие дифтонги (сочетания 2 гласных, составляющих **один слог**):

Под ударением – **au**, **iu**, **ou**, **õu**; **iä**, **üä**; **eü**, **äü**, **öü**.

В безударном положении – **ia**, **ua**, **õa**; **au**, **iu**, **õu**; **iä**, **üä**; **eü**, **iü**, **äü**.

Следует отметить, что дифтонги, хоть и образуют 1 слог (и приравниваются к долгим гласным), могут возникнуть из слияния 2 слогов при выпадении согласной в случае **чередования ступеней** (см. ниже).

Pehmiäd (*мягкие*) konsonantõd d', l', ń, ŕ, ś, t', ź; śtš.

Согласные **d'**, **l'**, **ń**, **ŕ**, **t'** произносятся, соответственно, как русские **дь, ль, нь, рь, ть,** а вернее – как мягкие **д, л, н, р, т** перед **е, я, ю.**

Согласная **ś** произносится чуть более "шепеляво", чем русское **сь** (с призвуком **щ**). Согласная **ź** также произносится чуть более "шепеляво", чем русское **зь** (с призвуком мягкого **ж**).

Сочетание **śtš** произносится примерно, как русское **сч** в слове "**исчерпать**".

Assõõvahtõluz. Чередование ступеней.

В корнях водских слов многие согласные и их сочетания при изменении грамматической формы (падежа имени, времени глагола) могут менять долготу ("ступень"). Существуют следующие варианты:

1) **kk → k**; **pp→p**; **tt→t**; **ss→s**; **šš→š**; **ttš→tš**, **d'd'**.
2) **k→g** (**fk→vg**; **hk→hg**; **lk→lg**; **nk→ng**; **pk→bg**; **rk→rg**; **sk→zg**, **zz**; **šk→žg**; **tk→dg**).
3) **p→v** (**lp→lv**; **mp→mm**; **rp→rv**).
4) **t→ –** , **d'd'** (**ht→h**; **lt→ll**, **l**; **nt→nn**, **n**; **rt→rr**, **r**).
5) **s→z** (**hs→hz**; **rs→rz**).
6) **š→ž.**
7) **tš→d'**, **–** , **g** (**htš→hj**, **sk**, **zg**, **zz**; **ltš→lg**, **ll**; **ntš→nd'**, **nn**; **rtš→rj**, **rd'**, **rg**).
8) **i** (между гласными)**→d'd'.**

Далее эти варианты ***assõõvahtõluz*** будут встречаться в образцах склонений и спряжений (и указаны в словаре).

Mootoõppi.

Substantiivi. Adjektiivi.

2. Genetiivi. Родительный падеж.

1) Служит для обозначения принадлежности (причём имя обладателя пишется **перед** именем обладаемого). В случае конкретной принадлежности – имя обладателя пишется отдельно:

Izä koto. – Дом отца.

В случае абстрактной принадлежности – имя обладателя пишется слитно с именем обладаемого.

Izämaa – Отчизна ("земля отца").

2) Обозначает объект действия (в единств. числе) при **будущем** и **прошедшем** времени глагола (в значении **завершённости**) (сравн. III и V уроки):

Miä teen koo - Я построю дом.
Miä tein koo – Я построил дом.

Образуется по типу склонения; в **ühsikko** – с **assõõvahtõluz**, в **mõnikko** – с прибавлением окончания **-je** или **-d'd'e**.

NB! Перед следующими словами в форме **ühsiko genetiivi** прибавляется дополнительное окончание **-n**:
ala – под (*кого-л., что-л.*), **all – под** (*кем-л., чем-л.*), **alt – из-под**, **aika – время**,
etee, **eez – перед**, **eess – спереди** [назад], **nain – жена**, **õma – принадлежащий.**
vellen nain – жена брата, **minun õma – принадлежащий мне.**

Arjotuz.

Lukõga sõnad:

fśoravnoo – однако,
gul'u – голубь,
haŕokka – ласка [животное]**,**
hot' – хотя бы,
il'l'aa – поздно,
kahśtšümmentä – двадцать,
ńako – лицо,
okt'aabri – октябрь,
ŕumka – рюмка,
sättiütä – устраиваться,
süämmez – внутри,
vad'd'a – водский,
äd'd'ä – тесть,
õźźa – хвощ.

VIĎĎEZ ÕPPIKAPPALÕ.
ПЯТЫЙ УРОК.

Ääliõppi.

Vokaalõgarmoonija. Гармония гласных.

В водском языке, если в корне слова ударная гласная – **заднего ряда** (**a**, **o**, **u**, **õ**), то в большинстве случаев суффиксы и окончания также будут содержать **заднеязычную** гласную. Если ударная гласная в корне – **переднего ряда** (**e**, **ä**, **ö**, **ü**), то, соответственно, суффиксы и окончания также будут содержать **переднеязычную** гласную. Гласная **i** этому закону не подчиняется.

Исключения составляют: ***а)*** окончания и суффиксы существительных **-o**, **-ko**, **-likko**, **-ikko**, **-zikko**; ***б)*** суффиксы **-kaz**, **-nikka**; ***в)*** уменьшительный суффикс **-kkõin**; ***г)*** суффикс отрицания **-too** (**-ttoma**); ***д)*** окончания некоторых падежей – mõniko genetiivi (**-je**, **-d'd'e**), komitatiivi (**-ka**), translatiivi (**-ssa**); ***е)*** окончания глаголов в повелительном наклонении (**-ka**, **-ga**; **-ko**, **-go**; **-kod**, **-god**); ***ж)*** заимствования последних 50 лет из других языков.

Слова, оканчивающиеся на указанные сочетания, изменяются **без** учета корневой гласной.

Mootoõppi.

Substantiivi. Adjektiivi.

3. Partitiivi. Частичный падеж.

1) Служит для обозначения части от целого:

Pala leipää – Кусок хлеба.

2) Употребляется (в форме **ühsikko!**) с числительными (см. VI урок):

Viiz inemissä – Пять человек.

3) Употребляется (в форме **mõnikko**!) со словами **pal'l'o** ***("много")*** и **vähää** ***("мало")***:

Pal'l'o inemiziit – Много людей.

4) Употребляется с отрицательной формой глагола (см. далее):

Eb õõ leipää – Нет хлеба.

5) Обозначает объект действия при **настоящем**, **прошедшем** и **будущем** времени глагола (в значении **незавершённости)** (сравни III и IV уроки):

Tämä teeb kotoa – Он строит дом.
Tämä tetši kotoa – Он строил дом.
Tämä nõõb tetšemä kotoa – Он будет строить дом.

6) Употребляется при **сравнительной** степени прилагательных:

Vanapi velleä – Старше брата.

7) В некоторых оборотах:

Lezzell õli itšävä meessä – У вдовы была тоска по мужу.

8) После глаголов **tšüsüä** ***("просить")***, **tahtua** ***("хотеть")***, **suvata** (***"любить")***.

Образуется по типу склонения (с учётом **vokaalõgarmoonija**).

Pronoomeni. Местоимение.

Personaallin. Личное.

miä – я,	**müü – мы,**
siä – ты,	**tüü – вы,**
tämä – он, она (*одушевл.*),	**nämä(d) – они** (*одушевл.*),
se – оно (*неодушевл.*),	**ned – они** (*неодушевл.*).

Verbi. Глагол.

Глаголы в водском языке имеют 2 формы спряжения: **утвердительную** (**mööntein forma**) и **отрицательную** (**tšeeltein forma**). В последней форме по лицам изменяется **отрицательный глагол, а основной** – остаётся практически неизменным. Это видно на примере спряжения в настоящем времени глагола **õlla** (“***быть***”).

Mööntein forma	*Tšeeltein forma*
Miä õõn	**Miä en õõ**
Siä õõd	**Siä ed õõ**
Tämä on	**Tämä eb õõ**
Müü õõmmõ	**Müü emmä õõ**
Tüü õõttõ	**Tüü että õõ**
Nämä õlla	**Nämä eväd õõ**

Безличное отрицание в значении **“нет, нету”** имеет форму **“eb õõ”.**

Arjotuz.

На основании сведений IV и V уроков проанализируйте разницу в употреблении genetiivi (при действии, связанном с целым объектом) и partitiivi (при действии, связанном с нецелым [неполным] объектом).

KUVVÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ШЕСТОЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

4. Illatiivi. Входной падеж.

1) Указывает на движение внутрь чего-либо:

Tämä meeb lidnaa – Он идёт в город.

2) Иногда указывает на местонахождение:

Õikõasõ tšätee – По правую руку.

3) В некоторых оборотах:

Lüvvä tšivee – Ударить о камень. Ratkaa naglaa – **Уколоть о гвоздь.**
Mettsää marjaa – В лес по ягоды. Kõlpaab töhee − Пригоден к работе.
Poika on isäse − Сын (пошёл) в отца.

Образуется по типу склонения: либо путём **удлинения** последнего гласного основы, либо (в части слов в **ühsikko** и всегда в **mõnikko**) – с прибавлением окончания **-sõ**, **-se** (с учётом **vokaalõgarmoonija**).

Numeraalõ. Имя числительное.

Kardinaalõd (*количественные*) 1-10.

Далее приводятся: форма ***nominatiivi*** и (в круглых скобках) изменяемая часть форм ***genetiivi***, ***partitiivi*** и ***illatiivi***. Указанные в квадратных скобках **краткие** варианты ***nominatiivi*** некоторых числительных употребляются с существительными, тогда как **полные** формы – самостоятельно:

1. Üh|si [ühs] (e, tä, tee).
2. Kah|si [kahs] (õ, ta, tõõ).
3. Kõlmõ|d [kõm] (-, a, sõ).
4. Nellä (-, t, se).
5. Vi|isi [viiz] (d'd'e, ittä, itee).
6. Ku|usi [kuuz] (vvõ, utta, utõõ).
7. Seit|see (tseme, seet, tsemee).
8. Kahõs|aa (samõ, aat, samõõ).
9. Ühes|ää (säme, äät, sämee).
10. Tšümmen (e, tä, ee).

NB! Со всеми количественными числительными (кроме **ühs**), стоящими в **nominatiivi,** существительное ставится в **partitiivi** единственного (!) числа. При дальнейшем склонении – падежи числительного и существительного совпадают, но существительное по-прежнему остаётся в форме *единственного* числа.

Possessiivin forma. Притяжательная форма.

Вместо притяжательных местоимений в водском языке используются **личные** местоимения в форме **genetiivi** (см. XII урок):

minu – мой, моя, моё, мои; **mejje – наш, наша, наше, наши;**
sinu – твой, твоя, твоё, твои; **tejje – ваш, ваша, ваше, ваши;**
tämä – его, её; **näjje – их.**

Tämä poika – Его сын.

При **акцентировании** притяжательности – употребляется **genetiivi** личного местоимения и слово **õma** [1]:

Tšenen õma on kase lauta?
Чей это стол?

Minun õma – Мой.
Sinun õma – Твой.
Tämän õma – Его (**её**).
Mejje õma – Наш.
Tejje õma – Ваш.
Näjje õma – Их.

Arjotuz.

Поставьте существительные из предыдущих уроков в притяжательные формы всех "лиц-обладателей".

---

[1] см. **genetiivi** (IV урок).

SEITTSEMEZ ÕPPIKAPPALÕ.
СЕДЬМОЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

5. Inessiivi. Внутреннеместный падеж.

1) Указывает на пребывание **внутри** чего-либо:

Tämä eläb lidnaz – Он живёт в городе.

2) Употребляется с глаголом **tšävvä** («*ходить*»):

Tämä tšävvi lidnaz – Он ходил в город .

3) Указывает на сроки действия:

Tehä kõlmõz päiväz – Сделать за три дня.

4) В некоторых оборотах:

Kuivattaa päivüüz – Сушить на солнце.

Lahzõd õlti obahkaz – Дети ходили за грибами (**"были на сборе грибов"**).

Kuz tämä on tüüz? – **Где он работает?**

Образуется от основы **genetiivi**, с наличием **assõõvahtõluz** (за исключением сочетаний **hk, kk, pp, ss, tt, hs, tts, ttš**) и с прибавлением окончания **-z**.

6. Elatiivi. Исходный падеж.

1) Указывает на движение **изнутри** чего-либо:

Tämä meeb lidnass – Он идёт из города.

2) Указывает на объект информации:

Jutto izäss – Рассказ об отце.

3) Указывает на материал:

Pata savvõss – Горшок из глины.

4) В некоторых оборотах:

Ampua püsüss – Стрелять из ружья. Purra jalgass (tšiinni) – Укусить за ногу.

Palka tüüss – Плата за работу.

Образуется от основы **genetiivi** (с наличием **assõõvahtõluz**), с прибавлением окончания **-ss**.

I taivutuz. I склонение.

К I склонению относятся в основном односложные слова с основой на долгую гласную или дифтонг.

Ühsikko

Nom.	**maa**	**soo**	**tüü**	**täi**
Gen.	**maa**	**soo**	**tüü**	**täi**
Part.	**maat**	**soot**	**tüüt**	**täit**
Ill.	**mahaa**	**sohõõ**	**tühee**	**täihee**
Iness.	**maaz**	**sooz**	**tüüz**	**täiz**
El.	**maass**	**sooss**	**tüüss**	**täiss**

Mõnikko

Nom.	**maad**	**sood**	**tüüd**	**täid**
Gen.	**mad'd'e**	**sod'd'e**	**tüd'd'e**	**täd'd'e**
Part.	**mait**	**soit**	**tüit**	**täit**
Ill.	**maisõ**	**soisõ**	**tüise**	**täise**
Iness.	**maiz**	**soiz**	**tüiz**	**täiz**
El.	**maiss**	**soiss**	**tüiss**	**täiss**

Numeraalõ.

Ordinaalõd (*порядковые*) I–X.

I. Esimei|n (ze, ssä, zee).
II. Tõi|n (zõ, ssa, sõõ).
III. Kõlmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa).
IV. Nellä|z (ttoma, ttä, ttomaa).
V. Vid'd'e|z (ttoma, ttä, ttomaa).
VI. Kuvvõ|z (ttõma, tta, ttõmaa).
VII. Seittseme|z (ttoma, ttä, ttomaa).
VIII. Kahõssamõ|z (ttõma, tta, ttõmaa).
IX. Ühessämä|z (ttoma, ttä, ttomaa).
X. Tšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa).

Как можно заметить, у порядковых числительных от **III** и далее – закон **vokaalõgarmoonija** не везде «срабатывает».

Verbi.

Verbi “*õlla*” taipõumin imperfektiz.
Спряжение глагола “*быть*” в прошедшем времени.

Mööntein forma	*Tšeeltein forma*
Miä õlin	**Miä en õllud**
Siä õlid	**Siä ed õllud**
Tämä õli	**Tämä eb õllud**
Müü õlimmõ	**Müü emmä õllud**
Tüü õlittõ	**Tüü että õllud**
Nämä õlti	**Nämä eväd õltu**

Безличное отрицание в значении “**не было**” имеет форму “**eb õllud**”.

Arjotuz.

Просклоняйте слова в 6 падежах:
Taivuttaga sõnad kuvvõz tšäänteez:

jä|ä (ä, ät, hee) – лёд,
ku|u (u, ut, hõõ) – луна; месяц
(в том числе календарный),
lu|u (u, ut, hõõ) – кость,
ma|a (a, at, haa) – земля; страна,
pu|u (u, ut, hõõ) – дерево,
pä|ä (ä, ät, hee) – голова; глава (администрации),
so|o (o, ot, hõõ) – болото,
su|u (u, ut, hõõ) – рот; устье реки,
te|e (e, et, hee) – дорога,
täi (-, t, hee) – вошь,
tü|ü (ü, üt, hee) – работа,
või (-, t, hõõ) – масло,
ü|ü (ü, üt, hee) – ночь.

KAHÕSSAMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ВОСЬМОЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

7. Allatiivi. Направительный падеж.

1) Обозначает движение **на поверхность** чего-либо:

Nõisa katolõ – Подняться на крышу.

2) Обозначает адресата:

Anna tälle! – Дай ему!

3) В выражениях:

Kui millõ mennä? – Как мне пройти [*куда-либо*]?

Anna millõ tšävvä! – Дай мне пройти [*мимо*]!

Mitä sillõ vajaa? – Чего тебе надо?

4) В оборотах:

Laskõa voolilõ – Отпустить на волю.

Panna mehele – Выдать замуж.

Tälle täütti tšümmen vootta – Ей исполнилось десять лет.

Näile on kahs tunnia tol'ko tööttää – Им работать – только два часа.

Образуется от основы **genetiivi** (с наличием **assõõvahtõluz**), с прибавлением окончаний: **1)** после **ударного** слога с **краткой** гласной – **-llõ**, **-lle** (**vokaalõgarmoonija**), **2)** после **безударного** слога или **долгой** гласной – **-lõ**, **-le** (**vokaalõgarmoonija**).

8. Adessiivi. Внешнеместный падеж.

1) Обозначает нахождение **на поверхности** чего-либо:

Issua katoll – Сидеть на крыше.

2) Обозначает обладателя:

Täll on lehmä – У него есть корова.

3) Указывает на время суток, года (сравни XIII урок – **essiivi**):

Päiväll – Днём. Sütšüzell – Осенью.

4) В обороте:

Mill piäb (piti) – Я должен (должен был).

NB! При указании времени, существительное после прилагательного, местоимения или числительного в **adessiivi** – может ставиться в **partitiivi**:

Senell päivää – В этот день.
Ühell kõrtaa – Один раз [однажды].

Образуется от основы **genetiivi** (с наличием **assõõvahtõluz**), с прибавлением окончания: после **кратких** гласных – **-ll**, после **долгих** гласных и **дифтонгов** – **-l.**

II taivutuz.

Ко II склонению относятся слова с окончанием **-o** и двусложные на **-u**, **-ü**, **-õ**,**-i**.

Ühsikko

Nom.	**võrkko**	**lintu**	**siili**	**vävü**
Gen.	**võrko**	**linnu**	**siili**	**vävü**
Part.	**võrkkoa**	**lintua**	**siiliä**	**vävüä**
Ill.	**võrkkoo**	**lintuu**	**siilii**	**vävüü**
Iness.	**võrkkoz**	**linnuz**	**siiliz**	**vävüz**
El.	**võrkoss**	**linnuss**	**siiliss**	**vävüss**
All.	**võrkolõ**	**linnulõ**	**siilile**	**vävüle**
Adess.	**võrkoll**	**linnull**	**siilill**	**vävüll**

Mõnikko

Nom.	võrkod	linnud	siilid	vävüd
Gen.	võrkkoje	lintuje	siilije	vävüje
Part.	võrkkoit	lintuit	siiliit	vävüit
Ill.	võrkkoisõ	lintuisõ	siiliise	vävüise
Iness.	võrkkoiz	lintuiz	siiliiz	vävüiz
El.	võrkkoiss	lintuiss	siiliiss	vävüiss
All.	võrkkoilõ	lintuilõ	siiliile	vävüile
Adess.	võrkkoil	lintuil	siiliil	vävüil

Numeraalõ.

Kardinaalõd 11-20.

11. Ühstõššõmõ|t (-, t, õ).
12. Kahstõššõmõ|t (-, t, õ).
13. Kõmtõššõmõt.
14. Nellätõššõmõt.
15. Viiztõššõmõt.
16. Kuuztõššõmõt.
17. Seitseetõššõmõt.
18. Kahõsaatõššõmõt.
19. Ühesäätõššõmõt.
20. Kahśtšümmentä (kahõ tšümmene, kahta tšümmentä, kahtõõ tšümmenee).

Как видно из вышесказанного, числительное **20** является, по сути, слившимися словами “**два десятка**”, что проявляется при склонении далее.

Ordinaalõd XI–XX.

XI. Ühstõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa).
XII. Kahstõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa).
XIII. Kõmtõššõmõz.
XIV. Nellätõššõmõz.
XV. Viiztõššõmõz.
XVI. Kuuztõššõmõz.
XVII. Seitseetõššõmõz.
XVIII. Kahõsaatõššõmõz.
XIX. Ühesäätõššõmõz.
XX. Kahśtšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa).

Arjotuz.

Taivuttaga sõnad kahõssamõz tšäänteez:

kaivo (-, a, o) – колодец,
ko|to (o, toa, too) – дом,
laulu (-, a, u) – песня,
lin|tu (nu, tua, tuu) – птица,
naizik|ko (o, koa, koo) – женщина,
ono (-, a, o) – дядя,
pan|kõ (gõ, kõa, kõõ) – ведро,
saa|tu (u, tua, tuu) – сад,
siili (-, ä, i) – ёж,
tüttärik|ko (o, koa, koo) – девочка,
tšälü (-, ä, ü) – невестка,
vad'd'ak|ko (o, koa, koo) – вóдинка,
venak|ko(o, koa, koo) – русская,
virak|ko (o, koa, koo) – эстонка,
vir|si (zi, siä, sii) – стих; руна,
võrk|ko (o, koa, koo) – сеть,
vävü (-, ä, ü) – зять,
õhtago (-, a, o) – вечер.

ÜHESSÄMÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДЕВЯТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

9. Ablatiivi. Отдалительный падеж.

1) Указывает на движение **с поверхности** чего-либо:

Laskõuta katolt – Спуститься с крыши.

2) Указывает на движение от чего-либо:

Joohsa jõgõlt – Бежать от реки.

3) В обороте:

Muuttua voosi-vuvvõlt – Меняться год от года.

Образуется от основы **genetiivi** (с наличием **assõõvahtõluz**), с прибавлением окончания **-lt**.

10. Translatiivi. Преобразовательный падеж.

1) Указывает на изменения состояния, статуса:

Saata naizõssi – Стать женой.
Kraazgattaa musassi – Покрасить в чёрное.

2) Указывает на пожелание:

Tahtua õlla kõikõa ülepässi – Хотеть быть самым главным.

3) Обозначает временной интервал:

Tulla kahõssi tunnissi – Прийти к двум часам.

4) Обозначает употребление языка:

Pajattaa vaďďassi – Говорить по-водски.
Kui se on venäissi? – Как это по-русски?

5) В оборотах:

Viimeizessi – Напоследок. Kõlmõttõmassi – В-третьих.
Võttaa naizõssi – Взять в жёны. Antaga antõõssi! – Извините!
Ŕumka teessi – Рюмка на дорожку.

Образуется от основы **genetiivi** (с наличием **assõõvahtõluz**), с прибавлением окончания **-ssi**.

III taivutuz.

К III склонению относятся слова с окончанием **-a**, у которых в I слоге – гласные **a**, **i**, реже – **õ**.

		Ühsikko		
Nom.	**jalka**	**vasara**	**silta**	**sõna**
Gen.	**jalga**	**vasara**	**silla**	**sõna**
Part.	**jalkaa**	**vasaraa**	**siltaa**	**sõnaa**
Ill.	**jalkaa**	**vasaraa**	**siltaa**	**sõnaa**
Iness.	**jalgaz**	**vasaraz**	**sillaz**	**sõnaz**
El.	**jalgass**	**vasarass**	**sillass**	**sõnass**
All.	**jalgalõ**	**vasarallõ**	**sillalõ**	**sõnalõ**
Adess.	**jalgall**	**vasarall**	**sillall**	**sõnall**
Abl.	**jalgalt**	**vasaralt**	**sillalt**	**sõnalt**
Trans.	**jalgassi**	**vasarassi**	**sillassi**	**sõnassi**
		Mõnikko		
Nom.	**jalgad**	**vasarad**	**sillad**	**sõnad**
Gen.	**jalkoje**	**vasaroje**	**siltoje**	**sõnoje**
Part.	**jalkoit**	**vasaroit**	**siltoit**	**sõnoit**
Ill.	**jalkoisõ**	**vasaroisõ**	**siltoisõ**	**sõnoisõ**
Iness.	**jalgoiz**	**vasaroiz**	**silloiz**	**sõnoiz**
El.	**jalgoiss**	**vasaroiss**	**silloiss**	**sõnoiss**
All.	**jalgoilõ**	**vasaroilõ**	**silloilõ**	**sõnoilõ**
Adess.	**jalgoil**	**vasaroil**	**silloil**	**sõnoil**
Abl.	**jalgoilt**	**vasaroilt**	**silloilt**	**sõnoilt**
Trans.	**jalgoissi**	**vasaroissi**	**silloissi**	**sõnoissi**

Adverbi. Наречие.

Наречия в водском языке являются, по сути, “застывшими” падежными формами существительных и прилагательных.

Paika adverbi. Наречие места (*начало*).

akkunala – на (во) двор,	**alõtsõ – снизу вверх** [*сквозь что-либо*],
akkunall – на (во) дворе,	**etee – вперёд** [*к чему-либо*],
akkunalt – со двора,	**eez – впереди,**
ala – вниз,	**eess – спереди** [*назад*],
all – внизу,	**eteez – вперёд** [*вообще*],
alt – снизу,	**eteez-takaaz – взад-вперёд.**

Arjotuz.

Taivuttaga tšümmenez tšäänteez:

adra (-, a, a) – плуг,	**la|uta (vva, utaa, utaa) – стол,**
ai|ka (ga, kaa, kaa) – время,	**lidna (-, a, a) – город,**
akkuna (-, a, a) – окно,	**marja (-, a, a) – ягода,**
akka (-, a, a) – старуха,	**nagla (-, a, a) – гвоздь,**
il’l’a (-, a, a) – поздний,	**sil|ta (la, taa, taa) – 1) пол; 2) мост,**
jal|ka (ga, kaa, kaa) – нога,	**sõna (-, a, a) – слово,**
kapus|sa (a, saa, saa) – капуста,	**sõ|pa (va, paa, paa) – одежда,**
kattila (-, a, a) – котёл,	**vasara (-, a, a) – молоток.**

TŠÜMMENÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДЕСЯТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

11. Essiivi. Качественный падеж.

1) Указывает на то, в каком качестве пребывает субъект:

Õlla läsivänä – Быть больным.
Tämä õli veel tüttärikkona – Она была ещё девочкой.
Tööttää karjuššina – Работать пастухом.

2) Указывает на отрезок времени, в который что-либо происходит (сравни X урок – **adessiivi**):

Sütšüzenä – Осенью [осенней порой].
Se õli õhtagona – **Это было вечером.**
Praznikkana õli paľľo vätšiä – В праздник было много народу.
Tulla viď'ď'ezpäänä – Прийти в пятницу.

Образуется от основы **genetiivi**, с наличием **assõõvahtõluz** (за исключением сочетаний **hk, kk, pp, ss, šš, tt, hs, tts, ttš** – аналогично **inessiivi**), с прибавлением окончаний: **1)** для слов, оканчивающихся в **nominatiivi** на гласную – **-na**, **-nä**; **2)** для слов, оканчивающихся в **nominatiivi** на согласную (**-d, -z, -r**) – **-nna**, **-nnä** (**vokaalõgarmoonia**).

IV taivutuz.

К IV склонению относятся слова с окончанием **-ä**, у которых в I слоге – дифтонг **ei**.

	Ühsikko		*Mõnikko*	
Nom.	**leipä**	**reitšä**	**leiväd**	**reď'ď'äd**
Gen.	**leivä**	**reď'ď'ä**	**leipoje**	**reikoje**
Part.	**leipää**	**reitšää**	**leipoit**	**reikoit**
Ill.	**leipää**	**reitšää**	**leipoisõ**	**reikoisõ**
Iness.	**leiväz**	**reď'ď'äz**	**leipoiz**	**reikoiz**
El.	**leiväss**	**reď'ď'äss**	**leipoiss**	**reikoiss**
All.	**leiväle**	**reď'ď'äle**	**leipoilõ**	**reikoilõ**
Adess.	**leiväll**	**reď'ď'äll**	**leipoil**	**reikoil**
Abl.	**leivält**	**reď'ď'ält**	**leipoilt**	**reikoilt**
Trans.	**leivässi**	**reď'ď'ässi**	**leipoissi**	**reikoissi**
Ess.	**leivänä**	**reď'ď'änä**	**leipoina**	**reikoina**

Numeraalõ.
Kardinaalõd 21-100.

21. Kahśtšümmentä ühsi (kahõ tšümmene ühe, kahta tšummentä ühtä, kahtõõ tšümmenee ühtee) и т.п.

30. Kõmtšümmentä.
40. Nellätšümmentä.
50. Viiztšümmentä.
60. Kuuztšümmentä.
70. Seitseetšümmentä.
80. Kahõsaatšümmentä.
90. Ühesäätšümmentä.
100. Sa|ta (a, taa, tasõ).

Adverbi.
Paika adverbi (*продолжение*).

kaaz – с собой [иметь, брать]**,**
kassenna – вот здесь,
kaukall – далеко [*куда?,где?*]**,**
kaukaa – издалека,
kokkoo – вместе [собирать; -ся]**,**
kooz – вместе [находиться; быть]**,**
kotoo – домой,
kotonna – дóма,
kotua – ńз дому,
kõrkõalõ – высоко [*куда?*]**,**
kõrkõall – высоко [*где?*]**,**
kõrkõalt – свысока.

Prepoziittsija. Предлог.

Предлоги в водском языке, как и в русском, управляют различными падежами (некоторые из них сами изменяются по падежам).

I. С **genetiivi:**

läpi – через; сквозь (поле, лес, море и т.п.) [*вдоль*],

üli – через (реку, дорогу и т.п.) [*поперёк*].

Arjotuz.

Taivuttaga ühstõššõmõz tšäänteez:

einä (-, ä, ä) – сено,	**re|itšä (d'd'ä, itšää, itšää) –дыра,**
leinä (-, ä, ä) – траур,	**seinä (-, ä, ä) – стена.**
lei|pä (vä, pää, pää) – хлеб,	

ÜHSTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ОДИННАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

12. Komitatiivi. Сопроводительный падеж.

1) Указывает на **совместность** действия или существования с кем-либо, а также на имеющееся орудие. Может употребляться непосредственно или с наречиями **kaaz**, **kooz**, **kokoo**, **ühez**:

(Kaaz) vasaraka tulla – Прийти с молотком.

(Kooz) lahzõka elää – Жить с ребёнком.

(Kokoo) näjjeka tavata – Встретиться с ними.

Ühez sõsarõka – Вместе с сестрой.

2) Обозначает средство или орудие:

Jalkoika – Ногами. Vasaraka – Молотком.

Образуется: в **ühsikko** – от **полной** формы **genetiivi,** в **mõnikko** – от **полной** формы (I, IX – XIV склонения) или от **основы** (II–VIII склонения) **genetiivi,** с прибавлением окончания **-ka.**

NB! Прилагательное и числительное перед существительным в **komitatiivi** – остаётся в **genetiivi.**

V taivutuz.

К V склонению относятся слова с окончанием **-a**, у которых в I слоге – гласные **o** и **u** (и большинство слов с гласной **õ**).

Ühsikko

Nom.	**poika**	**nurkka**	**sõbra**	**õhsa**
Gen.	**poiga**	**nurka**	**sõbra**	**õhza**
Part.	**poikaa**	**nurkkaa**	**sõbraa**	**õhsaa**
Ill.	**poikaa**	**nurkkaa**	**sõbraa**	**õhsaa**
Iness.	**poigaz**	**nurkkaz**	**sõbraz**	**õhsaz**
El.	**poigass**	**nurkass**	**sõbrass**	**õhzass**
All.	**poigalõ**	**nurkalõ**	**sõbralõ**	**õhzalõ**
Adess.	**poigall**	**nurkall**	**sõbrall**	**õhzall**
Abl.	**poigalt**	**nurkalt**	**sõbralt**	**õhzalt**
Trans.	**poigassi**	**nurkassi**	**sõbrassi**	**õhzassi**
Ess.	**poigana**	**nurkkana**	**sõbrana**	**õhsana**
Kom.	**poigaka**	**nurkaka**	**sõbraka**	**õhzaka**

Mõnikko

Nom.	**poigad**	**nurkad**	**sõbrad**	**õhzad**
Gen.	**poikõje**	**nurkkõje**	**sõbrõje**	**õhsõje**
Part.	**poikõit**	**nurkkõit**	**sõbrõit**	**õhsõit**
Ill.	**poikõisõ**	**nurkkõisõ**	**sõbrõisõ**	**õhsõisõ**
Iness.	**poikõiz**	**nurkkõiz**	**sõbrõiz**	**õhsõiz**
El.	**poikõiss**	**nurkkõiss**	**sõbrõiss**	**õhsõiss**
All.	**poikõilõ**	**nurkkõilõ**	**sõbrõilõ**	**õhsõilõ**
Adess.	**poikõil**	**nurkkõil**	**sõbrõil**	**õhsõil**
Abl.	**poikõilt**	**nurkkõilt**	**sõbrõilt**	**õhsõilt**
Trans.	**poikõissi**	**nurkkõissi**	**sõbrõissi**	**õhsõissi**
Ess.	**poikõina**	**nurkkõina**	**sõbrõina**	**õhsõina**
Kom.	**poikõika**	**nurkkõika**	**sõbrõika**	**õhsõika**

Numeraalõ.

Ordinaalõd XXI-C.

XXI. Kahśtšümmenäz esimein (kahśtšümmenättoma esimeize, kahśtšümmenättä esimeissä, kahśtšümmenättomaa esimeizee) и т.п.

XXX. Kõmtšümmenäz.	**LXX. Seitseetšümmenäz.**
XL. Nellätšümmenäz.	**LXXX. Kahõsaatšümmenäz.**
L. Viiztšümmenäz.	**XC. Ühesäätšümmenäz.**
LX. Kuuztšümmenäz.	**C. Saa|z (ttoma, tta, ttomaa).**

Adverbi.

Paika adverbi (*продолжение*).

kujalõ – наружу,
kujall – снаружи (*где?*),
kujalt – снаружи (*откуда?*),
litši – рядом; поблизости,
maitsõ – сквозь землю,
muvvalõ – за пределы,
muvvall – за пределами,
muvvalt – из-за пределов,
pääle – сверху [положить]**,**
pääl – сверху [лежать]**,**
päält – сверху [снять]**,**
siheessa – дотýда,

sinne – туда,
siäll – там,
siält – оттуда,
süämmee – внутрь,
süämmez – внутри,
süämmess – изнутри,
tagaa – назад,
takanna – сзади [*где?*],
takaa – сзади [*откуда?*],
tagaaz – обратно,
tšehzinää – посередине,
võõrazii – в гости.

Arjotuz.

Taivuttaga kahstõššõmõz tšäänteez:

bruuda (-, a, a) – пруд,
froua (-, a, a) – госпожа,
gaada (-, a, a) – змея,
ju|pka (bga, pkaa, pkaa) – юбка,
koira (-, a, a) – собака,
mus|sa (a, saa, saa) – чёрный,

nurk|ka (a, kaa, kaa) – угол,
poi|ka (ga, kaa, kaa) – сын,
sõbra (-, a, a) – друг,
ŕum|ka (ga, kaa, kaa) – рюмка,
u|tka (dga, tkaa, tkaa) – утка,
õh|sa (za, saa, saa) – ветка.

KAHSTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВЕНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

13. Terminatiivi. Достигательный падеж.

1) Указывает на конечный “пункт” движения:

Mennä siltaassa – Дойти до моста.

2) Указывает на “адресата” движения:

Tšävvä emälessa – Сходить к матери.

3) Обозначает временной рубеж:

Issua oomnikkoossa – Сидеть до утра.

Образуется путём присоединения окончания -ssa к формам **двух** падежей:

I. Если подразумевается дальнейшее движение **внутрь** объекта или использование его объёма, то в качестве основы служит **полная форма illatiivi:**

Kotoossa – До дома. Siltaassa – До моста.

II. Если подразумевается дальнейшее движение **по поверхности** объекта или адресат (одушевлённый), то в качестве основы служит **полная форма allatiivi:**

Põllolõssa – До поля. Emälessa – До (к) матери.

Таким образом, можно сравнить:

Ujua maalõssa – Плыть до земли. Põnkua mahaassa – Рыть до земли.

NB! Прилагательные и числительные перед существительным в **terminatiivi** – остаются в **illatiivi** или **allatiivi.**

VI taivutuz.

К VI склонению относятся многосложные слова с окончаниями **-õa**, **-iä**; на **долгую** гласную (ср. **I taivutuz**).

	Ühsikko		*Mõnikko*	
Nom.	**valkõa**	**pehmiä**	**valkõad**	**pehmiäd**
Gen.	**valkõa**	**pehmiä**	**valkõije**	**pehmiije**
Part.	**valkõat**	**pehmiät**	**valkõit**	**pehmiit**
Ill.	**valkõasõ**	**pehmiäse**	**valkõisõ**	**pehmiise**
Iness.	**valkõaz**	**pehmiäz**	**valkõiz**	**pehmiiz**
El.	**valkõass**	**pehmiäss**	**valkõiss**	**pehmiiss**
All.	**valkõalõ**	**pehmiäle**	**valkõilõ**	**pehmiile**
Adess.	**valkõal**	**pehmiäl**	**valkõil**	**pehmiil**
Abl.	**valkõalt**	**pehmiält**	**valkõilt**	**pehmiilt**
Trans.	**valkõassi**	**pehmiässi**	**valkõissi**	**pehmiissi**
Ess.	**valkõana**	**pehmiänä**	**valkõina**	**pehmiinä**
Kom.	**valkõaka**	**pehmiäka**	**valkõika**	**pehmiika**
Term.	**valkõalõssa**	**pehmiäsessa**	**valkõilõssa**	**pehmiisessa**

Pronoomeni.

Personaallisije pronoomenije taipõumin. Склонение личных местоимений.

Nom.	**miä**	**siä**	**tämä**	**müü**	**tüü**	**nämä**
Gen.	**minu**	**sinu**	**tämä**	**mejje**	**tejje**	**näjje**
Part.	**minua**	**sinua**	**tätä**	**meit**	**teit**	**näit**
Ill.	**minusõ**	**sinusõ**	**tämäse**	**meise**	**teise**	**näise**
Iness	**minuz**	**sinuz**	**tämäz**	**meiz**	**teiz**	**näiz**
El.	**minuss**	**sinuss**	**tämäss**	**meiss**	**teiss**	**näiss**
All.	**millõ**	**sillõ**	**tälle**	**meile**	**teile**	**näile**
Adess.	**mill**	**sill**	**täll**	**meil**	**teil**	**näil**
Abl.	**milt**	**silt**	**tält**	**meilt**	**teilt**	**näilt**
Trans.	**minussi**	**sinussi**	**tämässi**	**meissi**	**teissi**	**näissi**
Kom.	**minuka**	**sinuka**	**tämäka**	**mejjeka**	**tejjeka**	**näjjeka**

При наличии логического ударения – местоимения **miä**, **siä** могут в **allatiivi, adessiivi** и **ablatiivi** иметь **полную** форму (**minulõ**, **minull**, **minult**; **sinulõ**, **sinull**, **sinult**). Местоимения **se** и **ned** склоняются, как указательные (см. XVII урок).

Adverbi.

Paika adverbi (*продолжение*).

tänne – сюда,
tääll – здесь,
täält – отсюда,
tüvee : ~ tulla – подходить,
tüvennä : ~ õlla – присутствовать,
tüveä : ~ mennä – отходить,
välise – в промежуток [попасть],
väliz – в промежутке [находиться],
väliss – из промежутка [вырваться],

vassaa – навстречу,
õvvõlõ – наружу,
õvvõll – снаружи [*где?*],
õvvõlt – снаружи [*откуда?*],
ühtee – воедино [собрать],
ühez – совместно; сообща,
üle : panna ~ – надеть [на тело],
üll : on ~ – надето,
ült : võttaa ~ – снять [с тела].

Arjotuz.

Taivuttaga kõmtõššõmõz tšäänteez:

jämiä (-, t, se) – толстый,
kurõa (-, t, sõ) – левый,
kõrkõa (-, t, sõ) – высокий,
pehmiä (-, t, se) – мягкий,
pimiä (-, t, se) – тёмный,

seltšiä (-, t, se) – ясный; светлый,
sõkõa (-, t, sõ) – слепой,
tšüünteliä (-, t, se) – свеча,
valkõa (-, t, sõ) – белый,
vapaa (-, t, sõ) – свободный.

KÕMTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

VII taivutuz.

К VII склонению относятся одноосно́вные (сравни IX – XV склонения) слова с окончанием **-i**, переходящим в **-õ**, **-e**.

Ühsikko.

Nom.	**kurtši**	**järvi**	**entši**	**mätši**
Gen.	**kurgõ**	**järve**	**enďe**	**mäe**
Part.	**kurkõa**	**järveä**	**entšeä**	**mätšeä**
Ill.	**kurkõõ**	**järvee**	**entšee**	**mätšee**
Iness.	**kurgõz**	**järvez**	**enďez**	**mäez**
El.	**kurgõss**	**järvess**	**enďess**	**mäess**
All.	**kurgõlõ**	**järvele**	**enďele**	**mäele**
Adess.	**kurgõll**	**järvell**	**enďell**	**mäell**
Abl.	**kurgõlt**	**järvelt**	**enďelt**	**mäelt**
Trans.	**kurgõssi**	**järvessi**	**enďessi**	**mäessi**
Ess.	**kurgõna**	**järvenä**	**enďenä**	**mäen**
Kom.	**kurgõka**	**järveka**	**enďeka**	**mäeka**
Term.	**kurgõlõssa**	**järveessa**	**enďelessa**	**mäelessa**

Mõnikko.

Nom.	**kurgõd**	**järved**	**enďed**	**mäed**
Gen.	**kurtšije**	**järvije**	**entšije**	**mätšije**
Part.	**kurtšiit**	**järviit**	**entšiit**	**mätšiit**
Ill.	**kurtšiisõ**	**järviise**	**entšiise**	**mätšiise**
Iness.	**kurďiz**	**järviz**	**enďiz**	**mäďiz**
El.	**kurďiss**	**järviss**	**enďiss**	**mäďiss**
All.	**kurďilõ**	**järvile**	**enďile**	**mäďile**
Adess.	**kurďill**	**järvill**	**enďill**	**mäďill**
Abl.	**kurďilt**	**järvilt**	**enďilt**	**mäďilt**
Trans.	**kurďissi**	**järvissi**	**enďissi**	**mäďissi**
Ess.	**kurtšiina**	**järviinä**	**entšiinä**	**mätšiinä**
Kom.	**kurtšiika**	**järviika**	**entšiika**	**mätšiika**
Trans.	**kurďilõssa**	**järviissa**	**enďilessa**	**mäďilessa**

Pronoomeni.

Refleksiivin. Возвратное.

Nom.	**ize**	**сам (сами)**	—	—
Gen.	**ene**	**себя**	**ize ene**	**самого́ (самих) себя**
Part.	**entä**	**себя**	**ize entä**	**самого́ себя**
Ill.	**enese**	**в себя**	**ize enese**	**в самого́ себя**
Iness.	**enez**	**в себе**	**ize enez**	**в само́м себе**
El.	**eness**	**о себе; из себя**	**ize eness**	**о само́м себе**
All.	**enele**	**себе; на себя**	**ize enele**	**самому́ себе**
Adess.	**enell**	**у себя; на себе**	**ize enell**	**у самого́ себя**
Abl.	**enelt**	**от себя; с себя**	**ize enelt**	**от самого́ себя**
Trans.	**enessi**	**собой** [стать]	**ize enessi**	**самим собой** [*стать*]
Ess.	**enenä**	**собой** [быть]	**ize enenä**	**самим собой** [*быть*]

Nom.	**miä (siä, tämä) ize**	**я (ты, он) сам.**
Gen.	**minu ize**	**меня самогó**
Part.	**minua ize**	**меня самогó**
Ill.	**minusõ ize**	**в меня самогó**
Iness	**minuz ize**	**во мне самóм**
El.	**minuss ize**	**обо мне самóм**
All.	**minulõ ize**	**мне самóмý**
Adess.	**minull ize**	**от меня самогó**
Abl.	**minult ize**	**у меня самогó**
Trans.	**minussi ize**	**мной самим** [*стать*]
Ess.	**minuna ize**	**мной самим** [*быть*]

Аналогично: **müü (tüü, nämä) ize – мы, (вы, они) сами** и т.д.

Arjotuz.
Taivuttaga :

en|tši (ďe, tšeä, tšee) – душа,
järv|i (e, eä, ee) – озеро,
ka|htši (zgõ, skõa, skõõ) – берёза,
kur|tši (gõ, kõa, kõõ) – журавль,
kuu|si (zõ, sõa, sõõ) – ель,

la|tši (gõ, kõa, kõõ) – потолок,
mä|tši (e, tšeä, tšee) – гора,
talv|i (õ, õa, õõ) – зима,
tšiv|i (e, eä, ee) – камень,
vell|i (e, eä, ee) – брат.

NELLÄTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ЧЕТЫРНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

VIII taivutuz.

К VIII склонению относятся: 1) слова с окончанием -ä; 2) очень небольшое количество двусложных слов с окончанием -a и I-й гласной õ; 3) многосложные слова с окончанием -a (включая отглагольные существительные на -ja, -jä).

Ühsikko.

Nom.	seppä	kõva	saattaja	itšä
Gen.	sepä	kõva	saattaja	iä
Part.	seppää	kõvaa	saattajaa	itšää
Ill.	seppäse	kõvasõ	saattajasõ	itšäse
Iness.	seppäz	kõvaz	saattajaz	iäz
El.	sepäss	kõvass	saattajass	iäss
All.	sepäle	kõvalõ	saattajallõ	iäle
Adess.	sepäll	kõvall	saattajall	iäll
Abl.	sepält	kõvalt	saattajalt	iält
Trans.	sepässi	kõvassi	saattajassi	iässi
Ess.	seppänä	kõvana	saattajana	iänä
Kom.	sepäka	kõvaka	saattajaka	iäka
Term.	sepälessa	kõvasõssa	saattajallõssa	itšäsessa

Mõnikko.

Nom.	sepäd	kõva	saattajad	iäd
Gen.	seppije	kõvije	saattajije	itšije
Part.	seppiit	kõviit	saattajiit	itšiit
Ill.	seppiise	kõviisõ	saattajiisõ	itšiise
Iness.	seppiz	kõviz	saattajiz	id'iz
El.	sepiss	kõviss	saattajiss	id'iss
All.	sepile	kõvilõ	saattajillõ	id'ile
Adess.	sepill	kõvill	saattajill	id'ill
Abl.	sepilt	kõvilt	saattajilt	id'ilt
Trans.	sepissi	kõvissi	saattajissi	id'issi
Ess.	seppiinä	kõviina	saattajiina	itšiinä
Kom.	seppiika	kõviika	saattajiika	itšiika
Term.	sepilessa	kõviisõssa	saattajillõssa	itšiisessa

Pronoomeni.

Retsiprookkin. Взаимное.

Gen.	tõin-tõizõ	друг друга
Part.	tõin-tõissa	друг друга
Ill.	tõin-tõisõõ	друг в друга
Iness.	tõin-tõizõz	друг в друге
El.	tõin-tõizõss	друг из друга, друг о друге
All.	tõin-tõizõlõ	друг на друга, друг другу
Abl.	tõin-tõizõlt	друг у друга, друг от друга
Kom.	tõin-tõizõka	друг с другом

Prepoziittsija.

II. С partitiivi:

alatsõ – под (*землёй, водой*) [двигаться],
eez – впереди (*кого-либо, чего-либо*) [двигаться],
enee – перед; до (*когда?*),
ilma – без,
litši – возле,
perää – после (*когда?*),
takann – за (*городом, озером и т.д.*),
tšehsi – посреди,
vassaa – напротив (*чего-л.*),
ümpär – вокруг (*кого-либо, чего-либо*),

Arjotuz.

Taivuttaga:

emä (-, ä, se) – мать,
evol'uttsija (-, a, sõ) – эволюция,
i|sä (zä, sää, säse) – отец,
i|tšä (ä, tšää, tšäse) – возраст,
kõrva (-, a, sõ) – ухо,
kõva (-, a, sõ) – твёрдый,
köühä (-, ä, se) – бедный,

laulaja (-, a, sõ) – певец,
met|tsä (sä, tsää, tsäse) – лес,
pä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – änä) – день,
saattaja (-, a, sõ) – проводник в поезде,
sep|pä (ä, pää, päse) – кузнец,
tšülä (-, ä, se) – деревня,
üvä (-, ä, se) – хороший.

VIIZTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ПЯТНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

IX taivutuz.

К IX склонению относятся: **1)** слова с изменяемой основой (**двухоснóвные**), имеющие в **nominatiivi** окончание **-i**, а в **genetiivi** – **-õ** или **-e** (сравни VII скл. – XIII урок); **2)** слова с окончанием **-r**.

Ühsikko.

Nom.	tuli	lumi	tšäsi	kõrsi	tütär
Gen.	tulõ	lumõ	tšäe	kõrrõ	tüttäre
Part.	tulta	lunta	tšättä	kõrtta	tütärtä
Ill.	tulõõ	lumõõ	tšätee	kõrtõõ	tüttäree
Iness.	tulõz	lumõz	tšäez	kõrrõz	tüttärez
El.	tulõss	lumõss	tšäess	kõrrõss	tüttäress
All.	tulõlõ	lumõlõ	tšäele	kõrrõlõ	tüttärelle
Adess.	tulõll	lumõll	tšäell	kõrrõll	tüttärell
Abl.	tulõlt	lumõlt	tšäelt	kõrrõlt	tüttärelt
Trans.	tulõssi	lumõssi	tšäessi	kõrrõssi	tüttäressi
Ess.	tulõna	lumõna	tšäenä	kõrrõna	tüttärennä
Kom.	tulõka	lumõka	tšäeka	kõrrõka	tüttäreka
Term.	tulõõssa	lumõõssa	tšäteessa	kõrrõlõssa	tüttärellessa

Mõnikko.

Nom.	tulõd	lumõd	tšäed	kõrrõd	tüttäred
Gen.	tulije	lumije	tšäsije	kõrsije	tüttärije
Part.	tuliit	lumiit	tšäsiit	kõrsiit	tüttäriit
Ill.	tuliisõ	lumiisõ	tšäsiise	kõrsiisõ	tüttäriise
Iness.	tuliz	lumiz	tšäziz	kõrziz	tüttäriz
El.	tuliss	lumiss	tšäziss	kõrziss	tüttäriss
All.	tulilõ	lumilõ	tšäzile	kõrzilõ	tüttärille
Adess.	tulill	lumill	tšäzill	kõrzill	tüttärill
Abl.	tulilt	lumilt	tšäzilt	kõrzilt	tüttärilt
Trans.	tulissi	lumissi	tšäzissi	kõrziss	tüttärissi
Ess.	tuliina	lumiina	tšäsiinä	kõrsiinä	tüttäriinä
Kom.	tulijeka	lumijeka	tšäsijeka	kõrsijeka	tüttärijeka
Term.	tuliisõssa	lumiisõssa	tšäsiisessa	kõrzilõssa	tüttärillessa

Adverbi.

Paika adverbi (*окончание*).

üleez – **наверх,**
üleell – **наверху,**
üleelt – **сверху,**

ümperitse – **вокруг, по кругу** [*двигаться*],
ümpärikkua – **вокруг** [*быть, располагаться*].

Arjotuz.

Taivuttaga:

iir|i (e, tä, ee) – **мышь,**
ir|si (re, ttä, tee) – **бревно,**
kõr|si (rõ, tta, tõõ) – **стебель,**
la|hsi (hzõ, ssa, hsõõ) – **ребёнок,**
lu|mi (mõ, nta, mõõ) – **снег,**
meel|i (e, tä, ee) – **чувство; память,**
mer|i (e, tä, ee) – **море,**
noor|i (õ, ta, õõ) – **молодой,**
pool|i (õ, ta, õõ) – **половина; сторона,**
suur|i (õ, ta, õõ) – **большой,**

sõ|zar (sarõ, zarta, sarõõ) – **сестра,**
tul|i (õ, ta, õõ) – **огонь,**
tuul|i (õ, ta, õõ) – **ветер,**
tüt|är (täre, ärtä, täree) – **дочь,**
tšeel|i (e, tä, ee) – **язык,**
tšä|si (e, ttä, tee) – **рука,**
u|hsi (hzõ, ssa, hsõõ) – **дверь,**
un|i (õ, ta, õõ) – **сон,**
ve|si (e, ttä, tee) – **вода,**
v|oosi (uvvõ, ootta, ootõõ) – **год.**

KUUZTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ШЕСТНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

X taivutuz.

К X склонению относятся слова (обозначающие конкретные предметы или животных) с изменяемой основой, оканчивающейся на **-z.**

	Ühsikko		*Mõnikko*	
Nom.	varõz	jätüz	varõhsõd	jätühsed
Gen.	varõhsõ	jätühse	varõhsije	jätühsije
Part.	varõssa	jätüssä	varõhsiit	jätühsiit
Ill.	varõhsõsõ	jätühsese	varõhsiisõ	jätühsiise
Iness.	varõhsõz	jätühsez	varõhsiiz	jätühsiiz
El.	varõhsõss	jätühsess	varõhsiiss	jätühsiiss
All.	varõhsõllõ	jätühselle	varõhsiilõ	jätühsiile
Adess.	varõhsõll	jätühsell	varõhsiil	jätühsiil
Abl.	varõhsõlt	jätühselt	varõhsiilt	jätühsiilt
Trans.	varõhsõssi	jätühsessi	varõhsiissi	jätühsiissi
Ess.	varõhsõnna	jätühsennä	varõhsiina	jätühsiinä
Kom.	varõhsõka	jätühseka	varõhsijeka	jätühsijeka
Term.	varõhsõllõssa	jätühsesessa	varõhsiilõssa	jätühsiisessa

Adverbi.
Aiga adverbi. Наречие времени (*начало*).

aikaa – давно [долгое время],
aina – то и дело,
alaltaa – постоянно,
alõzii – всегда,
arvõõ – редко,
eglee – вчера,
enneglee – позавчера,
enne – прежде,
eelmuinaa – давным-давно,
eespäi – раньше,
eestee – прежде всего; сначала,
il'l'aa – поздно,
jo – уже,
järkiässi – сейчас [в настоящий момент].

Prepoziittsija.

II. С partitiivi:
ilma – без.
III. С komitatiivi:
kaaz – с *(чем-либо)* [работать, ходить],
kokoo – вместе с *(кем-л., чем-л.)* [оказаться, прийти],
kooz – с *(кем-л., чем-л.)*, [водиться],
ühez – вместе с *(кем-л., чем-л.)* [делать, жить].

Arjotuz.
Taivuttaga:

alu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – фундамент,
arja|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – щетина щётки,
ivu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – вóлос,
jalga|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – полоз саней,
jäne|z (hse, ssä, hsese) – заяц,
jätü|z (hse, ssä, hsese) – остаток,
kaglu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – воротник,
kannu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – шпора,
suuru|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – завтрак,
sõrmu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – перстень,
terä|z (hse, ssä, hsese) – сталь,
varõ|z (hsõ, ssa, hsõsõ) – ворона.

SEITSEETÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
СЕМНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

XI taivutuz.

К XI склонению относятся слова с изменяемой основой, оканчивающейся на **-n** (включая отглагольные существительные на **-min** и слова с **уменьшительным** суффиксом **-kkõin**).

Ühsikko.

Nom.	**nain**	**opõn**	**sinin**	**vad'd'alain**
Gen.	**naizõ**	**opõzõ**	**sinize**	**vad'd'alaizõ**
Part.	**naissa**	**ovõssa**	**sinissä**	**vad'd'alaissa**
Ill.	**naisõõ**	**opõsõõ**	**sinizee**	**vad'd'alaisõõ**
Iness.	**naizõz**	**opõzõz**	**sinizez**	**vad'd'alaizõz**
El.	**naizõss**	**opõzõss**	**sinizess**	**vad'd'alaizõss**
All.	**naizõlõ**	**opõzõllõ**	**sinizelle**	**vad'd'alaizõlõ**
Adess.	**naizõll**	**opõzõll**	**sinizell**	**vad'd'alaizõll**
Abl.	**naizõlt**	**opõzõlt**	**sinizelt**	**vad'd'alaizõlt**
Trans.	**naizõssi**	**opõzõssi**	**sinizessi**	**vad'd'alaizõssi**
Ess.	**naizõna**	**opõzõna**	**sinizenä**	**vad'd'alaizõna**
Kom.	**naizõka**	**opõzõka**	**sinizeka**	**vad'd'alaizõka**
Term.	**naizõlõssa**	**opõzõllõssa**	**sinizeessa**	**vad'd'alaizõlõssa**

Mõnikko.

Nom.	**naizõd**	**opõzõd**	**sinized**	**vad'd'alaizõd**
Gen.	**naisije**	**opõsije**	**sinizije**	**vad'd'alaisije**
Part.	**naisiit**	**opõsiit**	**siniziit**	**vad'd'alaisiit**
Ill.	**naisiisõ**	**opõsiisõ**	**siniziise**	**vad'd'alasiisõ**
Iness.	**naiziz**	**opõziz**	**siniziz**	**vad'd'alaiziz**
El.	**naiziss**	**opõziss**	**siniziss**	**vad'd'alaiziss**
All.	**naizilõ**	**opõzillõ**	**sinizille**	**vad'd'alaizilõ**
Adess.	**naizill**	**opõzill**	**sinizill**	**vad'd'alaizill**
Abl.	**naizilt**	**opõzilt**	**sinizilt**	**vad'd'alaizilt**
Trans.	**naizissi**	**opõzissi**	**sinizissi**	**vad'd'alaizissi**
Ess.	**naisiina**	**opõsiina**	**siniziinä**	**vad'd'alaisiina**
Kom.	**naisijeka**	**opõsijeka**	**sinizijeka**	**vad'd'alaisijeka**
Term.	**naizilõssa**	**opõzillõssa**	**siniziisessa**	**vad'd'alaizilõssa**

Pronoomeni.

Demonstratiivin. Указательное.

se – **эт|от(-а, -о); т|от (-а, -о); оно** (*неодуш.*),
kase – **вот эт|от(-а; -о);**
sama : miä (täma) ~ – я (он) самый,
mokoma-sama – **такой же,**

ned – **эти; те; они** (*неодуш.*),
kane – **вот эти,**
mokoma – **такой,**
sesama – **этот [же] самый; именно этот.**

	Ühsikko		*Mõnikko*	
Nom.	**se**	**kase**	**ned**	**kane**
Gen.	**sene**	**kaze**	**ninne**	**kaneje**
Part.	**sitä**	**kasta**	**niit**	**kaneit**
Ill.	**sihee**	**kassee**	**ninnese**	**kaneisõ**
Iness.	**senez**	**kazez**	**niiz**	**kaneiz**
El.	**seness**	**kazess**	**niiss**	**kaneiss**
All.	**selle**	**kazelõ**	**niile**	**kaneilõ**
Adess.	**sell**	**kazell**	**niil**	**kaneil**
Abl.	**selt**	**kazelt**	**niilt**	**kaneilt**
Trans.	**senessi**	**kazessi**	**ninnessi**	**kaneissi**

Местоимения **sama, mokoma,** изменяются по VIII склонению. В слове **sesama** склоняются обе части – **senesama, sitäsamaa, siheesamasõ** и т.д. Аналогично склоняется **mokoma-sama.**

Слова **se** и **ned** употребляются (дополнительно) для указания на объект:

Se on pojo – Это мальчик. Ned õlla pojod – Это мальчики.

Слова **kas(e)** и **kane** употребляется также в значении **"вот"**:

Kas on pojo - Вот мальчик. Kane õlla pojod – Вот мальчики.

Arjotuz.

Taivuttaga:

haamolai|n (zõ, ssa, sõõ) – дьявол,
kõltai|n (zõ, ssa, sõõ) – жёлтый,
lukõmi|n (zõ, ssa, sõõ) – чтение,
nai|n (zõ, ssa, sõõ) – жена,
o|põn (põzõ, võssa, põsõõ) – лошадь,
sini|n (ze, ssä, zee) – синий,
sitšälei|n (ze, ssä, zee) – тáмошний *(житель)*,
tätšälei|n (ze, ssä, zee) – здешний,
tüttärik|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) – доченька,
tšimolai|n (zõ, ssa, sõõ) – пчела,
vaďďalai|n (zõ, ssa, sõõ) – вóдин,
venäläi|n (ze, ssä, zee) – русский,
virolai|n (zõ, ssa, sõõ) – эстонец,
öröläi|n (ze, ssä, zee) – оса.

KAHÕSAATÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ВОСЕМНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

XII taivutuz.

К XII склонению относятся слова, основа которых в косвенных падежах наращивает 1 слог (включая слова с **отрицательным** суффиксом **-too**).

Ühsikko.

Nom.	**seemen**	**võtii**	**unõtoo**
Gen.	**seemene**	**võttimõ**	**unõttoma**
Part.	**seementä**	**võtiit**	**unõtoot**
Ill.	**seemenee**	**võttimõõ**	**unõttomaa**
Iness.	**seemenez**	**võttimõz**	**unõttomaz**
El.	**seemeness**	**võttimõss**	**unõttomass**
All.	**seemenelle**	**võttimõllõ**	**unõttomalõ**
Adess.	**seemenell**	**võttimõll**	**unõttomall**
Abl.	**seemenelt**	**võttimõlt**	**unõttomalt**
Trans.	**seemenessi**	**võttimõssi**	**unõttomassi**
Ess.	**seemenenä**	**võttimõna**	**unõttomana**
Kom.	**seemeneka**	**võttimõka**	**unõttomaka**
Term.	**seemeneessa**	**võttimõõssa**	**unõttomalõssa**

Mõnikko.

Nom.	**seemened**	**võttimõd**	**unõttomad**
Gen.	**seemenije**	**võttimije**	**unõttomije**
Part.	**seemeniit**	**võttimiit**	**unõttomiit**
Ill.	**seemeniise**	**võttimiisõ**	**unõttomiisõ**
Iness.	**seemeniz**	**võttimiz**	**unõttomiz**
El.	**seemeniss**	**võttimiss**	**unõttomiss**
All.	**seemenille**	**võttimillõ**	**unõttomilõ**
Adess.	**seemenill**	**võttimill**	**unõttomill**
Abl.	**seemenilt**	**võttimilt**	**unõttomilt**
Trans.	**seemenissi**	**võttimissi**	**unõttomissi**
Ess.	**seemeniinä**	**võttimiina**	**unõttomiina**
Kom.	**seemenijeka**	**võttimijeka**	**unõttomijeka**
Term.	**seemeniisessa**	**võttimiisõssa**	**unõttomilõssa**

Ekstsessiivi. Прекратительный падеж.

Не входит в основной «набор» падежей имён. Употребляется не всеми носителями языка, иногда заменяется **elatiivi**. Обозначает **прекращение** предыдущего состояния. Образуется от основы **genetiivi**, с наличием **assõõvahtõluz** (за исключением сочетаний **kk, pp, ss, šš, tt, hs, tts, ttš** – аналогично **inessiivi**), с прибавлением окончания **-nt**.

Употребляется, в основном, с глагольными конструкциями **jättää poiz** (***«уволить, выгнать»***), **jäävvä poiz** (***«уволиться»***), **tulla** (в значении ***«уйти, выйти*** *[из среды, группы, состояния]*»).

Tätä jätetti inženerint poiz – Его уволили с должности инженера.
Tämä jäi karjuššint poiz – Он уволился с работы пастуха.
Tämä tuli kalanikkoint – Он ушёл из рыбаков.
Tulija rahvaant – Выходец из народа.

Pronoomeni.

Interrogatiivin. Вопросительное.

tšen ? – кто?	**mi (mikä)? – что?**
kumpa? – который из двух?	**mikä-mokoma? – какой?**
mõnõz? – который из многих?	**millin? – который именно?**

Nom.	**tšen**	**mi**	**kumpa**	**millin**
Gen.	**tšene**	**mine**	**kumma**	**millize**
Part.	**tšetä**	**mitä**	**kumpaa**	**millissä**
Ill.	**tšenese**	**mihee**	**kumpaa**	**millizee**
Iness.	**tšenez**	**minez**	**kummaz**	**millizez**
El.	**tšeness**	**miness**	**kummass**	**millizess**
All.	**tšelle**	**mille**	**kummalõ**	**millizelle**
Adess.	**tšell**	**mill**	**kummall**	**millizell**
Abl.	**tšelt**	**milt**	**kummalt**	**millizelt**
Trans.	**tšenessi**	**mihsi**	**kummassi**	**millizessi**
Kom.	**tšeneka**	**mineka**	**kummaka**	**millizeka**

Местоимения **tšen** и **mi** имеют (только в **nominatiivi**) **mõnikko** – **tšed**, **mid**. В значении “чей” используется **genetiivi** + слово **õma** (см. VI урок).

В слове **mikä-mokoma** склоняются обе части: **mine-mokoma**, **mitä-mokomaa**, **mihee-mokomasõ** и т.д. Местоимение **mõnõz** не склоняется.

Arjotuz.

Taivuttaga.

ahven (e, tä, ee) – окунь,
kõlvat|oo (toma, oot, tomaa) – развратный, негодный,
läm|mii (pime, miit, pimee) –тепло,
meelet|oo (toma, oot, tomaa) – безумный,
pis|ii (sime, iit, simee) – жало,
ramot|oo (toma, oot, tomaa) – бессильный; изнеможённый,
seemen (e, tä, ee) – семя,
süä (mme, t, mmee) – сердце,
tširjai (mõ, t, mõõ) – буква,
unõt|oo (toma, oot, tomaa) – бессонный,
vi|õõ (tõmõ, õõt, tõmõõ) – льнотрепалка,
võ|ď’ď’õõ (itõmõ, ď’ď’õõt, itõmõõ) – мазь,
võt|ii (timõ, iit, timõõ) – ключ,
vöt|ii (time, iit, timee) – чересседельник.

ÜHESÄÄTÕŠŠÕMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДЕВЯТНАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

XIII taivutuz.

К XIII склонению относятся слова (двухоснóвные) с окончаниями **-õ**, **-e** и слова с окончаниями **-az**, **-äz**, **-iz** (где **z** не входит в состав основы).

Ühsikko.

Nom.	**ammaz**	**ratiz**	**lumõkaz**	**siõ**
Gen.	**ampaa**	**rattii**	**lumõkkaa**	**sitõõ**
Part.	**ammassa**	**ratissa**	**lumõkassa**	**siõtta**
Ill.	**ampaasõ**	**rattiisõ**	**lumõkkaasõ**	**sitõõsõ**
Iness.	**ampaaz**	**rattiiz**	**lumõkkaaz**	**sitõõz**
El.	**ampaass**	**rattiiss**	**lumõkkaass**	**sitõõss**
All.	**ampaalõ**	**rattiilõ**	**lumõkkaalõ**	**sitõõlõ**
Adess.	**ampaall**	**rattiill**	**lumõkkaall**	**sitõõll**
Abl.	**ampaalt**	**rattiilt**	**lumõkkaalt**	**sitõõlt**
Trans.	**ampaassi**	**rattiissi**	**lumõkkaassi**	**sitõõssi**
Ess.	**ampaanna**	**rattinna**	**lumõkkanna**	**sitõõna**
Kom.	**ampaaka**	**rattiika**	**lumõkkaaka**	**sitõõka**
Term.	**ampaasõssa**	**rattiisõssa**	**lumõkkaasõssa**	**sitõõsõssa**

Mõnikko.

Nom.	**ampaad**	**rattiid**	**lumõkkaad**	**sitõõd**
Gen.	**ampad'd'e**	**rattid'd'e**	**lumõkkad'd'e**	**sitõd'd'e**
Part.	**ampait**	**rattiit**	**lumõkkait**	**sitõit**
Ill.	**ampaisõ**	**rattiisõ**	**lumõkkaisõ**	**sitõisõ**
Iness.	**ampaiz**	**rattiiz**	**lumõkkaiz**	**sitõiz**
El.	**ampaiss**	**rattiiss**	**lumõkkaiss**	**sitõiss**
All.	**ampailõ**	**rattiilõ**	**lumõkkailõ**	**sitõilõ**
Adess.	**ampaill**	**rattiill**	**lumõkkaill**	**sitõill**
Abl.	**ampailt**	**rattiilt**	**lumõkkailt**	**sitõilt**
Trans.	**ampaissi**	**rattiissi**	**lumõkkaissi**	**sitõissi**
Ess.	**ampaina**	**rattiina**	**lumõkkaina**	**sitõina**
Kom.	**ampad'd'eka**	**rattid'd'eka**	**lumõkkad'd'eka**	**sitõd'd'eka**
Term.	**ampaisõssa**	**rattiisõssa**	**lumõkkaisõssa**	**sitõisõssa**

Pronoomeni.

Relatiivin. Относительное.

В водском языке в значении “**котор|ый**, -ая, -ое” употребляется местоимение **kumpa** (склонение – см. XVIII урок).

Adverbi.

Aiga adverbi (*окончание*).

kaseessa – (вплоть) до сих пор,
kaugaassi – надолго,
kokonüü – всю [цéлую] ночь,
kõhall – сейчас [в ближайший момент],
  kõõz... – когда... [в то время как...],
meńńävoonna – в прошлом году,
nüd – теперь,
oomõnna – завтра,
oomnikõz – утром,
oomõdperää – послезавтра,
paraika – в настоящее время,
perää – потом,
taaz – опять; снова,
tulavoonna – на будущий год,
tänävä – сегодня,
  tänännüül – минувшей [этой] ночью,
uzõi – часто,
varai – рано,
  varai oomnikõz – рано утром,
viimeizessi – напоследок,
veel – ещё; пока,
vähänaika – через мгновенье,
väliss – время от времени; иногда; порой,
õhtagona – вечером,
üüzena – ночью,
  üüzessi – нá ночь.

Arjotuz.
Taivuttaga.

am|maz (paa, massa, paasõ) – зуб,
as|õ (sõõ, õtta, sõõsõ) – ступень,
elok|az (kaa, assa, kaasõ) – живой [подвижный],
jät|e (tee, että, teese) – остаток,
kas|õ (sõõ, õtta, sõõsõ) – роса,
kat|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) – покрывало,
lam|maz (paa, massa, paasõ) – овца,
lumõk|az (kaa, assa, kaasõ) – снежный,
me|ez (he, essä, hese) – мужчина;муж,
mõt|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) – мысль,
pai|zõ (sõõ, zõtta, sõõsõ) – язва; нарыв,
rat|iz (tii, issä, tiise) – амбар,
sei|väz (pää, vässä, päase) – кол; шест,
si|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) – связь,
sünnik|az (kaa, assa, kaasõ) – грешный,
tilk|õ (kõõ, õtta, kõõsõ) – сосулька,
var|vaz (paa, vassa, paasõ) – палец на ноге,
v|uvvõ (ootõõ, uvvõtta, ootõõsõ)– кровать,
võimak|az (kaa, assa, kaasõ) – мощный,
võõra|z (a, ssa, asõ) – гость.

KAHŚTŠÜMMENÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЫЙ УРОК.

Substantiivi. Adjektiivi.

XIV taivutuz.

К XIV склонению относятся слова с окончанием **-d** и слова, обозначающие абстрактные понятия, с окончанием **-uz**, **-üz** (где **z** и **d** входят в состав основы).

Ühsikko.

Nom.	**õhud**	**tševäd**	**ilozuz**
Gen.	**õhuu**	**tševää**	**ilozuu**
Part.	**õhutta**	**tševättä**	**ilozutta**
Ill.	**õhuusõ**	**tševääse**	**ilozuusõ**
Iness.	**õhuuz**	**tševääz**	**ilozuuz**
El.	**õhuuss**	**tševääss**	**ilozuuss**
All.	**õhuulõ**	**tševääle**	**ilozuulõ**
Adess.	**õhuul**	**tševääl**	**ilozuul**
Abl.	**õhuult**	**tševäält**	**ilozuult**
Trans.	**õhuussi**	**tševäässi**	**ilozuussi**
Ess.	**õhunna**	**tševännä**	**ilozunna**
Kom.	**õhuuka**	**tševääka**	**ilozuuka**
Term.	**õhuusõssa**	**tševäälessa**	**ilozuusõssa**

Mõnikko.

Nom.	**õhuud**	**tševääd**	**ilozuud**
Gen.	**õhud’d’e**	**tševäd’d’e**	**ilozud’d’e**
Part.	**õhuit**	**tševäit**	**ilozuit**
Ill.	**õhuisõ**	**tševäise**	**ilozuisõ**
Iness.	**õhuiz**	**tševäiz**	**ilozuiz**
El.	**õhuiss**	**tševäiss**	**ilozuiss**
All.	**õhuilõ**	**tševäile**	**ilozuilõ**
Adess.	**õhuil**	**tševäil**	**ilozuil**
Abl.	**õhuilt**	**tševäilt**	**ilozuilta**
Trans.	**õhuissi**	**tševäissi**	**ilozuissi**
Ess.	**õhuina**	**tševäinä**	**ilozuina**
Kom.	**õhud’d’eka**	**tševäd’d’eka**	**ilozud’d’eka**
Term.	**õhuisõssa**	**tševäilessa**	**ilozuisõssa**

Pronoomeni.

Definiittin. Определённое.

jõkain – каждый [самостоятельное],
jõka ... – кажд|ый (-ое, -ую, -ые) **...,**
muu – иной; другой,

kõik – всё [самостоятельное]**; весь, вся,**
koko ... – весь (всю, всё, все) **...; цел|ый** (-ое, -ую, -ые) **...,**
mõlõpad – оба; обе.

Ühsikko.

Nom.	**muu**	**kõik**	**jõkain**
Gen.	**muu**	**kõikõ**	**jõkaizõ**
Part.	**muut**	**kõikkõa**	**jõkaissa**
Ill.	**muhõõ**	**kõikkõõ**	**jõkaisõõ**
Iness.	**muuz**	**kõikkõz**	**jõkaizõz**
All.	**muulõ**	**kõikõlõ**	**jõkaizõllõ**
Kom.	**muuka**	**kõikõka**	**jõkaizõka**

Mõnikko.

Nom.	muud	kõikõd	jõkaizõd	mõlõpad
Gen.	mud'd'e	kõikkije	jõkaisije	mõlõpije
Part.	muit	kõikkiit	jõkaisiit	mõlõpiit
Ill.	muisõ	kõikkiisõ	jõkaisiisõ	mõlõpiisõ
Iness.	muiz	kõikkiz	jõkaiziz	mõlõpiz
All.	muilõ	kõikilõ	jõkaizillõ	mõlõpillõ
Kom.	mud'd'eka	kõikkiika	jõkaisijeka	mõlõpijeka

Местоимения **koko** и **jõka** не склоняются.

Arjotuz.
Taivuttaga.

ahtau|z (u, tta, usõ) – теснота,
ilozu|z (u, tta, usõ) – красота,
köühü|z (ü, ttä, üse) –бедность,
lad'd'u|z (u, tta, usõ) – ширина,
laisku|z (u, tta, usõ) – лень,
lühü|d (ü, ttä, üse) – короткий,
nooru|z (u, tta, usõ) – молодость; юность,
pitu|z (u, tta, usõ) – длина,
päivü|d (ü, ttä, üse) – солнце,
rikkau|z (u, tta, usõ) – богатство,
süntünnü|d (ü, ttä, üse) – урождённая [девичья фамилия]**,**
terveü|z (ü, ttä, üse) – здоровье,
tševä|d (ä, ttä, äse) – весна,
tšätšü|d (ü, ttä, üse) – колыбель,
vanu|z (u, tta, usõ) – старость,
õhu|d (u, tta, usõ) – тонкий.

KAHŚTŠÜMMENÄZ ESIMEIN ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ПЕРВЫЙ УРОК.

Adjektiivije võrtõõmizõ assõõd.
Степени сравнения прилагательных.

I. *Pozitiivi. Положительная степень.*

Выражается при помощи союза **niku** (“*как*”, “*словно*”):

Suuri niku koto – Большой, как дом.

II. *Komparatiivi. Сравнительная степень.*

Образуется путём прибавления к основе **genetiivi** окончания **-pi** (**-pa**).
У двусложных прилагательных окончание **-a** (**-ä**) меняется на **-õ** (**-e**):

Süvä – süvepi. Глубокий – глубже (более глубокий).
Kõva – kõvõpi. Твёрдый – твёрже (более твёрдый).

Управляет либо союзом **kui**, либо **partitiivi:**

Suurõpi kui koto. – Бóльший, чем дом. Suurõpi kotoa – Больше дома.

	Ühsikko.	*Mõnikko.*
Nom.	**suurõpi**	**suurõpad**
Gen.	**suurõpa**	**suurõpije**
Part.	**suurõpaa**	**suurõpiit**
Ill.	**suurõpaa**	**suurõpiisõ**
El.	**suurõpass**	**suurõpiss**
All.	**suurõpallõ**	**suurõpillõ**
Abl.	**suurõpalt**	**suurõpilt**
Kom.	**suurõpaka**	**suurõpiika**

III. *Superlatiivi. Превосходная степень.*

Выражается при помощи **komparatiivi** и местоимения **kõikki** в формах: uhsiko, mõniko partitiivid:

Kõikkõa suurõpi – Самый большой (наибóльший).
Suurõpi kõikkiit – Больше всех.

NB! Прилагательное **üvä** (*«хороший»*) имеет в ***komparatiivi*** форму **parõpi** (*«лучший»*).

Verbi infinitiivi. Неопределённая форма глагола (инфинитив).

В водском языке существует **2 инфинитива**, каждый из которых изменяется в нескольких падежах.

I infinitiivi.

1) Partitiivi. Употребляется после глаголов **pitää** (“***быть должным***”), **tahtua** (“***хотеть***”), **anua** (“***просить***”), **aikua** (“***собираться***”), **alkaa** (“***начинать***”), **väsüä** (“***уставать***”), **suvata** (“***любить***”), **vajaa** (“***надо***”), **tarviz** (“***нужно***”). Имеет окончания **-a**, **-õ**, **-ä**; **-ta**, **-tä**.

Tahan pajattaa – Хочу (по)говорить.
Vajaa pajattaa – Надо поговорить.
Millõ piäb pajattaa – Я должен (по)говорить.

2) Inessiivi. Указывает на **одновременность** действия. Соответствует русскому деепричастию настоящего времени. Имеет окончания **-az**, **-äz**, **-ez**; **-tõz**, **-tez**.

Mennä pajattaaz – Идти, разговаривая.

II infinitiivi.

1) Illatiivi. Употребляется после глагола **mennä** (“***идти***”); также – для образования **незавершённого будущего времени** (см. XXVIII урок). Имеет окончание **-ma**, **-mä**.

Miä meen pajattama – Я иду поговорить.
Tämä nõõb pajattama – Он будет говорить.
Issuu pajattama! – Сядь, чтобы поговорить!

2) Inessiivi. Употребляется с глаголом **õlla** (“***быть***”) Обозначает **длящееся** действие (соответствует английскому **continuous**). Имеет окончание **-maz**, **-mäz**.

Употребляется также после глагола **tšävvä** (“***сходить***”).

Miä õõn pajattamaz – Я разговариваю [в настоящий момент].
Miä tšäün sene õssamaz – Я схожу это купить.

3) Elatiivi. Указывает на **полное** окончание **предыдущего** действия. Употребляется также после глагола **unõhtaa** (“***забыть***”). Имеет окончание **-mass**, **-mäss**.

Tämä lahkuzi pajattamass – Он ушёл, поговорив.

Miä unõhtin pajattamass – Я забыл поговорить.

4) Abessiivi. Обозначает **отсутствие** действия. Соответствует русским **отрицательным** деепричастию и причастию прошедшего времени. Имеет окончания **-matta**, **-mättä**.

Tämä lahkuz pajattamatta – Он ушёл, не поговорив.

Põlto jäi tšüntämättä – Поле осталось невспаханным.

Opõn on söömättä – Лошадь – не поевшая.

Arjotuz.

Поставьте в <u>komparatiivi</u> все прилагательные из упражнений* VIII – XX уроков *и просклоняйте их.

Asõttaga <u>komparatiivii</u> kõikõd adjektiivid* VIII – XX õppikappalõje *arjotuhsiiss ja taivuttaga ned.

KAHŚTŠÜMMENÄZ TÕIN ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ВТОРОЙ УРОК.

Verbi.

Aktiivi. Активный залог (личный).

Indikatiivi. Изъявительное наклонение.

Preezensi. Настоящее время.

Соответствует настоящему времени в русском языке. В спряжении (как уже говорилось в V-VI уроках) существуют две формы: **утвердительная** (**mööntein forma**) и **отрицательная** (**tšeeltein forma**). Для образования последней служит специальный **отрицательный** глагол. В **preezensi möötein forma**, вне зависимости от основы, все глаголы (кроме **õlla** – см **V** урок) имеют следующие личные окончания:
Например: Naütteessi:

Ühsikko.	**I persoona** *(лицо)* **-n**	**Miä lugõn**	**Я читаю**
	II pers. -d	**Siä lugõd**	**Ты читаешь**
	III pers. -b	**Tämä lugõb**	**Он(а) читает**
Mõnikko.	**I pers. -mmõ, -mmä**	**Müü lugõmmõ**	**Мы читаем**
	II pers. -ttõ, -ttä	**Tüü lugõttõ**	**Вы читаете**
	III pers. -a, -ä [1]	**Nämä lukõa**	**Они читают**

В **preezensi tšeeltein forma** личные формы имеет лишь отрицательный глагол, а основной – окончаний не имеет.

Miä en lugõ	**Я не читаю**
Siä ed lugõ	**Ты не читаешь**
Tämä eb lugõ	**Он(а) не читает**
Müü emmä lugõ	**Мы не читаем**
Tüü että lugõ	**Вы не читаете**
Nämä eväd lugõ	**Они не читают**

Partitsiippi. Причастие.

I partitsiippi.

Соответствует русскому **действительному** причастию **прошедшего** времени, но в водском языке употребляется лишь в качестве смыслового глагола в сложных глагольных временах. Для глаголов, чья основа оканчивается на **гласную**, образуется путём присоединения окончания **-nnud, -nnüd.**
Для глаголов, у которых основа оканчивается на согласную, происходит ассимиляция:
-h → **-hnud, -hnüd**; **-l** → **-llud, -llüd**; **-n** → **-nnud, -nnüd**; **-s** → **-znud, -znüd.**
Pajattannud.

II partitsiippi.

Соответствует русскому **страдательному** причастию **прошедшего** времени, но в водском языке – употребляется лишь в качестве смыслового глагола в сложных глагольных временах. Образуется по типу спряжения, с прибавлением окончания **-ttu, -ttü** (после согласной, долгой гласной или дифтонга – **-tu, -tü**).
Lugõttu.

---

[1] В III лице мн. числа во всех глагольных формах водского языка – употребляются формы ***безличного залога*** (см. XXIV и XXV уроки).

Numeraalõ.

Partsiaallin. Дробное.

Своеобразно в водском языке употребляется числительное **pooli** (**“*половина*”**), изменяющееся по IX склонению.

poolitõissa (дословно – “половина второго”) **– полтора**,
pooli-kõlmõtta (“половина третьего”) – **два с половиной** и т.д.

Для понятия “***четверть***” используется заимствование из русского языка **tšetvertti,** изменяющееся по II склонению (с **assõõvahtõluz**).

Для обозначения остальных дробных числительных используются порядковые числительные и слово **õsa** (“***часть***” – изменяется по VIII склонению).

ühs kõlmõz õsa – **одна треть,**
kahs viďďettä õsaa – **две пятых,**
kõm kuvvõtta õsaa – три шестых и т.д.

Для обозначения десятичных дробей используются количественные числительные и слово **pilkku** (“***запятая***”).

0,25 – nulli pilkku kahśtšümmentä viisi и т.п.

Arjotuz.

Прочитайте по-водски. Lukõga vaď’d’assi.

1). 3⁄4; 4⁄5; 1⁄6; 1⁄11; 2⁄100; 17⁄100;
2). 0,2; 1,26; 2,34.

KAHŚTŠÜMMENÄZ KÕLMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ТРЕТИЙ УРОК.

Verbi.

Aktiivi indikatiivi.

Imperfekti. Незавершённое прошедшее время.

Соответствует прошедшему времени в русском языке. В зависимости от падежа объекта действия, может также обозначать и **завершённый** процесс (сравни: **Miä tein kotoa** (part.) **– Я строил дом. Miä tein koo** (gen.) **– Я построил дом).** В зависимости от окончаний **preezensi** имеет следующие окончания (приводятся окончания в **ühsiko mööntein forma**):

I гласная основы	Окончания preezensi.	Окончания imperfekti.	Пример. Näüte. (ühsiko I persoona)
-a (двусложные)	-an, -ad, -ab	-õn, -õd, -õ	algan (начинаю) – algõn (начинал)
-õ (двусложные)	—“—	-in, -id, -i	õsan (покупаю) – õsin (покупал)
любая (многосложные)	—“—	-in, -id, -i	isutan (сажаю) – isutin (сажал)
любая	-en, -ed, -eb	-in, -id, -i	teen (делаю) – tein (делал)
—“—	-õn, -õd, -õb	-in, -id, -i	tulõn (прихожу) – tulin (пришёл)
—“—	-än, -äd, -äb	-in, -id, -i	elän (живу) – elin (жил)
—“—	-on, -od, -ob	-ozin, -ozid, -õ	sõizon (стою́) – sõisozin (стоял)
—“—	-un, -ud, -ub	-uzin, -uzid, -u	kutsun (зову) – kuttsuzin (звал)
—“—	-ün, -üd, -üb	-üzin, -üzid, -ü	sünnün (рождаюсь) – süntüzin (родился)
—“—	-in, -id, -ib	-izin, -izid, -i	ehin (украшаю) – ehtizin (украшал)
—“—	-aan, -aad, -aab*	-iin, -iid, -ii	õhtagoittaan (ужинаю) – õhtagoittiin (ужинал)
—“—	-ään, -ääd, -ääb*	-iin, -iid, -ii	üppään (прыгаю) – üppiin (прыгал)
—“—	-aan, -aad, -aab**	-azin, -azid, -az	vassaan (отвечаю) – vassazin (отвечал)
—“—	-ään, -ääd, -ääb**	-äzin, -äzid, -äz	lepään (лежу) – lepäzin (лежал)
—“—	-uan, -uad, -uab**	-uzin, -uzid, -uz	irmuan (боюсь) – irmuzin (боялся)
—“—	-üän, -üäd, -üäb**	-üzin, -üzid, -üz	pöllüän (пылю) – pöllüzin (пылил)
—“—	-õun, -õud, -õub***	-õuzin, -õuzid, -õuz	laskõun (спускаюсь) – laskõuzin (спускался)
—“—	-iun, -iud, -iub***	-iuzin, -iuzid, -iuz	naisiun (женюсь) – naisiuzin (женился)
—“—	-äün, -äüd, -äüb***	-äüzin, -äüzid, -äüz	eittäun (пугаюсь) – eittäüzin (пугался)

Для **III** лица **ühsiko** используется основа с изменённой **“ступенью долготы” (см. XXIV урок).**
Для **mõnikko:** в **I** и **II** лицах, вместо окончаний **–n, -d,** прибавляются, соответственно, **-mmõ (-mmä)** и **-ttõ (-ttä)**; в **III** лице **– окончание -tti** [1] **.**

Пример. Näüte.

Miä luďin	**Я читал (-а)**
Siä luďid	**Ты читал (-а)**
Tämä lutši	**Он(а) читал (-а)**
Müü luďimmõ	**Мы читали**
Tüü luďittõ	**Вы читали**
Nämä lugõtti	**Они читали**

* VI спряжение (XXXI урок),
** IX спряжение (XXXIV урок),
*** VII спряжение (XXXII урок).
[1] В III лице мн. числа во всех глагольных формах водского языка – употребляются формы ***безличного залога*** (см. XXIV и XXV уроки).

В **tšeeltein forma** – спрягается в **preezensi** отрицательный глагол, а основной глагол – ставится в форме **partitsiippi**.

Miä en lukõnnud	**Я не читал (-а)**
Siä ed lukõnnud	**Ты не читал (-а)**
Tämä eb lukõnnud	**Он(а) не читал (-а)**
Müü emmä lukõnnud	**Мы не читали**
Tüü että lukõnnud	**Вы не читали**
Nämä eväd lugõttu	**Они не читали**

Konditsionaali. Условное наклонение.

Соответствует сослагательному наклонению в русском языке. Глаголы, имеют следующие окончания:

Ühsikko.	**I. -[(ja)isõ]izin, -[(jä)ise]izin** [1]	**Miä lukõizin**	**Я читал(-а) бы**
	II. -[(ja)isõ]izid, -[(jä)ise]izid	**Siä lukõizid**	**Ты читал(-а) бы**
	III. -[(ja)isõ]iz, -[(jä)ise]iz	**Täm lukõiz**	**Он(а) читал(-а) бы**
Mõnikko.	**I. -[(ja)isõ]izimmõ, -[(jä)ise]izimmä**	**Müü lukõizimmõ**	**Мы читали бы**
	II. -[(ja)isõ]izittõ, -[(jä)ise]izittä	**Tüü lukõizittõ**	**Вы читали бы**
	III. -ttaiz, -ttäiz [2]	**Nämä lugõttaiz**	**Они читали бы**

В **tšeeltein forma** – спрягается в **indikatiivi preezensi отрицательный** глагол, а **основной** – ставится в форму ***konditsionaalõ ühsiko*** III persoona.

Miä en lukõiz	**Я не читал (-а) бы**
Siä ed lukõiz	**Ты не читал (-а) бы**
Tämä eb lukõiz	**Он(а) не читал (-а) бы**
Müü emmä lukõiz	**Мы не читали бы**
Tüü että lukõiz	**Вы не читали бы**
Nämä eväd lugõttaiz	**Они не читали бы**

Arjotuz.

Пользуясь правилами данного урока, поставьте глагол* õlla *(“быть”) в утвердительную и отрицательную форму условного наклонения [основа глагола –* “õlõ-” *(см. V и VI уроки)].

[1] Суффикс **-isõ- (-ise-)** добавляется в **I** спряжении, а суффикс **-jaisõ- (-jäise-)** – в **VII, IX, X** спряжениях.
[2] В III лице мн. числа во всех глагольных формах водского языка – употребляются формы ***безличного залога*** (см. XXIV и XXV уроки).

KAHŚTŠÜMMENÄZ NELLÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК.

Verbi.

Imperatiivi. Повелительное наклонение.

Соответствует повелительному наклонению в русском языке. В **möõntein forma** имеет следующий вид:

Ühs.	**I p. la** (*"пусть"*) + **preezensi I pers.**	**La lugõn!**	**Пусть я прочту!**
	II p. основа **preezensi II pers.** без окончания	**Lugõ!**	**Читай!**
	III p. основа на гласную + **-go** (основа на согласную + **-ko**)	**Lukõgo!** **(Tulko!)**	**Пусть он(а) читает!** **(Пусть он(а) придёт!)**
Mõn.	**I p. preezensi I pers.**	**Lugõmmõ!**	**Давайте читать!**
	II p. основа на гласную + **-ga** (основа на согласную + **-ka**)	**Lukõga!** **(Tulka!)**	**Читайте!** **(Приходите!)**
	III p. основа на гласную + **-god** (основа на согласную + **-kod**)	**Lukõgod!** **(Tulkod!)**	**Пусть они читают!** **(Пусть они придут!)**

В tšeeltein forma спрягаются и **отрицательный,** и **основной** глаголы:

La en lugõ!	**Пусть я не прочту!**
Elä lugõ!	**Не читай!**
Elko lukõgo!	**Пусть он(а) не читает!**
La emmä lugõ!	**Давайте не будем читать!**
Elka lukõga!	**Не читайте!**
Elkod lukõgod!	**Пусть они не читают!**

Passiivi. Пассивный (неопределённо-личный) залог.

Переводится на русский язык **страдательным** залогом или **неопределённо-личной** формой. Поэтому в каждой грамматической категории существует только **1** вариант, соответствующий **III лицу множественного числа**.

Indikatiivi preezensi.

В **möõntein forma** образуется из ***I infinitiivi partitiivi***:

Lukõa – Читается; читают.

В **tšeeltein forma** совпадает с ***I infinitiivi partitiivi***:

Eb lukõa – Не читается; не читают.

Assõõvahtõluz verbije preezensi ja imperfekti vartaloiz.
Чередование ступеней в основах глаголов настоящего и прошедшего времён.

При наличии **assõõvahtõluz** в основах форм **preezensi** и **imperfekti**, имеет место следующая закономерность:

1) В **preezensi** – I, II, и III лица единственного числа имеют **краткую** (слабую) ступень основы (**algan, algad, algab**); во множественном числе I и II лица имеют **краткую** (слабую) (**algammõ, algattõ**), а III лицо – **долгую** (сильную) (**alkaa**). В IX и X спряжениях все лица имеют **долгую** ступень (XXXIV, XXXV уроки).

2) В **imperfekti** – I и II лица единственного и множественного числа и III лицо множественного числа имеют **краткую** ступень основы (**algõn, algõd, algõmmõ, algõttõ, algõtti**), а III лицо единственного числа – **долгую** (**alkõ**). Однако, у глаголов тех типов спряжения, где в **imperfekti** перед личным окончанием возникает суффикс **-zi-**, **все** формы с этим суффиксом имеют **сильную** ступень основы (**kuttsuzin, ehtizid, süntüzimmä** и т.п.).

Arjotuz.

Пользуясь правилами данного урока (и примерами форм глагола* tulla*), проспрягайте глагол* õlla *в утвердительной и отрицательной формах повелительного наклонения.

KAHŚTŠÜMMENÄZ VIĎĎEZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ПЯТЫЙ УРОК.

Verbi passiivi.

Indikatiivi imperfekti.

В **möntein forma** образуется по типу спряжения, с прибавлением окончания **-tti** (после согласной, долгой гласной или дифтонга – **-ti**):

Lugõtti – Читалось; читали.

В **tšeeltein forma** совпадает с **II partitsiippi:**

Eb lugõttu – Не читалось; не читали.

Konditsionaali.

В обеих формах образуется по типу спряжения, с прибавлением окончания **-ttaiz**, **-ttäiz** (после согласной, долгой гласной или дифтонга – **-taiz**, **-täiz**).

Lugõttaiz – Читалось бы. **Eb lugõttaiz – Не читалось бы.**

Imperatiivi.

В обеих формах образуется по типу спряжения, с прибавлением окончания **-ttago, -ttägo** (после согласной, долгой гласной или дифтонга – **-tagoo**, **-tägoo**)

Lugõttago! – Пусть читается! **Elko lugõttago! – Пусть не читается!**

Numeraalõ.

Kardinaalõd 101 – 2000.

101. Sata ühsi (saa ühe, sataa ühtä, satasõ ühtee) и т.п.
200. Kahssataa (kahõ saa, kahta sataa, kahtõõ satasõ).
300. Kõmsataa.
400. Nelläsataa.
500. Viizsataa.
700. Seitseesataa.
800. Kahõsaasataa.
900. Ühesääsataa.
1.000. Tuha|d (ttõmõ, tta, ttõmõõ).
2.000. Kahstuhatta (kahõ tuhattõmõ, kahta tuhatta, kahtõõ tuhattõmõõ) и т.п.
3427. Kõmtuhatta nelläsataa kahśtšümmentä seitsee (kõlmõ tuhattõmõ nellä saa kahõ tšümmene seittseme, kõlmõa tuhatta nellät sataa kahta tšümmentä seitseet, kõlmõsõ tuhattõmõõ nelläse satasõ kahtõõ tšümmenee seittsemee и т.п.**).**

Pronoomeni.

Indefiniittin. Неопределённое.

tše|nle (nele, täle, nesele) – кто-то, кое-кто, некто, кто-либо;
mi|käle(nele, täle, heele) – что-то, кое-что, нечто, что-либо, что-нибудь;
milli|nle (zele, ssäle, zeele) – какой-то, кое-какой, некий;
kum|ple (male, paale, paale) – какой-то из двух;
mõn|i (õ, ta, õõ) – какой-либо; какой-нибудь;
mõnik|az (kaa, assa, kaasõ) – некоторый.
Местоимение **tšenle** может иметь краткую форму **allatiivi – tšelle.**

Negatiivin. Отрицательное.

eb tše|nniid (neid, täid, neseid) – никто;
eb üh|siid (eid, täid, teid) – ни один, ни единый;
eb mi|täid (neid, täid, heid) – ничто, ничего;
eb milli|neid (zeid, ssäid, zeid) – никакой.
При отрицательной форме глагола частица **eb** в местоимении опускается:

En juttõõ tšelleid – Никому не скажу.

Adverbi.

Tava adverbi. Наречие образа действия (*начало*).

alassi – голышом,
alassui – 1) вверх дном; 2) ничком,
alõassi – жалобно,
al'l'altaa – жестоко,
elävält– живо, бойко,
ilozassi – красиво,

irvilee : ampaita ~ ajaa – оскалить зубы,
irvillää : ampaad omad ~ – зубы оскалены,
jalkazõõ – пешком,
kannii – таким образом,
kattši : on ~ – разбит; сломан,
kehnossi – скудно; бедно.

KAHŚTŠÜMMENÄZ KUVVÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ШЕСТОЙ УРОК.

Deverbaalin noomeni. Отглагольное имя.

Tegonimi. Название действия.

Обозначает длящееся действие, процесс.

Lukõmi|n (zõ, ssa, sõõ) – Чтение.

Образуется по типу спряжения, с прибавлением суффикса **-min**. Изменяется по XI склонению.

Tetšijänimi. Субъект действия.

Обозначает действователя.

Lukõja – Читатель.

Образуется по типу спряжения, с прибавлением суффикса **-ja**, **-jä**. Изменяется по VIII склонению.

Verbije taipõumin. Спряжение глаголов.

Здесь и далее – для каждого спряжения указываются (в **möõntein forma**): **1)** ***I infinitiivi*** **(partitiivi, inessiivi)**; ***II infinitiivi*** **(illatiivi)**, **2)** ***Aktiivi indikatiivi preezensi*** **(ühsiko, mõniko III persoonad)**, **3)** ***Aktiivi indikatiivi imperfekti*** **(ühsiko, mõniko III persoonad,** для III, IV, VIII спряжений – дополнительно **ühsiko I persoona)**, **4)** ***Aktiivi konditsionaali*** **(ühsiko, mõniko III persoonad)**, **5)** ***Aktiivi imperatiivi*** **(ühsiko, mõniko II persoonad)**, **6)** ***Aktiivi partitsiippi***; **7)** ***Passiivi indikatiivi preezensi***, **8)** ***Passiivi indikatiivi imperfekti***, **9)** ***Passiivi konditsionaali***, **10)** ***Passiivi imperatiivi***, **11)** ***Passiivi partitsiippi***, **12) Tegonimi**, **13) Tetšijänimi**.

I taivutuz. I спряжение.

К I спряжению относятся глаголы с односложной основой, постоянно либо спорадически содержащей долгую гласную или дифтонг.

Infinitiivid.

I.	**saavva**	**juvva**	**lüvvä**	**viďďä**	**müvvä**	**võďďa**
	saavvõz	**juvvõz**	**lüvvez**	**viďďez**	**müvvez**	**võďďõz**
II.	**saama**	**joomä**	**löömä**	**veemä**	**müümä**	**võima**

Aktiivi.

Preezensi.

saab	**joob**	**lööb**	**veeb**	**müüb**	**võib**
saavva	**juvva**	**lüvvä**	**viďďä**	**müvvä**	**võďďa**

Imperfekti.

sain, sai	**jõin, jõi**	**lein, lei**	**vein, vei**	**müin, müi**	**võizin, võiz**
saati	**jooti**	**lööti**	**veeti**	**müüti**	**võiti**

Konditsionaali.

saisõiz	**jõisõiz**	**leiseiz**	**veiseiz**	**müvviz**	**võďďiz**
saataiz	**jootaiz**	**löötäiz**	**veetäiz**	**müütäiz**	**võitaiz**

Imperatiivi.

saa!	**joo!**	**löö!**	**vee!**	**müü!**	**või!**
saaga!	**jooga!**	**lööga!**	**veega!**	**müüga!**	**võiga!**

Partitsiippi.

saannud	**joonnud**	**löönnüd**	**veennüd**	**müünnüd**	**võinnud**

Passiivi.

Preezensi.

saavva	**juvva**	**lüvvä**	**viďďä**	**müvvä**	**võďďa**

Imperfekti.

saati	**jooti**	**lööti**	**veeti**	**müüti**	**võiti**

Konditsionaali.

saataiz	**jootaiz**	**löötäiz**	**veetäiz**	**müütäiz**	**võitaiz**

Imperatiivi.

saatago!	**jootago!**	**löötägo!**	**veetägo!**	**müütägo!**	**võitago!**

Partitsiippi.

saatu	jootu	löötü	veetü	müütü	(võitu)

Tegonimi.

saamin	joomin	löömin	veemin	müümin	võimin

Tetšijänimi.

saaja	jooja	lööjä	veejä	müüjä	(võija)

Arjotuz.

Проспрягайте глаголы. Taivuttaga verbid.

j|uvva (ooma, oob, õi) – пить,
jä|ävvä (ämä, äb, i) – оставаться,
l|üvvä (öömä, ööb, ei) – бить; ударять,
mü|vvä (ümä, üb, vvi) – продавать,
pü|vvä (ümä, üb, vvi) – стараться,
sa|avva (ama, ab, i) – становиться; получать; доставать,

s|uvva (ooma, oob, õi) – позволять,
s|üvvä (öömä, ööb, ei) – есть,
t|uvva (ooma, oob, õi) – приносить,
tšä|vvä (ümä, üb, üz) – ходить,
v|iďďä (eemä, eeb, ei) – относить,
võ|ďďa (ima, ib, iz) – мочь.

KAHŚTŠÜMMENÄZ SEITTSEMEZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ СЕДЬМОЙ УРОК.

Verbi.

Perfekti. Завершённое прошедшее время.

Соответствует прошедшему времени глагола совершенного вида в русском языке. Обозначает действие, **полностью** завершённое к настоящему моменту. Образуется при помощи краткой формы **preezensi** глагола **õlla** и **partitsiippi** основного глагола.

Mööntein forma	*Tšeeltein forma*
Miä õõn lukõnnud	**Miä en õlõ lukõnnud**
Siä õõd lukõnnud	**Siä ed õlõ lukõnnud**
Tämä on lukõnnud	**Tämä eb õlõ lukõnnud**
Müü õõmmõ lukõnnud	**Müü emmä õlõ lukõnnud**
Tüü õõttõ lukõnnud	**Tüü että õlõ lukõnnud**
Nämä õlla lugõttu	**Nämä eväd õlõ lugõttu**

Второстепенные члены предложения – располагаются **между** вспомогательным и основным глаголами. При этом падеж объекта будет: в **mööntein forma** – **genetiivi**, в **tšeeltein forma** – **partitiivi** (см. IV и V уроки).

Tämä on sene lukõnnud – Он это прочёл.

Tämä eb õlõ sitä lukõnnud – Он этого не прочёл.

II taivutuz.

Ко II спряжению относятся глаголы с основой, оканчивающейся на **-u, -ü, -i.**

Infinitiivid.

I.	**kuttsua**	**tšüsüä**	**tõhtia**
	kuttsuuz	**tšüsüüz**	**tõhtiiz**
II.	**kuttsuma**	**tšüsümä**	**tõhtima**

Aktiivi.

Preezensi.

kutsub	**tšüzüb**	**tõhib**
kuttsua	**tšüsüä**	**tõhtia**

Imperfekti.

kuttsu	**tšüsü**	**tõhti**
kutsutti	**tšüzütti**	**tõhitti**

Konditsionaali.

kuttsuiz	**tšüsüiz**	**tõhtiiz**
kutsuttaiz	**tšüzüttäiz**	**tõhittaiz**

Imperatiivi.

kutsu!	**tšüzü!**	**tõhi!**
kuttsuga!	**tšüsüga!**	**tõhtiga!**

Partitsiippi.

kuttsunnud	**tšüsünnüd**	**tõhtinnüd**

Passiivi.

Preezensi.

kuttsua	**tšüsüä**	**tõhtia**

Imperfekti.

kutsutti	**tšüzütti**	**tõhitti**

Konditsionaali.

kutsuttaiz	**tšüzüttäiz**	**tõhittaiz**

Imperatiivi.

kutsuttago!	**tšüzüttägo!**	**tõhittago!**

Partitsiippi.

kutsuttu	**tšüzüttü**	**tõhittu**

Tegonimi.

kuttsumin	**tšüsümin**	**tõhtimin**

Tetšijänimi.

kuttsuja	**tšüsüjä**	**tõhtija**

Arjotuz.

Taivuttaga verbid.

eh|tiä (timä, ib, ti) – украшать,
kaugas|sua (suma, ub, su) – опаздывать,
kut|tsua (tsuma, sub, tsu) – звать,
so|pia (pima, vib, pi) – годиться; подходить,
suut|tua (tuma, ub, tu) – разозлиться,
säülü|ä (mä, b, -) – храниться; сохраниться,
sün|tüä (tümä, nüb, tü) – рождаться,

tilk|kua (kuma, ub, ku) – капать [обильно]**,**
tõh|tia (tima, ib, ti) – сметь; разрешаться,
tšü|süä (sümä, züb, sü) – спрашивать,
uju|a (ma, b, -) – плавать; плыть,
vah|tia (tima, ib, ti) – стеречь,
vii|püä (pümä, vüb, pü) – находиться; пробыть,
vin|kua (kuma, gub, ku) – свистеть.

KAHŚTŠÜMMENÄZ KAHÕSSAMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ВОСЬМОЙ УРОК.

Verbi.

Ebämääräin futuuri. Неопределённое будущее время.

Соответствует будущему времени глагола **несовершенного** вида в русском языке. Обозначает действие, которое **будет** совершаться. Образуется при помощи **краткой** формы **preezensi** глагола **nõisa** (см XXXIII и XXXVI уроки) и **II infinitiivi illatiivi** (см XXI урок) основного глагола.

Möõntein forma		*Tšeeltein forma*
Miä nõõn lukõma	**Я буду (стану) читать**	**Miä en nõõ lukõma**
Siä nõõd lukõma	**Ты будешь читать**	**Siä ed nõõ lukõma**
Tämä nõõb lukõma	**Он(а) будет читать**	**Tämä eb nõõ lukõma**
Müü nõõmmõ lukõma	**Мы будем читать**	**Müü emmä nõõ lukõma**
Tüü nõõttõ lukõma	**Вы будете читать**	**Tüü että nõõ lukõma**
Nämä nõisa lukõma	**Они будут читать**	**Nämä eväd nõõ lukõma**

Объект действия ставится в **partitiivi:**

Tämä nõõb sitä lukõma – Он будет это читать.

Tämä eb nõõ sitä lukõma – Он не будет этого читать.

Вместо глагола **õlla** в **ebämääräin futuuri** используется **полная** форма глагола **liďďä** (сравни XXIX и XXXVI уроки). В **tšeeltein forma** – **краткая** форма.

Möõntein forma		*Tšeeltein forma*
Miä leenen	**Я буду**	**Miä en lee**
Siä leened	**Ты будешь**	**Siä ed lee**
Tämä leeneb	**Он (а) будет**	**Tämä eb lee**
Müü leenemmä	**Мы будем**	**Müü emmä lee**
Tüü leenettä	**Вы будете**	**Tüü että lee**
Nämä leeneväd	**Они будут**	**Nämä eväd lee**

III taivutuz.

К III спряжению относятся: **1)** глаголы с двухсложной основой, в которой первая и последняя гласные – **-a**; **2)** глаголы с основой, оканчивающейся на **-u**, переходящее в **-o**.

	Infinitiivid.	
I.	**takua**	**alkaa**
	takooz	**alkaaz**
II.	**takoma**	**alkama**
	Aktiivi.	
	Preezensi.	
	tagob	**algab**
	takua	**alkaa**
	Imperfekti.	
	takozin, takõ	**algõn, alkõ**
	tagotti	**algõtti**
	Konditsionaali.	
	takoiz	**alkaiz**
	tagottaiz	**algõttaiz**
	Imperatiivi.	
	tago!	**alga!**
	takoga!	**alkaga!**

Partitsiippi.	
takonnud	**alkannud**
Passiivi.	
Preezensi.	
takua	**alkaa**
Imperfekti.	
tagotti	**algõtti**
Konditsionaali.	
tagottaiz	**algõttaiz**
Imperatiivi.	
tagottago!	**algõttago!**
Partitsiippi.	
tagottu	**algõttu**
Tegonimi.	
takomin	**alkamin**
Tetšijänimi.	
takoja	**alkaja**

Adverbi.

Tava adverbi *(продолжение)*.

ko ...! – как ...!
kui – как; каким образом,
kuile – как-нибудь,
kõvii – твёрдо; крепко,
lahgollaa – широко,
lahti : uhsi on ~ – дверь открыта,
lokkoolla : kõrvad ~ – обвислые уши,
lõhtši : ~ tšiskua – загрызть, разорвать,
meelii – умышленно; нарочно,
nennii – таким образом,
nennii siiz, ... – итак, ...
nii – так.

Arjotuz.

Taivuttaga verbid.

aj|aa (ama, ab, õ) – гнать; гонять,
al|kaa (kama, gab, kõ) – начинать,
an|taa (tama, nab, tõ) – давать,
an|ua (oma, ob, õ) – просить,
ar|ua (oma, ob, õ) – шаркать,
jav|aa (ama, ab, õ) – молоть,
kan|taa (tama, nab, tõ) – носить; нести,
laul|aa (ama, ab, õ) – петь,
pun|ua (oma, ob, õ) – вить; плести,
rik|kua (koma, ob, kõ) – портить; нарушать,
sõi|sua (soma, zob, sõ) – стоять,
tah|tua (toma, ob, tõ) – хотеть,
ta|kua (koma, gob, kõ) – ковать; стучать,
tši|skua (skoma, zgob, skõ) – рвать; дёргать,
vaat|taa (tama, ab, tõ) – смотреть.

KAHŚTŠÜMMENÄZ ÜHESSÄMÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ДВАДЦАТЬ ДЕВЯТЫЙ УРОК.

Verbi.

IV taivutuz.

К IV спряжению относятся глаголы: 1) с последней гласной основы – -õ, -ä; -i (переходящее в -e); 2) двусложные с I гласной основы -õ и последней -a; 3) многосложные с последней гласной основы -a.

Infinitiivid.

I.	nültšiä	lukõa	jättää	õssaa
	nültšeez	lukõõz	jättääz	õssaaz
II.	nültšemä	lukõma	jättämä	õssama

Aktiivi.

Preezensi.

nülleb	lugõb	jätäb	õsab
nültšiä	lukõa	jättää	õssaa

Imperfekti.

nüllin, nültši	luď'in, lutši	jätin, jätti	õsin, õssi
nülletti	lugõtti	jätetti	õsõtti

Konditsionaali.

nültšeiz	lukõiz	jättäiz	õssaiz
nüllettäiz	lugõttaiz	jätettäiz	õsõttaiz

Imperatiivi.

nülle!	lugõ!	jätä!	õsa!
nültšega!	lukõga!	jättäga!	õssaga!

Partitsiippi.

nültšennüd	lukõnnud	jättännüd	õssannud

Passiivi.

Preezensi.

nültšiä	lukõa	jättää	õssaa

Imperfekti.

nülletti	lugõtti	jatetti	õsõtti

Konditsionaali.

nüllettäiz	lugõttaiz	jätettäiz	õsõttaiz

Imperatiivi.

nüllettägo!	lugõttago!	jätettägo!	õsõttago!

Partitsiippi.

nüllettü	lugõttu	jätettü	õsõttu

Tegonimi.

nültšemin	lukõmin	jättämin	õssamin

Tetšijänimi.

nültšejä	lukõja	jättäja	õssaja

Täzmällin futuuri. Определённое будущее время.

Соответствует будущему времени глагола совершенного вида в русском языке. Обозначает действие, которое будет **полностью** завершено к указанному моменту. Образуется при помощи краткой формы **preezensi** глагола **lidď'ä** и **partitsiippi** основного глагола.

Mööntein forma	*Tšeeltein forma*
Miä leen lukõnnud	Miä en lee lukõnnud
Siä leed lukõnnud	Siä ed lee lukõnnud
Tämä leeb lukõnnud	Tämä eb lee lukõnnud
Müü leemmä lukõnnud	Müü emmä lee lukõnnud
Tüü leettä lukõnnud	Tüü että lee lukõnnud
Nämä leeväd lugõttu	Nämä eväd lee lugõttu

Объект действия ставится в **genetiivi** или **partitiivi:**

Tämä leeb sene lukõnnud – Он это прочтёт.

Tämä eb lee sitä lukõnnud – Он этого не прочтёт.

Arjotuz.

Taivuttaga verbid.

avit|taa (tama; ab; in, ti) – помогать,
elkot|tsaa (tsama; sab; sin, tsi) – цвести,
el|ää (ämä; äb; in, i) – жить,
isut|taa (tama; ab; in, ti) – сажать,
i|tkõa (tkõma; dgõb; tšin, ttši) – плакать,
kait|tsaa (tsama; sab; sin, tsi) – защищать, беречь,
jät|tää (tämä; äb; in, ti) – оставлять,
muun|taa (tama; nab; nin, ti) – превращать, искажать, изменять,
lu|kõa (kõma; gõb; d'in, tši) – читать,
nül|tšiä (tšemä; leb; lin, tši) – сдирать шкуру,
pi|tää (tämä; äb; d'in, ti) – быть должным; держать,
sõvõt|taa (tama; ab; in, ti) – одевать,
tilkut|taa (tama; ab; in, ti) – капать [помалу],
tukõhtut|taa (tama; ab; in, ti) – душить,
tää|tää (tämä; b; d'in, ti) – знать,
tühjet|tää (tämä; äb; in, ti) – опорожнять, очищать,
tšül|piä (pemä; veb; vin, pi) – мыться,
tšülvet|tää (tämä; ab; in, ti) – мыть, купать,
ve|tää (tämä; äb; d'in, ti) – тащить,
viivüt|tää (tämä; äb; in, ti) – замедлять,
võt|taa (tama; ab; in, ti) – брать,
vähät|tää (tama; ab; in, ti) – уменьшать,
õs|saa (sama; ab; in, si) – покупать.

KÕMTŠÜMMENÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЫЙ УРОК.

Verbi.

Pluskvamperfekti. Давнопрошедшее время.

В водском языке употребляется редко. Указывает на факт завершения действия к указанному моменту **в прошлом.**

Tämä tulõmizõssi õlin joh kõikõ lukõnnud.

К его приходу я уже всё прочёл.

Образуется при помощи **imperfekti** глагола **õlla** (см. VII урок) и **partitsiippi** основного глагола.

Mööntein forma	*Tšeeltein forma*
Miä õlin lukõnnud	**Miä en õllud lukõnnud**
Siä õlid lukõnnud	**Siä en õllud lukõnnud**
Tämä õli lukõnnud	**Tämä eb õllud lukõnnud**
Müü õlimmõ lukõnnud	**Müü emmä õllud lukõnnud**
Tüü õlittõ lukõnnud	**Tüü että õllud lukõnnud**
Nämä õlti lugõttu	**Nämä evad õltu lugõttu**

V taivutuz.

К V спряжению относятся глаголы с последней гласной основы **-u**, **-ü** которая в некоторых формах становится **долгой** (сравни II спряжение).

Infinitiivid.

I.	**murtua**	**väntüä**
	murtuuz	**väntüüz**
II.	**murtuuma**	**väntüümä**

Aktiivi.

Preezensi.

murtuub	**väntüüb**
murtua	**väntüä**

Imperfekti

murtu	**väntü**
murtuutti	**väntüütti**

Konditsionaali.

murtuiz	**väntüiz**
murtuuttaiz	**väntüüttäiz**

Imperatiivi.

murtuu!	**väntüü!**
murtuuga!	**väntüüga!**

Partitsiippi.

murtuunnud	**väntüünnüd**

Passiivi.

Preezensi.

murtua	**väntüä**

Imperfekti.

murtuutti	**väntüütti**

Konditsionaali.

murtuuttaiz	**väntüüttäiz**

Imperatiivi.

murtuuttago!	**väntüüttägo!**

Partitsiippi.

murtuuttu	**väntüüttü**

Tegonimi.

murtuumin	**väntüümin**

Tetšijänimi.

murtuuja	**väntüüja**

Adverbi.

Tava adverbi *(продолжение).*

nimelt – по имени,
pahassi – скверно; дурно,
pal'l'ai päi – с непокрытой головой,
pazgassi – плохо,
puhtaassi – чисто; нáчисто,
põlvii – на коленях,
ragollaa: uhsi on ~ – дверь приоткрыта,
rikki: mennä ~ – ломаться; разбиваться,
rinnaa – рядом [быть, идти]**,**
salamii – тайно, тайком,
salamittaa – исподтишка,
sellälee – навзничь [упасть]**,**
selllää – на спине [лежать]**.**

Postpoziittsija. Послелог *(начало)*.

Послелоги в водском языке (аналогично предлогам) требуют различных падежей имён. Употребляются:

2. С **genetiivi** (звёздочкой* помечены послелоги, требующие **genetiivi** с окончанием **-n** [см. IV урок]):

aikaa – при [в присутствии]**,**
ala* – под [*куда?*]**,**
all* – под [*где?*]**,**
alt* – из-под [предмета]**,**
alõtsõ* – из-под [воды, земли]**,**
etee* – перед (*кем?*) [придти]**,**
eez* – перед (*кем?*) [быть]**,**
eess* – за (*кого? что?*) [отвечать]**.**

Arjotuz.

Taivuttaga verbid.

eittü|ä (ümä, üb, -) – испугаться (см.VII спр.)**,**
itšävü|ä (ümä, üb, -) – скучать,
kukõrtu|a (uma, ub, -) – опрокидываться,
murtu|a (uma, ub, -) – ломаться,
tarttu|a (uma, ub, -) – цепляться,
tukõhtu|a(uma, ub, -) – задыхаться,
turzottu|a (uma, ub, -) – разбухать; отекать,
tõkku|a (uma, ub, -) – падать,
umaltu|a (uma, ub, -) – пьянеть,
viipü|a (ümä, üb, -) – медлить (сравни II спр.)**,**
vääntü|ä (ümä, üb, -) – крутиться; виться,
õmõhtu|a(uma, ub, -) – плесневеть.

KÕMTŠÜMMENÄZ ESIMEIN ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ПЕРВЫЙ УРОК.

Verbi.

VI taivutuz.

К VI спряжению относятся глаголы с последней гласной основы **-a**, **-ä**, которая в некоторых формах становится **долгой -aa**, **-ää**; **-ii** (сравни IV спряжение), а также **“моментальные”** глаголы с суффиксом **-ht-**.

Infinitiivid.

I.	**laulahtaa**	**lentää**
	laulahtaaz	**lentääz**
II.	**laulahtaama**	**lentäämä**

Aktiivi.

Preezensi.

laulahtaab	**lentääb**
laulahtaa	**lentää**

Imperfekti

laulahtii	**lentii**
laulahtaatti	**lentäätti**

Konditsionaali.

laulahtaiz	**lentäiz**
laulahtaattaiz	**lentäättäiz**

Imperatiivi.

laulahtaa!	**lentää!**
laulahtaaga!	**lentääga!**

Partitsiippi.

laulahtaannud	**lentäännüd**

Passiivi.

Preezensi.

laulahtaa	**lentää**

Imperfekti.

laulahtaatti	**lentäätti**

Konditsionaali.

laulahtaattaiz	**lentäättäiz**

Imperatiivi.

laulahtaattago!	**lentäättägo!**

Partitsiippi.

laulahtaattu	**lentäättü**

Tegonimi.

laulahtaamin	**lentäämin**

Tetšijänimi.

laulahtaaja	**lentääja**

Numeraalõ.

Indefiniittin. Неопределённое.

mitoo – сколько,
sitoo – столько,
pal’l’o – много,
vähää – мало,
mõni – несколько,
kui mõnõz : on täätämättä ~ – неизвестно который,
mõnta ... , sitoo ... – сколько ... , столько и ...

Слова **mitoo** и **sitoo** изменяются по XII склонению, **pal’l’o** – по III, **mõni** – по IX. Слова **vähää** и **mõnõz** не склоняются. Со словами **mitoo**, **sitoo**, **pal’l’o**, **vähää** употребляется **mõniko partitiivi** (см V урок), далее существительное продолжает изменяться в **mõnikko**.

NB! 1) Вместо **vähää** при склонении употребляется прилагательное **vähäized** – **“малочисленные”** (XI склонение). **2)** Со словом **mõni** – употребляется **ühsiko nominatiivi (!)**, и всё дальнейшее склонение происходит в **ühsikko:**

Nom.	**mõni päivä**	**несколько дней**
Gen.	**mõnõ päivä**	**нескольких дней**
Part.	**mõnta päivää**	—— « ——
Adess.	**mõnõll päiväll**	**в течение нескольких дней** и т.д.

Arjotuz.

Taivuttaga verbid.

apagoitt|aa (aama, aab, ii) – квасить,
kahnugoitt|aa (aama, aab, ii) – замораживать,
kummart|aa (aama, aab, ii) – кланяться,
laulaht|aa (aama, aab, ii) – запеть; спеть,
lent|ää (äämä, ääb, ii) – лететь,
nagraht|aa (aama, aab, ii) – засмеяться,
paizõgoitt|aa (aama, aab, ii) – вызывать язвы,
pallõgoitt|aa (aama, aab, ii) – простужать,
sõizagoitt|aa (aama, aab, ii) – останавливать,
vaataht|aa (aama, aab, ii) – взглянуть,
vetäht|ää (äämä, ääb, ii) – потащить,
vingaht|aa (aama, aab, ii) – свистнуть,
vizgaht|aa (aama, aab, ii) – бросить; кинуть,
õhtagoitt|aa (aama, aab, ii) – ужинать,
örtšäht|ää (äämä, ääb, ii) – проснуться,
ääläht|ää (äämä, ääb, ii) – произнести [резко]**.**

KÕMTŠÜMMENÄZ TÕIN ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ВТОРОЙ УРОК.

Verbi.

VII taivutuz.

К VII спряжению относятся глаголы с **возвратно-страдательным** значением, основа которых оканчивается на **-au**, **-äü**; **-õu**, **-eü**.

Infinitiivid.

I.	**laskõuta**	**eittäütä**
	laskõutõz	**eittäütez**
II.	**laskõuma**	**eittäümä**

Aktiivi.

Preezensi.

laskõub	**eittäüb**
laskõuta	**eittäütä**

Imperfekti

laskõuz	**eittäüz**
laskõutti	**eittäütti**

Konditsionaali.

laskõujaisõiz	**eittäüjäiseiz**
laskõuttaiz	**eittäüttäiz**

Imperatiivi.

laskõu!	**eittäü!**
laskõuga!	**eittäüga!**

Partitsiippi.

laskõunnud	**eittäünnüd**

Passiivi.

Preezensi.

laskõuta	**eittäütä**

Imperfekti.

laskõutti	**eittäütti**

Konditsionaali.

laskõuttaiz	**eittäüttäiz**

Imperatiivi.

laskõuttago!	**eittäüttägo!**

Partitsiippi.

laskõuttu	**eittäüttü**

Tegonimi.

laskõumin	**eittäümin**

Tetšijänimi.

laskõuja	**eittäüjä**

Adverbi.

Tava adverbi *(окончание)*.

süvältää – **глубоко,**
tarkaa – **осторожно,**
tšihvaltaa – **жарко; горячо,**
tšiini : **uhsi on ~** – **дверь закрыта,**
tšiireessi – **быстро,**
tšiisaa – **наперегонки,**
tšiuzaa : **~ tehä** – **делать назло,**
tšäzii – **вручную,**
ühtperää – **поочерёдно; то и дело,**
ümperitsee – **по кругу,**
üvii – **хорошо,**
üvii meelii – **охотно; с удовольствием.**

Postpoziittsija.

2. С **genetiivi** *(продолжение)*:

kautta – **через; посредством,**
perält: **õlla ~** – **быть в распоряжении,**
peräss – **через** [время]; **спустя; вследствие,**
poolõõ – **1) по направлению к;**
2) у (*кого?*) [жить],
poolõss – **со стороны** (*чего?*),
pääle – **на** (поверхность),
pääl – **на** (поверхности),
päält – **с** (поверхности),
servaä – **к** [краю],
serväz – **у** [края],
serväss – **от; с** [края].

Konjunktsija. Союз.

Kopuľatiivin. Соединительный.

ja – и,
i … i … – и … , и …

В значении "**ни … , ни …** " в водском языке используется **отрицательный** глагол, причём в качестве II-го компонента пары он приобретает частицу **-ko**.

Näütteessi:

En miä, edko siä. – Ни я, ни ты.
Emmä müü, ettäko tüü. – Ни мы, ни вы.
Eväd mehed, evädko naizikod. – Ни мужчины, ни женщины.
Eb sõizo, ebko mene. – Ни стоит, ни идёт.

Arjotuz.

Taivuttaga verbid.

antau|ta (ma, b, z) – отдаваться,
avõu|ta (ma, b, z) – открываться,
ehteü|tä (mä, b, z) – украшаться,
eittäü|tä (mä, b, z) – пугаться (ср. V спр.)**,**
issuu|ta (ma, b, z) – садиться,
kasiu|ta (ma, b, z) – чиститься,
kooriu|ta (ma, b, z) – отделяться; вылупляться,

kõrjau|ta (ma, b, z) – скрываться,
laskõu|ta (ma, b, z) – спускаться,
naisiu|ta (ma, b, z) – жениться,
sõpõu|ta (ma, b, z) – одеваться,
sättiü|ta (mä, b, z) – устраиваться,
taipõu|ta (ma, b, z) – склоняться, спрягаться,
tõmpau|ta (ma, b, z) – тянуться,
täü|ta (mä, b, z) – исполняться.

KÕMTŠÜMMENÄZ KÕLMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ТРЕТИЙ УРОК.

Verbi.

VIII taivutuz.

К VIII спряжению относятся глаголы (двухоснóвные) с основой, оканчивающейся на согласную, и “**многократные**” глаголы с суффиксом **-õl-**, **-el-**.

		Infinitiivid.		
I.	**pesä**	**värisä**	**tehä**	**jutõlla**
	pesez	**värisez**	**tehez**	**jutõllõz**
II.	**pesemä**	**värizemä**	**tetšemä**	**juttõõma**
		Aktiivi.		
		Preezensi.		
	pezeb	**värizeb**	**teeb**	**juttõõb**
	pesä	**värisä**	**tehä**	**jutõlla**
		Imperfekti.		
	pezin, pesi	**värizin, värizi**	**tein, tetši**	**juttõlin, juttõli**
	pesti	**väristi**	**tehti**	**jutõlti**
		Konditsionaali.		
	peseiz	**värizeiz**	**tetšeiz**	**juttõlõiz**
	pestäiz	**väristäiz**	**tehtäiz**	**jutõltaiz**
		Imperatiivi.		
	peze!	**värize!**	**tee!**	**juttõõ!**
	peska!	**väriska!**	**tehka!**	**jutõlka!**
		Partitsiippi.		
	peznüd	**väriznüd**	**tehnüd**	**jutõllud**
		Passiivi.		
		Preezensi.		
	pesä	**värisä**	**tehä**	**jutõlla**
		Imperfekti.		
	pesti	**väristi**	**tehti**	**jutõlti**
		Konditsionaali.		
	pestäiz	**väristäiz**	**tehtäiz**	**jutõltaiz**
		Imperatiivi.		
	pestägo!	**väristägo!**	**tehtägo!**	**jutõltago!**
		Partitsiippi.		
	pestü	**väristü**	**tehtü**	**jutõltu**
		Tegonimi.		
	pesemin	**värizemin**	**tetšemin**	**juttõõmin**
		Tetšijänimi.		
	pesijä	**värizijä**	**tetšijä**	**juttõlija**

Postpoziittsija.

2. С **genetiivi** (*окончание*):

süämmee – **в** (*куда?*),
süämmez – **в** (*где?*); **в глубине**,
süämmess– **из; изнутри** (*чего?*),
tagaa – **за** (*что?*) [встать],
takaa – **из-за**,
takana – **за** (*чем?*) [находиться],
tüvee – **в сторону** (*чего?*); **к** (*кому?*),
tüvenä – **возле** (*чего?*); **у** (*кого?*),
tüveä – **от** (*чего? кого?*),
tšätee – **в руки**,
tšäez – **в руках**,
tšäess – **из рук**,

tšültšee – **рядом с; вплотную к** [*куда?*],
tšüllez – **рядом с; вплотную; сбоку** [*где?*],
tšülless – **сбоку** [*откуда?*],
vassaa – **о, об** (*кого? что?*) [удариться],
välii – **между** (*куда?*) [попасть],
väliz – **между** (*где?*) [находиться],
väliss – **из** (*промежутка*) [выскочить],
õttsaa – **1) напролёт** [время]; **2) через** [из конца в конец],
3) puu ~ – на дерево,
õttsaz: puu ~ – на дереве,
õtsass: puu ~ – с дерева,
ääre – **к** [столу, реке],
äärez – **у** [стола, реки],
ääress – **от** [стола, реки].

Arjotuz 1.

Taivuttaga verbid.

aigut|õlla (tõõma, tõõb, tõli) – зевать,
aivas|õlla (sõõma, sõõb, sõli) – чихать,
bõri|sa (sõma; zõb; zin, si) – грохотать,
böri|sä (zemä, zeb, zi) – реветь,
duri|sa (sõma; zõb; zin, si) – дребезжать,
jooh|sa (sõma; zõb; zin, si) – бегать,
jut|õlla (tõõma, tõõb, tõli) – говорить,
koh|õlla (tõõma, tõõb, tõli) – относиться (к),
me|nnä (emä, eb, ni) – идти,
neele|zzellä (htšeemä, htšeeb, htšeli) – глотать,
nõi|sa (sõma; zõb; zin, si) – вставать,
nä|hä (tšemä; eb; in, tši) – видеть,
oot|õlla (tõõma, tõõb, tõli) – ждать,
pa|nna (õma, õb, ni) – класть; ставить,
pe|sä (semä; zeb; zin, si) – стирать; мыть,
pilvis|ellä (seemä, seeb, seli) – покрываться облаками,
pur|ra (õma, õb, i) – кусать,
purõ|lla (õma, õb, li) – кусаться,
ri|d'd'õlla (itõõma, itõõb, itõli) – ссориться,
širi|sä (zemä, zeb, zi) – чирикать; журчать,
te|hä (tšemä; eb; in, tši) – делать,
tu|lla (õma, õb, li) – приходить,
tšüzüt|ellä (teemä, teeb, teli) – распрашивать,
võr|rõlla (tõõma, tõõb, tõli) – сравнивать [многократно],
väri|sä (zemä, zeb, zi) – дрожать,
õm|mõlla (põõma, põõb, põli) – шить.

Arjotuz 2.

Прочитайте и переведите сказку, используя словарь.
Lukõga ja tõlttšiga kaaska sõnatširjaa tšäüttääz.

IKOLOOKKA.

Ikolookka vettä joob. Joob järvess ja meress, kuz on kokad. Mejje ukko nii pajatti, etti ühs tüttärikko lähz kaivolõ. Ikolookka jõi kaivoss vettä – ja jõi ühez tüttäriko, pangõd ja kõrõta.

Vot siiz i Kuuz ontši tüttärikko pankõjeka ja kõrõtaka. A ikolookka on õõmaz alõzii eez vihmaa...

KÕMTŠÜMMENÄZ NELLÄZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК.

Verbi.

IX taivutuz.

К IX спряжению относятся глаголы, основа которых в некоторых формах удлиняется за счёт гласной **-a, -ä**.

	Infinitiivid.	
I.	**tšiuzata**	**pöllütä**
	tšiuzatõz	**pöllütez**
II.	**tšiusaama**	**pöllüämä**
	Aktiivi.	
	Preezensi.	
	tšiusaab	**pöllüäb**
	tšiuzata	**pöllütä**
	Imperfekti	
	tšiusaz	**pöllüz**
	tšiuzatti	**pöllütti**
	Konditsionaali.	
	tšiusajaisõiz	**pöllüjäiseiz**
	tšiuzattaiz	**pöllüttäiz**
	Imperatiivi.	
	tšiusaa!	**pöllüä!**
	tšiuzatka!	**pöllütka!**

Partitsiippi.	
tšiuzannud	**pöllünnüd**
Passiivi.	
Preezensi.	
tšiuzata	**pöllütä**
Imperfekti.	
tšiuzatti	**pöllütti**
Konditsionaali.	
tšiuzattaiz	**pöllüttäiz**
Imperatiivi.	
tšiuzattago!	**pöllüttägo!**
Partitsiippi.	
tšiuzattu	**pöllüttü**
Tegonimi.	
tšiusaamin	**pöllüämin**
Tetšijänimi.	
tšiusaaja	**pöllüäjä**

Verbi passiivi.

Perfekti. Завершённое прошедшее время.

Обозначает **законченность** действия, которому подвергался объект. Образуется при помощи **preezensi** глагола **õlla** и **II partitsiippi** основного глагола.

Tširja on lugõttu – Книга прочитана.

Kanad õlla söötettü – Куры покормлены.

Konditsionaalõ perfekti. Прошешее время условного наклонения.

Обозначает **возможность** полного совершения действия с объектом к определённому моменту времени.Образуется при помощи **konditsionaali** глагола **õlla** и **II partitsiippi** основного глагола.

Töö õlõiz tehtü – Работа была бы сделана.

Adverbi.

Määrä adverbi. Наречие степени.

aivoo – очень [размер, форма],
rõhgaa – очень [степень действия, звук, запах],
üvii – очень [цвет, вкус, эмоции],
kõikkinaa – целиком; полностью,
poolittaa – пополам,
poolõõssa – до половины; наполовину,
ohto – довольно; достаточно,
sohsem – совсем,
tol'ko – только,
tšezzee: kahõ ~ – вдвоём (*и т. п.*),
vaitõz – лишь,
vähükkõizõõ – немного; помаленьку.
mittomalt ... , sittomalt ... – поскольку ... , постольку ...

Postpoziittsija *(продолжение)*.

II. С partitiivi:

möö – вдоль; [по дороге, улице],
vart – для.

III. С elatiivi:

läpi – сквозь; через [*откуда*?], *
möötä – мимо.
tšiinni: võttaa tšäess ~ – взять зá руку,

IV. С allatiivi:

vassaa – навстречу.

Konjunktsija.

Eksplikatiivin. Объяснительный.

sene peräss – поэтому; потому,
veď – ведь.

Adverbiaalin. Обстоятельственный.

ko : se, ~ tuli – тот, кто пришёл,
kui – если,
... , kunni ... – ... , пока ... [*когда?*]

Disjunktiivin. Разделительный.

dalisko – или же,
ehtši – либо; или [иначе говоря],
vai – или.

Arjotuz.

Taivuttagaa verbid.

ava|ta (ama, ab, z) – открывать,
e|vätä (päämä, pääb, päz) – отказывать,
irmu|ta (ama, ab, z) – бояться,
ka|dgõta (tkõama, tkõab, tkõz) – ломаться, рваться,
lah|guta (kuama, kuab, kuz) – уходить; уезжать,
le|vätä (päämä, pääb, päz) – отдыхать,
lu|vata (paama, paab, paz) – разрешать,
lõõ|zgata (skaama, skaab, skazi) – пылать,
pala|ta (ama, ab, z) – возвращаться,
pöllü|tä (ämä, äb, z) – пылить,
põ|dgata (tkaama, tkaab, tkaz) – лягнуть,
sala|ta (ama, ab, z) – скрывать,
selvi|tä (ämä, äb, z) – проясняться,
suva|ta (ama, ab, z) – любить,
ta|gata (kaama, kaab, kaz) – ручаться (ср. Х спр.),
tõm|mata (paama, paab, paz) – тянуть,
tšiu|zata (saama, saab, saz) – мучить,
vas|ata (saama, saab, saz) – отвечать,
või|rata (taama, taab, taz) – сравнивать (однокр.),
üp|ätä (päämä, pääb, päz) – прыгать.

* ср. предлог **läpi** (стр. 24, Х урок).

KÕMTŠÜMMENÄZ VIĎĎEZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ПЯТЫЙ УРОК.

Verbi.

X taivutuz.

К X спряжению относятся двухоснóвные глаголы, основа которых в некоторых формах приобретает суффикс **-nõ-**, **-ne-**

Infinitiivid.

I.	apata	eetä
	apatõz	eetez
II.	appanõma	etenemä

Aktiivi.

Preezensi.

appanõb	eteneb
apata	eetä

Imperfekti

appani	eteni
apatti	eetti

Konditsionaali.

appanõiz	eteneiz
apattaiz	eettäiz

Imperatiivi.

appanõ!	etene!
apatka!	eetka!

Partitsiippi.

apannud	eennüd

Passiivi.

Preezensi.

apata	eetä

Imperfekti.

apatti	eetti

Konditsionaali.

apattaiz	eettäiz

Imperatiivi.

apattago!	eettägo!

Partitsiippi.

apattu	eettü

Tegonimi.

appanõmin	etenemin

Tetšijänimi.

appanõja	etenejä

Adverbi.

Tarpõõ adverbi. Наречие цели.

tarviz – надо; требуется,
vajaa – нужно; следует,
valmiz: on ~ – готово.

Rõhga adverbi. Выделительное наречие.

choť – хотя бы,
kaz – тоже,
-ko – же,
küll – достаточно; уж; именно; довольно,
tõ – всё-таки,
ait – однако.

Mööntämize adverbi. Наречие подтверждения.

muitõšťši – конечно,
tintšimättä – безусловно, несомненно.

Konjunktsija.

Adversatiivin. Противительный.

a – а; но,
ain – и всё же,
ato – а (не) то,
ito – всё же,
taki – -таки,
vaikka – даже если,
vait – но,
kui – если,
hoť ku ... , choť ku ... – будь хоть ... , хоть ...

Konkl'uziivin. Причинный.

eestää ... , siiz ... – сперва ... , потом ...
... etti ... – ... , что ...
kui ... , i ... – если ... , то ...
kui ... , siiz ... – если ... , тогда ...
sene peräss, etti ... – потому, что ...
sill – оттого, что; ибо,
štobõ – чтобы.

Arjotuz 1.

Taivuttagaa verbid.

ala|ta (nõma, nõb, ni) – понижаться,
ap|ata (panõma, panõb, pani) – киснуть,
e|etä (tenemä, teneb, teni) – двигаться вперёд,
kuumõ|ta (nõma, nõb, ni) – нагреваться,
lau|gõta (kõnõma, kõnõb, kõni) – стрелять [о ружье],
li|d'd'etä (itšenemä, itšeneb, itšeni) – хватать; оставаться,
läm|metä (penemä, peneb, peni) – теплеть,
noorõ|ta (nõma, nõb, ni) – молодеть,
pa|gõta (kõnõma, kõnõb, kõni) – бежать,
para|ta (nõma, nõb, ni) – выздоравливать,
pime|tä (nemä, neb, ni) – темнеть,
ta|gata (kanõma, kanõb, kani) – отступать (ср. X спр.),
õh|zõta (sõnõma, sõnõb, sõni) – рвать; тошнить,
üle|tä (nemä, neb, ni) – повышаться.

Arjotuz 2.

Прочитайте и переведите сказку, используя словарь.
Lukõga ja tõlttšiga kaaska sõnatširjaa tšäüttääz.

MEEZ JA NAIN.

Se on meil kaaska. Ühskõrt meez tuõb tšüntämäss kotoo. A naizõll eb õõ lavvalõ pantu valmõõssi söömissä. Meez juttõõb:

- Mitä siä vaa teed? Miä jo imossi tööt tein, a siäll on kõik tetšemättä!

Nain juttõõb:

- Ah! Mill on pal'l'o veel tetšemättä! Oomõnna oomnikoss nõizõmmõ parvõz üleez. Miä lähen tšüntämä, a siä jääd tetšemä oomnikko-tööt. Esimeizessi ahjo lämpiä, siiz lahsi söötä, leipä tee, või tee, sika söötä ja söömin tee. Miä tuõn kotoo – a kõik õlõiz tehtü!

Tõizõll päivää oomnikoss meez nõisi ahjoa lämpiämä, nõisi leipää leipoma. Lahsi nõisi itkõma. Mehel tšäed õlti taitšinaz. Tämä meni lassa lõõkuttama, lahzõ patškaz taitšinaka. Joohsi, pani sigalõ süvvä, a lauta uhzõ unõhtii avõ. Joohsi rihee, pani koortõõ suurõõ putelii, pani seltšäse ja nõisi taitšinaa leipoma – jo teeb kahs tööt kõrtaz: leipää leivob ja või leeb selläz valmiz. Sell aikaa sika johsi rihee, üppi mehele seltšäse ja rikkõ koortõõka puteli. Koorõ meni kõik maalõ. Lahsi idgõb, ahjo on jo lämpiz, leipä jäi leipomatta, rokka jäi tšihuttamatta...

Nain jo tuõb kotoo söömä. A mehel on kõik tetšemättä – sika on rihez, maa on kõik koortõõz, lahsi on taitšinaz, a tämä ize on higõz ja roojaz. Nain tšüzüb mehelt:

- Kui näüttiüb õlla perenaizõna?

Meez juttõõb naizõlõ:

- Nüt miä uzgon, etti perenaizõll on pal'l'o tööt! Vajõltammõ takaz tööd – õõ siä ize perenaizõna, a miä – tšüntäjänä.

KÕMTŠÜMMENÄZ KUVVÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ШЕСТОЙ УРОК.

Ebäsäännollizõd verbid. Неправильные глаголы.

Как видно из предыдущих уроков, некоторые глаголы в водском языке образуют отдельные формы, отличные от “нормативов” спряжений. Так, можно выделить следующие особенности.

1) Глагол **õlla** (“*быть*”), используемый в настоящем и прошедших временах, имеет: форму **III** лица **preezensi** единственного числа, отличающуюся от “правильной” (**VIII** спр., тип **“jutõlla”) – on**.

2) Глагол **liďďä** заменяющий **õlla** в будущих временах, имеет: **а)** **полную форму** (изменяющуюся по **X** спр, тип. “**eetä**”) – **leenen**, **leened** и т.д. **б)** **краткую** форму (изменяющуюся по **I** спряжению, тип “**viďďä**”) – **leen, leed** и т.д. (в функции вспомогательного глагола).

3) Глагол **nõisa** (“*встать, стать*”) в **preezensi** имеет: **а)** **полную форму** (изменяющуюся по **VIII** спр., тип “**pesä**”) – **nõizõn**, **nõizõd** и т.д.; **б)** **краткую форму** (изменяющуюся по **I** спр., тип “**saata**”) – **nõõn**, **nõõd** и т.д. (в функции вспомогательного глагола).

4) Глагол **mennä** (“*идти*”) в **preezensi** имеет: **а)** в **möõntein forma** (кроме **III** лица множественного числа) **краткую форму (VIII спр., тип “tehä”) – meen, meed и т.д.**; **б)** в **tšeeltein forma** **– полную форму (VIII спр.,** тип “**pesä**”) – **en mene, ed mene** и т.д.

5) Глагол **lähtiä**, употребляющийся параллельно с **mennä** в формах **preezensi** (в значении **täzmällin futuuri**) и **imperfekti** (в значении **завершённости**), имеет **а)** **preezensi** (**IV** спр., тип **“nültšia”) – lähen** (**я пойду**) **lähed**, **läheb** ... **lähtiä**; **б)** **imperfekti** – с изменённой основой: **lähzin** (**я пошёл**), **lähzid**, **lähz** и т.д.

Adverbi.

Tšüsümüzadverbi. Вопросительное наречие.

kui? – как?
kuhõõ? – куда?
kuz? – где?
kuss? – откуда?
kõõz? – когда?
mihsi? – зачем?
mine-peräss? – почему? с какой стати?
mitä vart? – для чего?
kui paľľo? (mitoo) – сколько?

Ebämääräin adverbi. Неопределённое наречие.

kuile – как-то; как-либо; как-нибудь,
kuhõõle – куда-то; куда-либо; куда-нибудь,
kuzle – где-то; где-либо; где-нибудь; кое-где,
kussale – откуда-то; откуда-либо; откуда-нибудь,
kõõznile – когда-то; когда-либо; когда-нибудь,
missile – зачем-то; зачем-либо;
minele peräss – почему-то; почему-либо,
mitäle vart – для чего-то; для чего-нибудь.

Konjunktsija.

Komparatiiviin. Сравнительный.

niku – словно; будто,
..., ku ... – .., чем ...,
mi ..., mi ... – как ..., так (и) ...
to ..., to ... – то ..., то ...
mittoma ..., sittoma ... – сколь(ко) ..., столь(ко) (и) ...

Numeraalõ.

Ordinaalõd CC-MM.

CC. Kahssaa|z (ttoma, tta, ttomaa).
CCC. Kõmsaa|z (ttoma, tta, ttomaa).
CD. Nelläsaaz.
D. Viizsaaz.
DC. Kuuzsaaz.
DCC. Seitseesaaz.
DCCC. Kahõsaasaaz.
CM. Ühesääsaaz.
M. Tuhattõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) и т.п.
MM. Kahstuhattõmõz.
MMMXV. Kõmtuhattõmõz viiztõššõmõz
(kõmtuhatõmõttõma viiztõššõmõttõma и т.д.**).**

KÕMTŠÜMMENÄZ SEITTSEMEZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ СЕДЬМОЙ УРОК.

Adverbi.

Tšeeltämize adverbi. Наречие отрицания.

eb ijäll – вовек,	**eb kud'd'id – никак,**
eb kõzniid – никогда,	**eb mihsiid – низачем,**
eb kuhõõka – никуда,	**eb mitäid vart – ни для чего,**
eb kuzaid – нигде,	**eb ühtäid – нисколько; ни одного.**
eb kussaid – ниоткуда,	

При **отрицательной** форме глагола: частица **eb** в наречии – опускается.

Tämä eb tuõ kõzniid – Он никогда не придёт.

Adverbije võrtõluassõõd. Степени сравнения наречий.

В водском языке (как и в русском) некоторые наречия (в основном, **места, времени и образа действия**) образуют **komparatiivi** по типу прилагательных.

Наиболее распространённые формы (в соответствующих падежах):

I.	**kõrkõapallõ** – **(по)выше** [подняться],	**III.**	**lähepässi** – **(по)ближе,**
	kõrkõapall – выше [лететь],		**tagõpassi** – **(по)дальше;**
	kõrkõapalt – **с бóльшей высоты;**	**IV.**	**eezepii** – **(по)раньше,**
	ülepälle – **(по)выше** [положить],		**il'l'apii** – **(по)позже;**
	ülepäll – **выше** [лежать];	**V.**	**parõpii** – **лучше,**
	alapallõ – **(по)ниже** [опуститься, положить],		**pahapii** – **хуже;**
	alapall – **ниже** [лететь; лежать];	**VI.**	**tšiireepii** – **(по)быстрее,**
II.	**enäpii** – **больше,**		**itaapii** – **(по)медленнее;**
	vähüpii – **меньше;**	**VII.**	**süvepii** – **глубже.**

Для образования **superlatiivi** перед указанными формами ставится местоимение **kõikkõa** (всего) или после них – **kõikkiit** (всех).

а) kõikkõa enäpii – **больше всего,**
kõikkõa parõpii – **лучше всего и т.п.**
б) kõrkõapall kõikkiit – **выше всех,**
pahapii kõikkiit – **хуже всех и т.п.**

Interjeektsijäd ja partikkelid. Междометия и частицы.

ah! – ах!	**noka! – ну-ка!**
aijai! – ай-яй-яй!	**no-daa! – ну да!**
ai voi! – ой-ой-ой!	**näe! ; vaat! – глянь!**
daa! – да!	**passibo! – спасибо!**
naa! – нá!	**taitaa – небось,**
no ; noh! – ну!	**vot! – вот!**

В значении "**нет**" в водском языке используется **отрицательный** глагол.

Meed? – En.	**Идёшь? – Нет.**
Tahottõ? – Emmä.	**Хотите? – Нет.**
Vai tämä meeb? – Eb.	**А он идёт? – Нет.**
On kase opõn noori? – Eb.	**Эта лошадь молодая? – Нет.**
On teil leipää? – Eb õõ.	**Есть ли у вас хлеб? – Нет.**
Õli lunta neil? – Eb õllud.	**Был ли у них снег? – Нет (не было).**

Arjotuz 1.

Переведите, используя данные уроков и словарь.
Tõlttšiga, õppikappalõje tääod ja sõnatširjaa tšäüttääz.

Kala õtsib, kuz süvepii, a inemin – kuz parõpii.
Tšen tšiireepii joonittõõb, siä vai miä?
Varõz lentii alapallõ.
Oomõnna tuõ eezepii!
Panid sene ülepälle vai alapallõ?
Üppää kõrkõapallõ kõikkiit!

Arjotuz 2.

Прочитайте и переведите сказку, используя словарь.
Lukõga ja tõlttšiga kaaska sõnatširjaa tšäüttääz.

TŠIRJAVA KANA.

Eletti staruha ja starikka. Õli neil kana tširjava. Tetši tämä kultõizõ muna. Mut tuli iiri pittšä-äntä, veeretti muna maalõ. Ukko ja akka nõisti itkõma, leipä-lappia – laulama, rattaad – tärizemä, opõn nõisi irnuma, lehmä nõisi müükkimä, lammaz nõisi mäkkimä. Kana juttõõb näile:

- Elka itkõga! Miä teen veel tõizõ muna – tširjava: sinissä ja rohoissa, kõltaissa ja kaunissa.

Starikall ja staruhall tuli üvä meeli – saavva nämä tširjava muna.

KÕMTŠÜMMENÄZ KAHÕSSAMÕZ ÕPPIKAPPALÕ.
ТРИДЦАТЬ ВОСЬМОЙ УРОК.

Verbi.

Algõttu imperfekti. Начинательное прошедшее время.

Обозначает **начало** действия или процесса, продолжающегося до какого-то момента в прошлом или настоящем. Образуется при помощи **imperfekti** глагола **nõisa** и **II infinitiivi illatiivi** основного глагола (сравни **ebämääräin futuuri XXVIII** урок).

Mööntein forma		*Tšeeltein forma*
Miä nõizin lukõma	**Я стал читать**	**Miä en nõiznud lukõma**
Siä nõizid lukõma	**Ты стал читать**	**Siä ed nõiznud lukõma**
Tämä nõisi lukõma	**Он стал читать**	**Tämä eb nõiznud lukõma**
Müü nõizimmõ lukõma	**Мы стали читать**	**Müü emmä nõiznud lukõma**
Tüü nõizittõ lukõma	**Вы стали читать**	**Tüü että nõiznud lukõma**
Nämä nõisti lukõma	**Они стали читать**	**Nämä eväd nõistu lukõma**

Объект действия ставится в **partitiivi**:

Tämä nõisi sitä lukõma – Он стал это читать.
Tämä eb nõiznud sitä lukõma – Он не стал этого читать.

Tšiiree pajattamizõ erikozuud. Особенности быстрой речи.

1. Как говорилось в предисловии, водский язык – язык сандхи, то есть звонкие согласные в нём (в зависимости от следующего звука) могут оглушаться и даже ассимилироваться.

а) **tulõb oonõõsõ – [tulõb‿o:nõ:sõ],**
но **tulõb kotoo – [tulõp‿koto:].**
б) **en duumaa – [en‿du:ma:],**
ed duumaa – [ed‿du:ma:],
eb duumaa – [eb‿du:ma:],
но **en mene – [em‿mene], näen mitäle – [näem‿mitäle],**
en börize – [em‿börize],
en peze – [em‿peze],
ed tuõ – [et‿tuõ],
eb tuõ – [ep‿tuõ],
в) **meez õli – [me:z‿õli],**
но **meez tuli – [me:s‿tuli],**
meez tšüsü –[me:š‿tšüsü].

2. Аналогичный процесс затрагивает падежные окончания перед гласными и глухими согласными, либо при наличии нескольких слов в одном падеже:

Inessiivi. **maaz õli kasõ – [ma:z‿õli kasõ],**
но **suurõz rihez – [su:rõz‿rihes],**
peenez pangõz – [pe:nes‿pangõs],
kurõaz tšäez – [kurõaš‿tšäes].

3. Буква **а** в безударном положении чаще всего произносится как **õ**:

nuuzgata – [nu:zgõta].

Arjotuz 1.
Lukõga ja tõlttšiga kaaska.

UKKO JA REPO.

Õlti ukko ja akka. Meni ukko mere ääree kalaa püütämä. Kalaa õli pal'l'o. Pani tämä sene koorma pääle ja issuuz. Ajab kotoo. Vaatab – repo ležib tee pääl. Tämä sõizatti opõzõ, laskõuz koorma päält. Võtti revo ännäss tšiinni, viskaz koorma pääle. Repo kaugaa eb ležinnüd – alkõ viskua kalaa. Viskõ kõikõ.

Tuõb ukko kotoo ja juttõõb akalõ:

– Miä sain sinua vart üvä kagluhsõ.

Meeb akka õvvõlõ, ukko meeb takana. Akka vaatab ja juttõõb:

– No, näütä millõ, kuz on kagluz?

Arjotuz 2.
Lukõga ja tõlttšiga kaaska.

KÕIK ON MINU.

Ühs meez tahtõ pal'l'o maat saavva. Tälle jutõlti:

- Kui pal'l'o võid joohsa päivässi?

- Päivüü nõizuss laskuussa, - vassaz tämä.

Ja tämä joohsi, päivää ain joohsi. No vot päivüt jo laskõuz... Lankõz maalõ se meez – ja veel tšäe venutti:

- Ja kase veel on minu!

Kõik ontši, vot i kaaska!

Arjotuz 3.
Lukõga ja tõlttšiga kaaska.

LINTUJE JA ZVIERIJE SÕTA.

Vanaa aikaa linnud ja zvierid elitti eestää üvii. Sovitti. No tuli zvieriile pähee paha mõtõ, etti nämä ajõttaiz lintuit dai maass väl'l'ää. Vot nämä i nõisti riitõõma ja sõitõõma – tehti sõa.

No suurõd linnud – zvierid võitetti... A nahka-iiri – õli aivoo kavala, kahtõõ poolõõ tahtõ üvänä õlla. Kunni zvierid võitetti lintuit, tämä õli zvierije poolõz, a ku nõisti linnud võittama – siiz tämä lentii lintuje poolõõ. Linnud õlla suuttuuttu – ja tämä väl'l'ää ajannud...

Ja paraika nahka-iiri võib tol'ko perää päivüülaskua lennellä, kõõz kuu paisab. A päiväll – eb või lennellä. On tšeelettü – linnud lüvvä; a tämä irmuab neit. Ku päivüd issuub, siiz lenteeb. A ku lahzõd tätä nähä, siiz rääkua:

- Nahka-iiri – üükakku, petoz-iiri – plätakakku!

LISÄ I.
Приложение I.

Список грамматических терминов.

abessiivi (-, a, i) – лишительный падеж
ablatiivi (-, a, i) – отдалительный падеж
adessiivi (-, a, i) – внешнеместный падеж
adjektiivi (-, a, i) – имя прилагательное
adverbi (-, a, i) – наречие
aktiivi (-, a, i) – активный (личный) залог
allatiivi (-, a, i) – направительный падеж
ekstsessiivi (-, ä, i) – прекратительный падеж
elatiivi (-, a, i) – исходный падеж
essiivi (-, ä, i) – качественный падеж
forma (-, a, a) – форма
  mööntei|n (ze, ssä, zee) f. – утвердительная ф.
  tšeeltei|n (ze, ssä, zee) f. – отрицательная ф.
futuur|i (õ, õa, õõ) – будущее время
genetiivi (-, ä, i) – родительный падеж
illatiivi (-, a, i) – входной падеж
imperatiivi (-, a, i) – повелительное наклонение
imperfekti (-, ä, i) – незавершённое прошедшее время
indikatiivi (-, a, i) – изъявительное наклонение
inessiivi (-, ä, i) – внутреннеместный падеж
infinitiivi (-, ä, i) – неопределённая форма глагола (инфинитив)
kardinaal|i (õ, õa, õõ) – количественное имя числительное
komitatiivi (-, a, i) – сопроводительный падеж
komparatiivi (-, a, i) – сравнительная степень
konditsionaal|i (õ, õa, õõ) – сослагательное (условное) наклонение
konjunktsija (-, a, a) – союз
mootoõp|pi (i, pia, pii) – морфология
mõnik|ko (o, koa, koo) – множественное число
nominatiivi (-, a, i) – именительный падеж
numeraalõ (-, a, õ) – имя числительное
ordinaal|i (õ, õa, õõ) – порядковое имя числительное
partikkeli (-, a, i) – частица
partitiivi (-, a, i) – частичный падеж
partitsiip|pi (i, pia, pii) – причастие
passiivi (-, a, i) – пассивный (безличный) залог
perfekti (-, ä, i) – завершённое прошедшее время
pluskvamperfekti (-, ä, i) – давнопрошедшее время
postpoziittsija (-, a, a) – послелог
prepoziittsija (-, a, a) – предлог
pronoomen|i (õ, õa, õõ) – местоимение
substantiivi (-, a, i) – имя существительное
superlatiivi (-, a, i) – превосходная степень
terminatiivi (-, a, i) – достигательный падеж
translatiivi (-, a, i) – преобразовательный падеж
verbi (-, ä, i) – глагол
ääliõp|pi (i, pia, pii) – фонетика
ühsik|ko (o, koa, koo) – единственное число.

LÜHÜD
VAĎĎA–VENÄI SÕNATŠIRJA.
Nõi 2 tuh. sõnaa.

КРАТКИЙ
ВОДСКО–РУССКИЙ СЛОВАРЬ.
Около 2 тыс. слов.

Имена существительные и прилагательные даются в словаре в форме **именительного падежа**. Изменяемая часть слова отделена вертикальной чертой. В круглых скобках указаны изменяемые части форм **родительного, частичного** и **входного падежей**. После скобок указывается порядковый номер склонения. Слова, употребляемые только во **множественном** числе, сопровождаются пометкой “***mõn.***”.

Имена числительные и местоимения, в связи с некоторой “ненормированностью” их склонения, не снабжены порядковым номером последнего.

В некоторых словах **ударный** гласный снабжен чертой **_**.

Глаголы даются в форме **частичного падежа I инфинитива**. Изменяемая часть отделена вертикальной чертой. В круглых скобках указаны изменяемые части форм **входного падежа II инфинитива, 3-го лица единственного числа настоящего времени** и **3-го лица единственного числа незавершённого прошедшего времени**. В случае сложности образования последнего – после пометки “***imperf.***” даются формы *всех 3-х лиц* единственного числа.

В некоторых случаях указан (в квадратных скобках) падеж, которым управляет данное слово.

Слова, перед которыми употребляется родительный падеж на **-n**, помечены звёздочкой *.

При переводе на русский язык в некоторых случаях даётся пояснение в *круглых* скобках или дополнительное уточнение – в *квадратных*.

– –

Vaďďa aakkõsso.
Водский алфавит.

A a	**H h**	**N n**	**Š š**	**V v**
B b	**I i**	**Ń ń**	**Ś ś**	**Z z**
D d	**J j**	**O o**	**T t**	**Ž ž**
Ď ď	**K k**	**P p**	**Ť ť**	**Ź ź**
E e	**L l**	**R r**	**Ts ts**	**Õ õ**
F f	**Ľ ľ**	**Ŕ ŕ**	**Tš tš**	**Ä ä**
G g	**M m**	**S s**	**U u**	**Ö ö**
				Ü ü

Lühennühsed. Сокращения.

***adj.* –** adjektiivi (имя прилагательное).
***adv.* –** adverbi (наречие).
***imperf*.** – imperfekti (незавершённое прошедшее время).
***k.* –** konjunktsija (союз).
***komp.* –** komparatiivi (сравнительная степень).
***mõn.* –** mõnikko (множественное число).
num. – numeraalõ (имя числительное).
***postp.* –** postpoziittsija (послелог).
prep. – prepoziittsija (предлог).
***pron.* –** pronoomeni (местоимение).
***s.* –** substantiivi (имя существительное).
taip. – taipõumatoo (несклоняемое).
v. – verbi (глагол).

abess. – abessiivi (лишительный падеж).
ad. – adessiivi (внешнеместный падеж).
all. – allatiivi (направительный падеж).
gen. – genetiivi (родительный падеж).
eks. – ekstsessiivi (прекратительный падеж).
el. **–** elatiivi (исходный падеж).
ill. – illatiivi (входной падеж).
in. – inessiivi (внутреннеместный падеж).
inf. – infinitiivi (инфинитив).
komit. – komitatiivi (сопроводительный падеж).
part. – partitiivi (частичный падеж).
tr. – translatiivi (преобразовательный падеж).

A a.

a ***k.*** – а; но.
aakkõs|so (o, soa, soo) II ***s.*** – алфавит, азбука.
aa|pa (va, paa, paa) III ***s.*** – осина.
aar|rõ (tõõ, rõtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – клад.. **löütää ~tõõ** – найти клад.
aaruk|ka (a, kaa, kasõ) VIII ***s.*** – вилка.
aat|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – идея. **miä sain üvä ~tõõ** – у меня возникла хорошая идея.
aavari (-, a, i) II ***s.*** – авария. **jõutua ~i** – попасть в аварию.
adra (-, a, a) III ***s.*** – плуг.
ah|az (taa, assa, taasõ) XIII ***adj.*** – узк|ий (-ая, -ое); тесн|ый (-ая, -ое).
ahjo (-, a, o) II ***s.*** – печь. **lämmitä ~** – топить печь.
ahtau|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – теснота.
ahven (e, ta, ee) XII ***s.*** – окунь.
aigoiss ***adv.*** – вóвремя.
aigut|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – зевать.
ai|gõ (kõõ, gõtta, kõõsõ) XIII ***s.*** – намерение; замысел. **üväd ~kõõd** – добрые намерения.
ai|ka* (ga, kaa, kaa) III ***s.*** – **1)** время. **sell ~gall** – в это время; тем временем; **2)** срок. **lühüüssi ~gassi** – на краткий срок.
aikaa – **1)** ***adv.*** давно. **vanaa ~** – в старину; **2)** ***postp.*** [gen.] при (*ком-либо*).
ai|kua (koma, gob, kõ) III ***s.*** – собираться. **~kua lahguta** – собираться уехать.
ain ***k.*** – **1)** однако; **2) päivä ~** –целый день.
aina ***adv.*** – то и дело.
a|ita (d'd'a, itaa, itaa) III ***s.*** – изгородь; забор.
aivas|õlla (sõõma, sõõb, sõli) VIII ***v.*** – чихать.
aivo|o ***adv.*** – очень. **~naa** ***adv.*** – сплошь : **~ rooja** – сплошная грязь.
ai|za (za, saa, ssaa) III ***s.*** – оглобля.
aj|aa (ama, ab, õ) III ***v.*** – **1)** гнать; гонять; **2)** ехать; **3) : ~aa väl'l'ää** – прогонять; выгонять; **4) : ~aa partaa** – брить; **~aa enele partaa** – бриться.
ajõ|lla (õma, õb, li) VIII ***v.*** – ездить.
akana (-, a, a) III ***s.*** – мякина.
ak|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** –бабка (*старуха*).
akkuna (-, a, a) III ***s.*** – окно.
akkunala ***adv.*** – на (во) двор.
akkunall ***adv.*** – на (во) дворе.
akkunalt ***adv.*** – со двора [*в дом*].
aktiivi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – активн|ый (-ая, -ое).
aktiivizõssi ***adv.*** – активно.
ala I ***adv.*** – вниз.
ala II ***postp.*** [gen.]* – под (*кого-л., что-л.*) [*куда?*].
alaltaa ***adv.*** – постоянно.
alap|i (a, aa, asõ) ***adj. komp.*** – младш|ий (-ая) [*по должности*].
alassi ***adv.*** – **1)** нáголо; **2)** нагишом.
alassui ***adv.*** – **1)** вверх дном; **2)** ничком.
alatsõ ***prep.*** [part.] – под (*землёй, водой*) [*двигаться*].
al|kaa (kama, gab, kõ) III ***v.*** – начинать.
al|ku (gu, kua, kuu) II ***s.*** – начало.
all I ***adv.*** – внизу.
all II ***postp.*** [gen.]* – под (*кем-л., чем-л.*) [*где?*].
allitu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – правительство.
alluz ***postp.*** [gen.] – в руках; во владении; в распоряжении; на попечении (*кого-либо*).
alt I ***adv.*** – снизу.
alt II ***postp.*** [gen.]* – из-под.
alumõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – нижн|ий (-яя, -ее).
alu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** **I** – **1)** фундамент; основание; **2) : taitšina ~z** – опара.
alu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** **II** – судно [*плавучее средство*].
alõassi ***adv.*** – жалобно; жалостно.
alõ|ta (nõma, nõb, ni) X ***v.*** – понижаться.
alõtsõ – **1)** ***adv.*** снизу (*насквозь*); **2)** ***postp.***[gen.]* сквозь (*землю, воду*).
alõzii ***adv.*** – всегда.

al'l'a (-, a, a) III ***adj.*** – груб|ый (-ая, -ое); жесток|ий (-ая, -ое).
al'l'altaa ***adv.*** – грубо; жестоко.
am|maz (paa, massa, paasõ) XIII ***s.*** – зуб.
ankõrja|z (a, ssa, asõ) XIII ***s.*** – угорь.
an|taa (tama, nab, tõ) III ***v.***– давать. **~taa takaz** – возвращать. **~taa antõõssi** – прощать.
antau|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – отдаваться; выдаваться.
antõl'l'a|z (a, ssa, asõ) XIII ***adj.*** – щедр|ый (-ая, -ое).
antõl'l'azu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – щедрость.
antõõssi! – извини(те)! прости(те)!
apagoitt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – окислять; квасить.
ap|ata (panõma, panõb, pani) X ***v.*** – окисляться, прокисать; сквашиваться.
a|pi (vi, pia, pii) II ***s.*** – помощь.
apilai|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – помощник.
aprilli (-, a, i) II ***s.*** – апрель.
arak|ka (a, kaa, kaa) V ***v.*** – сорока.
arava (-, a, a) V ***s.*** – грабли.
arja (-, a, a) III ***s.*** – щётка.
arja|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – щетина щётки.
arjot|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – упражнять.
arjotu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – упражнение.
arjot|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – упражняться.
ar|ka (ga, kaa, kaa) III ***adj.*** – **1)** чувствительн|ый (ая, -ое); **2)** уязвим|ый (ая, -ое).
arku|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – **1)** чувствительность; **2)** уязвимость.
arma (-, a, a) III ***adj.*** – сер|ый (ая, -ое).
armaht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – помиловать.
armahu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – помилование.
ar|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – будни; будний день. **~gõna** – в будни.
arva (-, a, a) III ***adj.*** – редк|ий (ая, -ое).
arvõ (-, a, õ) II ***s.*** – достоинство.
arvõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – достойн|ый (-ая, -ое).
arvõõ ***adv.*** – редко.
askõl|i (õ, ta, õõ) IX ***s.*** – шаг.
as|õ (sõõ, õtta, sõõsõ) XIII ***s.*** – ступень; степень; градус.
as|õlla (sõõma, sõõb, sõli) VIII ***v.*** – шагать.
ato ***k.*** – а не то; иначе.
augusti (-, a, i) II ***s.*** – август.
auk|kua (kuma; ub; *imperf.* – kuzin, kuzid, ku) II ***v.*** – лаять.
au|tši (d'i, tšia, tšii) II ***s.*** – щука.
ava|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – открывать.
avit|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – помогать.
avõ ***adv.***: **uhsi on ~** – дверь открыта (ср.**lahti**).
avõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – открываться.
azia (-, t, sõ) VI ***s.*** – **1)** вещь, предмет; **2)** дело.

B b.

baabuk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***s.*** – малина.
baabu|ška (žga, škaa, škaa) III ***s.*** – бабушка.
bruuda (-, a, a) V ***s.*** – пруд.
bulipä|ä (ä, ät, hee) I ***s.*** – лысый (*сущ.*).
bul'buk|ka (a, kaa, kaa) V ***s.*** – кувшинка [*растение*].
bõri|sa (zõma, zõb, si) VIII ***v.*** – грохотать.
bõrisõmi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – грохот.
böri|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** – реветь; рычать.
börizemi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – рёв; рычание.

D d.

daa ***adv.*** – да.
dabuni (-, a, i) II ***s.*** – табун.
dai ***k.*** – да и; на́прочь.
dalisko ***k.*** – или же.
dekaabri (-, a, i) II ***s.*** – декабрь.
dohtari (-, a, i) II ***s.*** – врач; доктор.
doro (-, a, o) II ***s.*** – жёлудь.
duri|sa (zõma, zõb, si) VIII ***v.*** – дребезжать.
durisõmi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – дребезжание.
duuma|ta (ama, aab, zi) IX ***v.***– думать.

E e.

eb ijäll ***adv.***– вовек.
eb kuďďid ***adv.*** – никак.
eb kuhõõka ***adv.*** – никуда.
eb kussaid ***adv.*** – ниоткуда.
eb kuzaid ***adv.*** – нигде.
eb kõzniid ***adv.*** – никогда.
eb mihsiid ***adv.*** – низачем; просто так.
eb milli|neid (zeid, ssäid, seid) ***pron.*** – никак|ой (-ая, -ое).
eb mi|täid (neid, täid, heid) ***pron.*** – ничто, ничего.
eb mitäid vart ***pron.*** – ни для чего.
eb tše|nniid (neid, täid, neseid) ***pron.*** – никто.
eb tšesä : Passibo! – ~! – Спасибо! – Не за что!
eb õllud ***v.*** – не было (*кого-л., чего-л.*) [part.]. **Prosti! – ~ mitäid!** – Простú! – Нé за что!
eb õõ ***v.*** – нет, нету (*кого-л., чего-л.*) [part.].
ebä- *(слитно)* – не- : **~ilozassi** – некрасиво.
ebäilozassi ***adv.*** – некрасиво.
ebäselvä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – непонятн|ый (-ая, ое).
ebäu|sko (zgo, skoa, skoo) II ***s.*** – сомнение; недоверие.
ebäu|skõin (skõizõ, zgõissa, skõisõõ) XI ***adj.*** – недоверчив|ый (-ая, -ое).
eb üh|siid (eid, täid, teid) ***pron.*** – ни один.
eb ühtäid ***adv.*** – нисколько.
eďďelmo (-, a, o) II ***s.*** – пыльца.
eďďit|tsää (tsämä, säb, tsi) IV ***v.*** – цвести (ср. **elkottsaa**).
eelmuinaa ***adv.*** – давным-давно; в старину.
eespäi ***adv.*** – раньше.
eess I ***adv.*** – спереди (*назад*).
eess II ***postp.*** [gen.]* – спереди (*чего-л.*) [*назад*].
eestää ***adv.*** – прежде; предварительно. **~ piab mitata** – прежде необходимо измерить.
e|etä (tenemä, teneb, teni) X ***v.*** – двигаться вперёд.
eez I ***adv.*** – впереди.
eez II ***prep.*** [part.] – перед (*чем-л.*) [*когда ?*].
eez III ***postp.*** [gen]* – перед (*кем-л., чем-л.*) [*находиться*].
eglee ***adv.*** – вчера.
ehjä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – цел|ый (-ая, -ое).
ehteümi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – надевание наряда, украшений.
ehteü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – наряжаться.
eh|tiä (timä, ib, ti) II ***v.*** – украшать.
ehtši ***k.*** – либо.
ehät|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – успевать; успеть.
ehü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – украшение.
einä (-, ä, ä) IV ***s.*** – сено.
e|isi (ďďe, ittä, itee) IX ***s.*** – цветок (*на ветке*) (ср. **elkko, kukaz**).
eittäü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – пугаться [*несоверш. вид*].
eittü|ä (ümä, üb, -) V ***v.*** – испугаться [*соверш. вид*].

eit|ätä (täämä, tääb, täzi) IX ***v.*** – броситься [*на кого-л.*].
elk|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – цветок (*на ветке*) (ср. **eisi, kukaz**).
elkot|tsaa (tsama, sab, tsi) IV ***v.*** – цвести (ср. **eďďittsää**).
elm|ed (ije, iit, iise) VII ***s. mõn.*** – бусы.
elm|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – бусина.
elo (-, a, o) II ***s.*** – жизнь.
elävältää ***adv.*** – живо; бойко.
el|ää (ämä, äb, i) IV ***v.*** – жить.
elok|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – жив|ой (-ая, -ое) [*подвижный*] (ср. **eloza**).
eloza (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – жив|ой (-ая, -ое) [*живущий*] (ср. **elokaz**).
emintimä (-, ä, se) VIII ***s.*** – мачеха.
emä (-, ä, se) VIII ***s.*** – мать.
emü|d (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – мамочка.
e|n (d, b, mmä, ttä, väd) – *отрицательный вспомогательный глагол.*
enepäi|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** –упрям|ый (-ая, -ое).
enepäizü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – упрямство.
enne – ***adv.*** прежде.
enneglee ***adv.*** – позавчера.
en|tši (ďe, tšeä, tšee) VII ***s.*** – душа.
enäpi – **1)** ***adv. komp.*** больше; побольше [*количество*]; **2)** ***adv.*** более; впредь.
esimei|n (ze, ssä, zee) XI ***num.*** – перв|ый (-ая, -ое).
esimeizessi ***adv.*** – во-первых; первым делом.
esmezar|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – понедельник. **~gõna** – в понедельник.
etee I ***adv.*** – вперёд [*к чему-л.*].
etee II ***postp.*** [gen.]* – перед (*чем-л.*) [*оказаться*].
eteez ***adv.*** – вперёд [*абстрактно*]. **~-tagaaz** – взад-вперёд.
etelä (-, ä, se)VIII ***s.*** – юго-запад.
eti ***adv.*** – сразу.
etti ***k.*** : **1) ... , ~ ...** – ... , что ... ; **2) sene peräss ~** – потому что.
et|tši (še, tšeä, tšee) VII ***s.*** – момент; миг; мгновение.
e|tu (u, tua, tuu) II ***s.*** – успех.
evol'uuttsija (-, a, sõ) VIII ***s.*** – эволюция.
e|vätä (päämä, pääb, päz) IX ***v.*** – отказывать.

F f.

fabrik|ka (a, kaa, kaa) – фабрика. **tööttää ~az** – работать на фабрике.
federaattsija (-, a, sõ) VIII ***s.*** – федерация. **Venäjä ~** – Российская Федерация.
fevraali (-, a, i) II ***s.*** – февраль.
freüli (-, ä, i) II ***s.*** – госпожа (*обращение к незамужней женщине, девушке*).
frovva (-, a, a) V ***s.*** – госпожа (*обращение к замужней женщине*).
fśoravnoo ***adv.*** – всё-таки; однако.

G g.

gaada (-, a, a) III ***s.*** – змея (см. **mato**).
goŕa (-, a, a) V ***s.*** – горе; тревога; забота.
groohat|ti (i, tia, tii) II ***s.*** – решето.
gul'u (-, a, u) II ***s.*** – голубь.

H h.

haamolai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – дьявол.
haŕok|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – ласка [*животное*].
hai|sa (sõmaa, zõb, si) VIII ***v.*** – пáхнуть. **~zõb üväle** – хорошо пахнет. **~zõb pahalõ** – воняет.
hai|si (zi, siä, sii) II ***s.*** – обоняние; нюх.

hais|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** – нюхать; обонять (ср. **nuuzgata**).
hai|sõ (zõ, sõa, sõõ) II ***s.*** – вонь.
hais|õlla (sõõma, sõõb, sõli) VIII ***v.*** – обнюхивать.
haju (-, a, u) II ***s.*** – запах.
herne (e, ttä, ese) XIII ***s.*** – горох.
herrä (-, ä, se) VIII ***s.*** – господин.
Herrä (-, ä, se) VIII ***s.*** – Господь. **~ Jumala** – Господь Бог. **~ armahtaago!** – Господи помилуй!
~ tämäka! – Бог с ним! **~ varjõlko!** – не дай Бог! **~ tääb!** – Бог знает!; Бог весть! (ср. **Jumala**).
higõs|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – потеть.
hin|ta (na, taa, taa) III ***s.*** – цена.
hi|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – пот.
hitši|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – потн|ый (-ая, ое).
holostoi (-, t, sõ) VI ***adj.*** – холостой.
hot' – 1) *adv.* хотя бы; **2) *k.* : ~ ... , ~ ...** – хоть ... , хоть ...
hramoi (-, t, sõ) VI ***adj.*** – хром|ой (-ая, -ое).
huk|ata (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** – растрачивать; проматывать.
hullu (-, a, u) II ***s., adj.*** – сумасшедший (-ая). **~ssi mennä** – сойти с ума.
hälinä (-, ä, se) VIII ***s.*** – шум.
häli|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** – шуметь.
hävit|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – уничтожать; разрушать.

I i.

i *k.* : ~ ... , ~ ... – [как] и ... , [так] и .... **vot ~** – вот и.
i|az (taa, assa, taasõ) XIII ***adj.*** – медленн|ый (-ая, -ое).
iir|i (ee, tä, tee) IX ***s.*** – мышь.
ikolook|ka (a, kaa, kasõ) V ***s.*** – радуга.
ilma I *prep.* [part.] – без.
ilma II (-, a, a) III ***s.*** – погода.
ilme|tä (nemä, neb, ni) X ***v.*** – появляться; возникать.
ilmot|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – сообщать.
ilmottami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – сообщение.
iloza (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – красив|ый (-ая, -ое).
ilozassi *adv.* – красиво; хорошо.
ilozu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – красота.
il'l'a (-, a, a) III ***adj.*** – поздн|ий (-яя, -ее).
il'l'aa *adv.* – поздно.
ime (e, ttä, ese) XIII ***s.*** – чудо.
imet|ellä (teemä, teeb, teli) VIII ***v.*** – удивляться.
imeteltävä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – удивительн|ый (-ая, -ое).
imet|tši (ši, tšiä, tšii) II ***s.*** – растение (ср. **kazvi**).
imetü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – удивление.
imetüt|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – удивлять.
imit|tsi (si, tsiä, tsii) II ***s.*** – соска.
im|iä (emä; eb; in, i) IV ***v.*** – сосать.
imossi *adv.* – вволю; вдоволь.
inemi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – человек.
irmu (-, a, u) II ***s.*** – страх.
irmu|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – бояться.
irmuza (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – страшн|ый (-ая, -ое).
irnu|a (ma, b, -) II ***v.*** – ржать. **opõn ~b** – лошадь ржёт.
ir|si (re, ttä, tee) IX ***s.*** – бревно.
irvilee *adv.* : ampait ~ ajaaz – оскалив зубы.
irvillää *adv.* : ampaad õlla ~ – зубы оскалены.
is|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – сидеть.
issuu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – садиться.
isut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – сажать.
i|sä (zä, sää, säse) VIII ***s.*** – отец.
itaassi *adv.* – медленно.

itik|ka (a, kaa, kasõ) V ***s.*** **–** насекомое; букашка.
i|tkõa (tkõmaa, dgõb, ttši) IV ***v.*** – плакать.
ito ***k.*** **–** всё же.
i|tšä (ä, tšää, tšäse) VIII ***s.*** – возраст.
itšävä (-, ä, se) VIII **I** – **1)** ***s.*** [part.] тоска. **~ kotoa** – тоска по дому; **2)** ***adj.*** тосклив|ый (-ая, -ое).
itšävä (-, ä, se) VIII **II** – **1)** ***s.*** скука; **2)** ***adj.*** **–** скучн|ый (-ая, -ое).
i|tšävüssüt|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** [part.] **–** надоедать. **tämä ~äb minua** – он мне надоел.
i|tšävüs|süä (sümä, üb, sü) II ***v.*** – соскучиться.
ivu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – вóлос.
ize (ene, entä, enese) ***pron.*** **–** сам. **ene [entä]** – себя. **ize ene [entä]** – самогó себя.
izintimä (-, ä, se) VIII ***s.*** **–** отчим.
ižora I (-, a, sõ) VIII ***s.*** – ижорский язык.
ižora II ***taip. adj.*** **–** ижорск|ий (-ая, -ое).
ižorak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – ижорка.
ižoralai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – ижорец.

J j.

ja ***k.*** – и.
jalga|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – полоз саней.
jal|goo (komõ, goot, komõõ) XIII ***s.*** – стремя.
jal|ka (ga, kaa, kaa) III ***s.*** – нога.
jalkazõõ ***adv.*** **–** пешком.
janvaari (-, a, i) II ***s.*** **–** январь.
ja|tkaa (tkama, dgab, ttši) IV ***v.*** **–** продлевать; продолжать.
jatkami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – продолжение.
java (-, a, a) III ***s.*** – мукá.
jav|aa (amaa, ab, õ) III ***v.*** **–** молоть.
javõ (õ, tta, õsõ) XIII ***s.*** – помол.
jo ***adv.*** **I** – же; **miä ~ õlin!** – я же был!
jo ***adv.*** **II** – уже.
jooh|sa (sõma, zõb, si) VIII ***v.*** – бежать.
joomi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – питьё.
joonit|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – бегать.
jooppuri (-, a, i) II ***s.*** **–** пьяница.
joopunnud I ***taip. adj.*** – пьян|ый (-ая, -ое).
joopunnu|d II (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – пьяный [*сущ.*].
julkõa I (-, t, sõ) VI ***adj.*** – **1)** нагл|ый (-ая, -ое); **2)** нахальн|ый (-ая, -ое).
jul|kõa II (kõma, gõb; ***imperf.*** **– d'in, d'id, tši)** IV ***v.*** – сметь; осмеливаться; посметь.
julkõassi ***adv.*** **–** нагло; нахально.
julkõu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – наглость; нахальство.
Jumala (-, a, a) V ***s.*** – Бог (ср. **Herrä**).
ju|pka (bga, pkaa, pkaa) V ***s.*** – юбка.
jut|to (o, toa, too) II ***s.*** – рассказ.
jut|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – говорить, сказать.
juuli (-, a, i) II ***s.*** **–** июль.
juuni (-, a, i) II ***s.*** **–** июнь.
juur|i (õ, ta, õõ) IX ***s..*** **–** корень.
juurikazvi (-, a, i) II ***s.*** – овощ.
juus|so (o, soa, soo) II ***s.*** **–** сыр.
j|uvva (ooma, oob, õi) I ***v.*** – пить.
jõka ... ***taip. pron.*** **–** кажд|ый (-ую, -ое, -ые) ... . **~ voosi** – каждый год.
jõkai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***pron., s.*** **–** кажд|ый (-ая, -ое). **~n tääb** – каждый знает.
jõ|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – река.
jõ|ud (vvu, utta, vvusõ) XIV ***s.*** – сила; мочь [*возможность*]. **eb õõ ~utta** – мóчи нет.
jõ|utua (utuma, vvub, utu) II ***v.*** [ill.] – попадать; достигать.
jõ|vva (uma, ub, vvi) I ***v.*** **–** **1)** успевать; **2)** достигать. **lidnaa pääle ~vva** – прибыть в город.
jõvvõk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** **–** успешн|ый (-ая, -ое); достижим|ый (-ая, -ое).

jõvvõt|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** **– 1)** безуспешн|ый (-ая, -ое); недостижим|ый (-ая, -ое);
2) немощн|ый (-ая, -ое).
jällee ***adv.*** **–** вновь; снова.
jälless ***postp.*** [gen.] – вслед за; позади [*откуда?*]. **tämä tuli minu ~** – он пришёл вслед за мной.
jällez ***postp.*** [gen.] – вслед за; позади [*где?*]. **tämä meni minu ~** – он шёл позади меня.
jältšee ***postp.*** [gen.] – за (*кем-л., чем-л.*) [*куда?*]; вслед (*кому-л., чему-л.*). **tämä joohsi minu ~** – он побежал за мной. **tämä viskaz silmäloonni minu ~** – он бросил взгляд мне вслед.
jäl|tši (le, tšeä, tšee) VII ***s.*** **–** след.
jäl|tšiä (tšemä; leb; *imperf.* – lin, lid, tši) IV ***v.*** – следить. **~tšiä tätä** – следить за ним.
jämiä (-, t, se) VI ***adj.*** **–** толст|ый (-ая, -ое).
jämiü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – толщина.
jäne|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – заяц.
järkiässi ***adv.*** – сейчас [*в настоящий момент*].
järv|i (e, eä, ee) VII ***s.*** **–** озеро.
järvuk|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) XI ***s.*** – озерцо.
jäsen (e, tä, ee) XII ***s.*** **–** член [*организации; тела*].
jätaži (-, a, i) II ***s.*** – этаж.
jät|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** [ill.!] **–** оставлять. **~tää poiz** [eks.] **–** увольнять. **~tää inženerint poiz** – уволить с должности инженера. **~tämin poiz** – увольнение, отставка [*подчинённого*].
jätü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – остаток.
jä|ä (ä, ätä, hee) I ***s.*** **–** лёд.
jä|ävvä (ämä, äb, i) I ***v.*** [ill.!] **–** оставаться. **~ävvä kotoo** – остаться дома. **~ävvä poiz** [eks.] **–** увольняться. **tämä ~i kalanikkoint poiz** **–** он уволился из рыбаков. **~ämin poiz** – увольнение; отставка [*собственная*]. **~ämm(ä) üvässi!** – до свидания!

K k.

kaak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – юго-восток..
kaap|pi (i, pia, pii) II ***s.*** – шкаф.
kaa|ska (zga, skaa, skaa) III ***s.*** – сказка.
kaat|sad (tsoje, tsoit, tsoisõ) III ***s. mõn.*** **–** штаны.
kaaz I ***prep.*** [komit.] – с (*чем-л.*) [*работать, ходить*].
kaaz II ***adv.*** – **1)** тоже [*совместность действия*]; **2)** с собой [*иметь, приносить*].
ka|dgõta (tkõama, tkõab, tkõzi) IX ***v.*** – **1)** обрываться; обламываться; **2)** отрываться; отламываться.
kagla (-, a, a) III ***s.*** – шея.
kaglu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – воротник.
kagra (-, a, a) III ***s.*** – овёс.
kahnugoitt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – замораживать.
kah|s (õ, ta, tõõ) ***num.*** – два, две [*употребл. с именем*].
kah|si (õ, ta, tõõ) ***num.*** – два, две [*употребл. самостоятельно*].
kahstõššõmõ|t (-, t, õ) ***num.*** – двенадцать.
kahstõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – двенадцат|ый (-ая, -ое).
kahśtšümmentä (kahõ tšümmene, kahta tšümmentä, kahtõõ tšümmenee) ***num.*** **–** двадцать.
kahśtšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** **–** двадцат|ый (-ая, -ое).
ka|htši (zgõ, skõa, skõõ) VII ***s.*** – берёза. **~htšizik|ko (o, koa, koo)** II ***s.*** – березняк.
kahtõlu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – сомнение.
kah|õd (sije, siit, siisõ) ***num.*** – двое.
kah|õlla (tõõma; tõõb, tõli) VIII ***v.*** – сомневаться.
kahõs|aa (samõ, aat, samõõ) ***num.*** **–** восемь.
kahõsaatõššõmõ|t (-, t, õ) ***num.*** **–** восемнадцать.
kahõsaatõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – восемнадцат|ый (-ая, -ое).
kahõsaatšümmentä (kahõssamõ tšümmene, kahõsaat tšümmentä, kahõssamõõ tšummenee) ***num.*** – восемьдесят.
kahõsaatšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – восьмидесят|ый (-ая, -ое).
kahõssamõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – восьм|ой (-ая, -ое).
kahõssam|õd (ije, iit, iisõ) ***num.*** – восьмеро.
kait|tsaa (tsama, sab, tsõ) III ***v.*** – защищать; охранять.
kait|tsõ (sõ, tsõa, tsõõ) II ***s.*** – защита; охрана.
kaivo (-, a, o) II ***s.*** – колодец.

kajaga (-, a, sõ) VIII ***s.*** – чайка.
kak|ku (u, kua, kuu) II ***s.*** **I** – колобок [*из теста*].
kak|ku (u, kua, kuu) II ***s.*** **II** – сова.
kala (-, a, a) III ***s.*** – рыба.
kalak|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) XII ***s.*** – рыбка; рыбёшка.
kalanik|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – рыбак.
kalli|z (i, ssa, isõ) XIII ***adj.*** – дорог|ой (-ая, -ое) [*в прямом и переносном смысле*].
kammit|tsa (sa, tsaa, tsaa) VIII ***s.*** – пу́ты [*для лошади*].
kammuga (-, a, a) III ***pron.*** – этак|ий (-ая, -ое).
kana (-, a, a) III ***s.*** – курица.
kane – **1) (je, it, isõ)** ***pron.*** вот эти; **2) :** **~ õlla ...** – вот ... [*кто-л., что-л.* (*во* ***мн.*** *числе*)].
kannii ***adv.*** – таким образом.
kannu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – шпора.
kan|ta (na, taa, taa) III ***s.*** – пятка.
kan|taa (tama, nab, tõ) III ***v.*** – носить; нести.
kańevo (-, a, o) II ***s.*** – конопля.
kappalõ (õ, tta, õsõ) XIII ***s.*** – отрывок; кусок; сегмент.
kapus|sa (a, saa, saa) III ***s.*** – капуста.
kar|gata (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** – удирать.
karja (-, a, a) III ***s.*** – домашний скот; домашняя скотина [*собирательн.*]. **tšävvä ~z** – пасти скот (ср. **živato**).
karjuš|ši (i, šia, šii) II ***s.*** – пастух.
karu (-, a, u) II ***s.*** – медведь.
ka|se – **1) (ze, sta, ssee)** ***pron.*** вот это (этот, эта); **2) ~ on ...** – вот ... [*кто-л., что-л.* (*в* ***ед.*** *числе*)].
kaseessa ***adv.*** – (*вплоть*) до сих пор.
ka|sia (sima, zib, si) II ***v.*** – чистить.
kasiu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – чиститься.
kas|sa (a, saa, saa) III ***s.*** – коса. **pletittää ~saa** – заплетать косу.
kas|saa (sama, ab, sõ) III ***v.*** – поливать.
kassenna ***adv.*** – вот здесь.
kas|õ (sõõ, õtta, sõõsõ) XIII ***s.*** – **1)** роса; **2)** соус.
kat|taa (tama, ab, tõ) III ***v.*** – покрывать. **lautaa ~taa** – накрывать [на] стол.
kat|ti (i, tia, tii) II ***s.*** – кошка.
kattikak|ku (u, kua, kuu) II ***s.*** – филин.
kattila (-, a, a) III ***s.*** – котёл.
kat|to (o, toa, too) II ***s.*** – крыша.
kattši ***adv.*****:** **uhsi on ~** – дверь сломана.
kat|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – **1)** покрывало; **2)** настил.
kaugaa ***adv.*** – долго.
kaugaassi ***adv.*** – надолго.
kaugas|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – опаздывать.
kaugaz ***adv.*** – далеко [*куда?*].
kaukaa ***adv.*** – издалека.
kaukaal ***adv.*** – вдали.
kaukaalt ***adv.*** – издали.
kaukaalõ ***adv.*** – вдаль.
kaukanna ***adv.*** – далеко [*где?*].
kauni|z (i, ssa, isõ) XIII ***adj.*** – красн|ый (-ая, -ое).
kautta ***postp.*** [gen.] – **1)** посредством (*чего-л.*); **2)** через [*город, поле и т.п.*]. **metsä ~** – лесом (ср. **läpi**).
kavala (-, a, a) VIII ***adj.*** – хитр|ый (-ая, -ое).
kavalu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – хитрость.
kazv|aa (ama, ab, õ) III ***v.*** – расти, вырастать.
kazvat|taa (tama; ab; ***imperf.*** **– im, id, ti)** IV ***v.*** – **1)** выращивать; **2)** воспитывать.
kazvatu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – воспитание.
kazvi (-, ä, i) II ***s.*** – садовое, огородное растение. **juuri~** – овощ (ср. **imettši**).
kirve|z (e, ssä, ese) XIII ***s.*** – топор.
klaa|si (zi, sia, sii) II ***s.*** – стекло.
ko|gota (koama, koab, koz) IX ***v.*** – собирать.
koi (-, t, hõõ) I ***s.*** – моль.
koira (-, a, a) V ***s.*** – собака.

koiru|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** **–** шалость; озорство. **tehä ~tta** – шалить.
kok|ka (a, kaa, kaa) V ***s.*** **–** край; предел.
kokko – 1) ***adv.*** вместе [*собирать, -ся*]; **2)** ***prep.*** [komit.] вместе (*с кем-л., с чем-л.*) [*оказаться, придти куда-л.*].
koko ... ***taip. pron.*** – весь (*всю, всё, все*) ... ; целый (-ую, -ое, -ые) ... . **~ päivä** ***adv.*** – весь [целый] день.
kokonaa ***adv.*** – целиком.
kokonüü ***adv.*** – всю [це́лую] ночь.
kokou|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – собрание.
konna (-, a, a) V ***s.*** – лягушка.
kool|la (õmaa, õb, i) VIII ***v.*** **–** умирать.
koollud I ***taip. adj.*** – покойн|ый (-ая, -ое); мёртв|ый (-ая, -ое).
koollu|d II (u, tta, usõ, ***ess.*** **– nna)** XIV ***s.*** – мертвец; покойник.
koop|pa (a, paa, paa) V ***s.*** – яма.
koori|a (ma, b, -) II ***v.*** – снимать.
kooriu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – сниматься.
koorma (-, a, a) V ***s.*** – **1)** воз; **2)** поклажа.
koor|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** **–** сметана.
kooz I ***adv.*** – вместе [*находиться*].
kooz II ***prep.*** – [komit.] с (*кем-л., чем-л.*) [*быть*].
koput|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – стучать.
koputu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – стук.
kotik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – мешочек.
ko|to (o, toa, too) II ***s.*** – дом.
kotonna ***adv.*** – до́ма.
kotoo ***adv.*** – домой.
kot|ti (i, tia, tii) II ***s.*** – мешок.
kotua ***adv.*** – и́з дому.
kraa|ska (zga, skaa, skaa) III ***s.*** – краска.
kraazgat|taa (tama; ab; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.***– окрашивать; красить.
kramp|pi (i, pia, pii) II ***s.*** – судорога.
krapi|sa (zõma, zõb, si) VIII ***v.*** – шуршать.
kra|pu (vu, pua, puu) II ***s.*** – рак, краб.
kroosnaami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – храп.
kroo|znata (snaama, snaab, snaz) IX ***v.*** – храпеть.
krot|ta (a, taa, taa) V ***s.*** – крот.
ku ***adv.*** **: ~ miä väsüzin!** – как я устал!
kuhõõ? ***adv.*** – куда?
kuhõõle ***adv.*** – куда-то; куда-либо; куда-нибудь.
kui? ***adv.*** – как?; каким образом?
kui ***k.*** – если.
kuile ***adv.*** **I** – пока; сколько хватит сил.
kuile ***adv.*** **II** – как-то, как-либо; как-нибудь.
kui mõnõz ***taip. num.*** – неизвестно сколько.
kui pal'l'o? ***adv.*** – сколько? как много? [*количество*] (ср. **mitoo?**)
kuiva (-, a, a) V ***adj.*** – сух|ой (-ая, -ое).
kuiva|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – сушить; вытирать.
kui|zgata (skaama, skaab, skaz) IX ***v.*** – шептать.
kui|zgõ (skõõ, zgõtta, skõõsõ) XIII ***s.*** – шёпот.
kujall ***adv.*** **–** снаружи [*находиться*].
kujalt ***adv.*** **–** снаружи [*внутрь*].
kujalõ ***adv.*** **–** наружу.
kuk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***s.*** – цветок [*на земле*] (ср. **eisi**, **elkko**).
kuk|kõ (õ, kõa, kõõ) II ***s.*** – петух.
kukšina (-, a, a) V ***s.*** – кружка.
kukõrtu|a (uma, ub, -) V ***v.*** – опрокидываться.
kul|ta (la, taa, taa) V ***s.*** – золото.
kultõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** **–** золот|ой (-ая, -ое).
kummaru|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – поклон.
kummar|taa (tama, rab; rin, ti) IV ***v.*** – кланяться.
kum|pa (ma, paa, paa) V ***pron.*** **I : ... , ~pa ...** – ... , который (-ая, -ое) ...

kum|pa (ma, paa, maa)? ***pron.*** **II** – который (-ая, -ое) из двух?
kum|ple (male, paale, paale) ***pron.*** – какой-то из двух.
kunnia (-, t, sõ) VI ***s.*** – честь.
ku|po (vo, poa, poo) II ***s.*** – вязанка, пучок.
kurk|ku (u, kua, kuu) II ***s.*** – горло.
kur|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – журавль.
kurõa (-, t, sõõ) VI ***adj.*** **–** лев|ый (ая, -ое).
kuss? ***adv.*** – откуда?
kussale ***adv.*** – откуда-то; откуда-либо; откуда-нибудь.
kus|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – гаснуть.
kusut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – гасить.
kut|tsua (tsuma, sub, tsu) II ***v.*** – звать, приглашать.
ku|u (u, ut, hõõ) I ***s.*** – луна; месяц [*в том числе календарный*]. **~uz –** на луне.
kuul|la (õma, õb, i) VIII ***v.*** – слышать.
kuulo (-, a, o) II ***s.*** – слух.
kuulu|a (ma, b, -) II ***v.*** **I** – слышаться.
kuulu|a (ma, b, -) II ***v.*** **II** – принадлежать.
kuun|nõlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – слушать.
kuu|si I(zõ, sõa, sõõ) VII ***s.*** – ель; ёлка. **~zik|ko (o, koa, kõõ)** II ***s.*** – ельник.
ku|usi II(vvõ, utta, utõõ) ***num.*** – шесть [*употребляется самостоятельно*].
ku|uz (vvõ, utta, utõõ) ***num.*** – шесть [*употребляется с именем*].
kuuztõššõmõ|t (õ, t, õ) ***num.*** – шестнадцать.
kuuztõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – шестнадцат|ый (-ая, -ое).
kuuztšümmentä (kuvvõ tšümmene, kuutta tšümmentä, kuutõõ tšümmenee) ***num.*** – шестьдесят.
kuuztšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – шестидесят|ый (-ая, -ое).
ku|vvõd (usije, usiit, usiisõ) ***num.*** **–** шестеро.
kuvvõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – шест|ой (-ая, -ое).
kuz? ***adv.*** – где?
kuzle ***adv.*** – где-то; где-либо; где-нибудь.
kõhall ***adv.***– сейчас [*в ближайший момент*].
kõh|ta (a, taa, taa) III ***adj.*** – рыхл|ый (-ая, -ое).
kõik (õ, kõa, kõõ) VII ***pron.*** – весь, вся, всё.
kõikkinaa ***adv.*** – полностью.
kõik|õd (kije, kiit, kiisõ) VII ***pron. mõn.*** – все.
kõlm|õd ***num.*** – **1) (õ, õa, õsõ)** – три [*употребляется самостоятельно*]; **2)** ***mõn.*** **(ije, iit, iisõ)** – трое.
kõlmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** **–** трет|ий (-ья, -ье).
kõlmõzpä|ivä (ivä, ivää, iväse; ***ess.*** **– änä)** VIII ***s.*** – среда. **~änä –** в сре́ду.
kõlpõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – годн|ый (-ая, -ое); пригодн|ый (-ая, -ое).
kõltai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – жёлт|ый (-ая, -ое).
kõl|vata (paama, paab, paz) IX ***v.*** – годиться.
kõlvat|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – **1)** непригодн|ый (-ая, -ое); **2)** развратн|ый (-ая, -ое).
kõ|m (lmõ, lmõa, lmõsõ) ***num.*** – три [*употребляется с именем*].
kõmsaa|z (ttoma, tta, ttomaa) ***num.*** – трёхсот|ый (-ая, -ое).
kõmsataa (kõlmõ saa, kõlmõa sataa, kõlmõsõ satasõ) ***num.*** – триста.
kõmtõššõmõ|t (-, t, õ) ***num.*** – тринадцать.
kõmtõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – тринадцат|ый (-ая, -ое).
kõmtšümmentä (kõlmõ tšümmene, kõlmõa tšümmentä, kõlmõsõ tšümmenee) ***num.*** – тридцать.
kõmtšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – тридцат|ый (-ая, -ое).
kõrj|aa (ama, ab, i) IV ***v.*** – прятать; скрывать.
kõrkõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – высок|ий (-ая, -ое).
kõrkõa|ll ***adv.*** – высоко [*где?*]. **~pall –** выше.
kõrkõa|lt ***adv.*** – свысока. **~palt –** с бóльшей высоты.
kõrkõa|lõ ***adv.*** – высоко [*куда?*]. **~pallõ –** выше.
kõr|si (rõ, tta, tõõ) IX ***v.*** **– 1)** стебель; **2)** ручка [*длинный черенок*] (ср. **kõrva**).
kõr|skua (skuma, zgub, sku) II ***v.*** – хвастаться.
kõrskumi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – хвастовство.
kõrskuri (-, a, i) II ***s.*** – хвастун.
kõr|ta (ra, taa, taa) V ***s.*** – раз. **ühell ~taa –** однажды (ср. **ühskõrt**).
kõrtaz ***adv.*** **–** одновременно; единовременно; зараз (ср. **parvõz**).
kõrva (-, a, sõ) VIII ***s.*** **– 1)** ухо; **2)** ручка [*корзины, чашки, кувшина и т.п.*] (ср. **kõrsi**).
kõrvalli|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – побочн|ый (-ая, -ое); посторонн|ий (-ая, -ее).

kõrõt|ta (a, taa, taasõõ) VIII ***s.*** – коромысло.
kõssõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – сыр|ой (-ая, -ое).
kõssõu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – сырость.
kõva (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – **1)** твёрд |ый (-ая, -ое); **2)** строг|ий (-ая, -ое); **3)** громк|ий (-ая, -ое).
kõvii ***adv.*** **I**– **1)** строго; **2)** громко; **3)** твёрдо.
kõvii ***adv.*** **II**– очень.
kõõz? ***adv.*–** когда?
kõõznile ***adv.*** – когда-то; когда-либо; когда-нибудь.
köühä (-, ä, se)VIII ***adj.*** – бедн|ый (-ая, -ое).
köühü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** **–** бедность.

L l.

lad'd'a (-, a, a) III ***adj.*** – широк|ий (-ая, -ое).
lad'd'u|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – ширина.
lagas|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** – разорять.
lahgollaa ***adv.*** – разбросанно; рассеянно.
lah|guta (kuama, kuab, kuz) IX ***v.*** – уходить; уезжать.
la|hsi (hzõ, ssa, hsõõ) IX ***s.*** – ребёнок; дитя.
lahzu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – детство.
lah|zõd (sijee, siit, siisõ) IX ***s. mõn.*** – дети.
lahti ***adv.*** **: uhsi on ~** – дверь открыта настежь (ср.**avõ**).
lai|ska (zga, skaa, skaa) III ***adj.*** – ленив|ый (-ая, -ое). **~skalapuri** – лентяй.
laiskalapuri (-, a, i) II ***s.*** – лентяй.
laisku|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – лень.
lakai|sa (zõma, zõb, si) VIII ***v*** – мести; подметать.
lakõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – ровн|ый (-ая, -ое).
lam|maz (paa, massa, paasõ) XIII ***s.*** – овца.
lan|gõta (kõama, kõab, kõz) IX ***v.*** – падать.
lan|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – зять [*муж сестры*].
lappia (-, t, sõ) VI ***s.*** **–** лопата.
la|skõa (skõma, zgõb (zzõb), zzi) IV ***v.*** – **1)** отпускать; **2)** давать возможность [*что-л. сделать*];
3) ~skõa alaa – опускать.
laskõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – **1)** спускаться; опускаться; **2)** слезать; **3)** заходить [*о солнце*].
la|tši (gõõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – потолок.
lau|gõta I (kõama, kõab, kõz) IX ***v.*** – выстрелить [*о ружье*].
lau|gõta II (kõnõma, kõnõb, kõni) X ***v.*** – стрелять [*о ружье*].
laukopä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – änä) VIII ***s.*** **–** суббота. **~änä** – в субботу.
laul|aa (ama, ab, õ) III ***v.*** – петь.
laulaht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – запеть; спеть.
laulaja (-, a, sõ) VIII ***s.*** – певец.
laulak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – певица.
laulu (-, a, u) II ***s.***– песня.
la|uta (vva, utaa, utaa) III ***s.*** – стол.
laut|ta (a, taa, taa) III ***s.*** – хлев.
leek|ku (u, kua, kuu) II ***s.*** **–** качели.
leet|tši (ši, tšiä, tšii) II ***s.*** – пламя.
lehmä (-, ä, se) VIII ***s.*** – корова.
lehotšül|tši (le, tšeä, tšee) VII ***s.*** – страница.
leh|to (o, toa, too) II ***s.*** – лист.
le|htši (zze, htšeä, htšee) VII ***s.*** – вдова; вдовец.
leinä (-, ä, ä) IV ***s.*** – траур.
lei|pua (poma; vob; *imperf.* – pozin, pozid, põ) III ***v.*** **–** месить [*тесто для хлеба*]; печь [*хлеб*].
lei|pä (vä, pää, pää) IV ***s.*** **–** хлеб. **~pä-lappia** **–** хлебная лопата [*для вдвигания хлеба в печь*].
leitšilli|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – шутлив|ый (-ая, -ое).
len|nellä (teemä, teeb, teli) VIII ***v.*** – летать.
len|to (no, toa, too) II ***s.*** – полёт.
lent|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – лететь.
lep|pä (ä, pää, päse) VIII ***s.*** **–** ольха.

le|vätä (päämä, pääb, päz) IX ***v.*** – отдыхать [*лёжа*] (см. **ookauttaa**).
le|vvä (ümää; üb; üzin, üz) I ***v.*** – находить.
leži|ä (mä, b, -) II ***v.*** – лежать.
leülü (-, ä, ü) II ***s.*** – пар.
lidna (-, a, a) III ***s.*** – город.
lidnanik|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – горожан|ин, -ка.
l|iďďa I ***v.* – 1)** **(eenemä, eeneb)** быть (*в будущем*); **2)** **(eemä, eeb)** *вспомогательн. глагол будущего времени* **: miä leen tehnüd** – я сделаю.
lina (-, a, a) III ***s.* – 1)** скатерть; **2)** простыня.
lin|tu (nu, tua, tuu) II ***s.*** – птица.
li|sä (zä, sää, säse) VIII ***s.*** – дополнение; приложение.
lisäü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – прибавляться, увеличиваться [*в количестве*] (ср. **suurõntua**).
litši I *adv.* – рядом.
litši II *prep.* [part.] – около; почти; возле. **~ kotoa** – возле дома. **paraika on ~ kõlmõa tunnia** – сейчас – около трёх часов.
liuk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – скользк|ий (-ая, -ое).
liu|kua (kuma, gub, ku) II ***v.*** – скользить.
li|zäta (säämä, sääb, säz) IX ***v.*** – добавлять; прибавлять; увеличивать [*в количестве*] (ср. **suurõntaa**).
lohan|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – корыто.
lokkoollaa *adv.* – обвисло, висло- **: kõrvad ~** – вислоух|ий (-ая, -ое).
loon|nõ (tõõ, nõtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – характер.
lugõttõlu (-, a, u) II ***s.*** – список; реестр.
luk|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – замóк.
lu|kõa (kõma, gõb; *imperf.* – ďin, ďid, tši) IV ***v.*** – **1)** читать; **2)** считать.
lukõmi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – **1)** чтение [*процесс*]; **2)** счёт.
lu|mi (mõ, nta, mõõ) IX ***s.*** – снег.
lumõk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – снежн|ый (-ая, -ое).
lu|pa (va, paa, paa) V ***v.*** – разрешение.
lu|vata (paama, paab, paz) IX ***v.* –** разрешать.
l|uvvõ (ootõõ, uvvõtta, ootõõsõ) XIII ***s.*** – северо-запад.
lusti (-, a, i) II ***adj.* –** красив|ый (-ая, -ое); пригож|ий (-ая, -ее).
lu|u (u, ut, hõõ) I ***s.*** – кость.
lu|uta (vva, utaa, utaa) V ***s.*** – метла.
luzik|ka (a, kaa, kasõ) VIII ***s.*** – ложка.
lõh|gata (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** – разрушать; ломать; рвать.
lõhsi *adv.* : on ~ – разрушено; сломано; разорвано.
lõp|pu (u, pua, puu) II ***s.*** – конец.
lõp|pua (puma, ub, pu) II ***v.*** – заканчиваться [*количественно*](ср. **lõpõuta**).
lõpõt|taa (tama, ab, ti) IV ***v.* –** заканчивать; переставать.
lõpõu|ta (ma, b, z) VII ***v.* –** заканчиваться [*о процессе*](ср. **lõppua**).
lõunas|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.* –** обедать.
lõuna|z (a, ssa, asõ) XIII ***s.* – 1)** юг; **2)** обед.
lõõkut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.* –** качать: **~taa lassa –** качать ребёнка.
lõõ|zgata (skaama, skaab, skaz) IX ***v.*** – пылать.
läh|tiä (temä; eb; *imperf.* – zin, zid, z) IV ***v.*** – пойти [*соверш. вид*]. **miä ~zin** – я пошёл. **miä ~en** – я пойду.
läm|metä (penemä, peneb, peni) X ***v.*** – теплеть.
lämmii I *adv.* : on ~ – тепло.
läm|mii II (pime, miit, pimee) XII – **1)** ***s.*** – тепло; **2)** ***adj.*.** – тёпл|ый (-ая, -ое).
läm|mitä (piämä, piäb, piz) IV ***v.*** – топить. **~mitä ahjoa** – топить печь.
lämpiz : ahjo on ~ – печь истоплена.
län|si (ne, ttä, tee) IX ***s.*** – запад.
läpi – **1)** ***prep.*** [gen.] через; сквозь (*что-л.*)[*куда?*]; **2)** ***postp.*** [el.] через, сквозь (*что-л.*) [*откуда?*]. **tämä tuli tarass ~** – он прошёл через сад (ср. **kautta**).
läsijä (-, ä, se) VIII ***s.*** – больной, больная.
läsivä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – больн|ой (-ая, -ое). **õlla ~nä** – болеть.
lä|sia (simä, zib, si) II ***v.*** – болеть.
lühennü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – сокращение.
lühen|tää (tämä, näb, ti) IV ***v.* –** укорачивать; сокращать.
lühe|tä (nemä, neb, ni) X ***v.* –** укорачиваться; сокращаться.
lüh|sää (sämä; zäb; *imperf.* – zin, zid, si) IV ***v.* –** доить.

lühü|d (ü, ttä, üse) XIV ***adj.*** – коротк|ий (-ая, -ое).
l|üvvä (öömä, ööb, ei) I ***v.*** – бить; ударять.
lüümä (-, ä, se) VIII ***s.*** – удар.

M m.

ma|a (a, at, haa) I ***s.*** – **1)** земля; **2)** пол [*в избе*]; **3)** страна.
maailma (-, a, a) III ***s.*** – мир [*свет*] (ср. **rahu**).
maali (-, ä, i) II ***s.*** – цель.
maamuna (-, a, a) V ***s.*** – картофель.
maan-alõtsõ ***adv.*** **–** из-под земли.
maass ***adv.*** – с земли (*вверх*) [*подняться*].
maaz ***adv.*** – на земле [*лежать*].
maazik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***s.*** – земляника; клубника.
ma|gata (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** **–** спать.
mahaa ***adv.*** **–** на́земь; вниз.
mahla (-, a, a) III ***s.*** – сок.
mahlak|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – сочн|ый (-ая, -ое).
mah|saa (sama, zab, sõ) III ***v.*** – **1)** платить; **2)** сто́ить. **kui ~zab?** – сколько сто́ит?
mah|so (zo, soa, soo) II ***s.*** – **1)** плата; **2)** стоимость.
mai (-, t, hõõ) I ***s.*** – май.
mainõ (õ, tta, õsõ) XIII ***s.*** – слава.
maitsõ ***adv.*** **–** сквозь землю.
makaaht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – заснуть; уснуть. **ürittää ~aa** – попытаться уснуть.
makaut|tši (ši, tšia, tšii) II ***s.*** **–** постель [*место*].
makõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – сладк|ий (-ая, -ое).
marja (-, a, a) III ***s.*** – ягода.
martti (-, a, i) II ***s.*** **–** март.
matala (-, a, a) III ***adj.*** – низк|ий (-ая, -ое).
ma|tka (dga, tkaa, tkaa) III ***s.*** – путь.
ma|to (o, toa, too) II ***s.*** – змея (ср. **gaada**).
meel|i (e, tä, tee) IX ***s.*** – **1)** чувство; настроение; **2)** память.
meelii ***adv.*** – умышленно; нарочно. **üvii ~** – охотно; с удовольствием.
meelikuvitu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – фантазия.
meeliüvä (-, ä, se) VIII ***s.*** – удовольствие.
me|ez (he, essä, hese) XIII ***s.*** – **1)** мужчина; **2)** муж. **mennä ~he tagaa** – выйти замуж. **õlla ~he takana** – быть замужем.
me|nnä (emää, eb (läheb), ni (lähz)) VIII ***v.*** – идти. **~nnä tüveä** – отходить [*прочь*]. **~nnä poiz** – уходить.
meńńavoonna ***adv.*** – в прошлом году.
mer|i (e, tä, tee) IX ***s.*** – море.
meritse ***adv.*** – через море.
met|tsä (sä, tsää, tsäse) VIII ***s.*** – лес. **~tsähaamo (-, a, o)** II ***s.*** – леший.
mi? (*mõn.* – **mi|d?) (ne, tä, hee)** ***pron.*** **–** что? (см. **mikä?**).
mi|kä? (*mõn.* – **mi|d?) (ne, tä, hee)** ***pron.*** **–** что? (см. **mi?**)
mikä-mokoma? (mine-mokoma, mitä-mokomaa, mihee-mokomasõ) ***pron.*** **–** как|ой (-ая, -ое)?
mi|käle (nele, täle, heele) ***pron.*** – что-то; нечто; что-либо; что-нибудь.
milli|n? (ze, ssä, zee) XI ***pron.*** – котор|ый (-ая, -ое) именно?
milli|nle (zele, ssäle, zeele) ***pron.*** – какой-то; некий.
mine-peräss? ***adv.*** – почему? с какой стати?
mi tahooz ***adv.*** – что угодно.
mitoo ***num.*** [ühsiko part.] – несколько.
mitoo? ***adv.*** – сколько? [*мера, степень*] ((ср. **kui pal'l'o?**).
missi? ***adv.*** – зачем?
mit|ata (taama, taab, taz) IX ***v.*** – измерять.
mitä vart? ***adv.*** – для чего?
mi|ä (nu, nua, nusõ) ***pron.*** – я. **~ä ize** – я сам. **~nua ize** – меня самого́.
mokoma (-, a, sõ) VIII ***pron.*** – так|ой (-ая, -ое).

mokoma-sama (mokoma-sama, mokomaa-samaa, mokomasõ-samasõ) ***pron.*** **–** так|ой (-ая, -ое) же; именно так|ой (-ая, -ое).
mooda (-, a, a) V ***v.*** – мода.
muitõštši ! ***adv.*** **–** конечно!, безусловно!
muna (-, a, a) V ***s.*** – яйцо. **tehä ~a** – снести яйцо.
munderi (-, a, isõõ) II ***s.*** – мундир.
murtu|a (uma, ub, -) V ***v.*** – ломаться.
musik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***s.*** – черника.
mus|sa (a, saa, saa) V ***adj.*** – чёрн|ый (-ая, -ое).
mutuk|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – насекомое.
mu|u (u, ut, hõõ) ***pron.*** – **1)** ин|ой (-ая, -ое); друг|ой (-ая, -ое); **2)** проч|ий (-ая, -ее).
muunnõ|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – **1)** искажение; превращение; **2)** изменение.
muun|taa (tama, nab; nin, ti) IV ***v.*** – **1)** искажать; уродовать; превращать; **2)** изменять.
muvvall ***adv.*** – **1)** за пределами (*чего-л.*) [*не здесь*]; **2)** за границей.
muvvalt ***adv.*** **– 1)** из-за пределов (*чего-л.*) [*сюда*]; **2)** из-за границы.
muvvalõ ***adv.*** – **1)** за пределы (*чего-л.*); **2)** за границу.
mõlõp|ad (ije, iit, iisõ) ***pron.*** – оба.
mõn|i (õ, ta, õõ) – **1)** ***pron.*** некоторый; какой-либо; **2)** ***num.*** [ühsiko nom.] сколько-то; несколько; **~i päivä – 1)** какой-либо день; **2)** сколько-то дней; несколько дней. **~õ päivä** – **1)** какого-либо дня; **2)** скольких-то дней; нескольких дней.
mõnik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***pron.*** – кое-как|ой (-ая, -ое); некотор|ый (-ая,-ое).
mõnni (-, a, i) II ***s.*** – сом.
mõnõz I : kui ~ ***num.*** [ühsikoo part.] – неизвестно сколько.
mõnõ|z ? II ***taip. pron.*** – как|ой (-ая, -ое); котор|ый (-ая,-ое) [*по счету*] ? **~z päivä tänävä on?** – какое сегодня число?
mõrsja (-, a, a) V ***s.*** – невеста (ср. **tšihlollin**, **noorikko**).
mõt|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – мысль.
mäk|kiä (kimä, ib, ki) II ***v.*** – блеять.
mälehtü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** **–** память. **~hsessi** – на память.
mäleh|tüä (tümä, üb, tü) II ***v.*** – помнить.
män|tšiä (tšimä, d'ib, tši) II ***v.*** – играть.
mäššäü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – **1)** смесь; **2)** помеха.
mäš|ätä (šäämä, šääb, šäz) IX ***v.*** – **1)** мешать; смешивать; **2)** мешать (*кому-л.*) [part.]. **siä minua ~šääd** – ты мне мешаешь.
mät|tä (ä, tää, täse) VIII ***s.*** – холм.
mä|tši (e, tšeä, tšee) VII ***s.*** – гора.
möri|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** – ворчать; рычать.
möö ***postp.*** [part.] **–** вдоль (по). **räätoa ~** – один за другим; в ряд.
möötä ***postp.*** [el.] **–** мимо (*чего-л.*).
mürt|tšü (šü, tšüä, tšüü) II ***s.*** – яд.
mürtšülli|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – ядовит|ый (-ая, -ое).
mü|vvä (ümä, üb, i) I ***v.*** – продавать.
m|üü (ejje, eit, eise) ***pron.*** – мы. **~üü ize** – мы сами. **~eit ize** – нас самих.
müüjä (-, ä, se) VIII ***s.*** – продавец.
müük|kiä (kimä, ib, ki) II ***v.*** – мычать.
müümi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – продажа.

N n.

naama (-, a, a) III ***s.*** – физиономия.
naap|pa (a, paa, paa) III ***s.*** **–** чашка.
naarmu (-, a, u) II ***s.*** – царапина.
nagla (-, a, a) III ***s.*** – гвоздь.
nagr|aa (ama, aab, õ) III ***v.*** – смеяться.
nagraht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – засмеяться.
nagru (-, a, u) II ***s.*** – смех.
nah|ka (ga, kaa, kaa) III ***s.*** – кожа; шкура.
nahka-iir|i (e, tä, tee) IX ***s.*** – летучая мышь.
nai|n* (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** **–** жена.

naisiu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – жениться.
naizik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – женщина.
n|ed (inne, iit, innese) ***pron.*** – **1)** эти; **2)** они [*неодушевлён.*].
neele|zzellä (htšeemä, htšeeb, htšeli) VIII ***v.*** – глотать.
neeläht|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – глотнуть.
neeläü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – глоток.
neitsü|d (ü, ttä, üse) XV ***s.*** – невестка [*жена сына*].
nellä (-, ät, se) ***num.*** – четыре.
nell|äd (ije, iit, iise) ***num.*** – четверо.
nellätõššomõ|t (õ, t, õ) ***num.*** – четырнадцать.
nellätõšõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – четырнадцат|ый (-ая, -ое).
nellätšümmentä (nellä tšümmene, nellät tšümmentä, nelläse tšümmenee) ***num.*** – сорок.
nellätšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – сороков|ой (-ая, -ое).
nellä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – четвёртый (-ая, -ое).
nelläzpä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – änä) VIII ***s.*** **–** четверг. **~änä** – в четверг.
nenni ***adv.*** – значит.
nes|e (see, että, seese) XIII ***s.*** **–** жидкость.
nesseemei|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** –жидк|ий (-ая, -ое).
nii ***adv.*** – так.
nim|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – имя. **~elt** – по имени. **Minu ~i on ...** – Меня зовут...
ni|su (zu, sua, suu) II ***s.*** – пшеница.
no ***k.*** – но.
no|gõta (kõama, kõab, kõz) IX ***v.*** – коптить.
nojaabri (-, a, i) II ***s.*** –ноябрь.
nok|ka (a, kaa, kaa) V ***s.*** – **1)** клюв; **2)** козырёк [*фуражки*].
noor|i (õ, ta, õõ) IX ***adj.*** **–** молод|ой (-ая, -ое); юн|ый (-ая, -ее).
noorik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – невеста; молодая [*на свадьбе*] (ср. **mõrsja**, **tšihlollin**).
noorme|ez (he, essä, hese) XIII ***s.*** – юноша; молодой человек.
nooru|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – молодость, юность.
noorõp|i (a, aa, asõ) VIII ***adj.*** – младш|ий (-ая, -ее).
noorõ|ta (nõma, nõb, nii) X ***v.*** **–** молодеть.
nop|pia (pima, ib, pi) II ***v.*** – щипать.
nopõassi ***adv.*** – срочно.
noro (-, a, o) II ***s.*** – низина.
nos|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** – поднимать.
not|tšia (tšima, šib, tši) II ***v.*** – клевать.
nuha (-, a, a) V ***s.*** – насморк.
nurk|ka (a, kaa, kaa) V ***v.*** – угол.
nuu|zgata (skaama, skaab, skaz) IX ***v.*** – нюхать.
nõgla (-, a, a) V ***s.***– игла.
nõi ***adv.*** – около; примерно; приблизительно. **~ kõm kõrtaa vuvvõz** – раза три в год.
nõi|sa I (sõma, zõb; *imperf.* – zin, zid, si) VIII ***v.*** –подниматься; взбираться. **~sa üleez** – вставать.
nõ|isa II (õn, õd, õb, õmmõ, õttõ, isa; *imperf.* – izin, izid, isi) – стать (*вспомогательный глагол*) **: tämä ~õb tetšemä** – он будет (станет) делать. **tämä ~isi tetšemä** – он стал делать.
nõi vai ***adv.*** – просто так.
nõ|kõn (kõzõ, gõssa, kõsõõ) XI ***s.*** – крапива.
nõvvo (-, a, o) II ***s.*** – совет. **tšüsüä ~a sõbralt** – советоваться с другом.
nõvv|ua (oma, ob, õ) III ***v.*** – советовать.
nõvvõttõlu (-, a,u) II ***s.*** – совещание.
nõvvõt|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – совещаться.
nä|hä (tšemä; eb; *imperf.* – in, id, tši) VIII ***v.*** – видеть.
nä|mä (jje, it, ise) ***pron.*** – они. **~mä ize** – они сами. **~jje ize** – их самих.
nätilpä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – änä) VIII ***s.*** **–** воскресенье. **~änä** – в воскресенье.
nätilä (-, ä, se) VIII ***s.*** **–** неделя. **~ päivät** – дни недели.
nätšemissä! – до свидания!
näüttiü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – нравиться.
näüt|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – показывать.
näü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – казаться. **millõ ~b, etti ...** – мне кажется, что ...
nüd ***adv.*** – теперь.
nül|tšiä (tšemä; leb; *imperf.* – lin, lid, tši) IV ***v.***– снимать, сдирать шкуру.

Ń ń.

ńa|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – лицо.
ńakõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – похож|ий (-ая, -ее). **izä ~n** – похожий на отца.
ńauk|kua (kuma; ub; *imperf.* – kuzin, kuzid, ku) II ***v.*** – мяукать.
ńemoi (-, t, sõ) XI ***adj.*** – нем|ой (-ая, -ое).
ńäl|tšä (lä, tšää, tšäse) VIII ***s.*** – голод.
ńältšäi|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – голодн|ый (-ая, -ое).
ńäpis|sää (sämä, äb, si) IV ***v.*** – щипаться.
ńäp|pu (u, pua, puu) II ***s.*** – палец [*вообще*] (ср. **sõrmi**, **varvaz**).
ńäpu|ška (žga, škaa, škaa) III ***s.*** – пальчик.
ńäp|ätä (päämä, pääb, päz) IX ***v.*** – щёлкать.

O o.

obah|ka (ga, kaa, kasõ) VIII ***s.*** – гриб. **õlla ~kaz** – собирать грибы.
obižoit|taa (tama; ab; *imperf.* – in, ia, ti) IV ***v.*** – обижать.
obraa|za (za, saa, saa) III ***s.*** – картина. **se on ~zall pantu** – это изображено на картине.
okťaabri (-, a, i) II ***s.*** – октябрь.
ohto ***adv.*** – довольно; достаточно.
o|itaa (itama; ďďab; *imperf.* – ďďin, ďďid, iti) IV ***v.*** – сберегать; экономить.
on ***v.*** – есть (*ед.ч.*); имеется; является (*кем-л., чем-л.*). **~ õõmaz** – имеется [*в наличии*]; бывает.
ono (-, a, o) II ***s.*** – дядя [*брат матери*].
ookaut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – отдыхать (ср. **levätä**).
ool|i (õ, ta, õõ) IX ***s.*** – **1)** забота; **2)** усердие.
ooli|a (ma; b; *imperf.* – zin, zid, -) II ***v.*** – **1)** желать; **2)** сто́ить : **eb ~nnud sitä tehä** – не стоило этого делать; **3) : seness ~matta** – несмотря на это.
oolimatta – несмотря на … **seness ~** – несмотря на это.
oolimat|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – **1)** неаккуратн|ый (-ая, -ое); небрежн|ый (-ая, -ое); **2)** беззаботн|ый (-ая, -ое).
oolõh|tia (tima; ib; *imperf.* – tizin, tizid, ti) II ***v.*** – заботиться. **~tia lahzõss** – заботиться о ребёнке.
oolõka ***adv.*** – заботливо; аккуратно.
oolõlli|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – аккуратн|ый (-ая, -ое).
oolõva (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – заботлив|ый (-ая, -ое).
oomi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – завтрашн|ий (-ая, -ее).
oomnik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – утро.
oomnikoss ***adv.*** – с утра.
oomnikoz ***adv.*** – утром.
oomõdperää ***adv.*** – послезавтра.
oomõnna ***adv.*** – завтра.
oonõ (õ, tta, õsõ) XIII ***s.*** – здание.
oot|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – ожидать.
oot|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – ждать.
oottamat|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – неожиданн|ый (-ая, -ое).
oottamatta ***adv.*** –неожиданно.
ootu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – ожидание.
o|põn (põzõ, võssa, põsõõ) XI ***s.*** – лошадь. **issuta ~põzõllõ seltšäse** – сесть на лошадь.
or|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – долина.

P p.

pagla (-, a, a) III ***s.*** – лента.
pa|gõta (kõnõma, kõnõb, kõnii) X ***v.*** – бежать [*долго*].
paha (-, a, a) III ***adj.*** – **1)** плох|ой (-ая, -ое); **2)** зл|ой (-ая, -ое).
pahalõõ ***adv.*** – плохо.
pahap|i (a, aa, asõ) VIII ***adj.*** – худш|ий (-ая, -ее).
pahassi ***adv.*** – неприятно; плохо.

paik|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – место.
pain|aa (ama, ab, õ) III ***v.*** – **1)** давить; **2)** весить; **3) : ~aa meele** – запоминать.
pais|saa (sama, ab, sõ) III ***v.*** – светить. **päivüd ~ab** – солнце светит.
pais|õ (sõõ, õtta, sõõsõ) XIII ***s.*** – свет.
pai|zõ (sõõ, zõtta, sõõsõ) XIII ***s.*** – язва; нарыв.
paizõgoitt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – вызывать язвы, нарывы.
pajat|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) VI ***v.* – 1)** разговаривать; **2)** говорить [*на языке*]. **~taa vad'd'assi** – говорить по-водски; **3)** говаривать; рассказывать.
pala (-, a, a) III ***s.*** – кусок.
pala|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – возвращаться.
palk|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – оклад; зарплата.
pallõgoitt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – простужать. **entä ~aa** – простужаться.
palo (-, a, o) II ***s.* –** пылание [*цвет*]; сияние. **tuli~** – пожар.
palome|ez (he, essä, hese) XIII ***s.*** – пожарник.
palõl|taa (tama, lab, ti) IV ***v.*** – мёрзнуть.
pal'l'ai jaloi *adv.* – босиком.
pal'l'ai päi *adv.* – с непокрытой головой.
pal'l'a|z (a, ssa, asõ) XIII ***adj.*** – обнажённ|ый (-ая, -ое); гол|ый (-ая, -ое).
pal'l'o – **1) (-, a, o) *num.*** многое; много; **2) *adv.*** в большом количестве.
pan|kõ (gõ, kõa, kõõ) II ***s.*** – ведро.
pa|nna (õmaa, õb, ni) VIII ***v.*** – **1)** класть; ставить; **2)** надевать. **~nna tšiuto (puvu, pal'too) pääle** – надеть рубашку (платье, пальто). **~nna jubga (põhzüd, tšentšäd) jalkaa** – надеть юбку (брюки, туфли). **~nna sõrmikaad tšätee** – надеть перчатки. **~nna šabga pähee** – надеть шапку. **~nna silmiklaazid nenäle** – надеть очки; **3) : ~nna tähele** – отмечать; **4) : ~nna poiz** – убирать [*изымать*] ; **5) : ~nna valmõõssi** – приготовить.
panõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – располагаться. **~ta pitšässi** – ложиться.
paraika *adv.* – сейчас [*как результат чего-л.*].
para|ta (nõma, nõb, ni) X ***v.*** – выздоравливать.
par|ta (ra, taa, taa) III ***s.*** –борода. **ajaa ~taa** – брить. **ajaa enele ~taa** – бриться.
parvõz *adv.* – вместе; одновременно; сообща (ср. **kõrtaz**).
parõp|i (a, aa, asõ) VIII ***adj.*** – лучш|ий (-ая, -ее).
passibo! – спасибо!
pa|ta (a, taa, taa) III ***s.*** – горшок.
patška|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – пачкать; мазать.
pazgassi *adv.* – плохо.
peenen|tää (tämä, näb, ti) IV ***v.*** – уменьшать [*в размере*] (ср. **vähättää**)..
peenen|tüä (tümä; nüb; *imperf.* – tüzin, tüzid, tü) II ***v.*** – уменьшаться [*в размере*] (ср. **vähetä**).
peenep|i (ä, ää, äse) VIII ***adj.*** – меньш|ий (-ая, -ее).
peen|i (e, eä, ee) VII ***adj.*** – маленьк|ий (-ая, -ое).
peentärä (-, ä, se) VIII ***s.*** – грядка.
peenü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – малость.
pehmiä (-, t, se) VI ***adj.* –** мягк|ий (-ая, -ое).
peittäü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – прятаться, скрываться.
pel|lätä (tšäämä, tšääb, tšäz) IX ***v.*** – бояться. **miä ~tšään tätä** – я его боюсь.
pere (e, ttä, ese) XIII ***s.*** – семья.
pereme|ez (he, essä, hese) XIII ***s.*** – хозяин.
perenai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.* –** хозяйка.
per|ze (see, zettä, seese) XIII ***s.*** – зад.
perää I *prep.* [part.] – после (*чего-л.*) [*происходить*].
perää II *adv.* – потом.
pesemi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – стирка.
peseü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** – купаться.
pe|sä I (zä, sää, säse) VIII ***s.*** – гнездо.
pe|sä II (semä; zeb; *imperf.* – zin, zid, si) VIII ***v.*** – стирать [*бельё*].
pet|ellä (teemä, teeb, teli) VIII ***v.*** – обманывать, врать.
peto|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – обман.
petäjä (-, ä, se) VIII ***s.*** – сосна.
petäzik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – сосняк.
pigaa *adv.* – вскоре; скоро.
pigõpaa *adv.* – длиннее; длительнее; дольше.
piimä (-, ä, se) VIII ***s.*** – молоко.

pikkarai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – малюсеньк|ий (-ая, -ое); крошечн|ый (-ая, -ое).
pila (-, a, a) III ***s.*** – шутка.
pilahilija (-, a, sõ) VIII ***s.*** – шутник.
pilahil|la (lõma, lõb, li) VIII ***v.*** **–** шутить.
pilv|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – облако.
pilvis|ellä (seemä, seeb, seli) VIII ***v.*** **–** покрываться облаками.
pimetik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – вечерние сумерки.
pime|tä (nemä, neb, ni) X ***v.*** – темнеть; смеркаться.
pimiä (-, t, se) VI ***adj.*** – тёмн|ый (-ая, -ое).
pimiü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – темнота.
pisara (-, a, sõ) VIII ***s.*** **–** слеза.
pi|tää (tämä; äb; *imperf.* – d'in, d'id, ti) IV ***v.*** **– 1)** держать; **2)** [ad.] быть должным. **mill ~äb** – я должен.
pit|tšä (šä, tšää, tšäse) VIII ***adj.*** **–** длинн|ый (-ая, -ое). **panõuta ~šässi** – ложиться.
pittšü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – длина.
plakut|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – **1)** щёлкать; **2)** хлопать. **tšäsiit ~taa** – аплодировать.
pletit|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – плести. **~tää kassaa** – заплетать косу.
plä|ta (a, taa, taa) V ***s.***– трус.
poi|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – сын.
poiz ***adv.*** – **1)** вон; прочь (*уйти*). **2) : õlla ~** **–** отсутствовать.
pojintima (-, a, sõ) VIII ***adj.*** **–** пасынок.
pojo (-, a, o) II ***s.*** – мальчик.
pool|i (õ, ta, õõ) IX – **1)** ***num.*** – половина; **2)** ***s.*** – сторона.
poolisaar|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – полуостров.
pool|itõissa (õtõissa, tatõissa, õõtõissa) ***num.*** – полтор|а, -ы.
poolittaa ***adv.*** – пополам.
poolõss ***postp.*** [gen.] – **1)** со стороны (*чего-л.*); от (*чего-л.*); **2)** у; около (*чего-л.*).
poolõõ ***postp.*** [gen.] – **1)** к; в направлении (*чего-л.*); **2)** на сторону [*чью-л.*].
poolõõssa ***adv.*** – наполовину.
praavit|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – чинить, исправлять.
praki|sa (zõma; zõb; *imperf.* – zin, zid, si) VIII ***v.*** – трещать.
praznik|ka (a, kaa, kasõ) VIII ***s.***– праздник.
prosti|a (tima, ib, -) II ***v.*** **–** прощать. **~(ga)!** **–** извини(те)! прости(те)!
puh|az (taa, assa, taasõ) XIII ***adj.*** **–** чист|ый (-ая, -ое).
puhtaassi ***adv.*** – чисто; начисто.
pun|ua (oma, ob; *imperf.*– ozin, ozid, õ) III ***v.*** – вить, плести.
purai|zu (zu, sua, suu) II ***s.*** – укус.
puris|saa (sama; ab; *imperf.* – **in, id, si)** IV ***v.*** – сжимать.
puris|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – сжиматься.
purissu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – давление; сжатие.
pur|ra (õma, õb, i) VIII ***v.***– кусать.
purõh|sia (zima; zin; *imperf.* – **sizin, sizid, si)** II ***v.*** – жевать.
purõ|lla (õma, õb, li) VIII ***v.*** – кусаться.
puteli (-, a, i) II ***s.*** – бутылка.
pu|u (u, ut, hõõ) I ***s.*** – дерево.
põ|dgata (tkaama, tkaab, tkaz) IX ***v.*** – лягать, лягаться.
põdra (-, a, a) V ***s.*** – олень.
põhja (-, a, a) V ***s.*** **–** север.
põ|htši (zgõ, skõa, skõõ) VII ***s.*** – щека.
põip|põ (õ, põa, põõ) II ***s.*** – цыплёнок.
põlv|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – колено.
põlvii ***adv.*** – на коленях.
põlõt|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** **–** пугать.
põn|kua (koma; gob; *imperf.* – kozin, kozid, kõ) III ***v.*** – рыть, копать.
põr|zaz (saa, zassa, saasõ) XIII ***s.*** – поросёнок.
põ|uta (vva, utaa, utaa) III ***s.*** – засуха.
pä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – **änä)** VIII ***s.*** – день. **tehä ~ivässi** **–** сделать зá день.
päiväll ***adv.*** – днём.
päivü|d (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – солнце.
päivüüla|sku (zgu, skua, skuu) II ***s.*** – закат; заход солнца.
päivüünõi|zo (zo, soa, soo) II ***s.*** – восход.

päre (e, ttä, ese) XIII ***s.*** – щепка.
pä|ä (ä, ät, hee) I ***s.*** – **1)** голова; **2)** глава [*администрации*].
pääle ***postp.*** [gen.] – на (*поверхность чего-л.*).
pääll ***postp.*** [gen.] – на (*поверхности чего-л.*).
päält ***postp.*** [gen.] – с (*поверхности чего-л.*).
pää|sko (zgo, skoa, skoo) II ***s.*** **–** ласточка.
pöh|züd (süje, süit, süise) II ***s. mõn.*** – брюки.
pöllü (-, ä, ü) II ***s.*** – пыль.
pöllü|tä (ämä, äb, z) IX ***v.*** – пылить.
püh|je (tšee, jettä, tšeese) XIII ***s.*** – полотенце.
pühä (-, ä, se)VIII ***adj.*** – святой (-ая, -ое).
pü|vvä (ümä, üb, vvi) I ***v.*** – стараться.
pü|ütää (ütämä; vväb; *imperf.* – vvin, vvid, üti) IV ***v.*** **– 1)** держать; **2)** ловить [*рыбу*].

R r.

raa|pia (pima, vib, pi) II ***v.*** – **1)** царапать; царапаться; **2)** чесать.
ragollaa ***adv.*** **: uhsi on ~** – дверь приоткрыта.
ra|gõ (kõõ, gõtta, kõõsõ) XIII ***s.*** – град. **saab ~gõtta** – идёт град.
raha (-, a, a) III ***s.*** – деньги.
rahi|sa (zõma, zõb, si) VIII ***v*** **–** шуршать.
rahu (-, a, u) II ***s.*** – мир [*покой*] (ср. **maailma**).
rahulli|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – мирн|ый (-ая, ое).
rahva|z (a, ssa, asõ) XIII ***s.*** – народ (ср. **vätši**).
raja (-, a, a) III ***s.*** – граница.
ra|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – щель.
ramot|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – изнеможённ|ый (-ая, -ое).
ran|ta (na, taa, taa) III ***s.*** – берег.
rat|az (taa, assa, taasõ) XIII ***s.*** – колесо. **~taad** – колёсная тележка.
rat|iz (tii, issa, tiisõ) XIII ***s.*** – амбар.
ra|uta (vva, utaa, utaa) III ***s.*** – железо.
rautate|e (e, et, hee) I ***s.*** – железная дорога.
razva (-, a, a) III ***s.*** – жир.
razvak|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – жирн|ый (-ая, -ое).
red'd'it|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** **–** делать отверстия; дырявить.
rehelli|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – честн|ый (-ая, -ое).
rehtelä (-, ä, se) VIII ***s.*** – сковорода.
re|itšä (d'd'ä, itšää, itšää) IV ***s.*** – отверстие; дыра.
repi|ä (mä, b, -) II ***v.*** **–** рвать; разрывать. **~ä poiz** **–** отламывать; отрывать.
re|po (vo, poa, poo) II ***s.*** – лиса.
re|tši (d'd'e, tšeä, tšee) VII ***s.*** – сани.
ri|d'd'õlla (itõõma, itõõb, itõli) VIII ***v.*** – ссориться.
rih|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – комната.
rihene|üz (e, ttä, tee)* IX ***s.*** – прихожая, сени.
ri|ita (d'd'a, itaa, itaa) III ***s.*** – ссора.
riit|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** **–** хватать. **raha ~ti** – денег хватило.
rik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – богат|ый (-ая, -ое).
rikkau|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – богатство.
rikki ***adv.*** **: pata on ~** – горшок разбит.
rik|kua (koma; ob; *imperf.* – kozin, kozid, kõ) III ***v.*** – портить; нарушать; разбивать.
ringot|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** **–** потягиваться.
rinnu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – **1)** грудь одежды; **2)** супонь [*часть упряжи*].
rin|ta (na, taa, taa) III ***s.*** – грудь.
ris|si (i, siä, sii) II ***s.*** – крест.
rissii ***adv.*** **–** крест-накрест; крестообразно.
rissimi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – крещение.
rissimät|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – некрещён|ый (-ая, -ое).

---
* несмотря на окончание nominatiivi – изменяется по IX скл. (тип “tšäsi”).

ris|siä (simä, ib, si) II ***v.*** **–** крестить. **entä ~siä** – креститься.
riu|ku (gu, kua, kuu) II ***s.*** – жердь.
rohoi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – зелён|ый (-ая, ое).
ron|ka (ga, kaa, kaa) **V** ***s.*** – ворон.
rooho (-, a, o) II ***s.*** – трава.
rooja (-, a, a) V ***s.*** – грязь.
rook|ka (a, kaa, kaa) V ***s.*** – щи.
roop|pa (a, paa, paa) V ***s.*** – каша.
roo|to (’o, toa, too) II ***s.*** **–** хвостовой стебель рыбы.
ruskõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – рыж|ий (-ая, -ее).
rut|to (o, toa, too) II ***s.*** – быстрота.
ruttoza (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – быстр|ый (-ая, -ое).
ruumiu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – труп.
rõhgaa ***adv.*** **–** очень [*о звуке, мощности и т.д.*].
rõhkõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – смел|ый (-ая, -ое).
rõhkõu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – смелость.
rõn|ka (ga, kaa, kaa) III ***s.*** – рынок.
rõuk|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – куча.
rõõmu (-, a, u) II ***s.*** – радость.
rõõmuk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – радостн|ый (-ая, -ое).
rõõmus|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** – радовать.
rõõmus|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – радоваться.
rät|ti (e, teä, tee) VII ***s.*** – платок.
rä|tšä (ä, tšää, tšäse) VIII ***s.*** – сопли.
rää|to (o, toa, too) II ***s.*** – ряд; очередь. **~toa möö** – друг за другом; в ряд. **tuli tämää ~to** – пришла его очередь.
räägaht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – **1)** крикнуть; заорать; **2)** окликнуть. **~aa nimelt** – окликнуть по имени.
rää|kua (kuma, gub, ku) II ***v.*** – кричать; орать.
röh|kiä (kimä, gib, ki) II ***v.*** **–** хрюкать.
rü|iz (tšii, issä, tšiise) XIII ***s.*** – рожь.
rüüp|ätä (päämä, pääb, päz) IX ***v.*** – выпить.

Ŕ ŕ.

ŕai|sko (zgo, skoa, skoo) II ***s.*** – брызги.
ŕai|skua (skuma; zgub; *imperf.* – skuzin, skuzid, sku) II ***v.*** – брызгать [*о жидкости*]. **rooja ~zgub jalkoilõ** – грязь брызжет нá ноги.
ŕaiskut|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV***v.*** – брызгать (*чем-л.*); обрызгивать.
ŕum|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – рюмка.
ŕu|to (o, toa, too) II ***s.*** – поваленное дерево.
ŕutõik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – бурелом, чаща.

S s.

saar|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – остров.
saarn|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – ясень.
saat|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – посылать; отправлять.
saattaja (-, a, sõ) VIII ***s.*** – **1)** отправитель; **2)** проводник [*в поезде*].
saa|tu (u, tua, tuu) II ***s.*** – сад (ср. **tara**).
sa|avva (ama, ab, i) I ***v.*** – **1)** [tr.] становиться (*кем-л., чем-л.*). **tämä ~i vanassi** – он стал старым; **2)** получать; **3) arvua ~avva** – понимать.
saa|z (ttoma, tta, ttomaa) ***num.*** – сот|ый (-ая, -ое).
sadula (-, a, sõ) VIII ***s.*** **–** седло.
sahari (-, a, i) II ***s.*** – сахар.
sah|zõd (sije, siit, siisõ) IX ***s. mõn.*** – ножницы.
salai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – секретн|ый (-ая, ое).
salaizu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – секрет.

salamii ***adv.*** – исподтишка.
salamittaa ***adv.*** – тайно; секретно.
sala|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – скрывать.
sama (-, a, sõ) ***pron.*** **: tämä ~** – он самый; именно он.
sammu|a (ma, b, -) II ***v.*** – гаснуть.
sammut|taa (tama; ab; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – гасить; тушить.
sarv|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – рог.
sarvi|ško (žgo, škoa, škoo) II ***s.*** **–** растрёпа.
sa|ta (a, taa, tasõ) ***num.*** – сто. **voosi~ta** – век.
sa|taa (tama, ab, tõ) III ***v.*** [part.] – идти [*о дожде, снеге и т.п.*]. **~ab lunta** – идёт снег. **~ab vihmaa** – идёт дождь.
sattumalt ***adv.*** **–** случайно.
satunai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – случайн|ый (-ая, ое).
sauma (-, a, a) III ***s.*** – шов.
savv|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – глина.
savvõ|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – обмазывать глиной.
savvõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** **–** покрываться глиной.
sa|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – осадки.
s|e (ene, itä, ihee) ***pron.*** – **1)** эт|о (-от, -а); **2)** оно [*неодуш.*].
seemen (e, tä, ee) XII ***s.*** – семя.
seinä (-, ä, ä) IV ***s.*** – стена.
seit|see (tseme, seet, tsemee) ***num.*** – семь.
seitseetõššõmõ|t (õ, t, õ) ***num.*** – семнадцать.
seitseetõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – семнадцат|ый (-ая, -ое).
seitseetšümmentä (seittseme tšümmene, seitseet tšümmentä, seittsemee tšümmenee) ***num.*** **–** семьдесят.
seitseetšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – семидесят|ый (-ая, -ое).
seittsem|ed (ije, iit, iise) ***num.*** – семеро.
seittseme|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – седьм|ой (-ая, -ое).
sei|väz (pää, vässä, pääse) XIII ***s.*** – кол; шест.
sel|letä (tšenemä, tšeneb, tšeni) X ***v.*** – проясняться.
sellälee ***adv.*** – навзничь [*упасть*].
sellällää ***adv.*** – на спине [*лежать*] (ср. **seltšä**).
seltšiä (-, t, se) VI ***adj.*** – ясн|ый (-ая, -ое).
seltšiää ***adv.*** **–** ясно.
sel|tšä (lä, tšää, tšää) VIII ***s.*** – спина. **~tšäse** – нá спину. **~läz** – на спине [*у кого-л.*] (ср. **sellällää**).
sel|vitä (piämä, piäb, piäz) IX ***v.*** – проясняться.
selvä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – **1)** чётк|ий (-ая, -ое); ясн|ый (-ая, -ое).;**2)** ярк|ий (-ая, -ое).
selvässi ***adv.*** **– 1)** чётко; ясно; **2)** ярко.
sene peräss ***k.*** **–** поэтому. **~ ~ etti** – потому что.
sent'aabri (-, a, i) II ***s.*** **–** сентябрь.
sep|pä (ä, pää, päse) VIII ***s.*** – **1)** кузнец; **2)** мастер.
serväss ***postp.*** [gen.] – от (*чего-л.*) [*из непосредственной близости*].
serväz ***postp.*** [gen.] – вблизи от (*чего-л.*) [*находиться*].
servää ***postp.*** [gen.] – к (*чему-л.)* [*вплотную*].
sesama (senesama, sitäsamaa, siheesamasõ) ***pron.*** **–** эт|от (-а, -о) же сам|ый (-ая, -ое); именно эт|от (-а, -о).
se|tä (ä, tää, täse) VIII ***s.*** – дядя [*брат отца*].
signaalõ (-, a, õ) II ***s.*** – сигнал.
siili (-, ä, i) II ***s.*** – ёж.
siin|i (e, tä, ee) IX ***s.*** **–** гриб-сыроежка.
siivõ|ta (ama, ab, az) IX ***v.*** – убирать, приводить в порядок.
siivõu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – уборка.
siiz ***adv.*** – тогда; затем.
si|ka (ga, kaa, kaa) III ***s.*** – свинья.
silmiklaa|zid (sije, siit, siisõ) II ***s. mõn.*** **–** очки.
silmä (-, ä, se) VIII ***s.*** – глаз.
sil|ta (la, taa, taa) III ***s.*** – **1)** мост; **2)** пол в доме [*дощатый*] (ср. **maa**).
sini|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – син|ий (-яя, -ее).
sinne ***adv.*** – туда.
sisava (-, a, sõ) VIII ***s.*** **–** соловей.

sitoo ***num.*** – столько. **mõnta ... , ~ ...** – сколько ... , столько и ...
si|tua (toma; ob; *imperf.* – tozin, tozid, tõ) III ***v.*** – **1)** завязывать; **2)** связывать; привязывать; **3)** перевязывать [*рану*].
sitšälei|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – тамошн|ий, -яя [*о жителях*].
si|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – **1)** связь; **2)** повязка.
si|ä (nu, nua, nusõ) ***pron.*** **–** ты. **~ä ize** – ты сам (-а). **~nua ize** – тебя самогó (-ý).
siäll ***adv.*** – там.
sli|vgad (fkoje, fkoit, fkoisõ) III ***s. mõn.*** **–** сливки.
slooja (-, a, a) V ***s.*** **–** слой.
snaameni (-, a, i) II ***s.*** **–** знамя.
sohsem ***adv.*** – совсем.
so|o (o, ot, hõõ) I ***s.*** – болото.
sooja (-, a, a) V ***adj.*** – тёпл|ый (-ая, -ое).
soola (-, a, a) V ***s.***– соль.
soomak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – финка.
soomalai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – финн.
soom|i (õ, õa, õõ) VII ***adj.*** **–** финский язык. **pajattaa ~õssi** – говорить по-фински.
soomõ ***taip. adj.*** – финск|ий (-ая, -ое).
soos|sua (suma, ub, su) II ***v.*** [ill.!] – соглашаться. **miä ~un sihee** – я согласен на это.
soossumu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – согласие. **antaa ~hsõ sihee** – дать согласие на это.
so|pia (pima, vib, pi) II ***v.*** – **1)** годиться; **2)** подходить; идти. **tälle ~vib** – ему (ей) идёт. **3)** мириться. **miä ~pizin tämäka** – я с ним помирился.
sopuzassi ***adv.*** – в согласие [*прийти*].
starik|ka (a, kaa, kasõ) VIII ***s.*** – старик.
staruha (-, a, asõ) VIII ***s.*** **–** старуха.
sukulai|n (zõ, ssa, sõõ) XII ***s.*** – родственник.
s<u>u</u>kup<u>oo</u>l|i (õ, ta, õõ) IX ***s.***– пол. **mehin ~i** – мужской пол. **naisin ~i** – женский пол.
su|kõa (kõma; gõb; *imperf.* – d'in, d'id, tši) IV ***v.*** **–** чесать. **päät ~kõa** – причёсываться.
sul|ku (gu, kua, kuu) II ***s.*** – плотина**.**
sult|šia (tšima, šib, tši) II ***v.*** – мыть, омывать (*о воде, волнах*).
su|si (õ, tta, tõõ) IX ***s.*** – волк.
susseda (-, a, sõ) VIII ***s.*** – сосед.
su|u (u, ut, hõõ) I ***s.*** **– 1)** рот; **2) : jõgõ ~u** – устье реки.
suur|i (õ, ta, õõ) IX ***adj.*** – больш|ой (-ая, -ое).
suurus|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** **–** завтракать.
suuru|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – завтрак.
suurõn|taa (tama; nab; *imperf.* – **nin, nid,ti)** IV ***v.*** – увеличивать [*в размере*] (ср. **lizäta**).
suurõn|tua (tuma, nub, tu) II ***v.*** – увеличиваться [*в размере*] (ср. **lisäütä**).
su|utia (utima, vvib, uti) II ***v.*** **–** судить.
suutija (-, a, sõ) VIII ***s.*** – судья.
su|uto (vvo, utoa, utoo) II ***s.*** – суд.
suut|tua (tuma, ub, tu) II ***v.*** **–** злиться [*несоверш. вид*].
suuttu|a (uma, ub, -) V ***v.*** – разозлиться [*соверш. вид*].
suutõlõ (-, a, õ) II ***s.*** **–** поцелуй.
su|vvõlla (utõõma, utõõb, utõli) VIII ***v.*** – целовать; целоваться.
suva|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – любить.
suvaami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – любовь (ср. **suvauz**).
suvau|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – любовь (ср. **suvaamin**).
suv|i (õ, õa, õõ) VII ***s.***– лето.
sõbra (-, a, a) V ***s.*** – друг.
sõbru|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – дружба.
sõ|d'd'õlla (itõõma, itõõb, itõli) VIII ***v.*** – воевать.
sõisaht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – остановиться.
sõisahu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – остановка.
sõi|sua (soma; zob; *imperf.* – sozin, sozid, sõ) III ***v.*** – стоять.
sõisõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – останавливаться.
sõizagoitt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – останавливать; прерывать.
sõkõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – слеп|ой (-ая, -ое).
sõlmu (-, a, u) II ***s.*** – узел.
sõna (-, a, a) III ***s.*** – слово.
s<u>õ</u>natš<u>i</u>rja (-, a, a) III ***s.*** – словарь.

sõ|pa (va, paa, paa) V ***s.*** – одежда.
sõpõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – одеваться.
sõrm|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – палец на руке (ср. **ńäppu**, **varvaz**).
sõrmik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***s.*** – перчатка.
sõrmu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – перстень.
sõssar|õd (ije, iit, iisõ) IX ***s. mõn.*** **–** смородина. **kauniid ~õd** – красная смородина. **musad ~õd** – чёрная смородина.
sõvõt|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** **–** одевать (*кого-л.*).
sõ|ta (a, taa, taa) V ***s.*** – война.
sõ|zar (sarõ, zarta, sarõõ) IX ***s.*** **–** сестра.
sär|tši (je, tšeä, tšee; *mõn.* – jed, d'ije, d'iit, d'iise) VII ***s.*** **–** плотва.
sättiü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** **– 1)** устраиваться; **2)** расставляться.
sää|htši (zze, htšeä, htšee) VII ***s.*** – комар.
sään|to (no, toa, too) II ***s.*** – правило.
säülü|ä (mä; b; *imperf.* – zin, zid, -) II ***v.*** – храниться; сохраняться.
söömi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – еда [*процесс*].
sööt|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – кормить.
söövüttävä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – едк|ий (-ая, -ое).
süelmo (-, a, o) II ***s.*** – бородавка.
sünnik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – грешн|ый (-ая, -ое).
sünnüt|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** **–** рожать.
sün|ti (ni, tiä, tii) II ***s.*** **–** грех.
süntümizpä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – änä) VIII ***s.*** – день рождения.
süntünnü|d (ü, üttä, üse) XIV ***s.*** **–** урождённая [*девичья фамилия*].
sün|tüä (tümä, nüb, tü) II ***v.*** – рождаться.
sü|si (e, ttä, tee) IX ***s.*** – уголь.
sütšälpä|ä (ä, ät, hee) I ***s.*** – головня; головешка.
sütšüze (-, ä, e) II ***s.*** – осень.
sütšüzee *adv.* – осенью [*ближайшей*].
sütšüzell *adv.* **–** осенью [*время года*].
sütšüzennä *adv.* – осенью [*осенней порой*].
s|üvvä (öömä, ööb, ei) I ***v.*** – есть; кушать.
süvä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – глубок|ий (-ая, -ое).
süväle *adv.* – глубоко [*куда?*].
süväll *adv.* **–** глубоко [*где?*].
süv|ässi *adv.* **–** глубоко [*как?*]; **~epii *adv.*** – глубже.
süä (mme, t, mmee) XII ***s.*** – сердце.
süämmee *postp.* [gen.] – в; внутрь (*чего-л.*).
süämmess *postp.* [gen.] – из; изнутри (*чего-л.*).
süämmez *postp.* [gen.] – в; внутри (*чего-л.*).
süühü (-, ä, ü) II ***s.*** – зуд.
süühü|tä (ämä, äb, z) IX ***v.*** – чесаться.

Ś ś.

śal|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – жеребёнок-стригун.
śaro (-, a, o) II ***s.*** – трещина. **saavva ~o** – треснуть.
śarõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – треснут|ый (-ая, ое); надтреснут|ый (-ая, -ое).
śtšetina (-, a, a) III ***s.*** – щетина.

Š š.

ša|pka (bga, pkaa, pkaa) III ***s.*** – шапка.
širi|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** **– 1)** чирикать; **2)** журчать.
ši|ška (žga, škaa, škaa) III ***s.*** – тряпка.
škoulu (-, a, u) II ***s.*** – школа.
šlääp|pi (i, piä, pii) II ***s.*** – шляпа.
šnur|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – верёвка, шнур.

šolk|ka (a, kaa, kaa) V ***s.*** – шёлк.
šooru (-, a, u) II ***adj.*** – прям|ой (-ая, -ое).
šooruu ***adv.*** **–** прямо.
štobõ ***k.*** – чтобы [*требует konditsionaali*]. **~ tämä tulõiz –** чтобы он пришёл.
šumi|sa (zõma, zõb, si) VIII ***v.*** – жужжать.
šup|uz (puu, ussa, puusõ) XIII ***s.*** **–** лопух; репейник.

T t.

taanõõ ***adv.*** **–** только что; недавно.
taaz ***adv.*** **–** опять; вновь.
ta|d'd'õ (itõõ, d'd'õtta, itõõsõ) XIII ***s.*** **–** искусство.
tagaa – 1) ***adv.*** – назад; **2)** ***postp.*** [gen.] **–** за (*что-л.*) [*куда?*].
ta|gata I (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** **–** ручаться. **~gata mitäle** – ручаться за что-либо. **~gata tšenele poolõss** – ручаться за кого-либо.
ta|gata II (kanõma, kanõb, kanii) X ***v.*** **–** отступать.
tah|tua (toma; ob; ***imperf.*** **– tozin, tozid, tõ)** III ***v.*** – хотеть.
taipõu|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – **1)** склоняться; спрягаться; **2)** уступать. **~ta eez võimaa** – уступить перед силой.
taitšina (-, a, a) III ***s.*** – тесто.
taiva|z (a, ssa, asõ) XIII ***s.*** – небо.
taivut|taa (tama; ab; ***imperf.*** **– in, id,ti)** IV ***v.*** – **1)** склонять; спрягать; **2)** склонять. **~taa õmasõ poolõõ** – склонять на свою сторону.
takaa – 1) ***adv.*** **–** сзади [*откуда?*]; **2)** ***postp.*** [gen.] – из-за.
takana ***postp.*** [gen.] – за (*кем-л., чем-л.*) [*где?*].
takann ***prep.*** [part.] – позади.
takanna ***adv.*** – сзади [*где?*].
takaz ***adv.*** – назад; обратно.
taki ***k.*** – всё-таки.
ta|kua (koma; gob; ***imperf.*** **– kozin, kozid, kõ)** III ***v.*** – **1)** стучать; **2)** ковать.
takumõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – задн|ий (-яя, -ее).
tall|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – ягнёнок (см. **võdna**).
tallik|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) XI ***s.*** – барашек; агнец.
talo (-, a, o) II ***s.*** – хутор.
talo-poi|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – крестьянин.
talo-poikanai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – крестьянка.
talv|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – зима.
tamm|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – дуб.
tant|tsi (si, tsiä, tsii) II ***s.*** – танец.
tant|tsia (tsima, sib, tsi) II ***s.*** – танцевать.
ta|pa (va, paa, paa) III ***s.*** – привычка; обычай.
tapaami|n (zõõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – свидание; встреча.
tapah|tua (tuma; ub; ***imperf.*** **– tuzin, tuzid, tu)** II ***v.*** – случиться.
tapau|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – случай.
tap|paa (pama, ab, põ) III ***v.*** – убивать.
tappami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – убийство.
tappõlu (-, a, u) II ***s.*** – **1)** сражение; битва; **2)** драка.
tap|õlla (põõma, põõb, põli) VIII ***v.*** – **1)** сражаться, биться (*с кем-л.*); **2)** драться.
tara (-, a, a) III ***s.*** – сад (ср. **saatu**).
tar|ka (ga, kaa, kaa) III ***adj.*** **–** осторожн|ый (-ая, -ое).
tarkaa ***adv.*** – осторожно.
tarttu|a (uma, ub, -) V ***v.*** – цепляться, хвататься. **~a õlgõkõrtõõ** – хвататься за соломинку.
tarviz ***adv.*** [ad.] – нужно; требуется. **mill on ~** – мне нужно.
tarõ (õ, tta, õsõ) XIII ***s.*** – баня.
ta|vata (paama, paab, paz) IX ***v.*** **–** встречать.
te|e (e, et, hee) I ***s.*** – дорога.
te|hä (tšemä; eb; ***imperf.*** **– in, id, tši)** VIII ***v.*** – делать. **on ~htü** – сделано.
te|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – действие; поступок.

tere: **~ oomnikkoa!** – доброе утро! **~ päivää!** добрый день! **~ õhtagoa!** – добрый вечер! **~ üüt!** – спокойной ночи!
terppilli|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – терпелив|ый (-ая, -ое).
terppillizü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – терпение.
terp|piä (pimä; ib; *imperf.* – pizin, pizid, pi) II ***v.*** – терпеть.
terve (e, ttä, ese) XIII ***adj.*** – **1)** здоров|ый (-ая, -ое); **2)** цел|ый(-ая, -ое); **3)** **~!** – здравствуй (-те)!
terveü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – здоровье.
terä|z (hse; ssä, hsese) X ***s.*** – сталь.
tila (-, a, a) III ***s.*** – постель.
tilavu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – ёмкость.
tilgak|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) XI ***s.*** – капелька.
til|ka (ga, kaa, kaa) III ***s.*** – капля.
tilk|kua (kuma; ub; *imperf.* – kuzin, kuzid, ku) II ***v.*** – капать [*обильно*].
tilkut|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – капать [*изредка*].
tilk|õ (kõõ, õtta, kõõsõ) XIII ***s.*** – сосулька.
tintšimättä! [1] – несомненно!, бесспорно!
tol'ko ***adv.*** – только; всего (см. **vaa**).
toom|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – черёмуха.
toorõ (õ, tta, õsõ) XIII ***adj.*** – свеж|ий(-ая, -ее).
tooss ***adv.*** – с тех пор.
toru|a (ma, b, -) II ***v.*** – ругать.
tot|tua (tuma, ub, tu) II ***v.*** – привыкать.
truba (-, a, a) V ***s.*** – труба.
tuha|d (ttõmõ, tta, ttõmõõ) ***num.*** – тысяча.
tuhattõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – тысячн|ый (-ая, -ое).
tuhgakup|pi (i, pia, pii) II ***s.*** – пепельница.
tuh|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – пепел; зола.
tui|sku (zgu, skua, skuu) II ***s.*** – метель; вьюга.
tuisku-tupuri (-, a, i) II ***s.*** – вертопрах.
tukõhtut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – душить.
tulavoonna ***adv.*** – в будущем году; на будущий год.
tul|i (õ, ta, õõ) IX ***s.*** – огонь.
tulik|ka (a, kaa, kasõ) VIII ***adj.*** – горящ|ий (-ая, -ее).
tulipalo (-, a, o) II ***s.*** – пожар.
tu|lla (õma, õb, li) VIII ***v.*** – приходить. **tervettä ~loa!** – добро пожаловать!
tunni (-, a, i) II ***s.*** – час.
tunni|d (je, it, ise) II ***s. mõn.***– часы.
tunnus|õlla (sõõma, sõõb, sõli) VIII ***v.*** – щупать.
tun|tia (tõma; nõb; *imperf.* – nin, nid, ti) IV ***v.*** – знать (*кого-л.*). **miä en ~nõ tätä** – я его не знаю (ср. **täätää**).
tuntõmat|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – неизвестн|ый (-ая, -ое); незнаком|ый (-ая, -ое).
tu|pa (va, paa, paa) V ***s.*** – изба.
turaa ***adv.*** – зря; напрасно.
tuskii ***adv.*** – еле[-еле]; едва.
tuttava (-, a, sõ) VIII ***s.***, ***adj.*** – знаком|ый (-ая, -ое).
tutus|sua (suma; ub; *imperf.* – suzin, suzid, su) II ***v.***– знакомиться.
tutussut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – знакомить.
tuul|i (õ, ta, õõ) IX ***s.*** – ветер.
tvorok|ka (a, kaa, kaa) V ***v.*** – творог.
tõh|tia (tima, ib, ti) II ***v.*** – разрешаться. **sillõ ~ib** – тебе можно.
tõi|n (zõ, ssa, sõõ) ***num.*** – втор|ой (-ая, -ое). **~zõll päivää** – на другой [следующий] день.
tõin-tõi|zõ, ~ - ~ssa ***adv.*** – друг друга. **~ - ~zõss** – друг о друге.
tõizar|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – вторник. **~gõna** – во вторник.
tõkku|a (uma; ub; *imperf.* – zin, zid, -) V ***v.*** – падать.
tõlt|tšia (tšima; šib; *imperf.* – tšizin, tšizid, tši) II ***v.*** – переводить. **~tšia vad'd'ass venäjäse** – перевести с водского на русский.
tõmpau|ta (ma, b, z) VII ***v.*** – тянуться.
tõ|si (õ, tta, tõõ) IX ***s.*** – правда; истина.
tõvõt|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – желать. **~taa õnnõa** – желать счастья.

---

[1] *II infinitiivin abessiivi* (см. 21 урок).

täh|ti (e, tea, tee) VII ***s.*** **I** – звезда.
täh|ti (e, tea, tee) VII ***s.*** **II** – метка. **panna ~ele** – отмечать.
täh|ätä (täämä, tääb, täz) IX ***v.*** – целиться.
täi (-, t, hee) I ***s.*** – вошь.
täik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – вшив|ый (-ая, -ое).
tä|mä (mä, tä, mäse) ***pron.*** – он, она.
tänne ***adv.*** – сюда.
tänännüül ***adv.*** – минувшей ночью.
tänävei|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – сегодняшн|ий (-ая, -ее).
tänävä ***adv.*** – сегодня.
täri|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** – дребезжать.
tä|ti (i, tiä, tii) II ***s.*** – тётя.
tätšälei|n (ze, ssä, zee) XI ***s., adj.*** – здешн|ий (-ая, -ее).
täzmälli|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – точн|ый (-ая, -ое).
täzmällizessi ***adv.*** – точно.
tääll ***adv.*** – здесь.
täält ***adv.*** – отсюда.
tää|od (toje, toit, toisõ) II ***s. mõn.*** – **1)** знания; **2)** данные.
tää|to (o, toa, too) II ***s.*** – знание.
tää|tää (tämä; b; *imperf.* – d'in, d'id, ti) IV ***v.*** – знать (ср. **tuntia**).
tävvelli|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – полн|ый (-ая, -ое).
täünnää ***adv.*** **: kõõz viiz tunnia saab ~** – когда пробьёт пять часов.
tä|üsi (vve, üttä, ütee) IX ***adj.*** – полн|ый (-ая, -ое).
täüsii ***adv.*** – полностью.
tö|ö (ö, öt, hee) I ***s.*** – работа.
töönik|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – рабочий.
tööt|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – работать.
tühjä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – пуст|ой (-ая, -ое).
tühjet|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – опорожнять.
tünnüri (-, ä, i) II ***s.*** – бочка.
tüttärik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – девочка.
tüttärik|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) XII ***s.*** – **1)** девчонка; **2)** доченька.
tüt|tö (ö, töä, töö) II ***s.*** – девушка.
tüt|är (täre, ärtä, täree) IX ***s.*** – дочь.
tüvee ***postp.*** [gen.] – к (*кому-л.*) [*прийти*].
tüven ***postp.*** [gen.] – у (*кого-л.*) [*бывать*].
tüveä ***postp.*** [gen.] – от (*кого-л.*) [*идти*].
tüv|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – **1)** основа; основание; **2)** корень[*сло́ва*].
t|üü (ejje, eit, eise) ***pron.*** – вы.
tüün|i (e, tä, ee) IX – **1)** ***adj.*** спокойн|ый (-ая, -ое); тих|ий (-ая, -ое); **2)** ***s.*** штиль.
tüüniü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – спокойствие; тишина.
tüünnüt|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – успокаивать.
tüün|tüa (tümä; nüb; *imperf.* – tüzin, tüzia, tü) II ***v.*** – **1)** успокаиваться; **2)** стихать.
tüünü (-, ä, ü) II ***s.*** – подушка.

Tš tš.

tšeel|i (e, tä, ee) IX ***s.*** – язык.
tšeel|tää (tämä; läb; *imperf.* – lin, lid, ti) IV ***v.*** – запрещать; отказывать.
tšeeltäü|tä (mä, b, z) VII ***v.*** [II infinit. el.] – отказываться. **tämä ~z lähtemäss** – он отказался пойти.
tšeeltäütümi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – отказ.
tšehit|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – развивать.
tšehit|tüä (tümä, üb, tü) II ***v.*** – развиваться.
tšehitü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – развитие.
tšehsi I ***prep.*** [part.] – **1)** посреди; среди (*чего-л.*); **2)** в центре (*чего-л.*).
tšeh|si II (zi, siä, sii) II ***s.*** – **1)** середина; **2)** центр.
tšehzimei|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – **1)** средн|ий (-яя, -ее); **2)** центральн|ый (-ая, -ое).
tšehzinää ***adv.*** – посередине.
tšellä (-, ä, se) VIII ***s.*** – колокол.

tšelläri (-, ä, i) II ***s.*** – подвал; погреб.
tše|n? [***mõn.*** – **tše|d**] **(ne, tä, nese)** ***pron.*** – кто?
tše|nle (nele, täle, nesele) ***pron.*** **–** кто-либо; некто.
tšen tahooz ***pron.*** – кто угодно; кто попало.
tšen|tšä (nä, tšää, tšäse) VIII ***s.*** – туфля; ботинок.
tšes|sää (sämä, äb, si) IV ***v.*** **–** продолжаться.
tševä|d (ä, ttä, äse) XIV ***s.*** – весна.
tševü|d (ü, ttä, üse) XIV ***adj.*** – лёгк|ий (-ая, -ое).
tševüssi ***adv.*** – легко.
tšezzee ***adv.*****: kahõ ~ –** вдвоём. **kõlmõ ~ –** втроём.
-tši [*слитно*] ***adv.*** – тоже; также. **siul~** – и у тебя также. **kõik on~ !** – и всё!
tšihla (-, a, a) III ***s.*** – обручение.
tšihlolli|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – невеста; наречённая (ср. **mõrsja**, **noorikko**).
tšihut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – варить[*пищу*].
tšihva (-, a, a) III ***adj.*** – горяч|ий (-ая, -ее).
tšihvaltaa ***adv.*** – жарко.
tšiini ***adv.*** **: uhsi on ~** – дверь закрыта.
tšiinni ***postp.*** [el.] – за (*что-л.*) [*схватить, взять*]. **võttaa tšäess ~ –** взять зá руку.
tšiinnos|saa (sama, ab, si) IV ***v.*** – интересовать. **mi tätä ~ab?** – что его интересует?
tšiinnos|sua (suma; ub; ***imperf.*** **– suzin, suzid, su)** II ***v.*** – интересоваться.
tšiinnossu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – интерес.
tšiire (e, ttä, ese) XIII **I** ***s.*** – **1)** быстрота; **2)** спешка.
tšiire (e, ttä, ese) XIII **II** ***adj.*** – **1)** быстр|ый (-ая, -ое); скор|ый (-ая, -ое); **2)** поспешн|ый(-ая, -ое).
tšiireelli|n (ze, ssä, see)XI ***adj.*** – срочн|ый (-ая, -ое).
tšiireessi ***adv.*** – быстро; поспешно. **~!** – скорей!
tšiireh|tiä (timä, ib, ti) II ***v.*** **–** спешить.
tšiisaa ***adv.*** – **1)** взапуски; **2)** наперебой.
tšilt|tši (ši, tšiä, tšii) II ***s.*** – кузнечик.
tšimolai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – пчела.
tšina (-, a, a) III ***s.*** – спор.
tšina|ta (ama, ab, z) IX ***v.*** – спорить.
tšin|naz (taa, nassa, taasõ) XIII ***s.*** – рукавица; варежка.
tšinõ|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – сугроб.
tšiperä (-, ä, se) VIII ***adj.*** – крив|ой (-ая, -ое); изогнутый (-ая, -ое). **~ põlku** – извилистая тропа.
tšipiä (-, t, se) VI ***adj.*** – болезненн|ый (-ая, -ое); больной [*óрган*]. **täll teeb ~t** – ему больно. **kurkku on ~** – горло болит. **õlla ~nä** – болеть.
tšipiü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** **–** болезненность.
tšip|po (o, poa, poo) II ***s.*** – кружка.
tši|pu (vu, pua, puu) II ***s.*** – боль.
tširiä (-, t, se) VI ***adj.*** – **1)** туг|ой (-ая, -ое); **2)** тесн|ый (-ая, -ое); **3)** строг|ий (-ая, -ое).
tširja (-, a, a) III ***s.*** **– 1)** письмо; **2)** книга.
tširjai (mõ, t, mõõ) XII ***s.*** – буква.
tširjalli|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – **1)** письменн|ый (-ая, -ое); **2)** литературн|ый (-ая, -ое).
tširjallizu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – письменность.
tširjannu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** **–** литература.
tširjava (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – пёстр|ый (-ая, -ое); ряб|ой (-ая, -ое).
tširjot|taa (tama; ab; ***imperf.*** – **in, id, ti)** IV ***v.*** – писать.
tširk|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – церковь.
tšir|re (tee, rettä, teese) XIII ***s.*** **–** северо-восток.
tši|skua (skoma; zgob; ***imperf.*** – **skozin, skozid, skõ)** III ***v.*** – **1)** рвать [*цветы*]; **2)** дёргать.
tši|uto (vvo, utoa, utoo) II ***s.*** – волокно.
tšiut|to (o, toa, too) II ***s.*** – рубашка.
tšiu|za (za, saa, saa) III ***s.*** – мýка.
tšiuzaa ***adv.*** **: tehä ~** – делать назло.
tšiu|zata (saama, saab, saz) IX ***v.*** – мучить.
tšiv|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – камень.
tšivik|kõin (kõizõ, õissa, kõisõõ) XI ***s.*** – камешек.
tšivvok|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – волокнист|ый (-ая, -ое).
tšuuditt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – чудиться; казаться. **minuss ~aab** – мне кажется.
tšäess ***postp.*** [gen.] – из рук (*кого-л.*).
tšäez ***postp.*** [gen.] – в руках (*у кого-л.*).

tšä|htšiä (htšemä; zzeb; *imperf.* – zzin, zzid, htši) IV ***v.*** – приказывать.
tšä|htšü (zzü, htšüä, htšüü) II ***s.*** – приказ.
tšä|ko (go, koa, koo) II ***s.*** – кукушка.
tšälü (-, ä, ü) II ***s.*** – **1)** невестка [*жена сына*]; **2)** свояченица [*сестра жены*].
tšämmen (e, tä, ee) XII ***s.*** – ладонь.
tšämmäle (e, ttä, ese) XIII ***s.*** – кисть руки.
tšä|si (e, ttä, tee) IX ***s.*** – рука.
tšätee ***postp.*** [gen.] – в руки (*кого-л.*).
tšätšü|d (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – колыбель.
tšävve|llä (emä, eb, li) VIII ***v.*** – гулять.
tšä|vvä (ümää; üb; üzin, üz) I ***v.*** [in.] – **1)** ходить (*куда-л.*); посещать. **~vvä obahkaz** – ходить за грибами. **2) ~vvä karjaz** – пасти скот.
tšäzii ***adv.*** – вручную.
tšään|tüä (tümä; nüb; *imperf.* – tüzin, tüzid, tü) II ***v.*** – **1)** обращаться. **~tüä poiga poolõõ** – обращаться к сыну; **2)** оборачиваться.
tšääp|pä (ä, pää, päse) VIII ***s.*** – курган.
tšäümälä (-, ä, se) VIII ***s.*** – уборная.
tšäüt|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.* – 1)** [part.] использовать; **2)** [part.] пользоваться.
tšöhi|ä (mä, b, i) II ***v.*** – кашлять.
tšöhä (-, ä, se) VIII ***s.*** – кашель.
tšülless ***postp.*** [gen.] – от (*чего-л.*) [*оторвать; оттолкнуться*].
tšüllez ***postp.*** [gen.] – у (*чего-л.*) [*сбоку; вплотную*].
tšülläi|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – сыт|ый (-ая, -ое).
tšülmä I (-, ä, se) VIII – **1)** ***s.*** холод; **2)** ***adj.*** холодн|ый (-ая, -ое).
tšülmä II ***adv.*:** **on ~** – холодно.
tšül|piä (pemä; veb; *imperf.* – vin, vid, pi) IV ***v.*** – мыться.
tšültšee ***postp.*** [gen.] – к (*чему-л.*) [*вплотную*].
tšül|tši (le, tšeä, tšee) VII ***s.*** – **1)** бок. **~tši ~le vassaa** – бок о́ бок; **2)** сторона. **leho~tši** – страница.
tšülvet|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – мыть; купать.
tšülv|ää (ämä; äb; *imperf.* – in, id, i) IV ***v.*** – **1)** сеять; **2)** насыпать; посыпать.
tšülä (-, ä, se) VIII ***s.*** – деревня; село.
tšümmen (e, tä, ee) ***num.*** – десять.
tšümmen|ed (ije, iit, iise) ***num.*** – десятеро.
tšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – десят|ый (-ая, -ое).
tšünnü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – порог.
tšün|tää (tämä; näb; *imperf.* – nin, nid, ti) IV ***v.*** – пахать.
tšüntäjä (-, ä, se) VIII ***s.*** – пахарь.
tšünä (-, ä, se) VIII ***s.*** – перо.
tšüs|ellä (seemä, seeb, seli) VIII ***v.*** – расспросить.
tšüsümü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – **1)** вопрос; **2)** просьба.
tšü|süä (sümä; züb; *imperf.* – süzin, süzid, sü) II ***v.*** – **1)** спрашивать; **2)** просить.
tšüzün! – пожалуйста!
tšüzüt|ellä (teemä, teeb, teli) VIII ***v.*** – расспрашивать.
tšüünteliä (-, t, se) VI ***s.*** – свеча.
tšünnär (e, tä, ee) IX ***s.*** – локоть.
tšü|üsi (vve, üttä, ütee) IX ***s.*** – **1)** ноготь; **2)** коготь.

U u.

ufa|tka (dga, tkaa, tkaa) V ***s.*** – ухват.
ugurit|tsa (sa, tsaa, tsaa) VIII ***s.*** – огурец.
uh|gata (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** – грозить; угрожать.
uh|ka (ga, kaa, kaa) V ***s.*** – угроза.
u|hsi (hzõ, ssa, hsõõ) IX ***s.*** – дверь.
uju|a (ma, b, -) II ***v.*** – плыть.
ujõ|lla (õma, õb, li) VIII ***v.*** – плавать.
uk|ata (kaama, kaab, kaz) IX ***v.*** – терять.
uk|ka (a, kaa, kaa) V ***s.*** – потеря.
uk|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – дед (*старик*).

uk|kua (kuma; ub; *imperf.* – kuzin, kuzid, ku) II ***v.***– теряться.
uk|kõn (kõzõ, õssa, kõsõõ) XI ***s.*** – гром.
ukkõnilma (-, a, a) III ***s.*** – гроза.
umaltu|a (uma, ub, -) V ***v.*** – пьянеть.
un|i (õ, ta, õõ) IX ***s.*** – сон.
unõht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – забыть. **tämä ~ii tetšemäss** – он забыл сделать.
unõt|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – бессонн|ый (-ая, -ое).
upot|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – топить.
up|uta (puama, puab, puz) IX ***v.*** – тонуть.
ur|pa (va, paa, paa) V ***s.*** – серёжка [*ольхи, берёзы* и т.п.].
u|sko (zgo, skoa, skoo) II ***s.*** – **1)** вера; **2)** религия.
u|skua (skoma; zgob; *imperf.* – skozin, skozid, skõ) III ***v.*** – верить.
u|skõin (skõizõ, zgõissa, skõisõõ) XI ***adj.*** **–** верующ|ий (-ая, -ее).
u|tka (dga, tkaa, tkaa) V ***s.*** – утка.
u|tu (u, tua, tuu) II ***s.*** – туман.
utuvihma (-, a, a) III ***s.*** – изморось. **saab ~a** – моросит дождь.
uulit|tsa (sa, tsaa, tsase) VIII ***s.*** – улица. **~saz** – на улице.
uzõi *adv.* – часто.

V v.

vaa *adv.* – лишь; всего лишь (ср. **tol'ko**).
vaataht|aa (aama; aab, ii) VI ***v.*** **–** взглянуть.
vaat|taa (tama; ab; *imperf.* – õn, õd, tõ) III ***v.*** – смотреть.
vaat|õlla (tõõma; tõõb, tõli) VIII ***v.*** – наблюдать.
vad'd'a I (-, a, a) III ***s.***– **1)** свая; **2)** водский язык. **pajattaa ~ssi** – говорить по-водски.
vad'd'a II *taip. adj.* – водск|ий (-ая, -ое).
vad'd'ak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – вóдинка, вожанка.
vad'd'alai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – вóдин, вожанин.
va|d'd'õta (ikõnõma, ikõnõb, ikõni) X ***v.*** – замолкать.
vah|tia (tima; ib; *imperf.* – tizin, tizin, ti) II *v.* **– 1)** стеречь; сторожить; **2)** охранять.
vahtija (-, a, sõ) VIII ***s.*** **– 1)** сторож; **2)** охранник.
vah|õlla (tõõma; tõõb, tõli) VIII ***v.*** – чередоваться.
vai *k.* – если; а [ли]. **nõi ~** – просто так. **~ tämä meeb? –** а он идёт [ли]?
vaikka *k.* – даже если.
vaik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – смола.
vaiti *adv.* **–** молча. **õlla ~** – молчать.
vajaa *adv.* –надо. **sillõ ~** – тебе надо.
vajõlt|aa (aama; aab, ii) VI ***v.*** **– 1)** менять; **2)** обменивать.
vajõltaami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – **1)** изменение [*объекта кем-л.*]; **2)** обмен (ср. **vajõltuumin**).
vajõltu|a (uma; ub; *imperf.* – zin, zid, -) V ***v.*** **–** меняться; изменяться.
vajõltuumi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – изменение [*субъекта*] (ср. **vajõltaamin**).
vakaumu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – убеждение; уверенность [*в чём-л.*].
vakuut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** **–** убеждать.
vakuuttami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – убеждение [*кем-л.*].
vakuut|tua (tuma, ub, tu) II ***v.*** [part.] – убеждаться. **~tua sitä** – убедиться в этом.
val|aa (ama; ab; *imperf.* – õn, õd, õ) III ***v.*** – наливать.
valais|sa (sõma; õb; *imperf.* – in, id, si) VIII ***v.*** **–** освещать.
valaisu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – освещение.
valgõtik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** **–** рассвет.
valit|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – жаловаться.
valitu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – жалоба.
valkõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – бел|ый (-ая, -ое).
valmis|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** – готовить.
valmis|sua (suma, ub, su) II ***v.*** – готовиться. **pesemisõõ ~sua** – готовиться к стирке.
valmiz *adv.* **: on ~** – готово.
valmõõssi *adv.* **: panna ~** – приготовить. **~ pantu** – приготовленн|ый (-ая, -ое).
valo (-, a, o) II ***s.*** – свет.
vana (-, a, a) III ***adj.*** – стар|ый (-ая, -ое).

vanu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – старость.
vanõ|ta (nõma, nõb, ni) X ***v.*** **–** стареть.
vapaa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – свободн|ый (-ая, -ое).
vapau|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – свобода.
varai ***adv.*** – рано. **~ oomnikõz** – рано утром.
varai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – ранн|ий (-яя, ее).
var|gaz (kaa, gassa, kaasõ) XIII ***s.*** – вор.
vargas|saa (sama; ab; ***imperf.*** **– in, id, si)** IV ***v.*** **–** воровать; красть.
varjõ|lla (õma, õb, li) VIII ***v.*** – беречь; оберегать.
varkau|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – воровство; кража.
varma (-, a, a) III ***adj.*** **–** уверенн|ый (ая, -ое).
varmassi ***adv.*** – уверенно.
varmu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – уверенность.
varruk|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***s.*** – рукав.
varsa (-, a, a) III ***s.*** – жеребёнок.
vart ***postp.*** [part.] **–** для. **mitä ~?** ***adv.*** – для чего?
var|vaz (paa, vassa, paasõ) XIII ***s.*** – палец на ноге (ср. **ńäppu, sõrmi**).
varõ|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – ворона.
vasara (-, a, a) III ***s.*** – молоток.
vas|ata (saama, saab, saz) IX ***v.*** – отвечать.
vas|sa (a, saa, saa) III ***s.*** – живот.
vassaa I ***adv.*** – **1)** навстречу; **2)** “против” [*голосовать*].
vassaa II ***prep.*** [part.] – против (*кого-л.*); напротив (*чего-л.*).
vassaa III ***postp.*** – **1)** [gen.] о, об(о) (*что-л.*) [*ударить*]; **2)** [all.] навстречу (*кому-л.*, *чему-л.*).
vassau|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – ответ.
vassalauk|ku (u, kua, kuu) II ***s.*** – желудок.
vassumõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – недавн|ий (-яя, -ее).
vassus|saa (sama; ab; ***imperf.*** **– in, id, si)** IV ***v.*** – сопротивляться.
vassusu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – сопротивление.
vas|sõn (sõzõ, õssa, sõsõõ) XI ***adj.*** – нов|ый (-ая, ое).
vazik|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – телёнок.
veel ***adv.*** – ещё.
veeret|ellä (teemä, teeb, teli) VIII ***v.*** – катить.
veeret|tää (tämä, äb, ti) IV ***v.*** – скатывать.
veitšiä (-, t, se) VI ***adj.*** – забавн|ый (-ая, -ое); весёл|ый (-ая, -ое). **~ jutto** – весёлая история.
vell|i (e, eä, ee) VII ***s.*** – брат.
venajak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – россиянка.
venak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – русская.
venut|taa (tama, ab, ti) IV ***v.*** – тянуть. **~taa tšäe** – протянуть руку.
venäi ***taip. adj.*** – русск|ий (-ая, -ое).
venäjä (-, ä, se) VIII ***s.*** – русский язык.
Venäjä (-, ä, se) VIII ***s.*** – Россия. **~ Federaattsija** – Российская Федерация.
venäjäläi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – россиянин.
venäläi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – русский.
verek|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – полнокровн|ый (-ая, -ое).
ver|i (e, tä, ee) IX ***s.*** – кровь.
veri|n (ze, ssa, zee) XI ***adj.*** – кровав|ый (-ая, -ое).
ve|si (e, ttä, tee) IX ***s.*** – вода.
vetäht|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – потащить; сдёрнуть с места.
ve|tää (tämä; äb; ***imperf.*** **– d'in, d'id, ti)** IV ***v.*** – **1)** тащить; тянуть;**2)** [ad.] везти [*удаваться*]. **mill ~äb** – мне везёт.
vi|d'd'ed (isije, isiit, isiise) ***num.*** – пятеро.
vid'd'e|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – пят|ый (-ая, -ое).
vid'd'ezpä|ivä (ivä, ivää, iväse; ***ess.*** **– änä)** VIII ***s.*** – пятница. **~änä** – в пятницу.
v|id'd'ä (eemä, eeb, ei) I ***v.*** – **1)** относить; **2)** приводить (*к чему-л.*).
vihma (-, a, a) III ***s.*** – дождь. **saab ~a** – идёт дождь.
viikat|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – коса. **niittää ~tõõka** – косить.
viimei|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – последн|ий (-яя, -ее).
viimeizessi ***adv.*** – напоследок; наконец.
vii|püä I(pümä; vüb; ***imperf.*** **– püzin, püzid, pü)** II ***v.*** – **1)** находиться (*где-л.*); **2)** пробыть (*где-нибудь*).
viipü|ä II(ümä; üb; ***imperf.*** **– zin, zid, -)** V ***v.***– медлить.

vi|isi (ďďe, ittä, itee) ***num.*** **–** пять [*употребляется самостоятельно*].
viivüt|tää (tämä; äb; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – **1)** замедлять; **2)** медлить.
vi|iz (ďďe, ittä, itee) ***num.*** – пять [*употребляется с именем*].
viiztõššõmõ|t (õ, t, õ) ***num.*** **–** пятнадцать.
viiztõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – пятнадцат|ый (-ая, -ое).
viiztšümmentä (viďďe tšümmene, viittä tšümmentä, viitee tšümmenee) ***num.*** **–** пятьдесят.
viiztšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** **–** пятидесят|ый (-ая, -ое).
villa (-, a, a) III ***s.*** – шерсть.
villai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** **–** шерстян|ой (-ая, -ое).
vingaht|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – свистнуть.
vin|kua (kuma; gub; ***imperf.*** **– kuzin, kuzid, ku)** II ***v.*** – свистеть.
virak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** **–** эстонка.
viro I (-, a, o) II ***s.*** **–** эстонский язык.
viro II ***taip. adj.*** **–** эстонск|ий (-ая, -ое).
virolai|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – эстонец.
vir|si (zi, sia, sii) II ***s.*** **–** стихотворение.
vi|skua (skoma; zgob; ***imperf.*** – **skozin, skozid, skõ)** III ***v.*** – бросать.
vizgaht|aa (aama; aab, ii) VI ***v.*** – бросить; сбросить (*с чего-л.*).
vi|zgata (skaama, skaab, skaz) IX ***v.*** **–** сбрасывать (*с чего-л.*).
vi|õõ (tõmõ, õõt, tõmõõ) XII ***s.*** – льнотрепалка.
vooho (-, a, o) II ***s.*** – коза.
v|oosi (uvvõ, ootta, ootõõ; ***ess.*** – **oonna)** IX ***s.*** – год. **muuttua ~oosi- ~uvvõlt** – меняться год от года.
Mill on kahśtšümmentä ~ootta – Мне двадцать лет.
voosisa|ta (a, taa, tasõ) VIII ***s.*** – век.
vot ***adv.*** – вот. **~ i ...** – вот и …
v|uvvõ (ootõõ, uvvõtta, ootõõsõ) XIII ***s.*** – кровать.
võdna (-, a, a) V ***s.*** – ягнёнок (ср. **talli**).
võ|ďďa (ima; ib; izin, iz) I ***v.*** – мочь.
võ|ďďõlla (itõõma, itõõb, itõli) VIII ***v.*** – мазать; намазывать; смазывать.
võ|ďďõõ (itõmõ, ďďõõt, itõmõõ) XII ***s.*** – мазь.
või (-, t, hõõ) I ***s.*** – масло.
võimak|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – мощн|ый (-ая, -ое); сильн|ый (-ая, -ое).
võimu (-, a, u) II ***s.*** – **1)** сила; **2)** мощь.
võit|taa (tama; ab; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – побеждать.
võit|to (o, toa, too) II ***s.*** **–** победа.
võitõlu (-, a, u) II ***s.*** – смазка.
võrk|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – сеть.
võr|rata (taama, taab, taz) IX ***v.*** – сравнить.
võr|rõlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – сравнивать.
võrtõlu (-, a, u) II ***s.*** – сравнение [*факт*].
võrtõõmi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – сравнение [*процесс*].
võšõ|fka (vga, fkaa, fkaa) III ***s.*** – вышивка.
võt|ii (timõ, iit, timõõ) XII ***s.*** – ключ.
võt|taa (tama; ab; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – брать; взять. **~taa päält tšiuto (puvu, paľtoo)** – снимать рубашку (платье, пальто).
võt|to (o, toa, too) II ***s.*** – взятие.
võt|õ (tõõ, õtta, tõõsõ) XIII ***s.*** – приём; уловка.
võõra|z (a, ssa, asõ) XIII **1)** ***adj.*** – чуж|ой (ая, -ое); **2)** ***s.*** – гость, **-я**.
võõraazii ***adv.*** – в гости.
vähäi|n (ze, ssä, zee) XIII ***adj.*** – малочисленн|ый (ая, -ое); незначительн|ый (-ая, -ое) [*по количеству*].
vähänaikaa ***adv.*** – мгновенно.
vähät|tää (tämä; äb; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – уменьшать [*в количестве*] (ср. **peenentää**).
vähe|tä (nemä, neb, ni) X ***v.*** – уменьшаться [*в количестве*] (ср. **peenentüä**).
vähää ***taip. num.*** – мало.
väit|tää (tämä; äb; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – возить; везти.
vä|itšiä (itšemä; ďďeb; ***imperf.*** – **ď**ď**in, ď**ď**id, itši)** IV ***v.*** – звать [*по имени*]; окликать.
väitšäht|ää (äämä, ääb, ii) V ***v.*** – **1)** блеснуть; **2)** промелькнуть.
väit|tšüä (tšümä, šüb, tšü) II ***v.*** – **1)** блестеть; **2)** мерцать; **3)** мелькать.
välii ***postp.*** [gen.] – между (*чем-л.*) [*куда?*].
väliss I ***adv.*** **– 1)** иногда; **2)** время от времени.
väliss II ***postp.*** [gen.] – между (*чем-л.*) [*возникнуть*].

väliz ***postp.*** [gen.] – между (*чем-л.*) [*где?*].
väl'l'äss ***adv.*** **–** снаружи [*откуда?*].
väl'l'äz ***adv.*** **–** снаружи [*где?*].
väl'l'ää ***adv.*** **– I** наружу.
väl'l'ää ***adv.*** **– II** прочь (ср. **poiz**).
väri|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** – дрожать.
vär|po (vo, poa, poo) II ***s.*** – воробей.
vä|süä (sümä; züb; ***imperf.*** **– süzin, süzid, sü)** II ***v.*** – уставать.
vä|tši (e, tšeä, tšee) VII ***s.*** **–** народ [*толпа*]. **pal'l'o ~tšeä** – много народу (ср. **rahvaz**).
vävü (-, ä, ü) II ***s.*** **–** зять [*муж дочери*].
väänik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – **1)** бурав; коловорот; **2)** штопор.
vään|tää (tämä; näb; ***imperf.*** **– nin, nid, ti)** IV ***v.*** **– 1)** крутить; вращать; **2)** выжимать [*бельё*].
vääntü|ä (ümä; üb; ***imperf.*** **– zin, zid, -)** V ***v.*** **– 1)** крутиться; вращаться; **2)** виться.
vö|ö (ö, öt, hee) I ***s.*** **–** пояс. **~ötä panna** – подпоясаться. **~öle panna** – заткнуть за пояс; прикрепить к поясу.
vööt|ii (time, iit, timee) XII ***s.*** **–** чересседельник.
vööt|tää (tämä; äb; ***imperf.*** **– in, id, ti)** IV ***v.*** – опоясывать.

Z z.

zeml'änka (-, a, sõ) VIII ***s.*** **–** землянка.
zeniiti (-, ä, i) II ***s.*** **–** зенит. **päivüd on ~z** – солнце – в зените.
zoopar|kõ (gõ, kõa, kõõ) II ***s.*** – зоопарк.
zvieri (-, ä, i) II ***s.*** – зверь.

Ž ž.

žanr|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** **–** жанр.
ženiha (-, a, sõ) VIII ***s.*** **–** жених.
žesti (-, ä, i) II ***s.*** **–** жест.
žiivato (-, a, o) II ***s.*** **– 1)** животное; **2)** [домашняя] скотина; [домашний] скот [*конкретн.*] (ср. **karja**).
žurnaalõ (-, a, õ) II ***s.*** – журнал.
žääli I (-, ä, i) II ***s.*** **–** жалость; сожаление.
žääli II ***adv.*** – жаль; жалко. **mill on ~ tätä** – мне его жаль. **~, etti tämä ei tullud** – жалко, что он не пришёл.

Õ õ.

õd'd'is|saa (sama, ab; ***imperf.*** **– in, id, si)** IV ***v.*** **– 1)** выпрямлять; **2)** расправлять. **~saa jäseniä** – потягиваться.
õ|d'd'õta I (ikõama, ikõab, ikõzi) IX ***v.*** **– 1)** выпрямиться; **2)** расправиться.
õ|d'd'õta II (ikõnõma, ikõnõb, ikõnii) X ***v.*** **– 1)** выпрямляться; **2)** расправляться.
õhii ***adv.*** **–** мимо.
õhima (-, a, a) II ***s.*** **–** висок.
õh|sa (za, saa, saa) V ***s.*** – ветка.
õhtago (-, a, o) II ***s.*** – вечер.
õhtagoi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – ужин.
õhtagoitt|aa (aama, aab, ii) VI ***v.*** – ужинать.
õhtagona ***adv.*** – вечером.
õhu|d (u, tta, usõ) XIV ***adj.*** – тонк|ий (-ая, -ое).
õhu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – тонкость.
õhzik|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – ветвист|ый (-ая, -ое); сучковат|ый (-ая, -ое).
õh|zõta (sõnõma, sõnõb, sõni) X ***v.*** – рвать; тошнить. **tämä ~sõnõb** – его рвёт.
õikõa (-, t, sõ) VI ***adj.*** – прав|ый (-ая, -ое).
õikõau|sko (zgo, skoa, skoo) II ***s.*** – православие.
õikõau|skõin (skõizõ, zgõissa, skõisõõ) XI ***adj.*** **–** православн|ый (-ая, -ое).

õikõu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.* – 1)** право. **täll on ~z sihee** – он имеет на это право; **2)** правда. **tämä poolõz on ~z** – правда на его стороне.
õikõõ ***adv.*** – **1)** совсем; **2)** весьма; **3)** правильно; верно.
õikõõlli|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – **1)** правильн|ый (-ая, -ое); **2)** справедлив|ый (-ая, -ое); **3)** правдив|ый (-ая, -ое).
õlgõkõr|si (rõ, tta, tõõ) IX ***s.*** – соломинка. **tarttua ~tõõ** – схватиться за соломинку.
õlka üvä! – будьте добры!
õlla (õõma; *preez.* – õõn, õõd, on, õõmmõ, õõttõ, õlla; *imperf.* – õlin, õlid, õli) – **1)** быть. **siä õõd tääl** – ты – здесь. **õlka üvä!** – будьте добры! **2)** *вспомогательный глагол для прошедших времён*: **siä õõd tehnüd** – ты сделал.
õlla ***v.*** – есть; имеются; являются (*кем-л., чем-л.*).
õl|tši (gõ, kõa, kõõ) VII ***s.*** – солома.
õl|tšin (tšizõ, lissa, tšisõõ) XII ***adj.*** – соломенн|ый (-ая, -ое).
õlu|d (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – пиво.
õlõn|to (no, toa, too) II ***s.*** – существо.
õlõt|taa (tama; ab; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – предполагать. **las ~ammõ, etti ...** – предположим, что ...
õlõtu|z (hsõ, ssa, hsõsõ) X ***s.*** – предположение.
õlõtõttava (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – предполагаем|ый (-ая, -ое).
õma* (-, a, sõ) V ***adj.*** – принадлежащ|ий (-ая, -ее); сво|й (-я, -ё). **tämä meeb ~sõ kotoo** – он идёт к себе домой. **se koto on mejje ~** – этот дом – наш.
õmaisu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – имущество.
õmis|saa (sama; ab; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.*** – иметь; владеть. **~saa õmaisutta** – владеть имуществом.
õmissaja (-, a, sõ) VIII ***s.*** – владелец; хозяин.
õmissajak|ko (o, koa, koo) II ***s.*** – владелица; хозяйка.
õm|mõlla (põõma, põõb, põli) VIII ***v.*** – шить.
õmpõlija (-, a, sõ) VIII ***s.*** – швея.
õmõhtu|a (uma, ub, -) V ***v.*** – плесневеть.
õnn|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – счастье. **~õa madgalõ!** – счастливого пути!
õnnittõlu (-, a, u) II ***s.*** – поздравление.
õnnit|õlla (tõõma, tõõb, tõli) VIII ***v.*** – поздравлять. **~õlla praznika juhuss** – поздравить с праздником.
õnnõt|oo (toma, oot, tomaa) XIII ***adj.*** – несчастн|ый (ая, -ое).
õnnõva (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – счастлив|ый (ая, -ое).
õn|tši (gõ, kõa, kõõ)VII ***s.*** – удочка.
õn|tšia (tšima; d'ib; *imperf.* – tšizin, tšizid, tši) II ***v.*** – удить рыбу.
õp|pia (pima; ib; *imperf.* – pizin, pizid, pi) II ***v.*** – учиться; выучить.
õppikappalõ (õ, tta, õsõ) XIII ***s.*** – урок.
õppila|z (a, ssa, asõ) XIII ***s.* –** ученик; ученица.
õpõa (-, t, sõ) VI ***s.*** – серебро.
õpõi|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***adj.*** – серебрян|ый (-ая, -ое).
õpõt|taa (tama; ab; *imperf.* – **in, id, ti)** IV ***v.*** – учить (*кого-л.*).
õpõttaja (-, a, sõ) VIII ***s.*** – учитель.
õrava (-, a, sõ) VIII ***s.*** – белка.
õr|si (rõ, tta, tõõ) IX ***s.*** – **1)** шест; **2)** насест.
õ|sa (za, saa, sasõ) VIII ***s.*** – часть. **kahs vid'd'että ~saa** – две пятых (части).
õskaamat|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – неумел|ый(-ая, -ое); неопытн|ый (-ая, -ое).
õskaamattomu|z (u, tta, usõ) XIV ***adj.* –** неопытность; неумелость.
õskaami|n (zõ, ssa, sõõ) XI ***s.*** – умение.
õs|saa (sama; ab; *imperf.* – **in, id, si)** IV ***v.*** – покупать.
õssaja (-, a, sõ) VIII ***s.*** – покупатель.
õs|sõ (õ, sõa, sõõ) II ***s.*** – покупка.
õtsass ***postp.*** [gen.] – с (*чего-л.*) [*узкого вертикального предмета*]. **puu ~** – с дерева.
õt|tsa (sa, tsaa, tsasõ) VIII ***s.*** – лоб.
õttsaa I ***adv.*** – **1)** напролёт. **üüpäivä ~** – сутки напролёт; **2)** через; из конца в конец. **mennä kõikõ lidna ~** – идти через весь город.
õttsaa II ***postp.*** [gen.] – на (*что-л.*) [*узкий вертикальный предмет*]. **puu ~** – на дерево.
õttsaz ***postp.*** [gen.] – на (*чём-л.*) [*узком вертикальном предмете*]. **puu ~** – на дереве.
õt|tsia (tsima; sib; *imperf.* – **tsizin, tsizid, tsi)** II ***v.*** – искать.
õttsigo (-, a, o) II ***s.* –** поиск.
õuna (-, a, a)V ***s.*** – яблоко. **~pu|u (u, ut, hõõ)** I ***s.* –** яблоня.
õ|uto (vvo, utoa, utoo) II ***adj.*** – странн|ый (-ая, -ое).

õutu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – странность.
õvv|i (õ, õa, õõ) VII ***s.*** – двор.
õvvõll ***adv.*** – снаружи [*где?*].
õvvõlt ***adv.*** – снаружи [*внутрь*].
õvvõlõ ***adv.*** – наружу.
õvõla (-, a, sõ) VIII ***adj.*** – ловк|ий (-ая, -ое).
õvõlu|z (u, tta, usõ) XIV ***s.*** – ловкость.
õźďõzik|ko (-, a, o) II ***s.*** **–** хвощатник [*заросли хвоща*].
õ|zgata (skaama, skaab, skaz) IX ***v.*** – **1)** уметь; **2) : ~zgata pajattaa vaď'ďassi** – владеть водским языком.
õzra (-, a, a) V ***s.*** – ячмень.
õź|źa (źa, źaa, źaa; ***mõn.*** – **źad, ď'ije, ď'iit, ď'iisõ)** VIII ***s.*** – хвощ.
õõ üvä! – будь добр!
õõmaz : on ~ – имеется [*в наличии*]; бывает.

Ä ä.

äď'ď'ä (-, ä, se) VIII ***s.*** – тесть; свёкор.
ägrämöi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** – эурямёйс|ец, -ка [*финский субэтнос в Ленинградской обл.*].
älü (-, ä, ü) II ***s.*** **–** ум; разум.
älük|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – умн|ый (-ая, -ое).
ämmen|tää (tämä, näb, ti) IV ***v.*** **–** расстраивать.
ämmen|tüa (suma, ub, su) II ***v.*** – расстраиваться.
ämmä (-, ä, se) VIII ***s.*** – тёща; свекровь.
ämärik|ko (o, koa, koo) II ***s.*** **–** сумерки; полутьма.
ämärä (-, ä, se) VIII ***adj.*** **–** сумеречн|ый (-ая, -ое); **2)** неясн|ый (-ая, -ое).
än|tä (nä, tää, täse) VIII ***s.*** **–** хвост. **võttaa ~näss tšiinni** – взять за хвост.
äpiä (-, t, se) VI ***s.*** – стыд.
äpiämät|oo (toma, oot, tomaa) XII ***adj.*** – бесстыдн|ый (-ая, -ое).
är|tšä (jä, tšää, tšäse) VIII ***s.*** **–** бык.
ätšiä (-, t, se) **–** зл|ой (-ая, -ое); **2)** сердит|ый (ая, -ое).
ät|šällä (tšäämä, tšääb, tšäli) VIII ***v.*** – **1)** злиться; **2)** сердиться.
ät|šätä (tšäämä, tšääb, tšäz) IX ***v.*** **1)** соображать; **2)** догадываться (*о чём-л.*) (ср. **ümmärtää**).
ätšäüttü|ä (ümä; üb; ***imperf.*** – **zin, zid, -)** V ***v.*** – **1)** разозлиться; **2)** рассердиться.
ättšinäi|n (ze, ssä, zee) XII ***adj.*** **–** внезапн|ый (-ая, -ое).
ättšippigaa ***adv.*** **– 1)** вдруг; **2)** сразу же.
ättšiää ***adv.*** **–** внезапно.
ät|tšä (šä, tšää, tšäse) VIII ***s.*** **–** злость.
ä|vitä (piämä, piäb, piz) IX ***v.*** – стыдиться [*безличн.*]. **minua ~piäb** – мне стыдно. **~vitä õmiit tekoit** – стыдиться своих поступков.
ä|äd (ď'ďe, it, ise) I ***s. mõn.*** – свадьба.
äälee ***adv.*** **–** вслух.
äälek|az (kaa, assa, kaasõ) XIII ***adj.*** – громк|ий (ая, -ое).
ääles|sää (sämä; äb; ***imperf.*** **– in, id, si)** IV ***v.*** – голосовать. **~sää "poolõss"** – голосовать "за". **~sää "vassaa"** – голосовать "против".
ääle|tä (ämä, äb, z) IX ***v.*** **–** произносить.
äälettšü|z (ü, ttä, .üse) XIV ***s.*** **–** громкость.
ääl|i (e, tä, ee) IX ***s.*** – **1)** голос. **õlla ~ez** – болтать; **2)** звук. **vähii ~ii** – беззвучно; бесшумно.
ääläht|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** **–** произнести.
ääree ***postp.*** [gen.] **: vizgahtaa tee ~** – бросить у дороги. **mere ~** – к берегу моря.
ääress ***postp.*** [gen.] **: lähtiä poiz tee ~** – отойти от дороги. **mere ~** – от берега моря.
äärez ***postp.*** [gen.] **: sõisua tee ~** – стоять у дороги. **mere ~** – у берега моря.
äärinä (-, ä, se) VIII ***s.*** – **1)** суета; **2)** хлопоты.
äärä|tä (ämä, äb, z) IX ***v.*** **–** суетиться; хлопотать.

Ö ö.

öp|isä (pizemä; pizeb; *imperf.* – pizin, pizid, pizi) VIII ***v.*** – болтать [*долго говорить*] (ср. **ääli** : **õlla äälez**).
öri|sä (zemä, zeb, zi) VIII ***v.*** – бормотать; бурчать.
örtšäht|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – проснуться.
örtšätt|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – просыпаться.
öräht|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** **–** буркнуть.
öröläi|n (ze, ssä, zee) XII ***s.*** **–** оса.
ötšittämi|n (ze, ssä, zee) XI ***s.*** **–** заикание.
ötšit|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – заикаться.

Ü ü.

ü|d'd'ii (itime, d'd'iit, itimee) XII ***s.*** – мозг.
ühessämä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – девят|ый (-ая, -ое).
ühes|ää (säme, äät, sämee) ***num.*** – девять.
ühesäätõššõmõ|t (õ, t, õ) ***num.*** – девятнадцать.
ühesäätõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** – девятнадцат|ый (-ая, -ое).
ühesäätšümmentä (ühessäme tšümmene, ühesäät tšümmentä, ühessämee tšümmenee) ***num.*** – девяносто.
ühesäätšümmenä|z (ttoma, ttä, ttomaa) ***num.*** – девяност|ый (-ая, -ое).
ühez **I** ***adv.*** **–** совместно; сообща.
ühez **II** ***prep.*** [komit.] – вместе с (*кем-л.*) [*что-л. делать; жить и т.д.*].
ühis|ellä (seemä, seeb, seli) VIII ***v.*** – соединять; объединять.
ühisselmo (-, a, o) II ***s.*** – соединение; объединение [*объектов чьими-либо усилиями*] (см. предыд. словарную статью).
ühis|sää (sämä; äb; *imperf.* – in, id, si) IV ***v.***– соединить; объединить.
ühissü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – соединение; объединение [*субъектов во что-л.*]. (см. след. словарную статью).
ühis|süä (sümä; üb; *imperf.* – süzin, süzid, sü) II ***v.*** – соединяться; объединяться.
üh|s (e, tä, tee) ***num.*** **–** од|ин, (-на, -но) [*употребл. с именем*].
üh|si (e, tä, tee) ***num.*** **–** од|ин, (-на, **-**но) [*употребл. самостоятельно*].
ühsinei|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – одинок|ий (-ая, -ое).
ühsineizü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – одиночество.
ühskõrt ***adv.*** – однажды (ср.**kõrta**).
ühstõššõmõ|t (õ, t, õ) ***num.*** **–** одиннадцать.
ühstõššõmõ|z (ttõma, tta, ttõmaa) ***num.*** **–** одиннадцат|ый (-ая, -ое).
ühtee ***adv.*** – воедино [*собрать*].
ühtäläi|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – равн|ый (-ая, -ое). **~n sinuka** – равный тебе.
ühä ***adv.*** **:** **~ pahopii** – всё хуже. **~ enäpii ja enäpii** – всё больше и больше.
üi|n (ze, ssä, zee) XI ***adj.*** – ночн|ой (-ая, -ое). **~zell aigall** – в ночное время.
üleel ***adv.*** – наверху; вверху (*где?*).
üleelt ***adv.*** – сверху (*вниз*).
üleez ***adv.*** – наверх; вверх.
ülep|ii ***adv.*** – высоко. **~älle** – (по)выше [*положить*]. **~äll** – выше [*лежать*].
üle|tä (nemä, neb, ni) X ***v.*** – повышаться.
üleüdnää ***adv.*** **– 1)** сплошь; **2)** целиком.
üliškoulu (-, a, u) II ***s.*** – **1)** ВУЗ; **2)** университет.
üliõppila|z (a, ssa, asõ) XIII ***s.*** – студент; студентка.
ül|le (tšee, lettä, tšeese) XIII ***s.*** – тюлень.
üll ***adv.*** **:** **tšiutto on ~** – рубашка надета.
ül|lätä (tšäämä, tšääb, tšäz) IX ***v.*** – покидать.
ült ***adv.*** **:** **võttaa tšiuto ~** – снять рубашку.
ümmär|kõin (kõizõ, gõissa, kõisõõ) XI ***adj.*** – кругл|ый (-ая, -ое).
ümmärt|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – **1)** понимать; разбираться; знать толк. **~ää muuzikkaa** – понимать в музыке; **2)** догадаться. **tämä ~ii sene tehä** – он догадался это сделать (ср. **ätšätä**).
ümperitse ***adv.*** – вокруг; по кругу [*двигаться*].
ümpär ***prep.*** [part.] – вокруг (*кого-л. чего-л.*).

ümpärikkua ***adv.*** – вокруг [*находиться; располагаться*].
ümpäri-mitatõz ***adv.*** – **1)** по окружности; **2)** в обхвате. **puu õmisab kahta meetreä ~-~** – дерево имеет два метра в обхвате.
ümpäri|so (zo, soa, soo) II ***s.*** – окрестность.
ümpärü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – **1)** окружность; **2)** обхват; объём. **puu ~z on kahs meetreä** – обхват дерева – два метра. **rinna ~z** – объём груди.
üni|sä (zemä, zeb, zi) VII ***v.*** – пищать.
üp|piä (pimä; ib; *imperf.* – pizin, pizid, pi) II ***v.*** – прыгать [*вообще как действие*] (ср. **üpätä**).
üp|pü (ü, püä, püü) II ***s.*** – прыжок.
üpäh|ellä (teemä, teeb, teli) VIII ***v.*** – подпрыгивать.
üpäht|ää (äämä, ääb, ii) VI ***v.*** – прыгнуть.
üp|ätä (päämä, pääb, päzi) IX ***v.*** – прыгать [*куда-л.*] (ср. **üppiä**).
ürit|tää (tämä; äb; *imperf.* – in, id, ti) IV ***v.*** – **1)** пытаться; пробовать; **2)** стараться. **~ä makaahtaa!** – постарайся уснуть!
ürітü|z (hse, ssä, hsese) X ***s.*** – **1)** попытка; затея; **2)** предприятие.
üvii ***adv.*** – **1)** хорошо; качественно; **2)** очень [*о цвете, вкусе, эмоциях*].
üvii meelii ***adv.*** – охотно; с удовольствием.
ü|vve (ütee, vvettä, üteese) XIII ***s.*** – иней.
üvä I (-, ä, se) VIII ***adj.*** – **1)** хорош|ий (-ая, -ее). **tõvõtan kõikkõa ~ä!** – желаю всего хорошего! **2)** добр|ый (-ая, -ое). **tehä ~ä** – делать добрó. **~ä aikaa!** – счастливо!, пока!
üvä II ***adv.*:** **on ~** – хорошо.
üvässe|llä (emä, eb, li) VIII ***v.*** – прощаться.
üvässi ***postp.*** [gen.] – для; ради (*кого-л.*).
üvässii! – прощай(-те)! **jäämm(ä) ~!** – до свидания!
üvü|z (ü, ttä, üse) XIV ***s.*** – доброта.
ü|ü (ü, üt, hee, *ess.* – üzenä) I ***s.*** – ночь. **~ü kattõõ all** – под покровом ночи.
üünik|ka (a, kaa, kaa) III ***s.*** – постоялец.
üüpä|ivä (ivä, ivää, iväse; *ess.* – änä) VIII ***s.*** – сутки. **~iväka töötää** – работать сутками.
üüt|šätä (tšäämä, tšääb, tšäz) IX ***v.*** – хулиганить.
üüttšäri (-, ä, i) II ***s.*** – хулиган.
ü|ütüä (ütümä, vvüb, ütü) II ***v.*** – индеветь.
üüzenä ***adv.*** – ночью.
üüzessi ***adv.*** – нá ночь. **~ jäämä** – остаться нá ночь.

LÜHÜD
VENÄI–VAĎĎA SÕNATŠIRJA.

КРАТКИЙ
РУССКО–ВОДСКИЙ СЛОВАРЬ.

В этом словаре даны **только те** слова, которые имеются в предыдущем, **водско-русском** словаре. Таким образом, при помощи перевода на **водский** язык **русского** слова, можно найти соответствующую словарную статью в **водско-русском словаре** (со всеми, имеющимися в нём, грамматическими сведениями).

Прилагательные, указательные местоимения и порядковые числительные, для упрощения, даны в словаре лишь в форме **мужского** рода.

– – – – – – – – – – – –

Сокращения.

гл. – глагол.
мест. – местоимение.
нар. – наречие.
предл. – предлог.
прил. – прилагательное.
прич. – причастие.
с. – союз.
сущ. – существительное.
част. – частица.
числ. – числительное.

А а.

а ***с.*** **–** a, vai. ~ **[не] то –** ato.
авария ***сущ.*** **–** aavari.
август ***сущ.*** **–** augusti.
агнец ***сущ.*** **–** tallikkõin.
азбука ***сущ.*** **–** aakkõsso.
аккуратно ***нар.*** **–** oolõka.
аккуратный ***прил.*** **–** oolõllin.
активно ***нар.*** **–** aktiivizõssi.
активный ***прил.*** **–** aktiivin.
алфавит ***сущ.*** **–** aakkõsso.
амбар ***сущ.*** **–** ratiz.
апрель ***сущ.*** **–** aprilli.

Б б.

бабка ***сущ.*** **–** akka.
бабушка ***сущ.*** **–** baabuška.
баня ***сущ.*** **–** tarõ.
бегать ***гл.*** **–** joonitõlla.
бедность ***сущ.*** **–** köühüz.
бедный ***прил.*** **–** köühä.
бежать ***гл.*** **–** joohsa, pagõta.
без ***предл.*** **–** ilma.
безусловно! ***нар.*** **–** muitõśtši!
безуспешный ***прил.*** **–** jõvvõtoo.
белка ***сущ.*** **–** õrava.
белый ***прил.*** **–** valkõa.
берег ***сущ.*** **–** ranta.
беречь ***гл.*** **–** varjõlla.
берёза ***сущ.*** **–** kahtši.
бессонный ***прил.*** **–** unõtoo.
бесспорно! ***нар.*** **–** tintšimättä!
бесстыдный ***прил.*** **–** äpiämätoo.
битва ***сущ.*** **–** tappõlu.
бить ***гл.*** **–** lüvvä.
биться ***гл.*** **–** tapõlla.
блеснуть ***гл.*** **–** väitšähtää.
блестеть ***гл.*** **–** väittšüä.
блеять ***гл.*** **–** mäkkiä.
Бог ***сущ.*** **–** Jumala.
богатство ***сущ.*** **–** rikkauz.
богатый ***прил.*** **–** rikaz.
бойко ***нар.*** **–** elävältää.
бок ***сущ.*** **–** tšültši.
более, больше ***нар.*** **–** enäpi.
болезненность ***сущ.*** **–** tšipiüz.
болезненный ***прил.*** **–** tšipiä.
болеть ***гл.*** **–** läsiä, õlla läsivänä, õlla tšipiänä.
болото ***сущ.*** **–** soo.
болтать ***гл.*** **–** öpisä, õlla äälez.
боль ***сущ.*** **–** tšipu.
больной ***сущ.*** **–** läsijä.
больной ***прил.*** **–** läsivä, tšipiä.
большой ***прил.*** **–** suuri.
бормотать ***гл.*** **–** örisä.
борода ***сущ.*** **–** parta.
бородавка ***сущ.*** **–** süelmo.

босиком ***нар.*** – paľľai jaloi.
ботинок ***сущ.*** – tšentšä.
бояться ***гл.*** – irmuta, pellätä.
брат ***сущ.*** – velli.
брать ***гл.*** – võtta.
брить ***гл.*** – ajaa partaa.
бриться ***гл.*** – ajaa enele partaa.
бревно ***сущ.*** – irsi.
бросать ***гл.*** – viskua.
бросить ***гл.*** – vizgahtaa.
броситься ***гл.*** – eitätä.
брызгать ***гл.*** – ŕaiskua, ŕaiskuttaa.
брызги ***сущ.*** – ŕaisko.
брюки ***сущ.*** – põhzüd.
будни (будний день) ***сущ.*** – artši.
букашка ***сущ.*** – itikka.
буква ***сущ.*** – tširjai.
бурелом ***сущ.*** – ŕutõizikko.
буркнуть ***гл.*** – örähtää.
бурчать ***гл.*** – örisä.
бутылка ***сущ.*** – puteli.
бык ***сущ.*** – ärtšä.
быстро ***нар.*** – tšiireessi.
быстрота ***сущ.*** – rutto, tšiire.
быстрый ***прил.*** – ruttoza, tšiire.
быть ***гл.*** – liďďa, õlla. ~ **должным** – pitää.

В в.

варежка ***сущ.*** – tšinnaz.
варить ***гл.*** – tšihuttaa.
вблизи [от] ***предл.*** – serväz.
вверх ***нар.*** – üleez.
вверху ***нар.*** – üleel.
вволю ***нар.*** – imossi.
вдали ***нар.*** – kaukaal.
вдаль ***нар.*** – kaukaalõ.
вдвоём ***числ.*** – kahõ tšezzee.
вдова ***сущ.*** – lehtši.
вдовец ***сущ.*** – lehtši.
вдоволь ***нар.*** – imossi.
вдоль ***нар., предл.*** – möö.
вдруг ***нар.*** – ättšipigaa.
ведро ***сущ.*** – pankõ.
везти [*на чём-л.*] ***гл.*** – väittää.
везти [*удаваться*] ***гл.*** – vetää. **мне везёт** – mill veäb.
век ***сущ.*** – voosisata.
вера ***сущ.*** – usko.
верёвка ***сущ.*** – šnurka.
верить ***гл.*** – uskua.
верно ***нар.*** – õikõõ.
вертопрах ***сущ.*** – tuisku-tupuri.
весить ***гл.*** – painaa.
весна ***сущ.*** – tševäd.
весь ***мест.*** – koko, kõik.
ветвистый ***прил.*** – õhzikaz.
ветер ***сущ.*** – tuuli.
ветка, ветвь ***сущ.*** – õhsa.
вечер ***сущ.*** – õhtago.

вещь ***сущ.*** **–** azia.
взад-вперёд ***нар.*** **–** eteez-tagaaz.
взапуски ***нар.*** **–** tšiisaa.
взятие ***сущ.*** **–** võttõ.
взять ***гл.*** **–** võttaa.
видеть ***гл.*** **–** nähä.
вилка ***сущ.*** **–** aarukka.
висок ***сущ.*** **–** õhima.
виться ***гл.*** **–** vääntüä.
владелец ***сущ.*** **–** õmissaja.
владелица ***сущ.*** **–** õmissajakko.
владеть ***гл.*** **–** õmissaa, õzgata.
вместе ***нар.*** **–** kokko, parvõz.
вместе с ***предл.*** **–** kooz, ühez.
внезапно ***нар.*** **–** ättšiää.
внезапный ***прил.*** **–** ättšinäin.
вниз ***нар.*** **–** ala; mahaa.
внизу ***нар.*** **–** all.
вновь ***нар.*** **–** taaz, jällee.
внутри ***нар.*** **–** süämmez.
внутрь ***нар.*** **–** süämmee.
вовек(и) ***нар.*** **–** eb ijäll.
вóвремя ***нар.*** **–** aigoiss.
вода ***сущ.*** **–** vesi.
водин, вожанин ***сущ.*** **–** vaďďalain.
водинка, вожанка ***сущ.*** **–** vaďďakko.
водский ***прил.*** **–** vaďďa.
воевать ***гл.*** **–** sõďďõlla.
воедино ***нар.*** **–** ühtee.
воз ***сущ.*** **–** koorma.
возвращать ***гл.*** **–** antaa takaz.
возвращаться ***гл.*** **–** palata.
возить ***гл.*** **–** väittää.
возле ***предл.*** **–** litši.
возникать ***гл.*** **–** ilmetä.
возраст ***сущ.*** **–** itšä.
война ***сущ.*** **–** sõta.
вокруг ***нар.*** **–** ümperitse, ümpärikkua.
вокруг ***предл.*** **–** ümpär.
волк ***сущ.*** **–** susi.
волокнистый ***прил.*** **–** tšivvokaz.
волокно ***сущ.*** **–** tšiuto.
вóлос ***сущ.*** **–** ivuz.
вонь ***сущ.*** **–** haisõ.
вонять ***гл.*** **–** haisa pahalõ.
во-первых ***нар.*** **–** esimeizessi.
вопрос ***сущ.*** **–** tšüsümüz.
вор ***сущ.*** **–** vargaz.
воробей ***сущ.*** **–** värpo.
воровать ***гл.*** **–** vargassaa.
воровство ***сущ.*** **–** varkauz.
ворон ***сущ.*** **–** ronka.
ворона ***сущ.*** **–** varõz.
воротник ***сущ.*** **–** kagluz.
ворчать ***гл.*** **–** mörisä.
восемнадцатый ***числ.*** **–** kahõsaatõššõmõz.
восемнадцать ***числ.*** **–** kahõsaatõššõmõt.
восемь ***числ.*** **–** kahõsaa.
восемьдесят ***числ.*** **–** kahõsaatšümmentä.
воскресенье ***сущ.*** **–** nätilpäivä.
воспитание ***сущ.*** **–** kazvatuz.

воспитывать ***гл.*** – kazvattaa.
восток ***сущ.*** – itä.
восход ***сущ.*** – päivüünõizo.
восьмидесятый ***числ.*** – kahõsaatšümmenäz.
восьмой ***числ.*** – kahõssamõz.
вот ***нар.*** – kane õlla, kase on, vot.
вот здесь ***нар.*** – kassenna.
вот эти ***мест.*** – kane.
вот этот ***мест.*** – kase.
вошь ***сущ.*** – täi.
впереди ***нар.*** – eez.
вперёд ***нар.*** – etee, eteez.
впредь ***нар.*** – enäpi.
врач ***сущ.*** – dohtari.
время ***сущ.*** – aika.
вручную ***нар.*** – tšäzii.
все ***мест.*** – kõikõd.
всего ***нар.*** – toľko.
всё ***мест.*** – koko, kõik.
всё же ***нар.*** – ito.
всё-таки ***с.*** – fšoravnoo, taki.
вскоре ***нар.*** – pigaa.
вслед ***нар.*** – jälless, jällez, jältšee.
вслух ***нар.*** – äälee.
вставать ***гл.*** – nõisa üleez.
встречать ***гл.*** – tavata.
встреча ***сущ.*** – tapaamin.
всю ночь ***нар.*** – kokonüü.
вторник ***сущ.*** – tõizartši.
второй ***числ.*** – tõin.
втроём ***числ.*** – kõlmõ tšezzee.
вчера ***нар.*** – eglee.
вшивый ***прил.*** – täikaz.
вы ***мест.*** – tüü.
выгонять ***гл.*** – ajaa väľľää.
выжимать ***гл.*** – vääntää.
выздоравливать ***гл.*** – parata.
выпить ***гл.*** – rüüpätä.
выпрямлять ***гл.*** – õďďissaa.
выпрямляться ***гл.*** – õďďõta.
вырастать ***гл.*** – kazvaa.
выращивать ***гл.*** – kazvattaa.
высокий ***прил.*** – kõrkõa.
высоко ***нар.*** – kõrkõall, kõrkõalõ, ülepii.
выстрелить ***гл.*** – laugõta.
вытирать ***гл.*** – kuivata.
вышивка ***сущ.*** – võšõfka.
вьюга ***сущ.*** – tuisku.
вязанка ***сущ.*** – kupo.

Г г.

гасить ***гл.*** – kusuttaa, sammuttaa.
гаснуть ***гл.*** – kussua, sammua.
гвоздь ***сущ.*** – nagla.
где? ***нар.*** – kuz?
где-либо ***нар.*** – kuzle.
где-нибудь ***нар.*** – kuzle.
где-то ***нар.*** – kuzle.

глава [*администрации*] ***сущ.*** **–** pää.
глаз ***сущ.*** **–** silmä.
глина ***сущ.*** **–** savvi.
глотать ***гл.*** **–** neelezzellä.
глотнуть ***гл.*** **–** neelähtää.
глоток ***сущ.*** **–** neeläüz.
глубокий ***прил.*** **–** süvä.
глубоко ***нар.*** **–** süväle, süväll, süvässi.
гнать ***гл.*** **–** ajaa.
гнездо ***сущ.*** **–** pesä.
говорить ***гл.*** **–** jutõlla, pajattaa.
год ***сущ.*** **–** voosi.
годиться ***гл.*** **–** kõlvata, sopia.
годный ***прил.*** **–** kõlpõin.
голова ***сущ.*** **–** pää.
головешка ***сущ.*** **–** sütšälpää.
голод ***сущ.*** **–** nältšä.
голодный ***прил.*** **–** nältšäin.
голос ***сущ.*** **–** ääli.
голосовать ***гл.*** **–** äälessää.
голый ***прил.*** **–** paľľaz.
голубь ***сущ.*** **–** guľu.
гонять ***гл.*** **–** ajaa.
гора ***сущ.*** **–** mätši.
горе ***сущ.*** **–** goŕa.
горло ***сущ.*** **–** kurkku.
город ***сущ.*** **–** lidna.
горожанин, горожанка ***сущ.*** **–** lidnanikka.
горох ***сущ.*** **–** herne.
горшок ***сущ.*** **–** pata.
горячий ***прил.*** **–** tšihva.
горящий ***прич.*** **–** tulikka.
господин ***сущ.*** **–** herrä.
Господь ***сущ.*** **–** Herrä.
госпожа ***сущ.*** **–** freüli, frovva.
гость ***сущ.*** **–** võõraz.
готовить ***гл.*** **–** valmissaa.
готовиться ***гл.*** **–** valmissua.
готово ***нар.*** **–** on valmiz.
грабли ***сущ.*** **–** arava.
град ***сущ.*** **–** ragõ.
градус ***сущ.*** **–** asõ.
граница ***сущ.*** **–** raja.
грех ***сущ.*** **–** sünti.
грешный ***прил.*** **–** sünnikaz.
гриб ***сущ.*** **–** obahka.
гроза ***сущ.*** **–** ukkõnilma.
грозить ***гл.*** **–** uhgata.
гром ***сущ.*** **–** ukkõn.
громкий ***прил.*** **–** kõva, äälekaz.
громко ***нар.*** **–** kõvii.
громкость ***сущ.*** **–** äälettšüz.
грохот ***сущ.*** **–** bõrisõmin.
грохотать ***гл.*** **–** bõrisa.
грубо ***нар.*** **–** aľľaltaa.
грубый ***прил.*** **–** aľľa.
грудь ***сущ.*** **–** rinta.
грудь [одежды] ***сущ.*** **–** rinnuz.
грядка ***сущ.*** **–** peentärä.
грязь ***сущ.*** **–** rooja.
гулять ***гл.*** **–** tšävvellä.

Д д.

да ***част.*** **–** daa.
давать ***гл.*** **–** antaa. ~ **возможность –** laskõa.
давить ***гл.*** **–** painaa.
давление ***сущ.*** **–** purissuz.
давно ***нар.*** **–** aikaa.
давным-давно ***нар.*** **–** eelmuinaa.
даже если ***с.*** **–** vaikka.
да и ***с.*** **–** dai.
далеко ***нар.*** **–** kaugaz, kaukanna.
данные ***сущ.*** **–** tääod.
два (две) ***числ.*** **–** kahs, kahsi.
двадцатый ***числ.*** **–** kahśtšümmenäz.
двадцать ***числ.*** **–** kahśtšümmentä.
двенадцатый ***числ.*** **–** kahstõššõmõz.
двенадцать ***числ.*** **–** kahstõššõmõt.
дверь ***сущ.*** **–** uhsi.
двое ***числ.*** **–** kahõd.
двор ***сущ.*** **–** õvvi.
девочка ***сущ.*** **–** tüttärikko.
девушка ***сущ.*** **–** tüttö.
девчонка ***сущ.*** **–** tüttärikkõin.
девяносто ***числ.*** **–** ühesäätšümmentä.
девяностый ***числ.*** **–** ühesäätšümmenäz.
девятнадцатый ***числ.*** **–** ühesäätõššõmõz.
девятнадцать ***числ.*** **–** ühesäätõššõmõt.
девятый ***числ.*** **–** ühessämäz.
девять ***числ.*** **–** ühesää.
дед ***сущ.*** **–** ukko.
действие ***сущ.*** **–** teko.
декабрь ***сущ.*** **–** dekaabri.
делать ***гл.*** **–** tehä. ~ **назло –** tehä tšiuzaa.
дело ***сущ.*** **–** azia.
день ***сущ.*** **–** päivä. ~ **рождения –** süntümizpäivä.
деревня ***сущ.*** **–** tšülä.
дерево ***сущ.*** **–** puu.
держать ***гл.*** **–** pitää, püütää.
десятеро ***числ.*** **–** tšümmened.
десятый ***числ.*** **–** tšümmenäz.
десять ***числ.*** **–** tšümmen.
дети ***сущ.*** **–** lahzõd.
детство ***сущ.*** **–** lahzuz.
дитя ***сущ.*** **–** lahsi.
длина ***сущ.*** **–** pittšüz.
длинный ***прил.*** **–** pittšä.
для ***предл.*** **–** vart, üvässi.
днём ***нар.*** **–** päiväll.
добавлять ***гл.*** **–** lizätä.
доброта ***сущ.*** **–** üvüz.
добрый ***прил.*** **–** üvä. ~ **день! –** tere päivää! ~ **вечер! –** tere õhtagoa! **будь добр! –** õõ üvä!
довольно ***нар.*** **–** ohto.
догадаться ***гл.*** **–** ümmärtää, ätšätä.
дождь ***сущ.*** **–** vihma.
доить ***гл.*** **–** lühsää.
доктор ***сущ.*** **–** dohtari.
долго ***нар.*** **–** kaugaa.
долина ***сущ.*** **–** orko.
дольше ***нар.*** **–** pigõpaa.
дом ***сущ.*** **–** koto.

до́ма ***нар.*** **–** kotonna.
домой ***нар.*** **–** kotoo.
дополнение ***сущ.*** **–** lisä.
дорога ***сущ.*** **–** tee.
дорогой ***прил.*** **–** kalliz.
до свидания! - nätšemissä!
до сих пор – kaseessa.
достаточно ***нар.*** **–** ohto.
достигать ***гл.*** **–** jõvva.
достоинство ***сущ.*** **–** arvõ.
достойный ***прил.*** **–** arvõin.
дочь ***сущ.*** **–** tütär.
драка ***сущ.*** **–** tappõlu.
драться ***гл.*** **–** tapõlla.
дребезжать ***гл.*** **–** durisa, tärisä.
дребезжание ***сущ.*** **–** durisõmin.
дрожать ***гл.*** **–** värisä.
друг ***сущ.*** **–** sõbra.
другой ***мест.*** **–** muu.
дружба ***сущ.*** **–** sõbruz.
дуб ***сущ.*** **–** tammi.
думать ***гл.*** **–** duumata.
душа ***сущ.*** **–** entši.
душить ***гл.*** **–** tukõhtuttaa.
дыра ***сущ.*** **–** reitšä.
дырявить ***гл.*** **–** reďďitää.
дьявол ***сущ.*** **–** haamolain.
дядя ***сущ.*** **–** ono, setä.

Е е.

еда ***сущ.*** **–** söömin.
едва ***нар.*** **–** tuskii.
едкий ***прил.*** **–** söövüttävä.
ездить ***гл.*** **–** ajõlla.
еле ***нар.*** **–** tuskii.
еле-еле ***нар.*** **–** tuskii.
ель ***сущ.*** **–** kuusi.
ельник ***сущ.*** **–** kuuzikko.
если ***с.*** **–** kui.
есть ***гл.*** **–** süvvä.
ехать ***гл.*** **–** ajaa.
ещё ***нар.*** **–** veel.

Ё ё.

ёж ***сущ.*** **–** siili.
ёлка ***сущ.*** **–** kuusi.
ёмкость ***сущ.*** **–** tilavuz.

Ж ж.

жалоба ***сущ.*** **–** valituz.
жалобно ***нар.*** **–** alõassi.
жаловаться ***гл.*** **–** valittaa.
жалостно ***нар.*** **–** alõassi.

жалость ***сущ.*** **–** žääli.
жаль, жалко ***нар.*** **–** žääli.
жанр ***сущ.*** **–** žanri.
ждать ***гл.*** **–** oottaa.
жевать ***гл.*** **–** purõhsia.
же ***част.*** **–** jo.
желать [*хотеть*] ***гл.*** **–** oolia.
желать [*пожелание*] ***гл.*** **–** tõvõttaa.
железная дорога – rautatee.
железо ***сущ.*** **–** rauta.
желудок ***сущ.*** **–** vassalaukku.
жена ***сущ.*** **–** nain.
жениться ***гл.*** **–** naisiuta.
жених ***сущ.*** **–** ženiha.
женщина ***сущ.*** **–** naizikko.
жердь ***сущ.*** **–** riuku.
жеребёнок ***сущ.*** **–** varsa.
жеребёнок-стригун ***сущ.*** **–** śalko.
жест ***сущ.*** **–** žesti.
жестокий ***прил.*** **–** aľľa.
жестоко ***нар.*** **–** aľľaltaa.
жёлтый ***прил.*** **–** kõltain.
живо ***нар.*** **–** elävältää.
живой [*подвижный*] ***прил.*** **–** elokaz.
живой [*живущий*] ***прил.*** **–** eloza.
живот ***сущ.*** **–** vassa.
животное ***сущ.*** **–** žiivato.
жидкий ***прил.*** **–** nesseemein.
жидкость ***сущ.*** **–** nese.
жизнь ***сущ.*** **–** elo.
жир ***сущ.*** **–** razva.
жирный ***прил.*** **–** razvakaz.
жить ***гл.*** **–** elää.
жужжать ***гл.*** **–** šumisa.
журавль ***сущ.*** **–** kurtši.
журнал ***сущ.*** **–** žurnaalõ.
журчать ***гл.*** **–** širisä.

З з.

за ***предл.*** **–** jältšee, takana, tšiinni, poolõss.
забавный ***прил.*** **–** veitšiä.
забор ***сущ.*** **–** aita.
забота ***сущ.*** **–** ooli.
заботиться ***гл.*** **–** oolõhtia.
заботливо ***нар.*** **–** oolõka.
заботливый ***прил.*** **–** oolõva.
забыть ***гл.*** **–** unõhtaa.
завтра ***нар.*** **–** oomõnna.
завтрак ***сущ.*** **–** suuruz.
завтракать ***гл.*** **–** suurussaa.
завтрашний ***прил.*** **–** oomin.
завязывать ***гл.*** **–** situa.
зад ***сущ.*** **–** perze.
задний ***прил.*** **–** takumõin.
заикание ***сущ.*** **–** ötšittämin.
заикаться ***гл.*** **–** ötšittää.
заканчивать ***гл.*** **–** lõpõttaa.
заканчиваться ***гл.*** **–** lõppua, lõpõuta.

закат ***сущ.*** – päivüülasku.
закрыто ***нар.*** – on tšiini.
замедлять ***гл.*** – viivüttää.
замóк ***сущ.*** – lukko.
замолкать ***гл.*** – vaďďõta.
замораживать ***гл.*** – kahnugoittaa.
замуж ***нар.*** – mehe tagaa.
замужем ***нар.*** – mehe takana.
замысел ***сущ.*** – aigõ.
заорать ***гл.*** – räägahtaa.
запад ***сущ.*** – länsi.
запах ***сущ.*** – haju.
запеть ***гл.*** – laulahtaa.
запрещать ***гл.*** – tšeeltää.
зарплата ***сущ.*** – palkka.
засмеяться ***гл.*** – nagrahtaa.
заснуть ***гл.*** – makaahtaa.
засуха ***сущ.*** – põuta.
заходить [*о солнце*] ***гл.*** – laskõuta.
зачем? ***нар.*** – missi?
защита ***сущ.*** – kaittsõ.
защищать ***гл.*** – kaittsaa.
заяц ***сущ.*** – jänez.
звать ***гл.*** – kuttsua. **Меня зовут ...** – Minu nimi on ...
звезда ***сущ*** – tähti.
зверь ***сущ.*** – zvieri.
здание ***сущ.*** – oonõ.
здесь ***нар.*** – tääll.
здешний ***прил.*** – tätšälein.
здоровый ***прил.*** – terve.
здоровье ***сущ.*** – terveüz.
здравствуй(те)! – terve!
зевать ***гл.*** – aigutõlla.
зелёный ***прил.*** – rohoin.
земля ***сущ.*** – maa.
земляника ***сущ.*** – maazikaz.
землянка ***сущ.*** – zemľänka.
зенит ***сущ.*** – zeniitti.
зима ***сущ.*** – talvi.
злиться ***гл.*** – suuttua, ätšällä.
злой ***прил.*** – paha, ätšiä.
злость ***сущ.*** – ättšä.
змея ***сущ.*** – gaada, mato.
знакомить ***гл.*** – tutussuttaa.
знакомиться ***гл.*** – tutussua.
знакомый ***прил.*** – tuttava.
знамя ***сущ.*** – snaameni.
знание ***сущ.*** – tääto.
знать ***гл.*** – tuntia, täätä.
значит ***нар.*** – nenni.
зола ***сущ.*** – tuhka.
золото ***сущ.*** – kulta.
золотой ***прил.*** – kultõin.
зря ***нар.*** – turaa.
зуб ***сущ.*** – ammaz.
зять ***сущ.*** –lanko, vävü.

И и.

и ***с.*** – ja. **[как] ~ ..., [так] ~ ...** – i ..., i ... **вот ~** – vot i.
игла ***сущ.*** – nõgla.
играть ***гл.*** – mäntšiä.
идея ***сущ.*** – aatõ.
идти ***гл.*** – mennä.
идти [*об осадках*] ***гл.*** – sataa.
идти [*годиться кому-л.*] ***гл.*** – sopia.
ижорец ***сущ.*** – ižoralain.
ижорка ***сущ.*** – ižorakko.
ижорский ***прил.*** – ižora.
изба ***сущ.*** – tupa.
изгородь ***сущ.*** – aita.
извини(те)! - antõõssi!, prosti(ga)!
издалека ***нар.*** – kaukaa.
издали ***нар.*** – kaukaalt.
ú**з дому** ***нар.*** – kotua.
из-за ***предл.*** – takaa.
изменение ***сущ.*** – muunnõz, vajõltaamin, vajõltuumin.
изменять ***гл.*** – muuntaa.
изменяться ***гл.*** – vajõltua.
измерять ***гл.*** – mitata.
изморось ***сущ.*** – utuvihma.
изнеможённый ***прил.*** – ramotoo.
изнутри ***предл., нар.*** – süämmess.
из-под ***предл.*** – alt.
или ***с.*** – ehtši, vai.
или же ***с.*** – dalisko.
имеется – on õõmaz.
именно ***нар.*** – sama.
иметь ***гл.*** – õmissaa.
имущество ***сущ.*** – õmaisuz.
имя ***сущ.*** – nimi.
индеветь ***гл.*** – üütüä.
иней ***сущ.*** – üvve.
иногда ***нар.*** – väliss.
иной ***мест.*** – muu.
интерес ***сущ.*** – tšiinnossuz.
интересовать ***гл.*** – tšiinnossaa.
интересоваться ***гл.*** – tšiinnossua.
искажать ***гл.*** – muuntaa.
искажение ***сущ.*** – muunnõz.
искать ***гл.*** – õttsia.
искусство ***сущ.*** – taďďõ.
исподтишка ***нар.*** – salamii.
исправлять ***гл.*** – praavittaa.
испугаться ***гл.*** – eittüä.
истина ***сущ.*** – tõsi.
июль ***сущ.*** – juuli.
июнь ***сущ.*** – juuni.

К к.

к ***предл.*** – poolõõ, servää, tšültšee.
каждый ***мест.*** – jõka, jõkain.
казаться ***гл.*** – näütä, tšuudittaa.
как ***част.*** – ku.
как? ***нар.*** – kui.

как-либо ***нар.*** **–** kuile.
как-нибудь ***нар.*** **–** kuile.
какой? ***мест.*** **–** mikä-mokoma?, mõnõz?
какой-либо ***мест.*** **–** mõni.
какой-то ***мест.*** **–** kumpa, millinle.
как-то ***нар.*** **–** kuile.
камень ***сущ.*** **–** tšivi.
камешек ***сущ.*** **–** tšivikkõin.
капать ***гл.*** **–** tilkkua, tilkuttaa.
капелька ***сущ.*** **–** tilgakkõin.
капля ***сущ.*** **–** tilka.
капуста ***сущ.*** **–** kapussa.
картина ***сущ.*** **–** obraaza.
картофель ***сущ.*** **–** maamuna.
катить ***гл.*** **–** veeretellä.
качать ***гл.*** **–** lõõkuttaa.
качели ***сущ.*** **–** leekku.
каша ***сущ.*** **–** rooppa.
кашель ***сущ.*** **–** tšöhä.
кашлять ***гл.*** **–** tšöhiä.
квасить ***гл.*** **–** apagoittaa.
кисть [*рукú*] ***сущ.*** **–** tšämmäle.
клад ***сущ.*** **–** aarrõ.
кланяться ***гл.*** **–** kummartaa.
класть ***гл.*** **–** panna.
клевать ***гл.*** **–** nottšia.
клубника ***сущ.*** **–** maazikaz.
клюв ***сущ.*** **–** nokka.
ключ ***сущ.*** **–** võtii.
книга ***сущ.*** **–** tširja.
ковать ***гл.*** **–** takua.
когда? ***нар.*** **–** kõõz?
когда-либо ***нар.*** **–** kõõznile.
когда-нибудь ***нар.*** **–** kõõznile.
когда-то ***нар.*** **–** kõõznile.
кое-какой ***мест.*** **–** mõnikaz.
кожа ***сущ.*** **–** nahka.
коза ***сущ.*** **–** vooho.
козырёк ***сущ.*** **–** nokka.
кол ***сущ.*** **–** seiväz.
колено ***сущ.*** **–** põlvi.
колесо ***сущ.*** **–** rataz.
колобок ***сущ.*** **–** kakku.
коловорот ***сущ.*** **–** väänikko.
колодец ***сущ.*** **–** kaivo.
колокол ***сущ.*** **–** tšellä.
колыбель ***сущ.*** **–** tšätšüd.
комар ***сущ.*** **–** säähtši.
комната ***сущ.*** **–** rihi.
конец ***сущ.*** **–** lõppu.
конечно! **–** muitõśtši!
конопля ***сущ.*** **–** kańevo.
копать ***гл.*** **–** põnkua.
коптить ***гл.*** **–** nogõta.
корень ***сущ.*** **–** juuri, tüvi.
кормить ***гл.*** **–** sööttää.
корова ***сущ.*** **–** lehmä.
коромысло ***сущ.*** **–** kõrõtta.
короткий ***прил.*** **–** lühüd.
корыто ***сущ.*** **–** lohanka.
коса [*вóлосы*] ***сущ.*** **–** kassa.

коса [***орудие***] ***сущ.*** **–** viikatõ.
котёл ***сущ.*** **–** kattila.
который [***из двух***]**?** ***мест.*** **–** kumpa?
который ***мест.*** **–** kumpa, millin, mõnõz.
кошка ***сущ.*** **–** katti.
краб ***сущ.*** **–** krapu.
кража ***сущ.*** **–** varkauz.
край ***сущ.*** **–** kokka.
крапива ***сущ.*** **–** nõkõn.
красиво ***нар.*** **–** ilozassi.
красивый ***прил.*** **–** iloza, lusti.
красить ***гл.*** **–** kraazgattaa.
краска ***сущ.*** **–** kraaska.
красный ***прил.*** **–** kauniz.
красота ***сущ.*** **–** ilozuz.
красть ***гл.*** **–** vargassaa.
крест ***сущ.*** **–** rissi.
крестить ***гл.*** **–** rissiä.
креститься ***гл.*** **–** entä rissiä.
крест-накрест ***нар.*** **–** rissii.
крестообразно ***нар.*** **–** rissii.
крестьянин ***сущ.*** **–** talo-poika.
крестьянка ***сущ.*** **–** talo-poikanain.
крещение ***сущ.*** **–** rissimin.
кривой ***прил.*** **–** tšiperä.
крикнуть ***гл.*** **–** räägahtaa.
кричать ***гл.*** **–** rääkua.
кровавый ***прил.*** **–** verin.
кровать ***сущ.*** **–** vuvvõ.
кровь ***сущ.*** **–** veri.
крот ***сущ.*** **–** krotta.
крошечный ***прил.*** **–** pikkarain.
круглый ***прил.*** **–** ümmärkõin.
кружка ***сущ.*** **–** kukšina, tšippo.
крутить ***гл.*** **–** vääntää.
крутиться ***гл.*** **–** vääntüä.
крыша ***сущ.*** **–** katto.
кто? ***мест.*** **–** tšen?
кто-либо ***мест.*** **–** tšenle.
кто попало ***мест.*** **–** tšen tahooz.
кто-то ***мест.*** **–** tšenle.
кто угодно ***мест.*** **–** tšen tahooz.
кувшинка ***сущ.*** **–** buľbukka.
куда? ***нар.*** **–** kuhõõ?
куда-либо ***нар.*** **–** kuhõõle.
куда-нибудь ***нар.*** **–** kuhõõle.
куда-то ***нар.*** **–** kuhõõle.
куда угодно ***нар.*** **–** kuhõõ tahooz.
кузнец ***сущ.*** **–** seppä.
кузнечик ***сущ.*** **–** tšilttši.
кукушка ***сущ.*** **–** tšäko.
купать ***гл.*** **–** tšülvettää.
купаться ***гл.*** **–** peseütä.
курган ***сущ.*** **–** tšääppä.
курица ***сущ.*** **–** kana.
кусать ***гл.*** **–** purra.
кусаться ***гл.*** **–** purõlla.
кусок ***сущ.*** **–** kappalõ, pala.
куча ***сущ.*** **–** rõukko.
кушать ***гл.*** **–** süvvä.

Л л.

ладонь ***сущ.*** **–** tšämmen.
ласка [*животное*] *сущ.* – haŕokka.
ласточка *сущ.* – pääsko.
лаять *гл.* – aukkua.
левый *прил.* – kurõa.
легко *нар.* – tševüssi.
лежать *гл.* – ležiä.
ленивый *прил.* – laiska.
лента *сущ.* – pagla.
лентяй *сущ.* – laiskalapuri.
лень *сущ.* – laiskuz.
лес *сущ.* – mettsä.
летать *гл.* – lennellä.
лететь *гл.* – lentää.
лето *сущ.* – suvi.
летучая мышь – nahka-iiri.
леший *сущ.* – mettsähaamo.
лёд *сущ.* – jää.
лёгкий *прил.* – tševüd.
либо *с.* – ehtši.
лиса *сущ.* – repo.
лист *сущ.* – lehto.
литература *сущ.* – tširjannuz.
литературный *прил.* – tširjallin.
лицо *сущ.* – ńako.
лишь *нар.* – vaa.
лоб *сущ.* – õttsa.
ловкий *прил.* – õvõla.
ловкость *сущ.* – õvõluz.
ложиться *гл.* – panõuta pitšässi.
ложка *сущ.* – luzikka.
локоть *сущ.* – tšünnär.
ломать *гл.* – lõhgata.
ломаться *гл.* – murtua.
лопата *сущ.* – lappia.
лопух *сущ.* – šupuz.
лошадь *сущ.* – opõn.
луна *сущ.* – kuu.
лучший *прил.* – parõpi.
лысый [человек] *сущ.* – bulipää.
льнотрепалка *сущ.* – viõõ.
любить *гл.* – suvata.
любовь *сущ.* – suvaamin, suvauz.
лягать *гл.* – põdgata.
лягаться *гл.* – põdgata.
лягушка *сущ.* – konna.

М м.

мазать *гл.* – patškata, võďďõlla.
мазь *сущ.* – võďďõõ.
май *сущ.* – mai.
маленький *прил.* – peeni.
малина *сущ.* – baabukaz.
мало *нар.* – vähää.
малость *сущ.* – peenüz.
малочисленный *прил.* – vähäin.

мальчик ***сущ.*** **–** pojo.
малюсенький ***прил.*** **–** pikkarain.
мамочка ***сущ.*** **–** emüd.
март ***сущ.*** **–** martti.
масло ***сущ.*** **–** või.
мастер ***сущ.*** **–** seppä.
мать ***сущ.*** **–** emä.
мачеха ***сущ.*** **–** emintimä.
мгновение ***сущ.*** **–** ettši.
мгновенно ***нар.*** **–** vähänaikaa.
медведь ***сущ.*** **–** karu.
медленно ***нар.*** **–** itaassi.
медленный ***прил.*** **–** iaz.
медлить ***гл.*** **–** viipüä.
между ***предл.*** **–** välii, väliss, väliz.
мелькать ***гл.*** **–** väittšüä.
меньший ***прил.*** **–** peenepi.
менять ***гл.*** **–** vajõltaa.
меняться ***гл.*** **–** vajõltua.
мертвец ***сущ.*** **–** koollud.
мерцать ***гл.*** **–** väittšüä.
месить ***гл.*** **–** leipua.
мести ***гл.*** **–** lakaisa.
место ***сущ.*** **–** paikka.
месяц ***сущ.*** **–** kuu.
метель ***сущ.*** **–** tuisku.
метка ***сущ.*** **–** tähti.
метла ***сущ.*** **–** luuta.
мешать ***гл.*** **–** mäšätä.
мешок ***сущ.*** **–** kotti.
мешочек ***сущ.*** **–** kotikko.
мёрзнуть ***гл.*** **–** palõltaa.
мёртвый ***прил.*** **–** koollud.
миг ***сущ.*** **–** ettši.
мимо ***нар.*** **–** õhii.
мимо ***предл.*** **–** möötä.
мир [*свет*] ***сущ.*** **–** maailma.
мир [*покой*] ***сущ.*** **–** rahu.
мириться ***гл.*** **–** sopia.
мирный ***прил.*** **–** rahullin.
младший ***прил.*** **–** noorõpi.
много ***нар.*** **–** paľľo.
многое ***сущ.*** **–** paľľo.
мода ***сущ.*** **–** mooda.
можно – tõhib.
мозг ***сущ.*** **–** üďďii.
молодеть ***гл.*** **–** noorõta.
молодой ***прил.*** **–** noori.
молодость ***сущ.*** **–** nooruz.
молоко ***сущ.*** **–** piimä.
молоток ***сущ.*** **–** vasara.
молоть ***гл.*** **–** javaa.
молча ***нар.*** **–** vaiti.
молчать ***гл.*** **–** õlla vaiti.
моль ***сущ.*** **–** koi.
момент ***сущ.*** **–** ettši.
море ***сущ.*** **–** meri.
мост ***сущ.*** **–** silta.
мочь ***гл.*** **–** võďďa.
мочь [возможность] ***сущ.*** **–** jõud.
мощный ***прил.*** **–** võimakaz.

мощь ***сущ.*** **–** võimu.
муж ***сущ.*** **–** meez.
мужчина ***сущ.*** **–** meez.
мука́ ***сущ.*** **–** java.
му́ка ***сущ.*** **–** tšiusa.
мундир ***сущ.*** **–** munderi.
мучить ***гл.*** **–** tšiuzata.
мы ***мест.*** **–** müü.
мысль ***сущ.*** **–** mõtõ.
мыть ***гл.*** **–** sultšia, tšülvettää.
мыться ***гл.*** **–** tšülpiä.
мычать ***гл.*** **–** müükkiä.
мышь ***сущ.*** **–** iiri. **летучая ~ –** nahka-iiri.
мягкий ***прил.*** **–** pehmiä.
мякина ***сущ.*** **–** akana.
мяукать ***гл.*** **–** ńaukkua.

Н н.

на ***предл.*** **–** pääle, pääll.
наверх ***нар.*** **–** üleez.
наверху ***нар.*** **–** üleel.
на́взничь ***нар.*** **–** sellälee.
навстречу ***нар.*** **–** vassaa.
нагишом ***нар.*** **–** alassi.
нагло ***нар.*** **–** julkõassi.
наглость ***сущ.*** **–** julkõuz.
наглый ***прил.*** **–** julkõa.
на́голо ***нар.*** **–** alassi.
надевать ***гл.*** **–** panna jalkaa, panna pähee, panna pääle, panna tšätee.
надо ***нар.*** **–** vajaa.
надоедать ***гл.*** **–** itšävüssüttää.
надолго ***нар.*** **–** kaugaassi.
назад ***нар.*** **–** takaz.
на́земь ***нар.*** **–** mahaa.
наконец ***нар.*** **–** viimeizessi.
наливать ***гл.*** **–** valaa.
намазывать ***гл.*** **–** võďďõlla.
намерение ***сущ.*** **–** aigõ.
наперебой ***нар.*** **–** tšiisaa.
напоследок ***нар.*** **–** viimeizessi.
напрасно ***нар.*** **–** turaa.
напролёт ***нар.*** **–** õttsaa.
на́прочь ***нар.*** **–** dai.
народ ***сущ.*** **–** rahvaz, vätši.
нарочно ***нар.*** **–** meelii.
наружу ***нар.*** **–** kujalõ, väľľää, õvvõlõ.
нарушать ***гл.*** **–** rikkua.
нарыв ***сущ.*** **–** paizõ.
наряжаться ***гл.*** **–** ehteütä.
насекомое ***сущ.*** **–** itikka, mutukka.
насморк ***сущ.*** **–** nuha.
настежь ***нар.*** **–** on lahti.
настил ***сущ.*** **–** katõ.
настроение ***сущ.*** **–** meeli.
насыпать ***гл.*** **–** tšülvää.
нахальный ***прил.*** **–** julkõa.
нахально ***нар.*** **–** julkõassi.
нахальство ***сущ.*** **–**julkõuz.

находить ***гл.*** **–** levvää.
находиться ***гл.*** **–** viipüä.
начинать ***гл.*** **–** alkaa.
на́чисто ***нар.*** **–** puhtaassi.
неаккуратный ***прил.*** **–** oolimatoo.
небо ***сущ.*** **–** taivaz.
небрежный ***прил.*** **–** oolimatoo.
невеста ***сущ.*** **–** mõrsja, noorikko, tšihlollin.
невестка ***сущ.*** **–** neitsüd, tšälü.
недавний ***прил.*** **–** vassumõin.
недавно ***нар.*** **–** taanõõ.
неделя ***сущ.*** **–** nätilä.
недоверие ***сущ.*** **–** ebäusko.
недоверчивый ***прил.*** **–** ebäuskõin.
недостижимый ***прил.*** **–** jõvvõtoo.
не́ за что! - eb tšesä!, eb õllud mitäid!
незнакомый ***прил.*** **–** tuntõmatoo.
неизвестно сколько ***числ.*** **–** kui mõnõz.
неизвестный ***прил.*** **–** tuntõmatoo.
некий ***мест.*** **–** millinle.
некоторый ***мест.*** **–** mõni.
некрасиво ***нар.*** **–** ebäilozassi.
некрещёный ***прил.*** **–** rissimätoo.
не́кто ***мест.*** **–** tšenle.
немой ***прил.*** **–** ńemoi.
немощный ***прил.*** **–** jõvvõtoo.
неожиданно ***нар.*** **–** oottamatta.
неожиданный ***прил.*** **–** oottamatoo.
непригодный ***прил.*** **–** kõlvatoo.
неопытность ***сущ.*** **–** õskaamattomuz.
неопытный ***прил.*** **–** õskaamatoo.
непонятный ***прил.*** **–** ebäselvä.
несколько ***числ.*** **–** mitoo, mõni.
несмотря [на] ***нар., предл.*** **–** oolimatta.
несомненно! – tintšimättä!
нести ***гл.*** **–** kantaa.
нет, нету – eb õõ.
неумелость ***сущ.*** **–** õskaamattomuz.
неумелый ***прил.*** **–** õskaamatoo.
не́что ***мест.*** **–** mikäle.
нигде ***нар.*** **–** eb kuzaid.
нижний ***прил.*** **–** alumõin.
низачем ***нар.*** **–** eb mihsiid.
низина ***сущ.*** **–** noro.
низкий ***прил.*** **–** matala.
никак ***нар.*** **–** eb kuďďid.
никакой ***мест.*** **–** eb millineid.
никогда ***нар.*** **–** eb kõzniid.
никто ***мест.*** **–** eb tšenniid.
никуда ***нар.*** **–**eb kuhõõka.
ниоткуда ***нар.*** **–** eb kussaid.
нисколько ***числ.*** **–** eb ühtäid.
ничего ***мест.*** **–** eb mitäid.
ничком ***нар.*** **–** alassui.
ничто ***мест.*** **–** eb mitäid.
но ***с.*** **–** ain, no.
новый ***прил.*** **–** vassõn.
нога ***сущ.*** **–** jalka.
ноготь ***сущ.*** **–** tšüüsi.
ножницы ***сущ.*** **–** sahzõd.
носить ***гл.*** **–** kantaa.

ночной ***прил.*** **–** üin.
ночь ***сущ.*** **–** üü.
ночью ***нар.*** **–** üüzessi.
нравиться ***гл.*** **–** näüttiütä.
нужно ***нар.*** **–** tarviz.
нюх ***сущ.*** **–** haisi.
нюхать ***гл.*** **–** nuuzgata.

О о.

о, об ***предл.*** **–** vassaa.
оба ***мест.*** **–** mõlõpad.
обвисло ***нар.*** **–** lokkoollaa.
обед ***сущ.*** **–** lõunaz.
обедать ***гл.*** **–** lõunassaa.
оберегать ***гл.*** **–** varjõlla.
обижать ***гл.*** **–** obižoittaa.
облако ***сущ.*** **–** pilvi.
обламываться ***гл.*** **–** kadgõta.
обман ***сущ.*** **–** petoz.
обманывать ***гл.*** **–** petellä.
обмен ***сущ.*** **–** vajõltaamin.
обменивать ***гл.*** **–** vajõltaa.
обнажённый ***прил.*** **–** paľľaz.
обнюхивать ***гл.*** **–** haisõlla.
обоняние ***сущ.*** **–** haisi.
обонять ***гл.*** **–** haissaa.
оборачиваться ***гл.*** **–** tšääntüä.
обратно ***нар.*** **–** takaz.
обращаться ***гл.*** **–** tšääntüä.
обручение ***сущ.*** **–** tšihla.
обрываться ***гл.*** **–** kadgõta.
обхват ***сущ.*** **–** ümpärüz.
объединение ***сущ.*** **–** ühisselmo, ühissüz.
объединить ***гл.*** **–** ühissää.
объединять ***гл.*** **–** ühissellä.
объединяться ***гл.*** **–** ühissüä.
объём ***сущ.*** **–** ümpärüz.
овёс ***сущ.*** **–** kagra.
овца ***сущ.*** **–** lammaz.
оглобля ***сущ.*** **–** aiza.
огонь ***сущ.*** **–** tuli.
огурец ***сущ.*** **–** ugurittsa.
одевать ***гл.*** **–** sõvõttaa.
одеваться ***гл.*** **–** sõpõuta.
одежда ***сущ.*** **–** sõpa.
один ***числ.*** **–** ühs, ühsi.
одиннадцатый ***числ.*** **–** ühstõššõmõz.
одиннадцать ***числ.*** **–** ühstõššõmõt.
одинокий ***прил.*** **–** ühsinein.
одиночество ***сущ.*** **–** ühsineizüz.
однажды ***нар.*** **–** ühell kõrtaa, ühskõrt.
однако ***с.*** **–** ain, fšoravnoo.
одновременно ***нар.*** **–** kõrtaz, parvõz.
ожидание ***сущ.*** **–** ootuz.
ожидать ***гл.*** **–** ootõlla.
озеро ***сущ.*** **–** järvi.
озерцо ***сущ.*** **–** järvukkõin.
окислять ***гл.*** **–** apagoittaa.

окисляться ***гл.*** **–** apata.
оклад ***сущ.*** **–** palkka.
окликнуть ***гл.*** **–** räägahtaa.
окно ***сущ.*** **–** akkuna.
около ***предл.*** **–** litši, nõi.
окрашивать ***гл.*** **–** kraazgattaa.
окрестность ***сущ.*** **–** ümpäriso.
окружность ***сущ.*** **–** ümpärüz.
октябрь ***сущ.*** **–** okťaabri.
олень ***сущ.*** **–** põdra.
ольха ***сущ.*** **–** leppä.
омывать ***гл.*** **–** sultšia.
он ***мест.*** **–** tämä.
она ***мест.*** **–** tämä.
они ***мест.*** **–** ned, nämä.
оно ***мест.*** **–** se.
опаздывать ***гл.*** **–** kaugassua.
опорожнять ***гл.*** **–** tühjettää.
опоясывать ***гл.*** **–** vööttää.
опрокидываться ***гл.*** **–** kukõrtua.
опускать ***гл.*** **–** laskõa alaa.
опускаться ***гл.*** **–** laskõuta.
опять ***нар.*** **–** taaz.
орать ***гл.*** **–** rääkua.
оса ***сущ.*** **–** öröläin.
осадки ***сущ.*** **–** saõ.
освещать ***гл.*** **–** valaissa.
освещение ***сущ.*** **–** valaisuz.
осень ***сущ.*** **–** sütšüze.
осенью ***нар.*** **–** sütšüzee, sütšüzell, sütšüzennä.
осина ***сущ.*** **–** aapa.
оскалив [*зубы*] ***нар.*** **–** irvilee ajaaz.
осмеливаться ***гл.*** **–** julkõa.
основа ***сущ.*** **–** tüvi.
основание ***сущ.*** **–** tüvi.
оставаться ***гл.*** **–** jäävvä.
оставлять ***гл.*** **–** jättää.
останавливать ***гл.*** **–** sõizagoittaa.
останавливаться ***гл.*** **–** sõisõuta.
остановиться ***гл.*** **–** sõisahtaa.
остановка ***сущ.*** **–** sõisahuz.
остаток ***сущ.*** **–** jätüz.
осторожно ***нар.*** **–** tarkaa.
осторожный ***прил.*** **–** tarka.
остров ***сущ.*** **–** saari.
от ***предл.*** **–** poolõss, serväss, tüveä, tšülless.
отверстие ***сущ.*** **–** reitšä.
ответ ***сущ.*** **–** vassauz.
отвечать ***гл.*** **–** vasata.
отдавать ***гл.*** **–** antaa.
отдаваться ***гл.*** **–** antauta.
отдыхать ***гл.*** **–** levätä, ookauttaa.
отец ***сущ.*** **–** isä.
отказ ***сущ.*** **–** tšeeltäütümin.
отказывать ***гл.*** **–** evätä, tšeeltää.
отказываться ***гл.*** **–** tšeeltäütä.
открывать ***гл.*** **–** avata.
открываться ***гл.*** **–** avõuta.
открыто – on avõ. ~ **настежь –** on lahti.
откуда? ***нар.*** **–** kuss?
откуда-либо ***нар.*** **–** kussale.

откуда-нибудь ***нар.*** **–** kussale.
откуда-то ***нар.*** **–** kussale.
отламывать ***гл.*** **–** repiä poiz.
отламываться ***гл.*** **–** kadgõta.
отмечать ***гл.*** **–** panna tähele.
относить ***гл.*** **–** viďďä.
отправитель ***сущ.*** **–** saattaja.
отправлять ***гл.*** **–** saattaa.
отпускать ***гл.*** **–** laskõa.
отрывать ***гл.*** **–** repiä poiz.
отрываться ***гл.*** **–** kadgõta.
отрывок ***сущ.*** **–** kappalõ.
отставка ***сущ.*** **–** jättämin poiz, jäämin poiz.
отступать ***гл.*** **–** tagata.
отсутствовать ***гл.*** **–** õlla poiz.
отсюда ***нар.*** **–** täält.
отходить ***гл.*** **–** mennä tüveä.
отчим ***сущ.*** **–** izintimä.
охотно ***нар.*** **–** üvii meelii.
охрана ***сущ.*** **–** kaittsõ.
охранять ***гл.*** **–** kaittsaa.
очень ***нар.*** **–** aivoo, kõvii, rõhgaa, üvii.
очередь ***сущ.*** **–** rääto.
очки ***сущ.*** **–** silmiklaazid.

П п.

падать ***гл.*** **–** tõkkua, langõta.
палец ***сущ.*** **–** ńäppu, sõrmi, varvaz.
пальчик ***сущ.*** **–** ńäpuška.
память ***сущ.*** **–** meeli, mälehtüz.
пар ***сущ.*** **–** leülü.
пасти ***гл.*** **–** tšävvä karjaz.
пастух ***сущ.*** **–** karjušši.
пасынок ***сущ.*** **–** pojintima.
пахарь ***сущ.*** **–** tšüntäjä.
пахать ***гл.*** **–** tšüntää.
па́хнуть ***гл.*** **–** haisa.
пачкать ***гл.*** **–** patškata.
певец ***сущ.*** **–** laulaja.
певица ***сущ.*** **–** laulakko.
пепел ***сущ.*** **–** tuhka.
пепельница ***сущ.*** **–** tuhgakuppi.
первый ***числ.*** **–** esimein.
переводить ***гл.*** **–** tõlttšia.
перевязывать ***гл.*** **–** situa.
перед ***предл.*** **–** eez, etee.
перо ***сущ.*** **–** tšünä.
перстень ***сущ.*** **–** sõrmuz.
перчатка ***сущ.*** **–** sõrmikaz.
песня ***сущ.*** **–** laulu.
петух ***сущ.*** **–** kukkõ.
петь ***гл.*** **–** laulaa.
печь ***сущ.*** **–** ahjo.
пешком ***нар.*** **–** jalkazõõ.
пёстрый ***прил.*** **–** tširjava.
пиво ***сущ.*** **–** õlud.
писать ***гл.*** **–** tširjottaa.
письменность ***сущ.*** **–** tširjallizuz.

письменный ***прил.*** **–** tširjallin.
письмо ***сущ.*** **–** tširja.
пить ***гл.*** **–** juvva.
питьё ***сущ.*** **–** joomin.
пищать ***гл.*** **–** ünisä.
плавать ***гл.*** **–** ujõlla.
плакать ***гл.*** **–** itkõa.
пламя ***сущ.*** **–** leettši.
плата ***сущ.*** **–** mahso.
платить ***гл.*** **–** mahsaa.
платок ***сущ.*** **–** rätti.
плесневеть ***гл.*** **–** õmõhtua.
плести ***гл.*** **–** punua.
плотва ***сущ.*** **–** *s*ärtši.
плотина ***сущ.*** **–** sulku.
плохо ***нар.*** **–** pahalõõ, pahassi, pazgassi.
плохой ***прил.*** **–** paha.
плыть ***гл.*** **–** ujua.
победа ***сущ.*** **–** võitto.
побеждать ***гл.*** **–** võittaa.
побочный ***прил.*** **–** kõrvallin.
побольше ***нар.*** **–** enäpi.
повышаться ***гл.*** **–** ületä.
повязка ***сущ.*** **–** siõ.
погода ***сущ.*** **–** ilma.
погреб ***сущ.*** **–** tšelläri.
под ***предл.*** **–** ala, alatsõ, all.
подвал ***сущ.*** **–** tšelläri.
подметать ***гл.*** **–** lakaisa.
поднимать ***гл.*** **–** nossaa.
подниматься ***гл.*** **–** nõisa.
подпрыгивать ***гл.*** **–** üpähellä.
подушка ***сущ.*** **–** tüünü.
подходить [*годиться*] ***гл.*** **–** sopia.
пожалуйста! – tšüzün!
пожар ***сущ.*** **–** tulipalo.
пожарник ***сущ.*** **–** palomeez.
позавчера ***нар.*** **–** enneglee.
позади ***предл.*** **–** jälless, jällez, takann.
поздний ***прил.*** – iľľa.
поздно ***нар.*** – iľľaa.
поздравление ***сущ.*** **–** õnnittõlu.
поздравлять ***гл.*** **–** õnnitõlla.
поиск ***сущ.*** **–** õttsigo.
пойти ***гл.*** **–** lähtiä.
пока ***нар.*** **–** kuile.
показывать ***гл.*** **–** näüttää.
покидать ***гл.*** **–** üllätä.
поклажа ***сущ.*** **–** koorma.
поклон ***сущ.*** **–** kummaruz.
покойник ***сущ.*** **–** koollud.
покойный ***прил.*** **–** koollud.
покрывало ***сущ.*** **–** katõ.
покрывать ***гл.*** **–** kattaa.
покупатель ***сущ.*** **–** õssaja.
покупать ***гл.*** **–** õssaa.
покупка ***сущ.*** **–** õssõ.
пол [*óсоби*] ***сущ.*** **–** sukupooli.
пол [*в доме*] ***сущ.*** **–** maa, silta.
полёт ***сущ.*** **–** lento.
поливать ***гл.*** **–** kassaa.

полнокровный ***прил.*** **–** verekaz.
полностью ***нар.*** **–** kõikkinaa, täüsii.
полный ***прил.*** **–** täüsi.
половина ***сущ.*** **–** pooli.
пóлоз ***сущ.*** **–** jalgaz.
полотенце ***сущ.*** **–** pühje.
полтора ***числ.*** **–** poolitõissa.
полуостров ***сущ.*** **–** poolisaari.
помеха ***сущ.*** **–** mäššäüz.
помилование ***сущ.*** **–** armahuz.
помиловать ***гл.*** **–** armahtaa.
помнить ***гл.*** **–** mälehtüä.
помогать ***гл.*** **–** avittaa.
помол ***сущ.*** **–** javõ.
помощник ***сущ.*** **–** apilain.
помощь ***сущ.*** **–** api.
понедельник ***сущ.*** **–** esmezartši.
понижаться ***гл.*** **–** alõta.
понимать ***гл.*** **–** arvua saavva, ümmärtää.
попадать ***гл.*** **–** jõutua.
пополам ***нар.*** **–** poolittaa.
попытка ***сущ.*** **–** üritüz.
порог ***сущ.*** **–** tšünnüz.
поросёнок ***сущ.*** **–** põrzaz.
портить ***гл.*** **–** rikkua.
посередине ***нар.*** **–** tšehzinää.
после ***предл.*** **–** perää.
последний ***прил.*** **–**viimein.
послезавтра ***нар.*** **–** oomõdperää.
посметь ***гл.*** **–** julkõa.
поспешно ***нар.*** **–** tšiireessi.
посреди ***предл.*** **–** tšehsi.
посредством ***предл.*** **–** kautta.
постель ***сущ.*** **–** makauttši, tila.
посторонний ***прил.*** **–** kõrvallin.
постоялец ***сущ.*** **–** üünikka.
постоянно ***нар.*** **–** alaltaa.
поступок ***сущ.*** **–** teko.
посылать ***гл.*** **–** saattaa.
посыпать ***гл.*** **–** tšülvää.
пот ***сущ.*** **–** hitši.
потащить ***гл.*** **–** vetähtää.
потеря ***сущ.*** **–** ukka.
потеть ***гл.*** **–** higõssua.
потный ***прил.*** **–** hitšin.
потолок ***сущ.*** **–** latši.
потом ***нар.*** **–** perää.
потому что ***с.*** **–** sene peräss etti.
потягиваться ***гл.*** **–** ringotõlla.
похожий ***прил.*** **–** ńakõin.
поцелуй ***сущ.*** **–** suutõlõ.
почти ***нар.*** **–** litši.
поэтому ***с.*** **–** sene peräss.
появляться ***гл.*** **–** ilmetä.
пояс ***сущ.*** **–** vöö.
правда ***сущ.*** **–** tõsi, õikõuz.
правдивый ***прил.*** **–** õikõõllin.
правило ***сущ.*** **–** sääntо.
правильно ***нар.*** **–** õikõõ.
правильный ***прил.*** **–** õikõõllin.
правительство ***сущ.*** **–** allituz.

право ***сущ.*** **–** õikõuz.
православие ***сущ.*** **–** õikõausko.
православный ***прил.*** **–** õikõauskõin.
правый ***прил.*** **–** õikõa.
праздник ***сущ.*** **–** praznikka.
превращать ***гл.*** **–** muuntaa.
превращение ***сущ.*** **–** muunnõz.
предварительно ***нар.*** **–** eestää.
предел ***сущ.*** **–** kokka.
предмет ***сущ.*** **–** azia.
предполагаемый ***прил.*** **–** õlõtõttava.
предполагать ***гл.*** **–** õlõttaa.
предположение ***сущ.*** **–** õlõtuz.
предприятие ***сущ.*** **–** ürITüz.
прежде ***нар.*** **–** eestää, ette.
прерывать ***гл.*** **–** sõizagoittaa.
прибавлять ***гл.*** **–** lizätä.
прибавляться ***гл.*** **–** lisäütä.
приблизительно ***нар.*** **–** nõi.
приводить (к) ***гл.*** **–** viďďä.
привязывать ***гл.*** **–** situa.
привыкать ***гл.*** **–** tottua.
привычка ***сущ.*** **–** tapa.
приглашать ***гл.*** **–** kuttsua.
пригодный ***прил.*** **–** kõlpõin.
пригожий ***прил.*** **–** lusti.
приготовить ***гл.*** **–** panna valmõõssi.
приём ***сущ.*** **–** võtõ.
приказ ***сущ.*** **–** tšähtšü.
приказывать ***гл.*** **–** tšähtšiä.
приложение ***сущ.*** **–** lisä.
примерно ***нар.*** **–** nõi.
принадлежать ***гл.*** **–** kuulua.
принадлежащий ***прил.*** **–** õma.
приоткрыто – on ragollaa.
приходить ***гл.*** **–** tulla.
прихожая ***сущ.*** **–** riheneüz.
пробовать ***гл.*** **–** ürittää.
проводник [*в поезде*] ***сущ.*** **–** saattaja.
продавать ***гл.*** **–** müvvä.
продавец ***сущ.*** **–** müüjä.
продажа ***сущ.*** **–** müümin.
продлевать ***гл.*** **–** jatkaa.
продолжать ***гл.*** **–** jatkaa.
продолжаться ***гл.*** **–** tšessää.
продолжение ***сущ.*** **–** jatkamin.
произнести ***гл.*** **–** äälähtää.
произносить ***гл.*** **–** ääletä.
промелькнуть ***гл.*** **–** väitšähtää.
просить ***гл.*** **–** tšüsüä.
проснуться ***гл.*** **–** örtšähtää.
прости(те)! **–** antõõssi!, prosti(ga)!
просто так ***нар.*** **–** nõi vai.
простужать ***гл.*** **–** pallõgoittaa.
простужаться ***гл.*** **–** entä pallõgoittaa.
простыня ***сущ.*** **–** lina.
просыпаться ***гл.*** **–** örtšättää.
просьба ***сущ.*** **–** tšüsümüz.
против ***предл., нар.*** **–** vassaa.
прочь ***нар.*** **–** poiz, väľľää.
прощай(те)! **–** üvässi!

прощать ***гл.*** **–** antaa antõõssi, prostia.
прощаться ***гл.*** **–** üvässellä.
проясняться ***гл.*** **–** selletä, selvitä.
пруд ***сущ.*** **–** bruuda.
прыгать ***гл.*** **–** üppiä, üpätä.
прыгнуть ***гл.*** **–** üpähtää.
прыжок ***сущ.*** **–** üppü.
прямо ***нар.*** **–** šooruu.
прямой ***прил.*** **–** šooru.
прятать ***гл.*** **–** kõrjaa.
прятаться ***гл.*** **–** peittäütä.
птица ***сущ.*** **–** lintu.
пугать ***гл.*** **–** põlõtõlla.
пугаться ***гл.*** **–** eittäütä.
пустой ***прил.*** **–** tühjä.
пу́ты [для лошади]. ***сущ.*** **–** kammittsa.
пучок ***сущ.*** **–** kupo.
пылание [*цвет*] ***сущ.*** **–** palo.
пылать ***гл.*** **–** lõõzgata.
пылить ***гл.*** **–** pöllütä.
пыль ***сущ.*** **–** pöllü.
пыльца ***сущ.*** **–** eďďelmo.
пытаться ***гл.*** **–** ürittää.
пьянеть ***гл.*** **–** umaltua.
пьяница ***сущ.*** **–** jooppuri.
пьяный ***сущ.*** **–** joopunnud.
пятеро ***числ.*** **–** viďďed.
пятидесятый ***числ.*** **–** viiztšümmenäz.
пятка ***сущ.*** **–** kanta.
пятнадцатый ***числ.*** **–** viiztõššõmõz.
пятнадцать ***числ.*** **–** viiztõššõmõt.
пятница ***сущ.*** **–** viďďezpäivä.
пятый ***числ.*** **–** viďďez.
пять ***числ.*** **–** viisi, viiz.
пятьдесят ***числ.*** **–** viiztšümmentä.

Р р.

работа ***сущ.*** **–** töö.
работать ***гл.*** **–** tööttää.
равный ***прил.*** **–** ühtäläin.
радовать ***гл.*** **–** rõõmussaa.
радоваться ***гл.*** **–** rõõmussua.
радостный ***прил.*** **–** rõõmukaz.
радость ***сущ.*** **–** rõõmu.
радуга ***сущ.*** **–** ikolookka.
раз ***сущ.*** **–** kõrta.
разбивать ***гл.*** **–** rikkua.
разбираться ***гл.*** **–** ümmärtää.
разбито – on rikki.
разбросанно ***нар.*** **–** lahgollaa.
развивать ***гл.*** **–** tšehittää.
развиваться ***гл.*** **–** tšehittüä.
развитие ***сущ.*** **–** tšehitüz.
развратный ***прил.*** **–** kõlvatoo.
разговаривать ***гл.*** **–** pajattaa.
разозлиться ***гл.*** **–** suuttua, ätšäüttüä.
разорять ***гл.*** **–** lagassaa.
разрешать ***гл.*** **–** luvata.

разрешение ***сущ.*** **–** lupa.
разрушать ***гл.*** **–** hävittää.
разрывать ***гл.*** **–** repiä.
разум ***сущ.*** **–** älü.
рак ***сущ.*** **–** krapu.
ранний ***прил.*** **–** varain.
рано ***нар.*** **–** varai.
раньше ***нар.*** **–** eespäi.
расправиться ***гл.*** **–** õďďõta.
расправлять ***гл.*** **–** õďďissaa.
расправляться ***гл.*** **–** õďďõta.
рассвет ***сущ.*** **–** valgõtikko.
рассердиться ***гл.*** **–** ätšäüttüä.
рассеянно ***нар.*** **–** lahgollaa.
рассказ ***сущ.*** **–** jutto.
рассказывать ***гл.*** **–** pajattaa.
расспрашивать ***гл.*** **–** tšüzütellä.
расспросить ***гл.*** **–** tšüsellä.
расстраивать ***гл.*** **–** ämmentää.
расстраиваться ***гл.*** **–** ämmentüä.
растение ***сущ.*** **–** imettši, kazvi.
расти ***гл.*** **–** kazvaa.
растрачивать ***гл.*** **–** hukata.
растрёпа ***сущ.*** **–** sarviško.
рвать ***гл.*** **–** repiä, tšiskua.
рвать [*тошнить*] ***гл.*** **–** õhzõta.
ребёнок ***сущ.*** **–** lahsi.
реветь ***гл.*** **–** börisä.
редкий ***прил.*** **–** arva.
редко ***нар.*** **–** arvõõ.
реестр ***сущ.*** **–** lugõttõlu.
река ***сущ.*** **–** jõtši.
решето ***сущ.*** **–** groohatti.
рёв ***сущ.*** **–** börizemin.
ровный ***прил.*** **–** lakõa.
рог ***сущ.*** **–** sarvi.
родственник ***сущ.*** **–** sukulain.
рожать ***гл.*** **–** sünnüttää.
рождаться ***гл.*** **–** süntüä.
рожь ***сущ.*** **–** rüiz.
роса ***сущ.*** **–** kasõ.
Россия – Venäjä.
россиянин ***сущ.*** **–** venäjäläin.
россиянка ***сущ.*** **–** venajakko.
рубашка ***сущ.*** **–** tšiutto.
ругать ***гл.*** **–** torua.
рука ***сущ.*** **–** tšäsi.
рукав ***сущ.*** **–** varrukaz.
рукавица ***сущ.*** **–** tšinnaz.
русская ***сущ.*** **–** venakko.
русский ***сущ.*** **–** venäläin.
русский ***прил.*** **–** venäi.
ручаться ***гл.*** **–** tagata.
ручка ***сущ.*** **–** kõrsi, kõrva.
рыба ***сущ.*** **–** kala.
рыбак ***сущ.*** **–** kalanikka.
рыбка, рыбёшка ***сущ.*** **–** kalakkõin.
рыть ***гл.*** **–** põnkua.
рыхлый ***прил.*** **–** kõhta.
рычание ***сущ.*** **–** börizemin.
рычать ***гл.*** **–** börisä, mörisä.

рюмка ***сущ.*** **–** ŕumka.
ряд ***сущ.*** **–** rääto.
рядом (с) ***предл., нар.*** **–** litši.

С с.

с [чего-л.] ***предл.*** **–** päält.
с [кем-л., чем-л.] ***предл.*** **–** kaaz, kooz.
сад ***сущ.*** **–** saatu, tara.
садиться ***гл.*** **–** issuuta.
сажать ***гл.*** **–** isuttaa.
сам ***мест.*** **–** ize, sama.
сани ***сущ.*** **–** retši.
сахар ***сущ.*** **–** sahari.
сберегать ***гл.*** **–** oitaa.
сбрасывать ***гл.*** **–** vizgata.
сбросить ***гл.*** **–** vizgahtaa.
свадьба ***сущ.*** **–** ääd.
свежий ***прил.*** **–** toorõ.
свекровь ***сущ.*** **–** ämmä.
сверху ***нар.*** **–** üleelt.
свет ***сущ.*** **–** paisõ, valo.
светить ***гл.*** **–** paissa.
свеча ***сущ.*** **–** tšüünteliä.
свёкор ***сущ.*** **–** äďďä.
свидание ***сущ.*** **–** tapaamin. **до свидания! –** jäämm(ä) üvässii!.
свинья ***сущ.*** **–** sika.
свистеть ***гл.*** **–** vinkua.
свистнуть ***гл.*** **–** vingahtaa.
свобода ***сущ.*** **–** vapauz.
свободный ***прил.*** **–** vapaa.
свой ***мест.*** **–** õma.
свояченица ***сущ.*** **–** tšälü.
связывать ***гл.*** **–** situa.
связь ***сущ.*** **–** siõ.
святой ***прил.*** **–** pühä.
сделано – on tehtü.
север ***сущ.*** **–** põhja.
северо-восток ***сущ.*** **–** tširre.
северо-запад ***сущ.*** **–** luvvõ.
сегмент ***сущ.*** **–** kappalõ.
сегодня ***нар.*** **–** tänävä.
седьмой ***числ.*** **–** seittsemez.
сейчас ***нар.*** **–** järkiässi, kõhall, paraika.
секрет ***сущ.*** **–** salaizuz.
секретно ***нар.*** **–** salamittaa.
секретный ***прил.*** **–** salain.
село ***сущ.*** **–** tšülä.
семеро ***числ.*** **–** seittsemed.
семидесятый ***числ.*** **–** seitseetšümmenäz.
семнадцатый ***числ.*** **–** seitseetõššõmõz.
семнадцать ***числ.*** **–** seitseetõššõmõt.
семь ***числ.*** **–** seitsee.
семьдесят ***числ.*** **–** seitseetšümmentä.
семья ***сущ.*** **–** pere.
семя ***сущ.*** **–** seeme.
сени ***сущ.*** **–** riheneüz.
сено ***сущ.*** **–** einä.
сентябрь ***сущ.*** **–** senťaabri.

сердитый ***прил.*** **–** ätšiä.
сердиться ***гл.*** **–** ätšällä.
сердце ***сущ.*** **–** süä.
серебро ***сущ.*** **–** õpõa.
серебряный ***прил.*** **–** õpõin.
середина ***сущ.*** **–** tšehsi.
серый ***прил.*** **–** arma.
сестра ***сущ.*** **–** sõzar.
сеть ***сущ.*** **–** võrkko.
сеять ***гл.*** **–** tšülvää.
сжатие ***сущ.*** **–** purissuz.
сжимать ***гл.*** **–** purissaa.
сжиматься ***гл.*** **–** purissua.
сзади ***нар.*** **–** takaa, takanna.
сигнал ***сущ.*** **–** signaalõ.
сидеть ***гл.*** **–** issua.
сила ***сущ.*** **–** jõud, võimu.
сильный ***прил.*** **–** võimakaz.
синий ***прил.*** **–** sinin.
сияние ***сущ.*** **–** palo.
сказать ***гл.*** **–** jutõlla.
сказка ***сущ.*** **–** kaaska.
скатерть ***сущ.*** **–** lina.
скатывать ***гл.*** **–** veerettää.
сквашиваться ***гл.*** **–** apata.
сквозь ***предл.*** **–** alõtsõ, kautta, läpi.
склонять ***гл.*** **–** taivuttaa.
склоняться ***гл.*** **–** taipõuta.
сковорода ***сущ.*** **–** rehtelä.
скользить ***гл.*** **–** liukua.
скользкий ***прил.*** **–** liukaz.
сколько? ***нар.*** **–** kui paľľo?, mitoo?
скорей! - tšiireessi!
скоро ***нар.*** **–** pigaa.
скот, скотина домашняя ***сущ.*** **–** karja, žiivato. **пасти скот –** tšävvä karjaz.
скрывать ***гл.*** **–** kõrjaa, salata.
скрываться ***гл.*** **–** peittäütä.
скука ***сущ.*** **–** itšävä.
скучный ***прил.*** **–** itšävä.
слава ***сущ.*** **–** mainõ.
сладкий ***прил.*** **–** makõa.
след ***сущ.*** **–** jältši.
следить ***гл.*** **–** jältšiä.
слеза ***сущ.*** **–** pisara.
слезать ***гл.*** **–** laskõuta.
слепой ***прил.*** **–** sõkõa.
сливки ***сущ.*** **–** slivgad.
словарь ***сущ.*** **–** sõnatširja.
слово ***сущ.*** **–**sõna.
слой ***сущ.*** **–** slooja.
сломано – on lõhsi.
слух ***сущ.*** **–** kuulo.
случай ***сущ.*** **–** tapauz.
случайно ***нар.*** **–** sattumalt.
случайный ***прил.*** **–** satunnain.
случиться ***гл.*** **–** tapahtua.
слушать ***гл.*** **–** kuunnõlla.
слышать ***гл.*** **–** kuulla.
слышаться ***гл.*** **–** kuulua.
смазка ***сущ.*** **–** võitõlu.
смазывать ***гл.*** **–** võďďõlla.

смелость ***сущ.*** **–** rõhkõuz.
смелый ***прил.*** **–** rõhkõa.
смеркаться ***гл.*** **–** pimetä.
смесь ***сущ.*** **–** mäššäüz.
сметана ***сущ.*** **–** koorõ.
сметь ***гл.*** **–** julkõa.
смех ***сущ.*** **–** nagru.
смешивать ***гл.*** **–** mäšätä.
смеяться ***гл.*** **–** nagraa.
смола ***сущ.*** **–** vaikko.
смородина ***сущ.*** **–** sõssarõd.
смотреть ***гл.*** **–** vaattaa.
снаружи ***нар.*** **–** kujall, kujalt, väľľäss, väľľäz, õvvõll, õvvõlt.
снег ***сущ.*** **–** lumi.
снежный ***прил.*** **–** lumõkaz.
снизу ***нар.*** **–** alt, alõtsõ.
снимать ***гл.*** **–** kooria, võttaa ült. ~ **шкуру –** nültšiä.
сниматься ***гл.*** **–** kooriuta.
снова ***нар.*** **–** jällee.
собака ***сущ.*** **–** koira.
собирать ***гл.*** **–** kogota.
собираться ***гл.*** **–** aikua.
собрание ***сущ.*** **–** kokouz.
сова ***сущ.*** **–** kakku.
совет ***сущ.*** **–** nõvvo.
советовать ***гл.*** **–** nõvvua.
советоваться ***гл.*** **–** tšüsüä nõvvoa.
совещание ***сущ.*** **–** nõvvõttõlu.
совещаться ***гл.*** **–** nõvvõtõlla.
совсем ***нар.*** **–** sohsem, õikõõ.
согласие ***сущ.*** **–** soossumuz.
соглашаться ***гл.*** **–** soossua.
сожаление ***сущ.*** **–** žääli.
соединение ***сущ.*** **–** ühisselmo, ühissüz.
соединить ***гл.*** **–** ühissää.
соединять ***гл.*** **–** ühisellä.
соединяться ***гл.*** **–** ühissüä.
сок ***сущ.*** **–** mahla.
сокращать ***гл.*** **–** lühentää.
сокращаться ***гл.*** **–** lühetä.
сокращение ***сущ.*** **–** lühennüz.
солнце ***сущ.*** **–** päivüd.
соловей ***сущ.*** **–** sisava.
солома ***сущ.*** **–** õltši.
соломенный ***прил.*** **–** õltšin.
соломинка ***сущ.*** **–** õlgõkõrsi.
соль ***сущ.*** **–** soola.
сом ***сущ.*** **–** mõnni.
сомневаться ***гл.*** **–** kahõlla.
сомнение ***сущ.*** **–** ebäusko, kahtõluz.
сон ***сущ.*** **–** uni.
соображать ***гл.*** **–** ätšätä.
сообща ***нар.*** **–** parvõz.
сообщать ***гл.*** **–** ilmottaa.
сообщение ***сущ.*** **–** ilmottamin.
сопли ***сущ.*** **–** rätšä.
сопротивление ***сущ.*** **–** vassusuz.
сопротивляться ***гл.*** **–** vassussaa.
сорок ***числ.*** **–** nellätšümmentä.
сорока ***сущ.*** **–** arakka.
сороковой ***числ.*** **–** nellätšümmenäz.

сосать ***гл.*** **–** imiä.
сосед ***сущ.*** **–** susseda.
соска ***сущ.*** **–** imittsi.
соскучиться ***гл.*** **–** itšävüssüä.
сосна ***сущ.*** **–** petäjä.
сосняк ***сущ.*** **–** petäzikko.
сосулька ***сущ.*** **–** tilkõ.
сотый ***числ.*** **–** saaz.
соус ***сущ.*** **–** kasõ.
сохраняться ***гл.*** **–** säülüä.
сочный ***прил.*** **–** mahlakaz.
спасибо! **–** passibo!
спать ***гл.*** **–** magata.
спереди ***нар.*** **–** eess.
спеть ***гл.*** **–** laulahtaa.
спешить ***гл.*** **–** tšiirehtiä.
спешка ***сущ.*** **–** tšiire.
спина ***сущ.*** **–** seltšä.
список ***сущ.*** **–** lugõttõlu.
сплошь ***нар.*** **–** aivonaa, üleüdnää.
спокойный ***прил.*** **–** tüüni. **спокойной ночи!** **–** üvää üütä!
спокойствие ***сущ.*** **–** tüüniüz.
спор ***сущ.*** **–** tšina.
спорить ***гл.*** **–** tšinata.
справедливый ***прил.*** **–** õikõõllin.
спрашивать ***гл.*** **–** tšüsüä.
спрягать ***гл.*** **–** taivuttaa.
спрягаться ***гл.*** **–** taipõuta.
спускаться ***гл.*** **–** laskõuta.
сравнение ***сущ.*** **–** võrtõlu, võrtõõmin.
сравнивать ***гл.*** **–** võrrõlla.
сравнить ***гл.*** **–** võrrata.
сражаться ***гл.*** **–** tapõlla.
сражение ***сущ.*** **–** tappõlu.
сразу ***нар.*** **–** eti.
сразу же ***нар.*** **–** ättšippigaa.
среда ***сущ.*** **–** kõlmõzpäivä.
среди ***предл.*** **–** tšehsi.
срок ***сущ.*** **–** aika.
срочно ***нар.*** **–** nopõassi.
срочный ***прил.*** **–** tšiireellin.
ссора ***сущ.*** **–** riita.
ссориться ***гл.*** **–** riďďõlla.
ставить ***гл.*** **–** panna.
сталь ***сущ.*** **–** teräz.
становиться ***гл.*** **–** saavva.
стараться ***гл.*** **–** püvvä.
стареть ***гл.*** **–** vanõta.
старик ***сущ.*** **–** starikka.
старость ***сущ.*** **–** vanuz.
старуха ***сущ.*** **–** staruha.
старый ***прил.*** **–** vana.
стать [превратиться] ***гл.*** **–** saavva.
стать [начать] ***гл.*** **–** nõisa.
стебель ***сущ.*** **–** kõrsi.
стекло ***сущ.*** **–** klaasi.
стена ***сущ.*** **–** seinä.
степень ***сущ.*** **–** asõ.
стеречь ***гл.*** **–** vahtia.
стирать ***гл.*** **–** pesä.
стирка ***сущ.*** **–** pesemin.

стихать ***гл.*** **–** tüüntüä.
сто ***числ.*** **–** sata.
стоимость ***сущ.*** **–** mahso.
сто́ит [надо]– oolib.
стоить ***гл.*** **–** mahsaa. **сколько сто́ит?** – kui mahzab?
столько ***числ.*** **–** sitoo.
сторож ***сущ.*** **–** vahtija.
сторожить ***гл.*** **–** vahtia.
сторона ***сущ.*** **–** pooli, tšültši.
стоять ***гл.*** **–** sõisua.
страна ***сущ.*** **–** maa.
страница ***сущ.*** **–** lehotšültši.
странность ***сущ.*** **–** õutuz.
странный ***прил.*** **–** õuto.
страх ***сущ.*** **–** irmu.
страшный ***прил.*** **–** irmuza.
стрелять ***гл.*** **–** laugõta.
строгий ***прил.*** **–** kõva, tširiä.
строго ***нар.*** **–** kõvii.
студент ***сущ.*** **–** üliõppilaz.
стук ***сущ.*** **–** koputuz.
ступень ***сущ.*** **–** asõ.
стучать ***гл.*** **–** koputtaa, takua.
стыд ***сущ.*** **–** äpiä.
стыдиться ***гл.*** **–** ävitä.
суббота ***сущ.*** **–** laukopäivä.
сугроб ***сущ.*** **–** tšinõz.
суд ***сущ.*** **–** suuto.
судить ***гл.*** **–** suutia.
судно ***сущ.*** **–** aluz.
судорога ***сущ.*** **–** kramppi.
судья ***сущ.*** **–** suutija.
суета ***сущ.*** **–** äärinä.
суетиться ***гл.*** **–** äärätä.
сумасшедший ***прил.*** **–** hullu.
сумеречный ***прил.*** **–** ämärä.
сумерки ***сущ.*** **–** pimetikko, ämärikko.
супонь ***сущ.*** **–** rinnuz.
сутки ***сущ.*** **–** üüpäivä.
сухой ***прил.*** **–** kuiva.
сушить ***гл.*** **–** kuivata.
существо ***сущ.*** **–** õlõnto.
счастливый ***прил.*** **–** õnnõva.
счастье ***сущ.*** **–** õnni.
счёт ***сущ.*** **–** lukõmin.
считать ***гл.*** **–** lukõa.
сын ***сущ.*** **–** poika.
сыр ***сущ.*** **–** juusso.
сыроежка ***сущ.*** **–** siini.
сырой ***прил.*** **–** kõssõa.
сырость ***сущ.*** **–** kõssõuz.
сытый ***прил.*** **–** tšülläin.
сюда ***нар.*** **–** tänne.

Т т.

табун ***сущ.*** **–** dabuni.
так ***нар.*** **–** nii.
таким образом ***нар.*** **–** kannii.

такой ***мест.*** **–** mokoma.
такой же ***мест.*** **–** mokoma-sama.
там ***нар.*** **–** siäll.
та́мошний ***прил.*** **–** sitšälein.
танец ***сущ.*** **–** tanttsi.
танцевать ***гл.*** **–** tanttsia.
тащить ***гл.*** **–** vetää.
твёрдо ***нар.*** **–** kõvii.
твёрдый ***прил.*** **–** kõva.
творог ***сущ.*** **–** tvorokka.
телёнок ***сущ.*** **–** vazikka.
темнеть ***гл.*** **–** pimetä.
темнота ***сущ.*** **–** pimiüz.
теперь ***нар.*** **–** nüd.
тепло ***сущ.*** **–** lämmii.
тепло ***нар.*** **–** on lämmii.
терпеливый ***прил.*** **–** terppillin.
терпение ***сущ.*** **–** terppillizüz.
терпеть ***гл.*** **–** terppiä.
терять ***гл.*** **–** ukata.
теряться ***гл.*** **–** ukkua.
теснота ***сущ.*** **–** ahtauz.
тесный ***прил.*** **–** ahaz, tširiä.
тесто ***сущ.*** **–** taitšina.
тесть ***сущ.*** **–** äďďä.
тёмный ***прил.*** **–** pimiä.
тёплый ***прил.*** **–** lämmii, sooja.
тётя ***сущ.*** **–** täti.
тёща ***сущ.*** **–** ämmä.
тихий ***прил.*** **–** tüüni.
тишина ***сущ.*** **–** tüüniüz.
тогда ***нар.*** **–** siiz.
то и дело ***нар.*** **–** aina.
толстый ***прил.*** **–** jämiä.
толщина ***сущ.*** **–** jämiüz.
только ***нар.*** **–** toľko.
только что ***нар.*** **–** taanõõ.
тонкий ***прил.*** **–** õhud.
тонкость ***сущ.*** **–** õhuz.
тонуть ***гл.*** **–** uputa.
топить [***кого-л.*****]** ***гл.*** **–** upottaa.
топить [печь] ***гл.*** **–** lämmitä.
топор ***сущ.*** **–** kirvez.
точно ***нар.*** **–** täsmällizessi.
точный ***прил.*** **–** täsmällin.
тошнить ***гл.*** **–** õhzõta.
трава ***сущ.*** **–** rooho.
траур ***сущ.*** **–** leinä.
тревога ***сущ.*** **–** goŕa.
треснутый ***прил.*** **–** śarõin.
треснуть ***гл.*** **–** saavva śaroo.
третий ***числ.*** **–** kõlmõz.
трещать ***гл.*** **–** prakisa.
трещина ***сущ.*** **–** śaro.
трёхсотый ***числ.*** **–** kõmsaaz.
три ***числ.*** **–** kõlmõd, kõm.
тридцатый ***числ.*** **–** kõmtšümmenäz.
тридцать ***числ.*** **–** kõmtšümmentä.
тринадцатый ***числ.*** **–** kõmtõššõmõz.
тринадцать ***числ.*** **–** kõmtõššõmõt.
триста ***числ.*** **–** kõmsataa.

трое ***числ.*** **–** kõlmõd.
труба ***сущ.*** **–** truba.
труп ***сущ.*** **–** ruumiuz.
трус ***сущ.*** **–** pläta.
тряпка ***сущ.*** **–** šiška.
тугой ***прил.*** **–** tširiä.
туда ***нар.*** **–** sinne.
туман ***сущ.*** **–** utu.
туфля ***сущ.*** **–** tšentšä.
тушить ***гл.*** **–** sammuttaa.
ты ***мест.*** **–** siä.
тысяча ***числ.*** **–** tuhad.
тысячный ***числ.*** **–** tuhattõmõz.
тюлень ***сущ.*** **–** ülle.
тянуть ***гл.*** **–** venuttaa, vetää.
тянуться ***гл.*** **–** tõmpauta.

У у.

у ***предл.*** **–** poolõss, tüven, tšüllez, äärez.
убеждать ***гл.*** **–** vakuuttaa.
убеждаться ***гл.*** **–** vakuuttua.
убеждение ***сущ.*** **–** vakaumuz, vakuuttamin.
убивать ***гл.*** **–** tappaa.
убийство ***сущ.*** **–** tappamin.
убирать [изымать] ***гл.*** **–** panna poiz.
убирать [приводить в порядок] ***гл.*** **–** siivõta.
уборка ***сущ.*** **–** siivõuz.
уборная ***сущ.*** **–** tšäümälä.
увеличивать ***гл.*** **–** lizätä, suurõntaa.
увеличиваться ***гл.*** **–** lisäütä, suurõntua.
уверенно ***нар.*** **–** varmassi.
уверенность ***сущ.*** **–** vakaumuz, varmuz.
уверенный ***прил.*** **–** varma.
увольнение ***сущ.*** **–** jättämin poiz, jäämin poiz.
увольнять ***гл.*** **–** jättää poiz.
увольняться ***гл.*** **–** jäävvä poiz.
угол ***сущ.*** **–** nurkka.
уголь ***сущ.*** **–** süsi.
угорь ***сущ.*** **–** ankõrjaz.
угрожать ***гл.*** **–** uhgata.
угроза ***гл.*** **–** uhka.
удар ***сущ.*** **–** lüümä.
ударять ***гл.*** **–** lüvvä.
удивительный ***прил.*** **–** imeteltävä.
удивление ***сущ.*** **–** imetüz.
удивлять ***гл.*** **–** imetüttää.
удивляться ***гл.*** **–** imetellä.
удирать ***гл.*** **–** kargata.
удить [рыбу] ***гл.*** **–** õntšia.
удовольствие ***сущ.*** **–** meeliüvä.
удочка ***сущ.*** **–** õntši.
уезжать ***гл.*** **–** lahguta.
уже ***нар.*** **–** jo.
ужин ***сущ.*** **–** õhtagoin.
ужинать ***гл.*** **–** õhtagoittaa.
узел ***сущ.*** **–** sõlmu.
узкий ***прил.*** **–** ahaz.
укорачивать ***гл.*** **–** lühentää.

укорачиваться ***гл.*** **–** lühetä.
украшать ***гл.*** **–** ehtiä.
украшение ***сущ.*** **–** ehüz.
укус ***сущ.*** **–** puraisu.
улица ***сущ.*** **–** uulittsa.
умение ***сущ.*** **–** õskaamin.
уменьшать ***гл.*** **–** peenentää, vähättää.
уменьшаться ***гл.*** **–** peenentüä, vähetä.
уметь ***гл.*** **–** õzgata.
умирать ***гл.*** **–** koolla.
ум ***сущ.*** **–** älü.
умный ***прил.*** **–** älükaz
умышленно ***нар.*** **–** meelii.
уничтожать ***гл.*** **–** hävittää.
упражнение ***сущ.*** **–** arjotuz.
упражнять ***гл.*** **–** arjottaa.
упражняться ***гл.*** **–** arjotõlla.
упрямство ***сущ.*** **–** enepäizüz.
упрямый ***прил.*** **–** enepäin.
уродовать ***гл.*** **–** muuntaa.
урождённая ***прил.*** **–** süntünnüd.
урок ***сущ.*** **–** õppikappalõ.
усердие ***сущ.*** **–** ooli.
уснуть ***гл.*** **–** makaahtaa.
успевать ***гл.*** **–** ehättää, jõvva.
успеть ***гл.*** **–** ehättää.
успех ***сущ.*** **–** etu.
успешный ***прил.*** **–** jõvvõkaz.
успокаивать ***гл.*** **–** tüünnüttää.
успокаиваться ***гл.*** **–** tüüntüä.
уставать ***гл.*** **–** väsüä.
усталость ***сущ.*** **–** väsümüz.
устраиваться ***гл.*** **–** sättiütä.
утка ***сущ.*** **–** utka.
утро ***сущ.*** **–** oomnikko.
утром ***нар.*** **–** oomnikoz.
ухват ***сущ.*** **–** ufatka.
ухо ***сущ.*** **–** kõrva.
уходить ***гл.*** **–** lahguta, mennä poiz.
ученик, ученица ***сущ.*** **–** õppilaz.
учитель ***сущ.*** **–** õpõttaja.
учить ***гл.*** **–** õpõttaa.
учиться ***гл.*** **–** õppia.
уязвимость ***сущ.*** **–** arkuz.
уязвимый ***прил.*** **–** arka.

Ф ф.

фабрика ***сущ.*** **–** fabrikka.
фантазия ***сущ.*** **–** meelikuvituz.
февраль ***сущ.*** **–** fevraali.
федерация ***сущ.*** **–** federaattsija.
физиономия ***сущ.*** **–** naama.
филин ***сущ.*** **–** kattikakku.
финка ***сущ.*** **–** soomakko.
финн ***сущ.*** **–** soomalain.
финский ***прил.*** **–** soomõ. ~ **язык –** soomi.
фундамент ***сущ.*** **–** aluz.

Х х.

характер ***сущ.*** **–** loonnõ.
хвастаться ***гл.*** **–** kõrskua.
хвастовство ***сущ.*** **–** kõrskumin.
хвастун ***сущ.*** **–** kõrskuri.
хватать [схватить] ***гл.*** **–** tarttua.
хватать [быть в достатке] ***гл.*** **–** riittää.
хвост ***сущ.*** **–** äntä.
хвощ ***сущ.*** **–** õźźa.
хвощатник ***сущ.*** **–** õźďõzikko.
хитрость ***сущ.*** **–** kavaluz.
хитрый ***прил.*** **–** kavala.
хлеб ***сущ.*** **–** leipä.
хлев ***сущ.*** **–** lautta.
хлопотать ***гл.*** **–** äärätä.
хлопоты ***сущ.*** **–** äärinä.
ходить ***гл.*** **–** tšävvä.
хозяин ***сущ.*** **–** peremeez.
хозяйка ***сущ.*** **–** perenain.
холм ***сущ.*** **–** mättä.
холод ***сущ.*** **–** tšülmä.
холодно ***нар.*** **–** on tšülmä.
холодный ***прил.*** **–** tšülmä.
холостой ***прил.*** **–** holostoi.
хороший ***прил.*** **–** üvä.
хорошо ***нар.*** **–** on üvä.
хотеть ***гл.*** **–** tahtua.
хоть ***с.*** **–** hoť.
хотя бы ***нар.*** **–** hoť.
храп ***сущ.*** **–** kroosnaamin.
храпеть ***гл.*** **–** krooznata.
хромой ***прил.*** **–** hramoi.
хрюкать ***гл.*** **–** röhkiä.
худший ***прил.*** **–** pahapi.
хулиган ***сущ.*** **–** üüttšäri.
хулиганить ***гл.*** **–** üütšätä.
хутор ***сущ.*** **–** talo.

Ц ц.

царапать ***гл.*** **–** raapia.
царапаться ***гл.*** **–** raapia.
царапина ***сущ.*** **–** naarmu.
цвести ***гл.*** **–** eďďittsää, elkottsaa.
цветок ***сущ.*** **–** eisi, elkko, kukaz.
целиком ***нар.*** **–** kokonaa, üleüdnää.
целиться ***гл.*** **–** tähätä.
целовать ***гл.*** **–** suvvõlla.
целоваться ***гл.*** **–** suvvõlla.
целый [ненарушенный] ***прил.*** **–** ehjä.
целый [весь] ***прил.*** **–** koko.
цель ***сущ.*** **–** maali.
цена ***сущ.*** **–** hinta.
центр ***сущ.*** **–** tšehsi.
центральный ***прил.*** **–** tšehzimein.
церковь ***сущ.*** **–** tširkko.
цыплёнок ***сущ.*** **–** põippõ.

Ч ч.

чайка *сущ.* – kajaga.
час *сущ.* – tunni.
часы *сущ.* – tunnid.
чашка *сущ.* – naappa.
человек *сущ.* – inemin.
через *предл.* – kautta, läpi.
чересседельник *сущ.* – vöötii.
черёмуха *сущ.* – toomi.
черника *сущ.* – musikaz.
чесать *гл.* – raapia.
чесаться *гл.* – süühütä.
честный *прил.* – rehellin.
честь *сущ.* – kunnia.
четверг *сущ.* – nelläzpäivä.
четверо *числ.* – nelläd.
четвёртый *числ.* – nelläz.
четыре *числ.* – nellä.
четырнадцатый *числ.* – nellätõššõmõz.
четырнадцать *числ.* – nellätõššõmõt.
чётко *нар.* – selvässi.
чёрный *прил.* – mussa.
чёткий *прил.* – selvä.
чинить *гл.* – praavittaa.
чирикать *гл.* – širisä.
чистить *гл.* – kasia.
чиститься *гл.* – kasiuta.
чисто *нар.* – puhtaassi.
чистый *прил.* – puhaz.
читать *гл.* – lukõa.
чихать *гл.* – aivasõlla.
член *сущ.* – jäsen.
чтение *сущ.* – lukõmin.
чувствительность *сущ.* – arkuz.
чувствительный *прил.* – arka.
чувство *сущ.* – meeli.
чудиться *гл.* – tšuudittaa.
чудо *сущ.* – ime.
что? *мест.* – mi?, mikä?
что-либо *мест.* – mikäle.
что-нибудь *мест.* – mikäle.
что-то *мест.* – mikäle.
что угодно *мест.* – mi tahooz.

Ш ш.

шаг *сущ.* – askõli.
шагать *гл.* – asõlla.
шалить *гл.* – tehä koirutta.
шалость *сущ.* – koiruz.
шапка *сущ.* – šapka.
швея *сущ.* – õmpõlija.
шерсть *сущ.* – villa.
шерстяной *прил.* – villain.
шептать *гл.* – kuizgata.
шест *сущ.* – seiväz, õrsi.
шестеро *числ.* – kuvvõd.
шестидесятый *числ.* – kuuztšümmenäz.

шестнадцатый ***числ.*** **–** kuuztõššõmõz.
шестнадцать ***числ.*** **–** kuuztõššõmõt.
шестой ***числ.*** **–** kuvvõz.
шесть ***числ.*** **–** kuusi, kuuz.
шестьдесят ***числ.*** **–** kuuztšümmentä.
шея ***сущ.*** **–** kagla.
шёлк ***сущ.*** **–** šolkka.
шёпот ***сущ.*** **–** kuizgõ.
ширина ***сущ.*** **–** laďďuz.
широкий ***прил.*** **–** laďďa.
шить ***гл.*** **–** õmmõlla.
шкаф ***сущ.*** **–** kaappi.
школа ***сущ.*** **–** škoulu.
шкура ***сущ.*** **–** nahka.
шляпа ***сущ.*** **–** šlääppi.
шнур ***сущ.*** **–** šnurka.
шов ***сущ.*** **–** sauma.
шпора ***сущ.*** **–** kannuz.
штаны ***сущ.*** **–** kaatsad.
шум ***сущ.*** **–** hälinä.
шуметь ***гл.*** **–** hälisä.
шуршать ***гл.*** **–** krapisa, rahisa.
шутить ***гл.*** **–** pilahilla.
шутка ***сущ.*** **–** pila.
шутливый ***прил.*** **–** leitšillin.
шутник ***сущ.*** **–** pilahilija.

Щ щ.

щедрость ***сущ.*** **–** antõľľazuz.
щедрый ***прил.*** **–** antõľľaz.
щека ***сущ.*** **–** põhtši.
щель ***сущ.*** **–** rako.
щетина ***сущ.*** **–** arjaz, śtšetina.
щётка ***сущ.*** **–** arja.
щипать ***гл.*** **–** noppia.
щипаться ***гл.*** **–** ńäpissää.
щука ***сущ.*** **–** autši.
щупать ***гл.*** **–** tunnusõlla.

Э э.

эволюция ***сущ.*** **–** evoľuuttsija.
экономить ***гл.*** **–** oitaa.
эстонец ***сущ.*** **–** virolain.
эстонка ***сущ.*** **–** virakko.
эстонский ***прил.*** **–** viro.
этаж ***сущ.*** **–** jätaži.
этакий ***мест.*** **–** kammuga.
это ***мест.*** **–** se.
этот ***мест.*** **–** se.
этот же [самый] ***мест.*** **–** sesama.
эурямёйсец, эурямёйска ***сущ.*** **–** ägrämöin.
эхо ***сущ.*** **–** kaiku.

Ю ю.

юбка ***сущ.*** **–** jupka.
юг ***сущ.*** **–** lõunaz.
юго-восток ***сущ.*** **–** kaakko.
юго-запад ***сущ.*** **–** etelä.
юность ***сущ.*** **–** nooruz.
юноша ***сущ.*** **–** noormeez.
юный ***прил.*** **–** noori.

Я я.

я ***мест.*** **–** miä.
яблоко ***сущ.*** **–** õuna.
яблоня ***сущ.*** **–** õunapuu.
ягнёнок ***сущ.*** **–** talli, võdna.
ягода ***сущ.*** **–** marja.
яд ***сущ.*** **–** mürttšü.
ядовитый ***прил.*** **–** mürtšüllin.
язва ***сущ.*** **–** paizõ.
язык ***сущ.*** **–** tšeeli.
яйцо ***сущ.*** **–** muna.
яма ***сущ.*** **–** kooppa.
январь ***сущ.*** **–** janvaari.
яркий ***прил.*** **–** selvä.
ярко ***нар.*** **–** selvässi.
ясень ***сущ.*** **–** saarni.
ясно [светло] ***нар.*** **–** seltšiää.
ясно [чётко, понятно] ***нар.*** **–** selvässi.
ясный [светлый] ***прил.*** **–** seltšiä.
ясный [чёткий, понятный] ***прил.*** **–** selvä.

LISÄ II.
ПРИЛОЖЕНИЕ II.

ITÄ-VAĎĎA MURTÕÕ ERIKOZUUD.
ОСОБЕННОСТИ ВОСТОЧНО-ВОДСКОГО НАРЕЧИЯ.

Ääliõppi.

Assõõvahtõluz.

1) **tš → dž: autši** (щука) **→ audži; retši** (сани) **→ redže.**
2) **htš → а) hd': tähtši** (колос) **→ tähd'e; б) zd': lehtši** (вдова) **→ lezd'e.**
3) **ntš → ndž: mäntšiä** (играть) **→ mändžin; entši** (душа) **→ endže.**
4) **rtš → rdž: ärtšä** (бык) **→ ärdžä.**

Mootoõppi.

Substantiivi. Adjektiivi.

1) ***Nominatiivi.*** Слова XIII склонения на **-õ**, **-e** имеют в восточно-водском дополнительное окончание **-g** (**kasõg – роса**) или **-h** (**tarõh – баня, pereh – семья**).

2) ***Genetiivi.*** Слова, у которых последняя согласная основы – одинарная, при склонении эту согласную удваивают (**tšüllä – деревни**).

3) ***Illatiivi.*** Западно-водским типам склонения на **-sõ**, **-se** – соответствуют восточно-водские на **-sõõg**, **-seeg** (**ampaasõõg – в зуб**).

4) ***Translatiivi.*** Западно-водскому окончанию **-ssi** соответствует восточно-водское **-ssig** (**sepässig – кузнецом**).

5) ***Terminatiivi.*** Западно-водскому окончанию **-ssa** соответствует восточно-водское **-ssaag** (**kotoossaag – до дома**).

Taipõumizõ näüteg.
Пример склонения.

I, II, VII, VIII taivutuhsõd.

Ühsikko.

Nom.	**tüü** (*работа*)	**koto** (*дом*)	**lehtši** (*вдова*)	**tšülä** (*деревня*)
Gen.	**tüü**	**koddo**	**lezd'e**	**tšüllä**
Part.	**tüütä**	**kotoa**	**lehtšeä**	**tšülää**
Ill.	**tühee**	**kotoo**	**lehtšee**	**tšülääseeg**
Iness.	**tüüz**	**kodoz**	**lezd'ez**	**tšülläz**
Trans	**tüüssig**	**kodossig**	**lezd'essig**	**tšülässig**
Term.	**tüheessaag**	**kotoossaag**	**lezd'eleessaag**	**tšülääseessag**

Mõnikko.

Nom.	**tüüd**	**kodod**	**lezd'ed**	**tšüläd**
Gen.	**tüd'd'e**	**kotoje**	**lehtšije**	**tšülije**
Part.	**tüitä**	**kotoit**	**lehtšiä**	**tšüliä**
Ill.	**tüiseeg**	**kotoisõõg**	**lehtšiiseeg**	**tšüliiseeg**
Iness.	**tüiz**	**kotoiz**	**lezd'iz**	**tšüliz**
Trans.	**tüissig**	**kotoissig**	**lezd'issig**	**tšülissig**
Term.	**tüiseessaag**	**kotoisõõssaag**	**lezd'ileessaag**	**tšüliiseessaag**

X, XIII taivutuhsõd.

	Ühsikko.		
Nom.	akanuz (*ведро*)	kasõg (*роса*)	pereh (*семья*)
Gen.	akanuhsõ	kassõõ	perree
Part.	akanussa	kasõtta	perettä
Ill.	akanuhsõõsõõg	kassõõsõõg	pereeseeg
Iness.	akanuhsõõz	kassõõz	pereez
Trans.	akanuhsõõssig	kassõõssig	pereessig
Ess.	akanuhsõnna	kassõnna	perennä
Term.	akanuhsõõsõõssaag	kassõõsõõssaag	pereeseessaag
	Mõnikko.		
Nom.	akanuhsõõd	kassõõd	pereed
Gen.	akanuhsije	kassõďďe	pereďďe
Part	akanuhsia	kassõita	pereitä
Ill.	akanuhsiisõõg	kassõisõõg	pereiseeg
Iness.	akanuhsiiz	kassõiz	pereiz
Trans.	akanuhsiissig	kassõissig	pereissig
Ess.	akanuhsiina	kassõina	pereinä
Term.	akanuhsiisõõssaag	kassõisõõssaag	pereiseessaag

Pronoomeni.

Personaalin.

m|üü (eď'ď'e, eitä, eiseeg) – мы.
t|üü (eď'ď'e, eitä, eiseeg) – вы.
nä|väd (ď'ď'e, itä, iseeg) – они.

Demonstratiivin.

	Ühsikko.		*Mõnikko.*
Nom.	se (*этот*)	kasõ (*вот этот*)	kanõd (*вот эти*)
Gen.	senne	kazzõ	kanõje
Part.	sitä	kassa	kanõita
Ill.	sihee	kasõõsõõg	kanõisõõg
Iness.	siinä	kasõnna	kanõiz
El.	siitä	kazõnna	kanõiss
All.	sillee	kazõlõõ	kanõillõõ
Adess.	sill	kazõll	kanõil
Abl.	silt	kazõlt	kanõilt
Trans.	senessig	kazossig	kanõissig
Ess.	senenä	kazõna	kanõina
Term.	siheessaag	kasõõsõõssaag	kanõisõõssaag

Interrogatiivin.

Nom.	mikä (*что*)	*Adess.*	migallä
Gen.	miggä	*Abl.*	migaltä
Part.	mitä	*Trans.*	mihsig
Ill.	mikää	*Ess.*	migänä
El.	migäss	*Kom.*	miggääka
All.	migälee	*Term.*	mikäässaag

Definiittin.

	Ühsikko.	*Mõnikko.*
Nom.	**kõittši** *(всё, весь)*	**kõikõd**
Gen.	**kõikõ**	**kõittšije**
Part.	**kõikkõa**	**kõittšia**
Ill.	**kõikkõõ**	**kõittšiisõõg**
Iness.	**kõikkõz**	**kõittšiz**
All.	**kõikõlõõ**	**kõitšilõõ**
Kom.	**koikõka**	**kõittšijeka**
Term.	**koikõõssaag**	**kõittšiisõõssaag**

Verbi.

1) ***I infinitiivi.*** **а)** В **partitiivi** западно-водскому **a**, **-ä**; **-ta**, **-tä** – соответствует восточно-водское **-ag**, **-äg**; **-tag**, **-täg**. **б)** В **I спряжении** – не происходит замены **oo** → **uu**, **öö** → **üü**, **ee** → **id'd'**; а в **III спряжении** нет замены – **o** → **u**.

2) ***Preezensi; imperfekti; konditsionaali.*** **а)** **В I лице единственного числа** – вместо окончания **-n** происходит удлинение конечной гласной, а одинарные согласные **g**, **z**, **l**, **n** удваиваются (окончание **-zin** → **-sii**). **В I и II лицах множественного числа** западно-водским **-mmõ**, **-mmä** и **-ttõ**, **-ttä** – соответствуют восточно-водские **-mmag**, **-mmäg** и **-ttag**, **-ttäg**. **б)** В **preezensi tšeltein forma** удвоения **не происходит**, но к последней гласной основы присоединяется окончание **-g**.

3) ***Imperatiivi.*** **II** лицо единственного числа имеет окончание **-g**.

4) ***I partitsiippi; imperfekti tšeeltein forma.*** К окончанию **ühsiko nominatiivi** присоединяется окончание **-g**.

5) ***Passiivi preezensi.*** Западно-водскому отсутствию окончания – соответствует восточно-водское **-sõõ**, **-see**.

6) ***Passiivi II partitsiippi; imperfekti tšeeltein forma.*** Западно-водскому **-tu**, **-tü**; **-ttu**, **-ttü** – соответствует восточно-водское **-tug**, **-tüg**; **-ttug**, **-ttüg**.

Особенности ***imperfekti*** **V, VII,** и **X спряжений** – видны из приведённых далее примеров.

Verbije taipõumiin.

Далее для каждого спряжения указываются: **1)** ***I infinitiivi*** **(partitiivi)**, **2)** ***Aktiivi indikatiivi preezensi*** **(ühsiko I persoona möõntein, tšeeltein formad; mõniko I persona)**, **3)** ***Aktiivi indikatiivi imperfekti*** **(ühsiko, mõniko I persoonad,** для **V, VII** и **X спряжений –** дополнительно **ühsiko III persoona),** **4)** ***Aktiivi imperatiivi*** **(ühsiko II persoona)**, **5)** ***Aktiivi I partitsiippi***, **6)** ***Passiivi indikatiivi imperfekti*** [только для **V, VII, X спряжений**], **7)** ***Passiivi II partitsiipi.***

I taivutuz.

I infinitiivi.

saa̓'ag	**jooag**	**lööäg**	**veeäg**	**müüäg**	**võd'd'ag**

Aktiivi.

Preezensi.

saa (en saag)	**joo (en joog)**	**löö (en löög)**	**vee (en veeg)**	**müü (en müüg)**	**või (en võig)**
saammag	**joommag**	**löömmäg**	**veemmäg**	**müümmäg**	**võimmäg**

Imperfekti.

sai	**jõi**	**lei**	**vei**	**müüii**	**võd'd'ii**
saimmag	**jõimmag**	**leimmäg**	**veimmäg**	**müüimmäg**	**võd'd'immag**

Imperatiivi.

saag!	**joog!**	**löög!**	**veeg!**	**müüg!**	**võig!**
saakaa!	**jookaa!**	**löökaa!**	**veekaa!**	**müükaa!**	**võikaa!**

I partitsiippi.

saannug	**joonnug**	**löönnüg**	**veennüg**	**müünnüg**	**võinnug**

Passiivi.

Preezensi.

saa'asõõ	**jooasõõ**	**lööäsee**	**veeäsee**	**müüäsee**	**võd'd'asõõ**

II partitsiippi.

saatug	**jootug**	**löötüg**	**veetüg**	**müütüg**	**võitug**

II taivutuz.

I infinitiivi.

kuttsuag	tšüsüäg	tõhtiag

Aktiivi.

Preezensi.

kutsuu (en kutsug)	tšüzzüü (en tšüzüg)	tõhhii (en tõhig)

Imperfekti.

kuttsusii	tšüsüsii	tõhtisii
kuttsuzimmag	tšüsüzimmäg	tõhtizimmag

Imperatiivi.

kutsug!	tšüzüg!	tõhig!

I partitsiippi.

kuuttsunnug	tšüsünnüg	tõhtinnug

Passiivi.

Preezensi.

kuttsuasõõ	tšüsüäsee	tõhtiasõõ

II partitsiippi.

kutsuttug	tšüzüttüg	tõhittug

III taivutuz.

I infinitiivi.

takoag	alkaag

Aktiivi.

Preezensi.

taggoo (en tagog)	algaa (en algag)
tagommag	algammag

Imperfekti.

taggõõ	algõõ
takozimmag	algõmmag

Imperatiivi.

tagog!	algag!

I partitsiippi.

takonnug	alkannug

Passiivi.

Preezensi.

takoasõõ	alkaasõõ

II partitsiippi.

tagottug	algõttug

IV taivutuz.

I infinitiivi.

nültšeäg	lukõag	jättääg	õssaag

Aktiivi.

Preezensi.

nüllee (en nülleg)	luggõõ (en lugõg)	jättää (en jätäg)	õssaa (en õsag)
nüllemmäg	lugõmmag	jätämmäg	õsammag

Imperfekti.

nüllii	lud'd'ii	jättii	õssii
nüllimmäg	lud'immag	jätiimmäg	õsimmag

Imperatiivi.

nülleg!	lugõg!	jätäg!	õsag!

I partitsiippi.

nültšennüg	lukõnnug	jättännüg	õssannug

Passiivi.

Preezensi.

nültšeäsee	lukõasõõ	jättääsee	õssaasõõ

II partitsiippi.

nüllettüg	lugõttug	jätettüg	õsõttug

V taivutuz.

I infinitiivi.

murtuussag — vääntüüssäg

Aktiivi.

Preezensi.

murtuu (en murtuug) — vääntüü (en vääntüüg)
murtuummag — vääntüümmäg

Imperfekti.

murtujõõ — vääntüjee
murtujõõ — vääntüjee
murtujõõmmag — vääntüjeemmag

Imperatiivi.

murtuug! — vääntüüg!
murtuuskaa! — vääntüüskaa!

I partitsiippi.

murtunnug — vääntünnüg

Passiivi.

Preezensi.

murtuussaa — vääntüüssää

Imperfekti.

murtuustii — vääntüüstii

II partitsiippi.

murtuuttug — vääntüüttüg

VI taivutuz.

I infinitiivi.

laulastaag — lentääg

Aktiivi.

Preezensi.

laulastaa (en laulastaag) — lentää (en lentääg)
laulastaammag — lentäämmäg

Imperfekti.

laulastii — lentii
laulastiimmag — lentiimmäg

Imperatiivi.

laulastaag! — lentääg!

I partitsiippi.

laulastannug — lentännüg

Passiivi.

Preezensi.

laulastaasõõ — lentääsee

II partitsiippi.

laulastaattug — lentäättüg

VII taivutuz.

I infinitiivi.

laskõussag — eittäüssäg

Aktiivi.

Preezensi.

laskõu (en laskõug) — eittäü (en eittäüg)
laskõummag — eittäümmäg

Imperfekti.

laskõujõõ — eittäüjee
laskõujõõ — eittäüjee
laskõujõõmmag — eittäüjeemmäg

Imperatiivi.

laskõug! — eittäüg!
laskõuskaa! — eittäüskaa!

I partitsiippi.

laskõunnug — eittäünnüg

Passiivi.

Preezensi.

laskõussaa — eittäüssää

Imperfekti.

laskõustii — eittäüstii

II partitsiippi.

laskõustug — eittäüstüg

VIII taivutuz.

I infinitiivi.

pessäg	värissäg	tehäg	jutõllag

Aktiivi.

Preezensi.

pezzee (en pezeg)	värizzee (en värizeg)	tee (en teeg)	juttõllõõ (en juttõõg)
pezemmäg	värizemmäg	teemmäg	juttõlõmmag

Imperfekti.

pezzii	värizzii	tei	juttõllii
pezimmäg	värizimmäg	teimmäg	juttõllimmag

Imperatiivi.

pezeg!	värizeg!	teeg!	juttõlõg!
peskaa!	väriskaa!	tehkaa!	jutõlkaa!

I partitsiippi.

pessüg värissüg tehnüg jutõllug

Passiivi.

Preezensi.

pessäsee värissäsee tehäsee jutõllassõõ

II partitsiippi.

pestüg väristüg tehtüg jutõltug

IX taivutuz.

I infinitiivi.

tšiuzatag levätäg

Aktiivi.

Preezensi.

tšiussaa (en tšiusaag) leppää (en lepääg)

tšiusaammag lepäämmäg

Imperfekti.

tšiusasii lepäsii

tšiusazimmag lepäzimmäg

Imperatiivi.

tšiussaag! leppääg!

tšiusaagaa! lepäägaa!

I partitsiippi.

tšiusannug lepännüg

Passiivi.

Preezensi.

tšiuzatasõõ levätäsee

II partitsiippi.

tšiuzattug levättüg

X taivutuz.

I infinitiivi.

apatag eetäg

Aktiivi.

Preezensi.

appannõõ (en appanõg) etennee (en eteneg)

appanõmmag etenemmäg

Imperfekti.

appajõõ etejee

appajõõ etejee

appajõõmmag etejeemmäg

Imperatiivi.

appannõõg! eteneeg!

appanõgaa! etenegaa!

I partitsiippi.

apannug eennüg

Passiivi.

Preezensi.

apatasõõ eetäsee

Imperfekti.

apattii eettii

II partitsiippi.

apattug eettüg

Adverbi.

kännig – так; таким образом,
sinneg – туда,
taggaa – назад,

tänneg – сюда,
-tšig – а также (и),
tšiinig : uhsi on ~ – дверь закрыта.

Postpoziittsija.

I. С partitiivi:

müü – вдоль; по [*дороге, улице*],

II. С elatiivi:

tšiinig : võttaag tšäess ~ – взять зá руку.

Konjunktsija.

... , kunnig ... – ... , пока ... [*когда?*].

TŠÄÜTETTÜ TŠIRJANNUU LUGÕTTÕLU.
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.

1. Адлер Э. Водский язык. // Языки народов СССР. – т. 3. Финно-угорские и самодийские языки. М., 1966.

2. Водский язык. // Языки Российской Федерации и соседних государств. – т. 1. М., Наука, 2000.

3. Западно-финский сборник. М.-Л., 1930.

4. Лаанест А. Водский язык. // Языки мира. Уральские языки. М., 1993.

5. Маркус Е.Б. Кондиционалис в водском языке: формообразование и морфонология.// Вопросы филологии. №3 (18), 2004.

6. Маркус Е.Б. Типология морфемного варьирования (на материале морфонологических систем говоров водского языка). // автореф. канд. дисс., М., 2006.

7. Основы финно-угорского языкознания: Прибалтийско-финские, саамский и мордовские языки. М., 1975.

8. Хайду П. Уральские языки и народы. М.: Прогресс, 1985.

9. Adler E. Vadjalaste endisajast. I. Idavadja murdetekste. Tallinn. 1968.

10. Ahlqvist A. Votisk grammatik jemte språkprof och ordförteckning. (Acta Societatis Scientiarum Fennicae V.1). Helsingfors, 1856.

11. Airila M. Vatjan kielen taivutusoppi. I. Nominien taivutus. (Vähäisiä kirjelmiä LXXII. Eripainos Suomi V. 17-stä). Helsinki, 1934.

12. Alvre P. Die wotische Pluralstämme. // Linguistica Uralica XXXVI (2).

13. Ariste P. Vadja keele grammatika. Tartu, 1948.

14. Ariste P. Vadja muinasjutte. Tallinn, 1962.

15. Ariste P. Vadja muisteneid. Tallinn, 1977.

16. Laanest A. Über ostseefinnische Nomina auf ***-k***. // Linguistica Uralica. XXVII (4).

17. Töid eesti filoloogia alalt, IV. Tartu, 1974.

18. Vaďďa kaazgad. Водские сказки. С.-П., 2003.

19. Woten erzählen. Wotische Sprachproben. Helsinki, 1959.

SISÄLTO.
СОДЕРЖАНИЕ.

ПРЕДИСЛОВИЕ **4**

ПЕРВЫЙ УРОК.
Алфавит. *Фонетика.* Гласные *a, o, u.* Долгие гласные. Согласные *b, d, f, g, j, k, m, p, r, t, v, z.* Долгие согласные. Ударение **5**

ВТОРОЙ УРОК.
Фонетика. Гласные *i, e, õ.* Согласные *h, l, n. Морфология.* Имя существительное. Имя прилагательное. Падежи. Число **6**

ТРЕТИЙ УРОК.
Фонетика. Гласные *ä, ö, ü.* Согласные *s, š, ts, tš, ž, dž. Морфология.* Имя существительное. Имя прилагательное. 1. Именительный падеж **7**

ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК.
Фонетика. Дифтонги. Мягкие согласные *d', l', ń, ŕ , ś, t', ź, śtš.* Чередование ступеней. *Морфология.* Имя существительное. Имя прилагательное. 2. Родительный падеж **8**

ПЯТЫЙ УРОК.
Фонетика. Гармония гласных. *Морфология.* Имя существительное. Имя прилагательное. 3.Частичный падеж. Местоимение. Личное. Глагол. Спряжение глагола “*õlla*” в настоящем времени **10**

ШЕСТОЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 4. Входной падеж. Имя числительное. Количественные *1–10.* Притяжательная форма........ **12**

СЕДЬМОЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 5. Внутреннеместный падеж. 6. Исходный падеж. I склонение. Имя числительное. Порядковые *I-X.* Глагол. Спряжение глагола “*õlla*” в прошедшем времени **13**

ВОСЬМОЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 7 Направительный падеж. 8.Внешнеместный падеж. II склонение. Имя числительное. Количественные *11-20.* Порядковые *XI-XX*........ **15**

ДЕВЯТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 9. Отдалительный падеж. 10. Преобразовательный падеж.III склонение. Наречие. Наречие места (I). **17**

ДЕСЯТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 11. Качественный падеж.IV склонение. Имя числительное. Количественные *21-100.* Наречие. Наречие места (II). Предлог (I) **19**

ОДИННАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 12. Сопроводительный падеж. V склонение. Имя числительное. Порядковые *XXI-C.* Наречие. Наречие места (III) **21**

ДВЕНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. 13. Достигательный падеж. VI склонение. Местоимение. Склонение личных местоимений. Наречие. Наречие места (IV) **23**

ТРИНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. VII склонение. Местоимение. Возвратное **25**

ЧЕТЫРНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. VIII склонение. Местоимение. Взаимное. Предлог(II) **27**

ПЯТНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. IXсклонение. Наречие. Наречие места (V) **29**

ШЕСТНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. X склонение. Наречие. Наречие времени (I). Предлог (III) **30**

СЕМНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. XI склонение. Местоимение. Указательное **31**

ВОСЕМНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. XII склонение. Прекратительный падеж. Местоимение. Вопросительное **33**

ДЕВЯТНАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. XIII склонение. Местоимение. Относительное. Наречие. Наречие времени (II) **35**

ДВАДЦАТЫЙ УРОК.
Имя существительное. Имя прилагательное. XIV склонение. Местоимение. Определённое **37**

ДВАДЦАТЬ ПЕРВЫЙ УРОК.
Степени сравнения прилагательных. I. Положительная степень. II. Сравнительная степень. III. Превосходная степень. Неопределённая форма глагола (инфинитив). I инфинитив. II инфинитив **39**

ДВАДЦАТЬ ВТОРОЙ УРОК.
Глагол. *Активный (личный) залог.* Изъявительное наклонение. Настоящее время. Причастие. I причастие. II причастие. Имя числительное. Дробное **41**

ДВАДЦАТЬ ТРЕТИЙ УРОК.
Глагол. *Изъявительное наклонение активного залога.* Незавершённое прошедшее. *Условное наклонение* **43**

ДВАДЦАТЬ ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК.
Глагол. *Повелительное наклонение. Пассивный (неопределённо-личный) залог.* Настоящее время изъявительного наклонения. II причастие. Чередование ступеней в основах глаголов настоящего и прошедшего времён **45**

ДВАДЦАТЬ ПЯТЫЙ УРОК.
Пассивный залог глагола. Незавершённое прошедшее время *изъявительного наклонения. Условное наклонение. Повелительное наклонение.* Имя числительное. Количественные *101-2000.* Местоимение. Неопределённое. Отрицательное. Наречие. Наречие образа действия (I) **46**

ДВАДЦАТЬ ШЕСТОЙ УРОК.
Отглагольное имя. Название действия. Субъект действия. Спряжение глаголов. I спряжение **48**

ДВАДЦАТЬ СЕДЬМОЙ УРОК.
Глагол. Завершённое прошедшее время. II спряжение **50**

ДВАДЦАТЬ ВОСЬМОЙ УРОК.
Глагол. Неопределённое будущее время. III спряжение. Наречие. Наречие образа действия (II) **52**

ДВАДЦАТЬ ДЕВЯТЫЙ УРОК.
Глагол. IV спряжение. Определённое будущее время........ **54**

ТРИДЦАТЫЙ УРОК.
Глагол. Давнопрошедшее время.V спряжение. Наречие. Наречие образа действия (III). Послелог (I) **56**

ТРИДЦАТЬ ПЕРВЫЙ УРОК.
Глагол. VI спряжение. Имя числительное. Неопределённое **58**

ТРИДЦАТЬ ВТОРОЙ УРОК.
Глагол. VII спряжение. Наречие. Наречие образа действия (IV). Послелог (II). Союз. Соединительный **60**

ТРИДЦАТЬ ТРЕТИЙ УРОК.
Глагол. VIII спряжение. Послелог (III). *Сказка* **Ikolookka.** **62**

ТРИДЦАТЬ ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК.
Глагол. IX спряжение. *Пассивный залог.* Завершённое прошедшее время. Наречие. Наречие степени. Послелог (IV). Союз. Объяснительный. Обстоятельственный. Разделительный..... **64**

ТРИДЦАТЬ ПЯТЫЙ УРОК.
Глагол. X спряжение. Наречие. Наречие цели. Выделительное наречие. Наречие подтверждения. Союз. Противительный. Причинный. *Сказка* **Meez ja nain.** **66**

ТРИДЦАТЬ ШЕСТОЙ УРОК.
Неправильные глаголы. Наречие. Вопросительное наречие. Неопределённое наречие. Союз. Сравнительный. Имя числительное. Порядковые *СС–ММ* **68**

ТРИДЦАТЬ СЕДЬМОЙ УРОК.
Наречие. Наречие отрицания. Степени сравнения наречий. Междометия и частицы. *Сказка* **Tširjava kana.** **69**

ТРИДЦАТЬ ВОСЬМОЙ УРОК.
Глагол. Начинательное прошедшее время. Особенности быстрой речи. *Сказки* **Ukko ja repo. Kõik on minu. Lintuje ja zvierije sõta.** **71**

ПРИЛОЖЕНИЕ I.
Список грамматических терминов **73**

КРАТКИЙ ВОДСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ **74**

КРАТКИЙ РУССКО-ВОДСКИЙ СЛОВАРЬ **112**

ПРИЛОЖЕНИЕ II.
Особенности восточно-водского наречия **149**

Список использованной литературы **155**

Компьютерная верстка – А. Михайлина, Н. Знахуренко.
Электронная версия карты – И. Грибов, В. Передерий, Н. Знахуренко.
Все права автора защищены (Свидетельство № 54005 Агенства по патентам и информации «Ваша Интеллектуальная Собственность» от 14.10.2005). Ни одна часть этого труда не может быть воспроизведена без предварительного письменного разрешения автора.